Инна АҲАШБА

Инна АҲАШБА

АИЗГА

I

Ажәеинраалақәа

Аԥҳәыҥтшәҟәтыжьырҭа
2013

ББК 84(5Абх) 6-5
А 81

Аҳашба И.
А 81 **АИЗГА. I.** Ажәеинраалақәа.
Апҳәынҭшәҟәҭыжьырҭа.
Аҟәа, 2013. – 520 д.

Еицырдыруа апсуа поет Инна Аҳашба леизга актәи ашәҟәы ианылеит иреиҧу лҩымҭақәа.

ББК 84(5Абх) 6-5

© Аҳашба, И.Н., 2013
© Апҳәынҭшәҟәҭыжьырҭа, 2013

СЫМШ-БҨЬЫЦ ИАНЫСХЫЗ...

Иухыччо аԥсҭазаара иуԥнагало ахҭысԥҽа зынѡылоу Умшынҵа-шәҟәы ега унаханы иԥәуҵаргьы, мра-шәахәала ицәыҭыччо иԥшшәыдоу, аха ашкәакәа захьӡуҵаз умш ааупылахуеит уаҵәгьы. Уаҵәы умш иуԥнагало бзиаӡаны издыруа иахьагьы аҿеырѡашьаны, уф гәышьа, слыцәцеит ҳәа аҵх-лашьца аӡеибафара иналаӡ ицоит. Угәыҕраԥҽа угәыҵаҳәҳәа аԥсҭазаара ахышә уахьылатәоу, уаҵәы ма ишԥеиҧьымхари ҳәа уазыԥшуп гәыԥҵәарада. Узгәыҕуа уаҵәы иаанаго ахьузымдыруа ауп. Зыччаԥшь мацара зҿылаҳәаны имѡасхьоу шмачӡоу уазхәыцуа, абзиараԥҽа уреигәыҕуа, ацәгьараԥҽа ушырзыԥшу иныхтәым ушыԥәсԥҽеи узхьымӡаз уусԥҽеи наухьыкәкәаны ишкатәо мацара мѡас имѡабжа унахысуеит.

Уабацои, уабантәаауеи, иааугозеи ҳәа уаѡ дшымҵаауа анубалак, иара аԥсҭазаара ахаҭа уцәыӡызшәа аԥшаара уалагоит, иуԥшаауа ухаҭа иузеилымкаауа.

Сара... Сара уртԥҽа акгьы срызхәыцыр шыстахымгьы, сраѡсуеит ҳәа салаган агәашә шасыркызгьы, сашҭа исыцәҭалеит, уимоу ацара згәы амыҳәо сасык иеиԥш сыѡны рызҭынчрахеит.

Сара сыҟоуп сҳәеит, ара ауп сахьыҟоу сҳәеит, аха сыҟамзаара иахыццакуаз сымш сымырхуан, сара сымшгьы, сымаӡагьы зҭаҵәаху ачԥьмацьа хәычы ацапха змаз дырхашҭын, мчыла иԥҿены иадыртырц иалагеит, уахь иҭартҵаз агәы лашьцаԥҽа ирцәыцәаз, ицәалыхмыз, лашара зхылымҵуаз ацәашьы акәын, аха амш шаауаз здыруаз, сара сымшәаӡеит, сызшаз сгәалашәозар акәхарын. Шаҟа ҵуазеи сара уи аԥсҭазаара Ашәҟәы – Бжашла-Бжеиԥҽа сахьану сыԥшаарц сашьҭоуижьҭеи, аха амаӡаԥҽа ирымаӡаз

саниз ашықәсан, амзеи, амши рыԥхьаҙагақәа ахьсымамыз иахҟьаны сахьаныз сзымԥшааит. Анцәа иныс, уи ашәҟәы баргьы бшану зҳәаз иҳәатәы хатҵаны сеимдалоит уи аҵахра ансылжжлак. Узҵаху ыҟамкәа. Иумбаҙакәа уи аԥсҭазаара иабгьыцыз ушыкәсқәа наскьоугацԥхьаҙа, урҵ абгьыцқәа иуцәыргаз зда ԥсыхәа умамыз усқәак урххарц уалагоит, аха аҙиас уахьҙаны иамухышазеи, ус еихшьалақәак ҟоуҵар уҵаххоит ауп.

Сара аамҵа хҵәахак саларҙын, иагьмаҷҙамызт уи аамҵа. Аҙиас исцәагаз сзышаҽамҩа иадыскылоит уи аамҵа. «Аԥсцәаҳагь ма бимгеит» ҳәа «сҩызцәа» анс-хыццакуаз аамҵа, зымҩа санхалацәазшәа збаз урҵ аԥсымҵәқәа зцылаз аҩстаа иахьынҙаиркәашо ззеилымкааз доуҳадараа рыцьныш-нап-шәшьыра иархәлоз сымыш иагәылыччоз лашарак са сҟынҙа ишаазоз рызгәамҵеит. Уимоу, иагьымшәиуаз, иагьымныҳәоз ишьаҳиҵха игылаз, сара снаскьазгалоз Ан-ныҳәаҩгьы лызҽымҵит, убри аҟара ицәгьан урҵ рыпсҭьқәеи рымышьҭақәеи. Рхы иақәшәааит лҳәеит аҟароуп. Ус ахәҵазар, – сҳәеит саргьы, шәироу ныҳәароу сзымдыруа.

Абас сшааиуаз, жәабақәа фба сымызхыз урҵ амш-бгьыцқәа 60-тәи абгьыц саадгылт. Уи амш сыдныҳәалара злымшаз зегьы сраҩсны сҵалеит урҵ амш-бгьыцқәа ирныз аҩыра бызшәа сзырҵаз, сизыҙырҩуа бҵал ахьиҳәаз Ашҵа. Иҵабуп сҳәеит зегьы рзы Аныҳәаԥхьыҙқәа сԥызгалаз, Амш лаша зҳамҵаз Иахь схырхәо... Уи сиаҳауеит, дсаҳауеит, убри еиҳау ҳамҵагьы с-60-тәи ашықәс азы акгьы сазыԥшымызт. Анцәа уиныҳәааит сҳәеит уи аԥсцәаҳа сиԥызгалоз «сҩыза» иахьгьы схы нарханы, Анцәа диныҳәар, саргьы синыҳәап уи ҳәа сгәыҷуа. Шәеибаныҳәала, жәа хынҩажәак иааиз дныҳәоуп, иҩбангьы дныҳәоуп Ажәа амаа зиркыз. Ирацәахааит Аныҳәаԥхьыҙқәа!

Инна Аҳашба

АПОЕТИ АБЫЗШӘЕИ

Д.Гәлиа изкны

Сдәықәлеит, сахьцо сзымдырҙо,
Сахьцоз изгоз сзымгаҙо.
Снеиуан тҳыла ишозар ҳәа,
Ашаеҵә цьара избозар ҳәа.

Икыдшәаз аеҵә сасасуан,
Аԥша зымтәа схашәышәуан.
Снеиуан схала сгәашаха,
Амш исхызгаз сзашаха.

Стцыс ҷырҷыр хәыҷ сацәажәон,
Зиас кыдҟьак сахәлашәон.
Избоз цәымзак ахара,
Азә даҽын анахара.

Саԥхьа инеиуаз зымцақәа,
Еихәлакьаҭон рымцақәа,
Ҳбызшәа зҽыѽуаз ҳашьхақәа,
Итцырхызшәа рдашьхәақәа,

Руапа ҟәашқәа карыпсон,
Алашбжьқәа еиларыпсон.
Амѽанызаѽ, исышьҭаҙаз,
Исыхьҙон ашәи исышьҭеитцаз.

Сбызшәа, схьаа зласҳәалоз,
Сыхҭыс лакәқәа еиҭазҳәалоз

Назгон, атцх исзалымго,
Сыѡни-сгәареи сналыгәгәо,

Сбызшәа аныʒ, ишәасҳәароуп,
Аԥша знеиуа сшәаԥьҳәароуп.
Сеидру наҟ иаҳцашьахо,
Ҳарсуп хьтәы лабашьаха.

***

Сықәымлар амуит ари адгьыл,
Сықәымтцыр шамуеиԥш ҽазны.
Избозаргьы акала сыԥсы адкыл,
Сшыќоугь иара ашќа сразны,

Иснымшәеит, санымшәеит, исзымшәеит
Агәнаҳа, исмырҳазгьы шәатәхеит.
Сышьҭа иазынхарҳәагь сацәымшәеит,
Сҭынхадамкәа, ишыжәбо, сзатцәхеит.

Аԥша асыр адгьыл сацәшәоназ,
Сиҳәон зегь збарҭаз Анцәа.
Санԥшымыз аӡхытцра саршәоназ,
Хҭахеит ҳәа сыҳәҳәон сара нтцәа.

Аетцә ҳацәкыдшәеит, ҳаблит ҳәа,
Амца анакуа ҳәа сыԥшуан.
Дарбан абри адгьыл зышәиз ҳәа,
Исзымдыруа аӡәы сизаҕьуан.

Ашара саԥылон харазшәа,
Атцхаҷ са схьаа стцәахуан.
Аамҭа саԥысын снаскьазшәа,
Саԥхьаќа сымԫа адыркуан.

Аԥстазаара саларшәын ҭәыцны,
Ацәқәырԥ еиԥш скыдќьо иаауан.
Ижәытәын сзышьҭаз зегь рҷыцны,
Исцәыӡхьаз схы сыԥшаауан.

* * *

Аамҭа саԥытɡрак саанагеит иахьанӡа,
Цәгьеи бзиеи ршьапхыц саҽгоуп са скәыкәны.
Сымԥасуан уахи-ҽени, сааит ауп абранӡа,
Алацкьагагь саҽыргеит сара сласаны.

Ацәқәырпқәа сдыршәын, сааԥшит уа ҟәаракаҽ.
Ахаҳәқәа узырхымсуа сдәы иатҵәа хкьан.
Сеиҭаԥит аамҭа иҽыцыз дунеикаҽ,
Санышәарц саҽызаргь, иузхымгартә ицәгьан.

Изыгәнаҳа шәатәыда абастцәкьа сзыдхалаз,
Аԥшқа инапала иршәарц ианаҽу?!
Истәым дунеикаҽ саазгазеи сыркьалан,
Ажәытәтәи сдунеиаҽ суалкәа аншәатәу?

Игәыԥшқан, иқәыԥшӡан саамҭа, сандәықәлоз,
Са сеиԥштцәкьа иажәыма, мамзар инаԥхоу?
Аамҭа иаражәхьеит усҟан са исыкәлаз.
Са сышьҭахь идәыкәлаз, са сеиҳа иажәхьоу.

Сгәыразра аччаԥшь амҵәыжәԥа сыцәпыртцәан,
Санхалеит уи амԥа иҟәарамҽу адәаҽы.
Ақәыцьмақәа зҭааз сдәы иатцәа цәдыртцәан,
Руубжьы гәыҭкьага аанхеит са сгәаҽы.

* * *

Асцена ду ҳақәуп, ҳахәмаруеит,
Аԥырҳәа иахьдыршәуа алапҟьа.
Еилымгеит, ҳамш хәарчаруеит,
Иарбанушь сеидру ҳзыхҟьа.

Ашьыгрынеиԥш адгьыл еитԥалеит,
Ҳазымкыртә ҳасценагь ҭшәахеит.
Аԥсыцқьа аԥьныш дихалеит,
Ауаѡыцқьа аѡсҭаа дихәхеит.

Актиорцәа ибаѡхатәрадоу хәмаруеит,
Ухатԥоуп, урыхәаԥшла, ичҳа.
Агәыжьгьы иадыртԥазаап, икәаруеит,
Ҳҽеадахәа зырҟәышда, ишәҳәа.

Иачҳаҙом ҳадгьыл насыԥда
Агәнаҳа аракәа иакхьеит.
Папи дикәани ираԥысда,
Ауахәамаҽгьы рракәа рҳахьеит.

Агәнаҳа ихытҳьоу ҳазмыруа
Аԥанаҽгьы аԥаѡ аҭынхеит.
Аԥсыцқьа дахьыргаз ҳаздыруам,
Ҳазшаз иҽ ҳусқәа ҙбатәхеит.

САРА САКӘЗАМ ИЗЫЗБО

Амшын иалашәаз са сгәыӆра,
Ацәқәырԥ мҭасқәа иркәыкәит.
Ԥсҙык аҳазшәа, стцыс хәыҷ ҷыӆра
Аршәааа ишасуаз иӆьазкит.

Амшын иаҙәҙәаз ахаҳә ҟьаԥсқәа
Рыччаԥшь хьшәашәа саҳауан.
Аԥса кьларқәа, еибызҳәоз аԥсшәа,
Хырхәан рымаҽа сдыркуан.

Аԥша ихныҟәалоз амшынгьы,
Аҭарчеи мҭарсны игьежьуан.
Зышҳам ззымтцәахыз аԥсынкәа,
Сзыцҳарыда ҳәа иԥшаауан…

Са сынтцәазшәа баша избазаап,
Снап ианыртцаз ак батәын.
Гәнаҳа гәарҭак баша исшәазаап,
Са схазыҳәангьы ак гатәын.

Сыҟан, сыҟоуп, нас сҟалашам,
Уи са сакәҙам изыҙбо.
Сара сакәҙам урҭқәа зҳәаша,
Дынхар сышьҭахь ак зызҳәо.

* * *

Аԥсра сеиԥхыҙуеит саазқәылаз,
Ацҳа ԥҭәазшәа са сызқәылаз,
Сымԥа нҭәазшәа сызлацоз,
Аԥсра схьыҙсон са сахьцоз.

Анапы санын азын доуҳак
Анахәҭа ахаршәны уа ҽырҳак
Сақәтәан сцарцаз ихианы,
Сымԥа аԥыхьа иҽаҳәаны

Ашәҭқәа рдәы ԥшҙаҽ исзыԥшын,
Аԥсцәаҳагь аччара даҽын.
Ицон апҟақәа ԥырны,
Адгьыл шьҭан ицәаҧәаны.

Ажәԥан ԥҭашқәак ирҟьашьуан,
Сымш анҭәамҭаз сыхьҭашьуан.
Аҙы хашьқәа убас еишьҭалон,
Рыдгьыл ҭыҙшәа убас ирнаалон,

Урҭалар нырцәҟа узцаҙомызт,
Аарцәтәи умԥагь еиқәхаҙомызт.
Арҭ зегь срыматәам – смыцхәуп,
Сҽеыхәа ааиуеит ҳәа сыԥшуп.

* * *

Аетцә рыццышә сыкәԥсеит,
Акәиц иеиԥшын, даара ицан.
Исымҟьан сгәы аццышә илашәеит,
Иблыз аццышәра ихәтан.

Мра напыла сеиқәзырходаз,
Амра шәахәа амца иаҽган.
Мца зыцрамлаз жәак зызхәодаз,
Аццышә ала сымца еиқәтан.

Аԥша уазыр гәалак аман,
Сымца зырцәоз напқәаны.
Ацыблыха ажәѡан иалан
Етцәак ажәѡан зегь былны.

Зхы зымпытҟьаз аԥша жәылон,
Амца иеисо ԥхьахә агарц.
Лахь ианымлацыз анылон,
Лахьныԥшылаѡ деилагарц.

Зегь ргәаан са срыбжьытцуан,
Сзалаломызт ма рҭыӡшәа.
Аетцә ажәѡан исцәаныцуан,
Са сырбомызт акашәа.

Аԥшандага-ԥша леиѰеиуан,
Мцахәык мыцәарц еибаркуа.
Аетцә аццышә сацны снеиуан,
Ԥша напыла сыцә-сакуа.

* * *

Напсыргәытцак сангылоуп,
Сычҳара злымшо.
Ԥныкгьы сызгылоуп
Ихәлар иахьузымшо…
Ус рҭахупаз.
Бзиа ишҧазбоз адгьыл –
Сыҧсытцәҟьагь азҭысхуан.
Бзиа избон уи адагь –
Жәларык рзы сыԥенысхуан.
Ус ахәҭоуп ҳәа збоназ.
Аха…
Са срызгәамҭеит.
Мԥак сызныз саныҙлап,
Сышьҭақәагь рцәыҙлап–
Ус еиҳа имԥазар.
Салан амца шыра,
Сгәы акәын зегь зхысуаз,
Сыдгьыл –сдоуҳа ԥыра
Иақәкны зны ианхысуаз,
Ибзиан хык сагаргьы.
Ҳкәасҟьа аурҭ ԥнасын,
Иҳамаз зегь агазаап.
Ибзыдаз саркьалк иасын,
Адагәақәа ираҳазаап.
Ус рҭаххеитаз…
Сдәы иатцәа сыцәԥарҳәа
Скылсын, азқәаҷ сгылоуп.
Араҟагь сеидру иуарҳәо –
Апҧлакь ишу сангылоуп,
Азатҵәраҷ сапҧшәыман.

* * *

Амра ашәахәацқәа схьынҳалан,
Цкы ԥшӡак сшәыртцарц иаҿын.
Исзымҳәоз хьаан сгәы акы алан.
Сашәагь ҭагалан иаԥшшәын.

Ашәтқәа игәылтцызгьы ԥшшәыдан,
Рычҳара анрымаз нархас.
Ашәтқәа ҭагалан ихьӡыдан,
Игәакьаз рыԥшшәы зыцәнагаз.

Ҭагалан знышәоз са сакәын,
Аамҭакаҿ ҳаиқәшәеитаз уажәы.
Абгьыцқәа зҭаԥсаз сара сгәакәын,
Атцлара иршәызхуаз ркәымжәы.

Аапынра ниаѣьа ишцазгьы,
Еикәшо аҽыхәа хынҳәуеит.
Абгьыц хәыч саԥхьа икашәазгьы
Зыԥсахша апытѣәыр хәыч ииуеит…

Инаскьазгап ҽазныкгьы ҭагалан,
Аапын аауеит ҳәа сыԥшыз.
Аапынраз ашәтқәа… – сгәы акы алан:
Исарҳәашт аапнызаргь сшажәыз.

* * *

Ицахьан уи лымышқәа,
Лышәтқәа лыцәҩахьан.
Ицахьан уи лымышқәа,
Ирҳәаша рҳәахьан.

Гәык лызтан, агәыҳәа –
Изалымсуа ахгьы.
Лгәы мыжда азыҳәа
Длыдымгылт аҙәгьы.

Ашәтқәа қәыцны илбоназ,
Ихылжәон ичҳаны.
Агәнаҳақәа лгоназ
Дрытцан уи дхәаны.

Амца деисон гәаԓа,
Дшабылуа лбаҙом.
Дтәын насыпда гәаԓа,
Гәаԓа узынхаҙом.

Илазҳәашагь дылмоуит,
Уаҩ ииҳәогь лаҳаҙом.
Лгәаԓқәа рҳамта лоуит,
Дрыцҳаушьаргь лузом.

* * *

Еижьагоуп аԥсҭазаара, еижьагоуп,
Аҽхыцәгьеиԥш аҕәра аҿнаршәоит.
Аԥсҭазаара иалгоугьы мѡакоуп,
Егьырҭ зегь ушнеиуа иҿахҵәоит.

Гәыгра цҳак уқәлан ушнеиуа,
Аҭакәажә, маҭаԥшьқәа зҟамчу,
Дықәлоит уи ацҳа длеиѡеиуа,
Дицәымшәаҙо хыхь зегь зымчу.

Иԥылҟоит уи ацҳа улыцәцаргьы,
Цәгьоуроуп, нас,аџьныш дзызку.
Уцҳамѡа агәҭаҵәҟьа лзыԥҭәаргьы,
Аныҳәеиԥш убри ауп дыззыԥшу.

Иҭхаџьуа аԥсҭазаара мѡасуеит,
Ауаатәыѡса рҧеиԥшқәа злаго.
Мариала азә имѡа данысуеит,
Иҽеыршьыгоуп ҽазә ҽыц дызлаго.

Шәымҭак аԥсҭазаара иҳаҭоу,
Пҫеиҭакра ашәшьыраҿ ҳахьтәоу,
Ҳаамҭа цыԥжәаха ҳазшаҭар –
Ҳаилнахуеит ҳарҭ ишҳахәҭоу.

* * *

Сыҟан, сыҟоуп, сыҟазам,
Сышьҭа ихылогь дыҟазам.
Сымца сыҕеҳәа азырлашом,
Сытцхқәа смырцәа исцәылашон.

Ашәтқәа рыкәа иҭамзазаз,
Мазак уаҳа изламзазаз,
Сыхцәы ашлеиԥш ицәырыргеит,
Рыбҕьыц хәычқәа зырыргеит.

Аԥсра амаҭра ԥхьартцәаны,
Шьыбжь анхыҳәҳәоз сырцәаны,
Аԥхыз маҭәа сзаахәаны,
Сыдгьыл ҭызшәа инаханы,

Ԥшамфас гара сгараҵан,
Сышьҭа ихымтцуа игәараҙан.
Лаԥшык, усҟан сзыршанхоз,
Дгьыл ҭызшәа-цәгьа салызгоз,

Напы разқәак сдәылыргон,
Ауҳәан-сҳәанқәа срылыргон.
Сыҟан, сыҟоуп, сыҟаҵәкьоуп,
Сышьҭра змырзуагь дыҟаҵәкьоуп.

Сжәытәгьы сҷатәгьы дрылахәуп,
Сыҕеҳәа ҷымцәа дамцахәуп.
Схьымца-сгәымца ҷыцәазом,
Сгәыргьа нымтцәа сзытцәахзом.

Сыҟан, сыҟоуп, сыҟаҵәкьоуп.

* * *

Ҭыпк иахьтынчу ари атәылан
Сашьҭан, сшашьҭаз скарахоит.
Ишакәхалак ҳәа сыхьз анылар,
Абҕьыц хәычҕьы еидарахоит.

Хаҳә раҳатәны сатҷаларгьы,
Ҩрапа снеирым, схьыднаҳәап.
Сажәа сашәаз, сымч мхаргьы,
Исызҳәаша акы аласҳәап.

Аҽеыхацәа рыжәҩа сашьҭам,
Мчыла ацҳа сыкәызҵо.
Сызхылаша баша ԥшашьҭам,
Схала сыцҳа сыкәызго.

Сырзымҵаʒеит са сызлазгьы,
Сызлаƙам ауп ирҳәаʒо.
Абри азыноуп са сызцазгьы,
Ауҳәан-сҳәанқәа срыламʒо.

* * *

Аԥынгыла уҳәеит ҳәа –
Сымԥақәа анаркырцу?!
Аԥынгыла уҳәеит ҳәа –
Иарбан, мшәан, иҷыцу…

Аамҭа хылан ашьҭа –
Са сҟынӡа иааӡазаап.
Узыхьӡозеи, уашьҭаз…
Амԥақәагь нтҵәазаап.

Аԥша хьыс ааԥсазшәа,
Ԥсеиҭакра инауцтәап,
Насгьы ус ахәҭазшәа,
Заӡаха угәы иныкәтәап.

Арԥашқәагь мтцасны,
Ухьаа рыма икҷалап,
Абҕьыц ҿеижьқәа цасны,
Аԥын ҷыц иҷалап.

Маӡа иуцәырго ишашьҭаз,
Уцоит уара урымпытцпраа.
Аԥша хьыс иуцтәаз,
Иацәугахьоу ампытцпаа.

Ҳазшаз ашәа иуиҭаз
Уацтцан уаргьы ушиго
Разҳәарыда – иушьҭаз –
Ацәгьа-мыцәгьа еизызго.

* * *

Адгьыл агәеисыбжь сарҽыхеит,
Ари амшгьы сеидру изакәхо.
Ашәҭ ақәыц хәыцқәа сҽыхеит,
Апшҙара згар ҳәа иацәшәо.

Ашьхақәа амра аныркъачча,
Рышлара рхашҭит зынҙа.
Усҟан са сакәын изхыччоз,
Рыччапшь иажьоз агаҙа.

Ҳахьчарагь иамоуп аҳәаа,
Ахызаҵә шәарҽыхар ҟамлоз.
Адгьыл иазхымгаз ахьаа
Рԥашха иаҳгәытцкьаса ицоз

Шәакәабон, шәҽыхарцаз заа,
Иааиҙа зымҵәыжәԥа шәцәыпҵәоз
Рыпсыцкьақәа роуп нас иаҳҵаа,
Хәрашәан иаҳҽыԥны ианцоз...

Ашьхақәа иқәыпшыз, са исыкәлаз,
Шәахәа-ччала рхьаа ртцәахуан.
Адгьыл агәеисыбжь иахҵыгәлаз,
Ашамҭаз сцәашьы пшҙа збылуан.

* * *

Сгәы иҭасыршәын агәырҩа,
Аҭыԥ цәгьа ианаалеит.
Амахә хыстҷаан агылҩа,
Абҕьыц ҷыцкәа ҷалеит.

Амшқәарҷ аҵыхқәа стҷәахын,
Урҭ зынӡа еинаалом.
Сымца ахеиҷакра саҷын,
Абажә амца ацралом.

Аӡыхь, иныҵаба ицахьаз,
Сашьҭан ҷыц еиҵысхырц.
Ҵыскгьы зашәақәа нҵәахьаз,
Шәала ашәа аҷысхырц.

Арҩаш ацԥхьқәа ҟәшәаны,
Ҭеисыԥҳә ҟәашк нсыжьырц.
Амшын лыхәҭала иҭтаны,
Мшыни ҕбеи еиусыжьырц.

Амца иаларшәу са сгәы,
Гәырҩеи хьааи зҭатәоу,
Сықәнархазаргь зны агәы,
Сацәшәаны сышԥатәо.

* * *

Алашбжьқәа атцх дрысуан,
Арбаҕьқәа зегь еиқәҳәацәон.
Ашаетцәа амҩа ианысуан,
Атцх наскьазгоз амза ччон.

Амҩа дықәын ныҟәаҩ хагак,
Рашьла адгьыл дакәшан дцарц.
Ацҳа злихуаз амзырхәага
Дықәлан, жәҩанахьгьы днаскьарц.

Маӡа ицәызҳәоз напха пшалас,
Ирашь иапыҩлон дыхнатырц.
Дгьыл ианымшәаз дгьыл иагәалаз
Назгоз, агәашәқәа изанартырц.

Блышьтан усҟан жәҩан ианҩылаз,
Етцәа кыдшәа иныжьны ицаз.
Ҳныҟәаҩ рашьла зышьта дхылаз
Мра мҩа иқәлаз, аха ишәаз.

Саркьа лыхны амш шкәакәа
Ихнымҳәуаз пыххаа икапсон.
Ҳныҟәаҩ хага игәра мгакәа
Мра мҩа снықәлан кыр снаскьон.

* * *

Аԥсҭазаара аҳәаа схыҵны снаскьон,
Избоз сызхомызт, исзымбоз сацәшәон.
Аамҭа-ҽыѡ ццышә сақәтәарц сахьзон,
Иахьзашаз сабаҟаз, баша схы зжьон.

Сашьҭан сызқәиҭмыз, избаша збом,
Сҽыхәа сзыхьзазгьы ѡрапа сазгом.
Арахьи уахьи срыбжьоуп сеиқәҟьашо,
Иаҳзымхаз сыԥсы-цқьа зегьы инархьыгзо.

Схәыцрақәа ирцәызгоз дунеикгьы сызбан,
Нхашьак насзамҭеит араҟа, избан?!
Сгәыҕрақәа рымца ашьшьыхәа иҭаауан,
Бираҟҵас ишьҭыхны, иҵуазеи, саауан.

Иабантәи, ианбантәи са сзын имазан,
Ицозгьы иаауазгьы хәмаррак ҳаҽзан.
Ҳхызтуаз асцена ҳақәларц ҳаҽын,
Ҳамѡазгоз даҳҳыччо агәашәаҽ дыԥшын.

Аччабжь сарҽыхон сахьгылаз уажәы,
Пҳәыск илшәыртцарц иаҽын акәымжәы.
Рышьҭахь сахьгылаз сара сыԥхашьон,
Ҳабаҟоу, ҳабацо – сыҳәҳәаргьы стаххон.

АУАҨЫ ЦҚЬА

Ихашьа иԥсышьоуп, ауаҨыцқьа дыхәжәоит,
Аԥсҭазаараҽ ус ауп, зхәы ацәызгаз деиқәхоит.
АуаҨы цқьа идунеи хәыҷ даҭоуп дымшәаҙо,
Ихәычызаргь идунеи ԥшҙа дахуп дымтәаҙо.

АмҨа дызнугьы аҙхьамԥш аныршоуп,
Идунеи хәыҷ иҨниго зегьы ирхьыгҙоуп.
Ибаҳчаҽ игәылтԥуа ашәҭқәа ҿакуп,
Рыԥшшәытцәкьа ухнахуеит, рыфҨы хаа гәыкуп.

Сас ҭыԥуп, иҨныҟа имҨахытцуеит зегьы,
Ихәытцәкьа изынрыжьуам ауаҨы раз уеизгьы.
АуаҨы раз игәыцқьагь иҨнашәеиԥш иаркҙам,
Игәы цқьа ицәҭалоит иара дызҭахҙам.

Гәнаҳашәк изнаргоит аҨныҟа ицәааууа,
Игәыцқьа инҭысуеит ирцәыҙыз ԥшаауа.
Ихашьа иԥсышьоуп, ауаҨы раз дыхәжәоит,
Уа узынгьы, са сзынгьы, ихазынгьы дцәаҕәоит.

АҨсҭаа дикәшоит, даҨыстаан дҟаитцарц,
АҨсҭаацәа рчара агәҭатцәкьа диртәарц,
ИҨны цқьа, игәы цқьа, иԥсы цқьа рҟьашьуеит,
РҨы хәымга идыржәуеит, рчаҕьа дашьуеит.

Акаҭ дызҭаркыз маҷ-маҷ иадыркуеит.
АуаҨы цқьа, аԥсы цқьа игәы цқьа иҭиуеит.
Адгьыл иҿажәкыз, иззымхо цқьара,
Аҳраҿ иҭхаԥьырц иаҿызаап дара…

Гәыгра мацароуп, иухәҭам узгаҙом,
Гәнаҳа зырҳазгьы имшәар ҟалаҙом.

* * *

Мҩакы сыҟәлеит иахьцатәымыз,
Маҙак сҳәаазаап иахьҳәатәымыз.
Сыпсҭазаара баша ихәмарган,
Сатахымхеит цьара снарган.

Лак ахьсеишуаз сымҩахытцит,
Иахьылаҟәыз цьара схытцит.
Изыхәтамыз апсшәа иасҳәеит,
Исҭахҙамкәа саргьы цасҳәа.

Ҩыстаа чарак сахатәеит,
Гәымха чыскгьы сыблакьеит.
Шәтык аахыстҽар қәыцк иауамызт,
Аҙын гәашәаҷ ушьта ихьтамыз.

Сыгәгьы сыхьуан, ихахьан,
Баша ишпызжәоз иааҧсахьан.
Дгьылк санхалеит са сзанымшәо,
Мци ҧаршеии уаҩ дацәымшәо.

Уасеи қәыцьмеи еиманы,
Ҳашта иахьталаз сасцәаны,
Ара истыпым ҳәа сыҳәҳәон,
Сымш амтцәыжәҩақәа пытцәтцәон.

Дгьыл сатәымызт шьта сара,
Стып сахытцхьан ҿацьара.
Мҩак санытцырц иахьцатәымыз,
Мцык сымҳәарцаз иахьҳәатәымыз,

Пша бызшәала исмаҳауаз,
Сахьцоз сарҳәеит санаауаз.
Шәара шәныжьны сцар стахымызт,
Аха игәастеит – са сышәхымызт.

Доуҳа зцәыҙыз – шәызбаҙом,
Шәыҡеҳәа икьаҭаз шәарԥхаҙом.
Ишәҳәо башоуп санцалак,
Ԛыстааи-ԥьныши шәыргалап.

Сыћан, сыћаҙам шәа шәҷы,
Саанагазаргь усћан сҿы.
Снап ианитцаз еилсыргеит,
Амԛа ахьсыҭаз сҿы сагеит.

АШЬҬА

Саауан сара уи амҩа санылан,
Дунеик атцыхәан ииз, изызҳаз.
Шьыжьыказ, амра ангылоз сҩагылан,
Дгьыл атцыхәан, маʒажәак заҳаз.

Сатцан еидарак шьҭатцашьа наузамҭо,
Аҳхьампҵшеипҵш иназгон, сыпсеипҵш исыхьчон.
Сыҟамызт сыдгьыл ахьаа сызгәамҭо,
Сыдгьыл ахьаа, сахьцозгьы исыхьʒон.

Кәапҵ хәычны избарҭан ахсаала сызнылаз,
Уаалаган ианухыр амуа, иауа,
Имышьҭа сыкәшәоу рапхьаʒа испылаз,
Дыҟаʒам уаҳа са сышьҭахь иаауа.

Аҳатгәынқәа ирызныжьу сахьиз ари атәыла,
Алакәқәа рфырхацәа, ртәыла итахо,
Сшәыцҟоуп шәахьыҟоу хшыҩла, нас гәыла,
Иарбан араҟа, нас, сеидру исырххо.

Сгәыргьаʒгьы сшәацьгьы араҟоуп иахьыҟоу,
Лагамҭоуп, интɜәамҭоуп сгәы ахсаалаҷ инхоит,
Бгьыц хәычык шәазтцаа, иаҳәоит са сахьыҟоу,
Икьатахьоу сымца араҟагь сарпхоит.

Сзанымсʒеит уи амҩа, баша иснарбозаргь,
Иахьанʒагь санылан сгәаҟха саауеит.
Апшацәгьа саапын атцлақәа аршәшәозаргь,
Аамҭеикәшара иҷеыжәло аʒә диуеит.

Данылап уи амҩа зныкыр сызнысхьаз,
Сышьҭақәа ибозар ҳәа дсышьҭаз деимдо.
Идыруаз са сҟынʒа ари амҩа ианысхьаз
Рышьҭа сымбазар ҳәа иахьанʒагь сышшәо.

АГӘНАҲА

Уарҳалк каршәны ирырҭаз ҷьыршьан,
Шьоук асценахь иааскьацәон.
Апсҭазаара иалаз ҧыршәан,
Инкахәыцуа шьоук аатәон.

Ампыл рыман шьоук аабжьалон,
Амба аҟынӡа ицозшәа збоз.
Ауҳәан-сҳәанқәа цәгьа дырнаалон,
Зҽареи зажәреи шьҭа еихьӡоз.

Дымхәыцзакәа қәра дук налгеит,
Зыхьӡ зышәшьыраҽ инхаӡаз.
Ҽы надиӡак апхьахә арҭеит,
Аҽыѽқәа еивасны зны ианцаз.

Ахьӡ ирҭеит, хьӡыда иҟаз.
Зыжәла зцәыӡхьаз иҧшаауан.
Ахшыѽ ирҭеит дара ирзыҟаз,
Аҟәышқәа рҭыпахь илбаауан.

Адардха ахшәазшәа аамҭа неиуан,
Ахәыла рыцҵас ҳанҭашәо.
Абырг ҟәыш иашҭаҽы длеиѽеиуан,
Игәы ахьнеиуа ишьамхы мцо.

Амра кыдын, амза кыдын,
Аетҵә рыцқәагь аҽышәшәон.
Исызгәамҭоз харак сыдын,
Гәнаҳак згазар ҳәа сацәшәон.

* * *

Ашәыр ҷырхит иҟалаанӡа,
Ашәҭыц хыртцәеит, импытӡац.
Ахьыӡ ирҭеит рыцкәын диаанӡа,
Ашара иаҧылеит, имшаӡац.

Кыр иеизыргеит уҳәан-сҳәанқәа,
Дагьалырхит Асҭыпҳа.
Идырҷыцыз аҧсуа нбанқәа
Гәныргеит иапхьоз ианраҳа.

Аҽыѡ дақәтәеит ҽадаз ҷьызшьаз,
Дама инеиуеит итҟьаны.
Иҽеирдагәеит аҕәра еиҧызшьыз,
Апхьахә даҳәоит дкаианы.

Арапа иҷырхызгьы каканхеит,
Амыргәыл тамагь еиҟәпеит.
Ртцаѡ башаӡак дынцьнырхеит,
Ктиорк дҳақьымха днадыртәеит.

Ақәыц шәҭыртәуеит ирҭахызар,
Ашәҭ – иҷало мыркацьуп.
Иргәампхо азә ихьӡ ахызар,
Баҟак ҧыххаа ишьҭатцатәуп.

Арма-ҕьырма ҳцоит ашьшьыҳәа
Газеи-ҟәыши ҳаилаѡѡы.
Игәы камыжькәа аказыҳәа
Аѡтәы дашьҭоуп
Ашәҟәыѡѡы.

* * *

Тәылак ыҟан са сахьиз,
Зыҙбахә ыҟам, зынҙа иԥсыз.
Алакәқәа рхан хәыч – сахьынхоз,
Ԥсраҽенынҙа истынхоз.
Адгьыл сықәлан зны сахьцаз,
Раԥхьа аныҟәашьа сзыртцаз…
Сдәы-иатцәара счабра каршә,
Зынҙа икыдыстцаз сыҩнашә.
Ара сыҟан сеизганы,
Срызтаз дарбан сша-шаны?!
Аҙыхь-ԥшьа араҟа са сахәон,
Аҙаҳкәажә аныҳәашьа слыртцон.
Иҟазамызт ара тызшәак,
Аԥсаа ирҳәон убас ашәак,
Ашьыжь иаман ҷыхтаԥсас,
Сара сзыҳәа кыр иаԥсаз.
Абартқәа исыртан аҳәатәы,
Саргьы исҳәарц саҷуп акы.

* * *

Ииасхьаз мҩасҩык дхынҳәын,
Ҷыцны даҳтааит дсасны.
Исымжәыз рыжәтәык сашьын,
Адгьыл санхалеит сҭацәны.

Хынҳәышьа змаӡам аамҭакы,
Сахьҭәуо снатәоит маӡала.
Мӡышәак имҳәарц сара стәы,
Амҩасҩы маҷк уццакла,

Сызнымшәаз адгьыл уаҧшла, –
Сызҷытцәкьаз ҽеила ибатәуп,
Иамур, ҽазнык ухынҳәла,
Иашазаргь, аиаша ҳәатәуп.

Сдунеи хәыҷ амца зыцрасыз,
Салга ҳәа суҳәаӡом мап.
Сышьҭақәа гәамҭакәа имҩасыз,
Сашәа умаҳаргьы ҟалап.

Еиҧхоит усҟан уакьымсыр,
Ашәа иумаҳаз узҳәаӡом.
Уаҧхьаҟа инеиуа уиаҧымсын,
Амҩасҩы ицазгьы дхынҳәӡом.

АҽАДАХӘА АУАСИАҭ

Акы ҳәа атыша инҭасыршәит
Иацтәи амш, сыхәцәырххо.
Етцәак сеимхәыц иахасыршәит,
Сымш цырақәа ԥхьазо.

Аамҭа ахыцқәа сырхьынҳалан,
Сгәазҭо азә дыҟазар, сеимдон.
Ахҽа идыршәыз са сгәы иалан,
Ауаа ԥаршеиқәа аԥхьа ицон.

Рыхьыз наргон ҽада иала,
Ирымазамкәа идырҳахьаз.
Ных, ҳарҟәатцып дара ртәала
Иргап раамҭа идырхахьаз.

Акызатцәык, рышьҭа ихыртцоит,
Еилымгақәак ааҙаны.
Рыхьз аныхны еиҭаныртцоит,
Исзыхгом абриак баны.

Ихысхысуеит аҽада-хәа,
Аатцәа иатцоуп ахьз зҭоу.
– Шәызсыхәозар цьара шәсыхәа,
Иԥсра жәбааит уаҳа злоу–

Сгәы иқәыѳуан уасиаҭны
Аҽадахәа абжьы игаз.
Ухысхыла угәы раҳатны,
Узшоу ухашҭма, уара инҭәаз!

* * *

Аамҭа исыцәдуз шьҭысхын, исзымгеит,
Шьҭатҵашьа назмамоуп, сцаргьы сызцом.
Сеиканува сыԥказма, быбыцны сазымбеит,
Аццышә хыблаахеиԥш ԥшакгьы сазгом.
Сымышқәа аркьаҷуан иԥәышмыз сыхшыѡгьы,
Сызтәымыз дунеикаҷ, избон, шьҭа смыцхәын,
Аҕәра сымпытцԥьон аамҭа – са сҿыѡгьы,
Скаҳар игәырҕьозгьы саԥхьаԥа иԥшын.
Сгәы ахәрақәа еиԥысшьрын, ашәала
исзырҕьозҭгьы,
Иабаԥоу, ахәрашәа зынʒаск исызхәом.

Ҳәашьа назмамоуп, инхаз иҳазҳәозҭгьы,
Исҳәазгьы нсыжьуеит, уахь акгьы згом.
Гәаҭашьа змамоуп сахьыԥаз, сахьцозгьы,
Амш иаԥшшәызгьы блак иабаʒом.
Иԥьашәшьарын исҳәашаз, маҷʒак сахьʒазҭгьы,
Иабаԥоу, асаркьал бжьы зегьы ираҳаʒом.

* * *

Аԥсра захьӡу ҳзымҭаӡеит,
Адгьыл ныжьны ҳзымцаӡеит.
Ҳзакәу адгьыл иаламӡеит,
Ҳазмарамгьы ҳаиҩаӡеит,
Аԥшра аӡәгьы иҳалшаӡом,
Иахәҭам згазгьы иитаӡом.
Азә иа итәала дхатәраӡоуп,
Ихәҭам, иҭам дашьҭаҵоуп.
Амц лазҵазгьы иифозеи,
Збызшәа зҽырхыз иихәаземи.
Ашәа ззымҳәо – далагар,
Ицәажәо иажәа далахар,
Аамҭа баша ингылаӡом,
Амши атҳхи еиԥылаӡом.
Умч зыкәхаша шуанашьоу
Угәгьы уазҵаа, иуанаҳәап.
Адгьыл амчра гәаҭатәуп,
Ҳазшаз иихәаз шаҭатәуп.

СХЫНҲӘЫП САРА СЫШЬҬАХЬҟА

Схынҳәып сара сышьҭахьҟа,
Саԥхьаҟа мҩа збом.
Сшәыҳәоит, уаҳа шәсышьҭамлан,
Сахьымцаша сшәызгом.

Сышьҭахь иҟан сгәыҷраҟәа,
Схан дуқәа руасхыр.
Издыруада, сзымцакәа
Сышьҭахьҟа схынҳәыр:

Схәычра лакәқәа зымцақәа,
Рлакә цаԥха сдыркып.
Избап уаҟа сышьҭақәа,
Слакә цәашьқәа асыркып.

Сҿеы кәадырқәа хагаха,
Рымтҷәыжәҩақәа адыртып.
Сшәыҳәоит, шәыспырхагамхан,
Жәҩанахьгьы сыпрып.

Лакә дунеик сатаахьан,
Уантәи ауп сшаауа.
Сыргәалашәап – сеиҭаахьан,
Сшәышьҭан сыԥшаауа.

Аду ҭызшәа сналаҙып,
Баагьы-ԥсгьы идырххо.
Аду маҭәа снаалаҙом,
Сыҟам иагьсырхо.

Сышьҭахьҟоуп сахьыҟоу,
Саԥхьаҟа збаҙом.

Адуцәа ртәылаҿ иҟоу,
Аду ҭыʒшәа нҭәаʒом.

Схынҳәып сара сышьҭахьҟа,
Саԥхьаҟа мҩа збом.
Сшәыҳәоит, уахьгьы шәсышьҭамлан,
Аду тәылаҿ сзынхом.

АСАРКЬАЛҚӘА

Атцәтцәа иасуеит асаркьалқәа, шәааҙырԥы,
Асаркьалқәа идырдагәаз шаҟаԥыда, шаҟаԥы!
Адгьыл кара шпадыркареи, шьҭа имыцхәуп,
Асаркьалқәа рыбжьы гарцаз аҳәҳәара иаҿуп.

Измаҳада ма изаҳада артцәаа игоз рыбжьы?
Амра ангылоз, амра иацгылон шьыжьы.
Шәарҭак ааргомашь, сыгәжәажәоит, исаҳаит.
Асаркьалаҿ абыз кнаҳа шәарҭазаап, шәмаҳаи.

Асаркьалқәа, асаркьалқәа, асаркьалқәа
сырхәаҽуеит,
Атцх иалыԥны, сдырҿыхоит, иццакуеит,
Абыз кнаҳа шәаламкьысын, абаапсы,
Иамшәар алшоит ишәызгәамҭар, шәааласы.

Асаркьалқәа рыбз кнаҳауп бжьыс ирхоу,
Изаҳазгьы измаҳазгьы рыдгьыл ԥсыс иахоу.
Апсҙы аныкәԥыз ари адгьыл, рыбжьы гон.
Ҳабз ҳҿыхны адәы ҳаныкәыз – иҳәацәон.

Асаркьалқәа, асаркьалқәа, ҳгәы зыжьжьоз,
Зыбжьы еицазкуаз асаркьалқәа, зны ҳазжьоз…
Асаркьалқәа рыбжьы ааԥуеит, шәааҙырԥы,
Асаркьалқәа идырдагәаз шаҟаԥыда, шаҟаԥы!

* * *

Ашьыжь шара, алацҟьагеиԥш,
Атҳ кәыкәны ишьҭанатҷеит.
Амра ашәахәа аԥшандагеиԥш
Сԥарда асахьақәа аннатҷеит.
Сыцәа аԥхыӡқәа ирыҭа сҷыхеит,
Мшык, сасы мыш ҳәа исыхьӡон.
Аԥшандага ԥарда снахеит,
Амш, схышә лаша иахьыкәкәон.
Шьыжьӡа исыҭоу ҳамҭоуп амш,
Ҳазшаз иасҳәоит: Иҭабуп!
Сахьигӡарц уахагь ҷамш,
Амза иизгьы жәԥан иаркуп.
Сықәыз адгьыл са смыцхәымкәа,
Сыхшыԥ иақәшәо сгәаҭагьы.
Шәахьцо сшәыцлом сышәҭахымкәа,
Сахьцо шәсышьҭамлан шәаргьы.

АХЫСЫБЖЬ

Аԥсны Афырхаԥа Виачеслав
Бганба игәалашәара иазкуп

Ахысыбжь еимырдеит атҳхи ашамҭеи.
Афырхатҵа дарҭынчырц, инапала итырҟьаз
Абџьар, ршаҳатын игәалеи иԥсымҭеи,
Атцыхәтәантәи иажәагь иароуп изаҳаз.

Ахызатцә ианнахит иԥстазаара абгъыцқәа,
Дунеи ҭшәак иазымкыз, зхьаа зцыпсыз.
Иԥстазаара абгъыцқәа, изирҳәашаз
аҽыцқәа,
Ииз ифырхатцан, ифырхатцангьы иԥсыз.

Ақәылаѡ ихызатцә иацәигаз игәатцга
Инапала изпитцәеи, ахатца дзықәшәеи?!
Ихәыз инапала уи абџьар данатҳа,
Иҽыцхама ихьаа, ихы ашҟа изирхеи?

Атцыхәтәантәи иажәа атҙамцқәа ираҳама,
Аԥшатлакә ѡнасма ма данықсуаз?
Ашьхақәа ирҽыѡыз аныѡбжь иагама,
Аԥсра абла дтаԥшхьане, еита дзазхьуаз?

Аԥша лас мтцасып иаҳәарцаз игәала,
Ашьапы ата, анапы ата ирхысып адәқәа.
Иеитеигап, инеигап дасу иара итәала,
Ихьааха ирҭалап итынчым агәқәа.

Фырхатцак иԥстазаара зқәитцаз ҳа ҳаума,
Ѡ-ԥсрак ирыбжьаҙыз, иаҳцәигаз ҳаға.

Адгьыл гәатцәажәпа иачҳаз ари аума,
Изхьааy ҳа ҳами иаҳбарцаз, аха…

Ицаз иара иакәҙам – ҳгәыцроуп, ҳагәтыхоуп,
Ииҳәаз, изымҳәаз еидкыла изиҭаз.
Абцьар иҭҟьазгьы, иҭеитцаз ҳгәаԥеыхоуп,
Хьаак назҭамлаз, ажәала изеиҳәаз.

* * *

Сҭызшәацәгьан сықәхеит ари адгьыл,
Самаабит, са сакәхап изхароу.
Сагьшәыҳәом: срыцҳашәшьа, шәсыдгыл,
Сахьӡозар, зны исыхьызгьы сҳәароуп.

Санизҭәкьа сыздыруам, уи акәхап
Гьангьашрак изсымҭеит зынӡа аиуа.
Са схызатцәык сымч анақәха,
Сыкаӡам шәааигәара снеиуа.

Аамҭалоуп ари адгьыл ҳшанугьы,
Ахәмарра сылшом, шәысмыҳәан.
Ҳазшаз зегь ибарҭоуп,– ҳазҕугьы,
Иҟалозар, ҷанказ шәимыҳәан.

Слеишәа цәгьаӡамкәа идырцәгьеит,
Асценахь сызнеиуам шәахьықәу.
Ҳазламӡаз аамҭа аҿарыцәгьеит,
Ҳуалқәа ҳзашәамашь, ианбыкәу?

Азатҭәра ҿеимызт ахаан.
Уиашара аҭыпгьы ҭшәахозаап,
Ашьтахьшәа исарҳәеит иахаану,
Ашьыцра ауаҩы дҭанархозаап.

Аамҭалоуп ари адгьыл ҳшанугьы,
Ахәмарра сылшом, шәысмыҳәан.
Ҳазшаз зегь ибарҭоуп, – ҳазҕугьы,
Иҟалозар, ҷанказ шәимыҳәан.

* * *

Имаʒоуп санизгьы,
Имаʒоуп сыԥсра.
Имаʒоуп сызҽызгьы,
Сычҳара антҷаара.

Сашәа мчыда наѡʒом,
Сара сҽы инхеит.
Асаркьалгьы каѡʒом,
Абыз затҷә археит.

Сыбжьы ицаз хынҳәыргьы,
Сбызшәа раҳаʒом.
Аҟәараҕ дырҳәыргьы,
Сыхәда иахашәаʒом.

Изиҭаз ҳа ҳакәын,
Дақәныхҳаан ҳазқәу.
Изеиԥшаҳтәыз лакәын,
Изычҳару ҳазҽу?!

САРА СТӘЫ

Сқьаадқәа шәрыламлан сыԥсыр,
Ирҳәо усгьы ишәаҳаҙом.
Сқьаадқәа ирҳәаша сызԥыр,
Сызгаз схьаа шәсырҳаҙом.

Иаԥхьо дзыҟалар мышкы,
Мцык дыржьар ҭахҙам.
Уаԥ изгәамҭаҙаз са стәы,
Сышьҭахьгьы иҳәатәҙам.

АЗАҬӘРА

Сзаҭәын саниуазгьы,
Санԥсуагьы сзаҭәуп.
Исыцын санѡуазгьы,
Саԟәытцыргьы ҳаицуп.

Акы сацәшәон шәатәымзаргь,
Сыршаҭомызт аҙәгьы.
Сцон ԥьара ицатәымзаргь,
Сцагьы сымцагьы

Еиԥшын шьоук рзыҳәа,
Рыбла схыслон, стцәын,
Сҭыʒшәан еснагь азыҳәа,
Сҭыʒшәа аршара иаҷын.

Смыцхәын са сахьнеилак,
Рышьҭахьԟа сынхон.
Салартцон рхеилак,
Исымбаша збон.

Сзаҭәын уаԟа, араԟа,
Сиԟәшәаʒом аҙәгьы,
Ирҳәаша саныԟам
Схәыцуашәа саргьы.

Сызаҭәра саргәашан,
Срылоуп смыԓханы.
Схы сыргәаԟуан баша,
Сыԥсуеит сзаҭәханы.

САРА АРҬҚӘА СЫЛАЗОМ

Сара шьҭа сзынгылазом,
Схынҳәны шәа сзышәцылазом.
Сымԥа ақдыжәқәа анаҳалоит,
Аџьныш-ԥсымҭәқәа сԥаҳалоит.
Сзытцхо сымца еиқәылазом,
Каҳпы лцәажәа сылазом.
Қьачақь хәычык дхахаза,
Лыхьз иҟазам дԥахазан,
Илҳәо илуа хы амамкәа
Ҳақәхан, лыда дҳамамкәа
Ҳаҟоушәа, дуалуашон,
Напқәак реинҟьабжь дацкәашон.
Зхы зцәыҙхьаз дашьҭартцан,
Ихо-итцгәо ишьҭазан.
Ҟаби-хәыли дрытцартцан,
Ԥсыкьа-лажәқәак ишьҭартцан,
Мгәала иус иҧееиуашәа,
Дааиуеит ус, иҧееиуатәшәа.
Сара арҭқәа сылазом,
Схынҳәны шәа сзышәцылазом.
Ԥҳәыск аҷанқәа ирыхозгьы,
Шьоукы ирымаз ныхасгьы,
Аҳапшьажәеиԥш дгәаԥаза,
Ацәгьа-мыцәгьа деиԥазо,
Лҧеыхацәа еиԥхеибатцо,
Еиҧаҳауа, ибҕеибатцо,
Дызтәытцәкьоугьы дрыламзо,
Зегьы атцәы нарылатцо…
Абарҭ рыла уабанзацо,

Кәтыкгьы акәтаҕь абанзатцо.
Сара арҭқәа сылазом,
Срыцны азәгьы сиԥылазом.

* * *

Атцаа ҭапыс҆еын, аӡы атца стапшит.
Уаҟа сызнымиац дунеи ҽыцк аапшит.
Атциаақәа ахьҭа зычҳарц зҭаххаз,
А҆еҳәа и҆еҳәатәоушәа атцаа иарпхаз,
Иҧыршәаз дунеика҆ҽ инхон еиқәышәшәа,
Адгьыл а҆ҽы иҟоу рымбацызт ҭыӡшәа.
Апсыӡқәа зызнеиуаз ҳҭынрас ишьаны,
Ꙋышьак ноузамҭо, иузымҳәо ашәаны,
Сҽапхьа иссирыз тәылак аатуан,
Адгьыла҆ҽ иҟаз арахь истҵәахуан.
Атциааи апсыӡи араҟа еизшан,
Ихьӡыдаз ртәылагь оумала иҧшӡан.
Атцаа иардысыз ашьыцра ҭахон,
Апсыӡқәеи атциааи убриала еиқәхон.
Атциааи апсыӡи аӡы атцан инхон,
Тәыла ссирк иақәшәаз, сыхпазар стаххон.

* * *

Аԥша иоуҭар имҭанарсуан,
Ихьз убриаҟара иласын.
Тҽѡанкеиԥш днаганы дадырсуан,
Икамҳарц уи ҷьара иарктәын.
Ахаҳә ҭарыпсеит иахьҭарсыз,
Нас лахҭымла иржәагәеит.
Изҭамгылеит атҵла ахьарсыз,
Ԥшамѡаск итҵҳәан ирцәагеит.
Шәаанҧас, рҳәеит, акы здырқәоз,
Алтҵла ахаан тҽѡанра азуам.
Аха ируазма иҧеы зкәадырқәоз,
Дадырсыроуп, шьҭак ируам.
Еилацәажәеит хшыѡ ду наҭан,
Даргь ирыхәоз ак ҙбатәын.
Дахьрыхәашаз зегь азгәаҭан,
Дарстәын, насгьы дыхьчатәын.
Ахьыз ҭызго ԥароуп иҟоу,
Излауала ак ԥшаатәуп.
Шәрышьҭалароуп досу ишәзыҟоу,
Насгьы, иасны дырҽхәатәуп.
Сеимак-еиҧакны сшәызѡагар,
Ихьз бираҟха ишәсырбап.
Шьоук исзырҳәаргьы ахага,
Дырѡегь ҳамҭак шызго рбап.
Уаса гәарҭак еилацалан,
Инеицон аԥьныш еизцаны,
Ҳазшаз иитәыз ҳакҧацалан
Ҳрыман ҳгәыжәла ҳарганы.
Зыѡнашҭаҧы чаҧьа ззымфац,
Хьмыҙгык иатҵаз ауаѡ ҟәаш,
Диддырсылеит ԥшак дазымгарц,
Згәы зегь ҭырфаахьаз акәаш.

* * *

Дәык атцыхәан рашьк кьыркьыруан,
Аԥша ҽыжәла аԥрыцәқәа аԥон.
Рашьк кьыркьыруан, ак ҳнардыруан.
Амза ахыцгьы етцәак аҿкьон.

Иҿыцыз ҩырак жәҩан ианылон,
Адгьыл жьакца ақәа ахьыкәкәон.
Ашәтқәа ртыпаҿ қәыцқәак гылон,
Атцх иҿажәкызгьы шарккон.

Зшәара иеишуаз лак аапсазаап,
Аарла иааҩуан уажә абжьы.
Атцх лакәқәа ашара иаршәазаап,
Рыпсы рхаҳауан шьыжьы.

Излагамыз усқәак срыцны,
Сынҭалон амш агәашә иатыз.
Даҽазныкгьы ажәытәра рҿыцны,
Схәычра саццон иахьцатәыз.

Ныҩбжьык ааҩуан имеихсыгьуаз,
Рхьышьҭрахь хәыцрақәак гьежьуан.
Сгәатцан ахәреиԥш зышьҭа нзыжьуаз,
Дара еиқәхарцаз са сыршьуан.

* * *

Ашара, инкаршәны ачабра шкәакәа,
Мра рахәыцла ирысны ицон.
Адгьыл гара агәра мгакәа,
Аԥша гара амҭәыжәԥа аҟьон.

Дгьыл иазхаша ччаԥшь азназгоз,
Зыԥсы ааиҭазкыз Амра ччон.
Амш ахҭысқәа рҳәаа еилазгоз,
Џьанаҭ баҳчаҿ иԥсы ишьон.

Дызқәиҭым ауп уи дызкьысуа,
Еизигоит ашҳам ишаларц.
Дышәиуп Аԥьныш имԥа ианысуа,
Ашәи анигоит дыршәиларц.

Ашәҭ агәытцак Амш иуԥыло,
Хҭыси гәнаҳаи урыцәнагарц.
Аԥьныш дыԥуа ушьҭа дхылоит,
Амш даԥысны уа духьҙарц.

Изҭахыда усҟан уашәа,
Ашәҭ иагәытцшәап апытҟәыр.
Атцх иеиԥшхап умш хьшәашәа,
Аԥьныш умԥақәа аиркыр.

Иԥсы рзишап гәы ҳарамраа,
Ҳазшаз иеиканра дахьҙарц.
Иахаиршәырц ажәԥан Амра
Апҵа еиқәарақәа – илашьцарц.

Аԥьныш ицларц ихысхысуа,
Шьыц-Ҳарамраа рашәа иҳәон.

Даргь абаҟаз иажәа иахысуа,
Ишҳам чаҕьа зегь арчон.

Амш шкәакәан Атцх еиқәараз,
Ашәҭ рфԥы-хаала икәазон.
Аԥьныш зымтәа шҳам иаркараз,
Ишҳам чаҕьа ашьа аҽыкәкәон.

* * *

Сылаԥш рхьысит нахьхьиʒа,
Аԥсҭҳәа хәыҷ ажәѡан зҟьашьыз,
Апҟақәа сҿыжәлар сызхьымʒоз,
Зышьҭақәа ажәѡан ианыз.

Ашьхақәа аика ирхагылаз,
Жәра зқәымыз ҭацара зуаз.
Ифырхаҵаха адыд иаԥылоз,
Аҵлақәа, ишгылаз иԥсуаз.

Аҳарѡаҷ абқәа ишанхалаз,
Абчараҳ Ажәеиԥшьаа идырчаз.
Гәында-ԥшʒа лҿыхәа ахьаҷалаз,
Хмыҷ-хәаша зны дахьҭахаз…

Слымҳа иҭаѡуеит, еихсыгьуам,
Ахрашәа ахра иаҷахаз.
Ахәрашәа ззырҳәаз егьихьуам,
Иҭахазгьы Ашәа зҭынхаз…

Сахьгылоу акәзам сахьыҟоу,
Ашьхақәа срықәуп сеимдо.
Срыцуп сыззыҟоу, исзыҟоу,
Исышьҭало, иудыруаз сахьцо.

АРҨАШ ХЫШХЫТЦӘЕИПҬШ…

Никәала Кәыҩниа изкны

Сыбзиабара ушәыстцан, оумашәатцәҟьа
иунаалеит,
Сгәы итытцуаз шәахәацла испеит снатәаны.
АрҨаш хышхытцәеипш сгәатца исыцәталеит,
Ахьшь еипш ишьтасын, сгәы агеит итҟәаны.
Ухьз назхыстцаз атәыла пшза схәыцит,
Ашәтқәагь еитасҳан, ишәтуеит ипшзаны.
Псаатәшәа ҳаицыпрын ахәы ҳарак ҳхытцит,
Ашәа хаак еицаххәеит ахәы-пшзаҿ ҳтәаны.
Амра ашәахәа хаа иалхыз гәыргьынны,
Ахә кәапра иахаҳцон уаргьы саргьы ҳзыхьчоз,
Иушәыстцаз сыбзиабара шьтыхзан иакын уи,
Лашарак ахылтцуан дунеи дук иахьзоз.

* * *

Сгәатҙа иҵыѡуа ашәақәа цыра-цырала
исыҡәшәон,
Уара иузыскуаз ажәақәа, срышьҭазан, сеимдон.
Ахра ика сасасуан, сапхьон акапкап:
–Уаѡ изымхәац ажәақәа сытцоуҳәар ҡалап.
Ирбжьҡьоз ахра ихагаха, аҧшатлакә сазҭаалап,
Ахра аныѡбжь дагәаха, ашьҭахьҡа ихынҳәлап,
Ашәҭ гәыҷкаага исытцаҳәа, умаза сыртца,
Апытҡәыр узгәылатәаз иоуҳәаз, узлацәца.
Аетцә, сныха қәырақәа, сашәақәа рыххьа,
Шәылабжышқәа ирылысххьеит жәѡанахьтәи
сҳәахьа.
Амш ашара сеиѡазон – ашкәакәа сышәтца,
Сымш изыскуа ажәақәа шызѡыша сыртца.
Амца кәицқәа срылалан, абылшьа сдыртцеит,
Атцх агәы сагәылалан, ашамҭанза сназеит.
Абас еизызган цырала, сажәақәа цытлон.
Рытцга цтцәазшәа акакала сыхәда иахышәшәон.
Уаҳа ҳәашьа сзамҭакәа, уара уахь саауан.
Уара иузыскшаз ажәақәа ухаҭа иуҧшаауан.

* * *

Атҧх схызгеит сгәы рахәымкәа,
Ашьыжь сгылеит схьамҭаны.
Сеиҭаԥылеит мшыкгьы стәымкәа,
Тҧхык сызнымшәазгьы ршаны.

Схышә ихытҧыз амырхәага
Ума усԥылеит уччаны.
Сыԥсы ҭазҭо уара, схага,
Сымш иацу ишәахәаны.

* * *

Снытцаба сцашан арантәи,
Инсыжьуан сзыхзыҙо иаазгоз.
Сныҳәаҷа рҳәомызт – ианбаҭәи,
Сатцәцахә хыхәхәон, икаҭәоз.

Апҵа сыцәхылон са сыжәԝан,
Алабжыш сымш иахьыкәкәон.
Сгәыҕраҟәа рыхьшьыц амҭәыжәԝа
Пҵәазаап, аарлаҳәа иаҡьон.

Сызхылаз аҵыҵ са сатәымызт,
Амшаз амзеиҵш смыцхәын,
Издыруан, гәнаҳак гатәымызт,
Сдунеи хәыҷ агәашәаҷ сыҵшын.

Пҳарак саҳәон са исыгыз,
Ачҳара ирзымхо – зегьы.
Сеидру, сыздыруам изсыҟәыз,
Сгәыцқьара сақәзырц саргьы.

Снытцаба сцашан арантәи,
Инсыжьуан сзыхзыҙо иаазгоз.
Сныҳәаҷа рҳәомызт, ианбаҭәи,
Сатцәцахә хыхәхәон икаҭәоз.

* * *

Аетцәақәа срыцлашон,
Атцх анытцәцаз.
Амза ашамҭаз сацҭашәон,
Сашәақәа анынтцәоз.
Атцла бгъыцқәа ҽысыћәшәон,
Аапынра ансыцәцоз.
Ашәҭыц ћәашқәа срацәажәон,
Зыблақәа ҭыпхоз.
Сдәыш ианыʒлаз сышьҭақәа,
Сыччапшь рҭапсан.
Сымԥа абаћаз, сышьҭахьћа
Агәнаха рацәан.
Адгъыл сықәын сгәашаха,
Мшы уаарак сатан.
Сыпстазаара зрашашаз
Сыкәыршан итәан.
Шьыцра калтқгьы снытцаркуан,
Рыбла хәымга схын.
Сыдгъыл аҳра сымаркуан,
Сымбара рҭахын.
Ҳазшаз схышә ихы ылакуа,
Сныҳәара даҽын.
Апсы хәымга исхылапшуа,
Агәнаха аршәатәын.

* * *

Сымцахә сырцәарым снапала,
Иахьцатәымыз знык санца.
Амҩа сықәын, сықәхеит схала,
Аамҭа сеисахт – Агаҙа.

Ҟәышра змыхәо, дырра ахьзымцо,
Ҭыпкгьы тәарҭас иҟасҵан.
Наҟгьы сзымцо, араҟагь сзымтәо,
Сгәы насымҟьа иҧыххаа ишьҭан.

Амш сыман сара еидарас,
Ихәлар атҵх сзыршаҙом.
Скыдыртцазшәа цьара цәҟьарас,
Хык насаҩшәан ицаҙом.

Гәыцқьак садхалт изҭахыда,
Шьҭа иназламзо ахәычҳагьы,
Сызҭахыда, усс сызкыда,
Схы анысхашҭхьоу схаҭагьы.

* * *

Схабыхацуа ужәрак ҭалан сцәаҕәахьан,
Хра мѳахәасҭак саннагалан, сѳаскьахьан.
Аҧсҭазаара агәашәаҿ среисон бзиеи цәгьеи,
Гәык ҳәа сыман цәгьа исыргәаҟхьан, цәгьа, аиеи.
Сымца сатҳон сара схала, сарҧхаларц.
Адунеи маӡажәа ҳцәызӡоз саҳаларц.
Бжьы маӡакгьы слымҳа иҭаѳуан сахьцалак,
Ашәи зырхынҳәуаз иа ишҟа сызшәилак.
Амахә хаха салакнаҳан сашәаны,
Сгәы узҭысхуан иаҭаххаргьы ирҟьаны.
Маӡа дныҟәон сара истәу зегь збоз,
Сылабжышқәа доуҳа саркьала изырбоз.
Амца шыра салпаа снеигоит сымбылларц,
Аетцәа рыҧхра сыхәда иахеитцоит слашаларц.
Доуҳа сыцуп, доуҳа ахьыҟам исшаларц,
Аѳстаа ицу, ирқьачақьуа дахьсырхәларц.
Сара сыҟан, сара сыҟоуп смаӡаны,
Амахә хаха салакнаҳауп сашәаны.

УИ АТӘЫЛА

Тәылак салсит сахьызнымхоз,
Аха исхаштҙом иахьагьы.
Ҭызшәа зцымыз, ду дахьнымхоз,
Са сзыхьтцәуо санцагьы.

Уа сынхарҳәа ишәозшәа исыцын,
Са снаскьазгоз, сымхынҳәырц.
Уи сыпсҭазаара иабҕьыцын,
Исгарашәан ҷыцны сирц.

Исзымтцаҙаз сҭоурых нымтцәа,
Сыпсы иахаршәу сгәы ацапха.
Слакә-ҷыхәа, мѡабжа зымца,
Дәыкрын зқәымбо сымзырха.

Суасиаҭажәа сқьаад ианхалаз,
Сан лыбжьы-хаа, саныпсуа,
Сыпшқа-нык҃әа адә ицәхалаз,
Сжәытәи-сҷатәи неиҷакуа.

Ара сныжьыз сашәа еиқәхарцаз,
Уахь сышәцәыҙуеит санцагьы.
Ари атәылаҷ сыпсы нхарцаз,
Сақәшаҳаҭхоит Апсрагьы.

* * *

Аԥсра сацәымшәаҙац ахаан,
Абзароуп еиҳа сзыцәшәо.
Иԥсыз иныҙбаҙом, са схаан
Исмаҳац аҙәы дирԥьо.

Жәларык еиқәзырхаз Сасрыҟәа,
Иашьцәа ишьҭан дҭадырхарц.
Аԥсуаа шҳакәу уи дыззыҟоу,
Ҩашьара ақәҙам, агәра угарц.

Ампыл неигоит баша цәажәаҩ,
Асцена дықәлоит ахҭацәы.
Ҟәышс дыршьахуеит аҽехырцәажәаҩ,
Аҟәыш иларҵоит аҵәы.

Амц агәашьақәа аҵагылоуп,
Аиаша иаҵырхит аҵәҩан.
Ацәгьа зыршо агәҭаҵәҟьа дгылоуп,
Лхәы лыҵо иеиҳаб иан.

Ашәҭқәа ахьыҟоу аапын ыҟоуп,
Аҙын хьҭада иҟамлаҙац.
Ашьыцра ахьыҟоу, ԥсыуак дыҟоуп,
Бзан иаԥсаҵәҟьоу дрымбаҙац.

Аԥсра сацәымшәаҙац ахаан,
Абзароуп еиҳа сзыцәшәо.
Иԥсыз иныҙбаҙом, са схаан
Исмаҳац аҙәы дирԥьо.

АРА ИНХАЗ ДЫСХЬААУАН

Ашьха атцкараҽ амырхәага
Гәырҧьаҽҳәаша ныцәнаҳәон.
Апшахь – ашьыжь аҽахәҳәага,
Тхы маʒажәак иацнаскьон.

Дгьыл бызшәак наҽамкәаʒо,
Арҩаш цон ихагаха.
Амшын уаҳа изламʒаʒо,
Иаразы итархагаха.

Рыбжьы амтцәыжәҩа рнатазшәа,
Апсаа амш дыркәашон.
Ашьха ика рнатызшәа,
Амапар шкәакәа иарлашон.

Аетцә, жәҩан ианбалахьаз,
Рышьта схылар сдыршанхон.
Схәычра аҽыҩ ибналахьаз,
Сақәтәон, аетцә срыцтахон.

Изҳәо ззымуа, сгәашаха,
Сдунеи гәҽыҧ сатаауан.
Сандәыцәлахгьы сцашт аха,
Ара инхаз дысхьаауан.

* * *

Сшәон сзыцәшәозҳәа сзымдырзо,
Сцон сахьцозгьы сзымхынҳәзо.
Ашәак сҳәон исзымҳәазо,
Храк саҽалт сахьзымцазо.

Дгьылк санын сызнымхазо,
Цәгьамзар бзиа рзымҳәазо,
Ԥсыншьтахьтәҟьа срыламзо,
Сышьта ихын шьоук сеиԥазо.

Сашәа амтцәыжәԥа ԥымтцәазо,
Санцалакгьы инымтцәазо,
Соура ашәшьыра сҿытцагзо,
Сцароуп, урт сыҿерымтазо.

* * *

Иҟан ашәа ахәра рҕьага,
Ажәагь ыҟан баѡ еиԥызшьуаз.
Ахшыѡ ыҟан хара цага,
Ахыдарагь – атцәы ухьызшьуаз.

Ԥсадгьылк змаз иадраҙомызт,
Итәы ицәыҙуан ѡба ирышьҭаз.
Аԥхьахә зыхәҭаз ирҭаҙомызт,
Иабԥьар дашьҭан ахә дахьышьҭаз.

Ажәа даҳәоит иззымҳәаша,
Ахҭысқәа зегь ҭоурых ѡыроуп.
Ачуан иҭоу наззымфаша,
Ица ацәқәанҙа ирҭәыроуп.

Зхатәы бызшәа уаҳа иззымтцаз,
Аҽы уаара аҕәра икыроуп.
Изымԥыркәа апҟа ирхьымҙаз,
Еиҭахынҳәҙом, аҽашьыроуп.

Иззыҙырԥуа ашәа зҳәазиоуп,
Изызҳәаз ԥьызшьаз уи дуаѡагоуп.
Иҳақәиҭу зегь Ҳазшаз иоуп,
Егьырҭ зегьы баша хжьагоуп.

* * *

Абԥьар шьҭызхыз угәы уаԥымсын,
Иушьуа, иудыруаз, уара ухоуп.
Аапынра аазгаз амш уакьымсын,
Амахә хымтԥәааит, ашәҭыц ҿоуп.

Ацәгьа зыршо цәгьоуп изныжьу –
Адгьыл иаламӡуа ҳәахьоуп.
Адунеи ду артуп, еиужьуп,
Изҭамгыло иззымтԥаз ҳауп.

Иаҳтәу ҳаҭоуп, зегь иаҳзымхо
Ҳашьҭоуп, сеидру усшәа аабоит.
Зны изыцрыхатәым ҳацрыхо,
Иахьаҭыԥым ҳахо иаагоит.

Аԥша иаргьажьуа аӡлагара,
Нарха шамам ҳамбаӡо,
Аԥхыӡ лакәаҿ ҳамацара,
Ҳаштәоу ҳҿыхоит – имшаӡо?!

Иаҳтәым хьаак ҳаднакылом,
Зегь иаҳбарҭахаз ҳа ххоуп.
Аамҭа дәыԥба, мап, иаангылом,
Ҭытԥшьа ахьамам уа зегь ҳҭоуп.

* * *

Амш сацын, сыццакуан,
Даҽеа бҕьыцқәак аасыртуан.
Шаќа схыҵуеи, мшәан, сара,
Уажә сахьыќоу ара сасра?

Шәкы сырҵысхьеит, сырбаʒом.
Имго бжьыкгьы раҳаʒом.
Пшшәы змаʒам ара имыцхәуп,
Адгьыл агьежьра иаҿуп.

Аʒы агьама шәызҳәару,
Амш иапшшәузеи ҳәа шәҵаару.
Алапшҳәаа џьара инҵәоит,
Руак анаайуа даҽеак цоит.

Исыздыруам зегь ҳзацәшәо,
Ипсуа ишьҭахь ҳҵәуо ҳҭәо.
Аʒәыр даҩсуама апсра,
Псын ҳзаҿузеи аџьабара.

Зымш амҵәыжәҩақәа пҵәахьоу,
Зытҳ апхыʒқәа идырхахьоу,
Иҳамоушәа зегь ҵаны,
Ара иќоу еилырганы.

Ҳалацәажәоит башьа змам,
Мшык ахҭысқәа рыцәра иҭам.
Башьа змам ауп ҳа ҳзышьҭоу,
Зынʒа иаҳзымдырʒо ҳазшоу.

АШЬҬА

Сышьҭа шәхылан шәгәы кашәмыжьын,
Сышьҭа хьаан, игәырԥан.
Сышьҭа шәхылан шьҭак нышәмыжьын,
Шәышьҭа ихылаша шәмыршәан.

Дунеи ҵыхәан ҷьарантә сдәықәлеит,
Мԥак сзыркараз саннагалт.
Сыпсы еиҭаскырц ҷьара снықәтәеит,
Сыхҟьеит сымԥа, ҷьара сҟьалт.

Аԥсра саԥсит самбоз ҷьысшьон,
Ныҳәа чарак ашҭа ҁалт.
Дәык сахысуан, храмԥак ҧысшәон,
Изымцоз зегь са исхьынҳалт.

Саҽарыжьуан зынӡа исхарам,
Истәыз сымхны снадыртәон.
Аԥша гара ашәа згарам,
Илҵыз рымԥала снаскьон.

Уаҟа испылон гәык зыстамхаз,
Зыпсы зцәыӡхьаз иахьакәзам,
Зынӡа мшы лашак зытнымхаз
Зымцеи зыҿхәеи еибатәзам.

Харак здыз са схы сыргәаҟуан,
Изгоз сеидру исзымго сцон,
Ҭакәажә зымца, слабарҟыгәуан,
Азә дызхымлоз сышьҭа згон.

СЫПҬСЫ УСҬАП…

Н.К.

Сыпҭсы усҭап, ҷьара иухәар,
Ҷьара хра мҩак уаҽнагап.
Уҙышымҭаз, сыпҭсы уаҽыхәар,
Ухәра хьаагь ухнагап.

Ахьҭа аныҟоу, уҽеҳәа самцаз,
Уҧхьарца рахәыц саҽаз.
Сыҧхыҙ лакәыз, атҳ ацамҭаз,
Ухыц азыҳәа са сыхҽаз.

Хыкгьы уаҩызгап, скәалҙызааит,
Уҧсы анушьо зны сашәаз.
Маҧар шкәакәаны сушәызааит,
Уҙын баҳчаҽ ашәҭ саҽаз.

Сугарашәаз усмырҽыхо,
Ухәычра тәылахь ухынҳәыр.
Слахьынтҵа рахәыц сзыцрыхо,
Уззынсыжьуада сыпҭсыр?!

АРИ АҚӘАЦӘ ХӘЫҶ УАҨ ДЗАХЫМЗЕИ?

Идыдыма, мшәан, ʒынымзи,
Имацәысма, ажәҩан блыр?!
Ари ақәацә хәыҷ уаҩ дзахымзеи,
Ари агәашә хәыҷ асыртыр?

Ашьац иатҵәа хызыблаазеи,
Ашәтқәа хызтҵәада, мамзар,
Истахузеи, арахь саазгазеи,
Ма сазтҵааша аʒә дызбар.

Адәы иатҵәа чабракаршәаҷ,
Изеижьада злахьынтҵа?!
Амхалдызеиԥш шьоук ргәашәаҷ,
Сышԥалахеи уахь санца.

Зыхьʒ ахыдаз амца ахьҷыцәаз,
Зкәал зызнамгаз, изцәынтҵәаз.
Зтҵеира нымхо здашьхәа хыртҵәаз,
Ахыкәаала згәы иташәаз?..

Насшәа игәастон иԥсы шныћәоз
Ари ақәацә хәыҷ анкьа иахыз.
Уаргьы иузыћаз, саргьы исзыћаз,
Ари ақәацәхәыҷ зыԥсы ахтныз.

Аапын ишәтлоз ари ақәатца,
Игылан абна ахапаны.
Исымбацыз уи ахатца,
Агәашәаҷ дгылан дбаћаны.

* * *

Аҙәгьы дсыцым, аҙәгьы сицым,
Схала снықәоит уажәааны.
Избац ами, акгьы ҷыцым,
Иԥьоушьар, уамгои ухәжәаны.

Мҩак сануп, иахьцо сыздырҙом,
Схынҳәыр сышьҭахь иҭацәуп.
Ԥанкгьы савоуп, уахьгьы сзырҙом,
Сыр, сызмыр, арахь сатәуп.

Знапы узҭаша дуԥшааргьы,
Иугәытцасуа кыр иеиҳауп.
Угәы иунаҭо уҷы иазҳәаргьы,
Ԥданла еиҷаршә уҷы шьаҳауп.

Еиқарауаа рымҩа ҩаргоит,
Рыҷедырқәышыр цәгьа ирҭахуп.
Амца ажәла шьоукы инаргоит,
Имыцәарц дара ргәы амца акуп.

Амца назго рышьҭахь сгылап,
Исыцрасыргьы сбыллап.
Са сыблыргьы, амца еиқәылап,
Сышьҭахь иааиуа дарԥхалап.

АИАША

Аамҭа сшахьымʒаз еиԥш, аиашагь сзахьымʒеит,
Схыԥхыԥуа сышрышьҭаз акыргьы саапсеит.
Избатцәкьоит ҳәа сшыѡуаз, иабыкәу сахьымцаз,
Сышьҭахьқа инхазар ҳәа акыргьы сааскьеит.

Ҭʒамцқәак снарыдпоит анаќагь араќагь,
Амца зыншыло сымѡагь хаҳәроуп.
Схакәым сзышьҭоу нас абастцәкьа сангәаќуа,
Сышьҭахьқа иааиуа ирԥеиԥшу сгәырѡоуп.

Аʒы еиԥштцәкьа иагьамоу сзымҳәо аиаша,
Сҽажәкуа, сазгәаќуа сашьҭоуп сшабо.
Дсықәымшәац, сеидру уахь узлацаша,
Мѡас иќоу ҳәа сазҳәо, избаргьы сызцо?

Аамҭа иаражәуеит, иархоит уи иапылаз,
Адгьыл ду ачҳара ԥнашәарц иаҽуп.
Аиаша сахьʒоит ҳәа аамҭа иапыѡлаз,
Изхьоу цапхала уиаша мѡа аркуп.

* * *

Ҳаихашҭит Анцәа, ҳаихашҭит,
Зегь ҳаницәҕыч.
Ҳазқәиҭмыз ҳашьҭалт, ихҭаҳкит,
Иаҳҳашҭын ҳа ҳцьынць.

Аԥша мҩас иҷаҳхит ашәыр,
Иҷазшәа ҳнарбан.
Адгьыл агәатԥа ҳҭаԥшыр,
Уа ҩыран ҳантцан.

Цәашьы-мца мкьатан ҳакын,
Уаҟа аамҭагь ҳазхон.
Мҩа рацәа ҳарҭ зегь ҳарнын,
Рынтцәамҭаз ҳазагь ҳаиқәшәон.

ШӘЫШЫҚӘСА СЫРҬЫСХЬЕИТ

Итԥуазеи сара сиижьҭеи, шәышықәса
сырҭысхьеит!
Сԥызшәахьаз акрыћан, атәылақәа сырхысхьеит.
Иԥьасшьаша акгьы ыћам шәышықәса саннеи,
Сгәырҷыгъгаха санхалама, ижәытәзоу адунеи.

Амца саблит ццышәны, аԥша сымҭанарсуа,
Ашьха цәхәыраҷ схала аҭх сыршахьеит.
Мҩа мыждак санырҭан, шьхеи бахәи сырҷысуа,
Шәарах тәыла салсны кыргьы снаскьахьеит.

Шьыцрак саҩсуа сыћамызт, аетԥа сзеикануаз,
Аблақәа сырхызлан, ажәҩан ду сазцон.
Сеидру уаћа исзымхаз, саангылар анамуаз,
Сышьҭахь иҟаз ԥхызшәа сырхашҭырҳәа сшәон.

Ақәра ахьыћам тәылак салиааргьы ћалозма,
Сышықәсҟәа реидара иатԥаз еа шьоукын.
Лаԥши-гәаґи-шьыцреи рымца уаҩ дарԥхозма,
Мца мҩаҷ иблыз среиуаны цәацәашьны саркын.

Ныхәан сымца иахылтԥуаз, сызбаша санырбоз,
Пстазаарак сырҷыцырц абылра саҷын.
Ашәигьы сԥырхагазам, баша ужьоуп иснызбоз,
Аетԥа са сзеикануаз аҭыпан са сакын.

АҬЬАР СЗААЗҬИЗ АПҲӘЫС ЛАХЬ

Аԥстазаара анапашҭа саныршәлоуп сбыбыцны,
Ԥсыԥ хәычҷак схьысыр, сцоит сышцара.
Истахымызт уи амҩа аныларагь ҷыцны,
Ҷыцны сиуазаргь саангылом ара.

Ижәытәу, иргәаҟыу адгьыл иргәашоу,
Зҭеицәа иааԥа зыкәа иҭаԥсыз,
Сықәхеит сгәырҷыԥгьан зны исзыхааy,
зны исзашоу,
Сыргәаҟган сызнитцаз уи амшаз саниз.

Исԥылом, ччаԥшьла сгәырԥьан сызԥылоз,
Исусымгьы усушәа хьаас иансоу,
Мра шәахәа ргәырԥьага, ашьыжь сзыцгылоз,
Сымырхуан гәаԥла смариазшәа санроу.

Ԥсра ҳамҭан аԥьаргьы аԥшқа инапала,
Исхазырсуаз апҳәысгьы, шәиԥхьыҵ зышьҭоу,
Гәнаҳа дзацәцома, Ҳазшаз иҳәахьала,
Шәиԥхьыҵ насыԥуп лылахь иантцоу.

Аԥшырҭаҷ сзықәгәыԥуа дыҟоуп избаша,
Зышҳам напкымҭа зхашҟа изырхо.
Аԥьаргьы мҩанызго, дгәыԥуеит ус баша,
Лыԥшқа инапала Ҳазшазгьы дызжьо.

Аԥьар ауп са сҷызхыз, зныкгьы, ҷазныкгьы,
Ԥсра ҳамҭан илыцыз са сахь изырхаз.
Аԥьар ауп, Ҳазшаз саниҳәоз, сызнықәгьы,
Лнышәнап иахарсыз лыԥшқа дызтцаз.

СШӘОИТ…

Сшәоит, сзыцәшәо ҳәа акгьы ыҡаҙамкәа,
Шәарак сышьҭоуп сыхҭакны.
Сшәоит, сыԥсыр ҳәа сгәысҽеанҙамкәа,
Сыԥсы ыԥхар ҳәа ма сшәаны.

Ԥьара акры ыҡазар исхароу,
Гәнаҳак сыцзар ишәатәу.
Ԥсшьаха смоузо цәгьа сыркароуп,
Ҳәашьа сзамҭакәа иҳәатәу.

Аԥша саццарым иԥшоуп ҳәа,
Амчгьы шыздыруа изакәу.
Сыԥсы сзеигәырґьом иҭоуп ҳәа,
Ԥсылагь кры ыҡоуп ишәатәу.

Амца мцоуп ҳәа сзацәшәарызеи,
Са сымцазар схаҭагьы.
Ицатәуп ҳәа сызцарызеи,
Дысзыԥшымзар уаҡа аҙәгьы.

Сызҭахымгьы дзыстаххозеи,
Исзыԥшымгьы сизыԥшым.
Сара исусу шәа изшәырххозеи,
Баша исашәҳәоит ишшәатәым.

Сшәоит, сзыцәшәо ҳәа акгьы ыҡаҙамкәа,
Шәарак сышьҭоуп сыхҭакны.
Сшәоит, сыԥсыр ҳәа сгәысҽеанҙамкәа,
Сыԥсы ыԥхар ҳәа ма сшәаны.
Сшәоит…

ШӘЫМҬАК СДУНЕИАҨ

Дунеи дук санхалеит, цәгьалатцәҟьа исыцәдууп,
Быбыцк еиԥш сынкыдҟьо сагоит ацәқәырпа.
Сызхьымʒаз сахьымʒеит, санымкәа, сандууп,
Рашь мҩаск амҬәыжәҩа анартит санаба.

Исеиҳәеит Ҳазшазгьы исиҬаз адырга,
Доуҳак ацаԥха ссир, иҳәеит – ибзырха!
Исзымхаз адырраҷ шә-зҬаарак ансырҬа,
Сҭартцарц иаҷымзи итшәаз рымʒырха.

Иабыкәу, ианбыкәу сандәықәла сахьзымца,
Амҩа сыԥнашәан, саагылт сынтәаха.
Сырбазу сыздыруам, еиҷаскын са сымца,
Сдунеи ду сгәытцак сеиҬаатәеит уаха.

АРАХЬ ИНХЕИТ ИСЗЫМҲӘАЗ

Сыԥсра амш сахаанхар,
Схынҳәрызма аҽнықа?
Исҭахым сеиҭаахыр,
Истәу аҙә дахьыќам.

Сгьежьыхны сабацо,
Ицатәуп ҳәа сдырҭазар.
Уи амш санбахьҙо,
Саԥхьа иара цазар.

Ашәҭ еизызгап уи амшаз,
Сыԥсра амҭан ишьҭасҭарц.
Адунеи ду зыԥсы амкыз,
Сҭоубыҭ хәыч иҭасҭарц.

Сара истәу са исыцыз,
Акгьы арахь инымхарц.
Шәыԥсы шәыбла ҷыцыз,
Шәаргьы саргь ҳаиԥшымхарц.

Са соуп зегь зхароу,
Уаҳа зыԥсы ззымзаз.
Сдунеи ду саркароу –
Инхеит арахь исзымҳәаз.

* * *

Иснымшәаз атҳ исыцәшаз,
Сыԥхыʒ шкәакәақәа знаԥхаз,
Ашара исыԛәзыршаз шьыжьы,
Стцыс хәычԛ исыԛәзыргаз зыбжьы.
Амархәага сыхцәԛәа зԥоз,
Срадио «Ахра ашәа» иаҳәоз.
Сымцахә дмырцәарцаз иахьак,
Еитԥасыԛәҟьашоҩ цәаҳәак.
Икасыжьуан баша сгәы,
Аамҭа скылнахуан аԥсгәы.
Сыдгьыл иалан са суахҭа,
Сжәытәгьы, сҽатәгьы, са схаҭа.
Ԥсынгьы-бзангьы ара сынхоит,
Сымч зқәымхақәо сырххоит:
Ашәи ҳзызҳәо дымшәиларц,
Мтҭәыжәԓа змамгьы дымпырларц,
Адгьыл ҳшыԛәу уаараны,
Ҳуалԛәа шишәаз дылбааны,
Лашәи дагәеи идсырҳаларц,
Ацәгьа сзызуа дсымшәиларц,
Ҳазшаз ииҳәаз зегь тцаны,
Ҳәыҳәшкәакәаны сцоит спырны.

АДГЬЫЛ ГӘАҒЛА СЫҚӘНАМГАЛЕИТ

Ԛыра знымыз сымш абҕьыцқәа аасырҳәуан,
Ҭыʒшәа нымҭәа, ҿуаԛ-ҿыжәла дысзаауан.
Ԥхыʒла угәырҕьарагь зламʒоз сыкәшан
итәахьан,
Сымш абҕьыцқәа рдаҟьа ҭацәқәа зегь рыԛхьан.

Сыхьтәы уардын акәырҷыжь хәыҷқәа еиҿашәон,
Сгәарԥла, сыхьчаԛ, атҳ изымшаʒоз иацәшәон.
Рыжәʒы сҿарҟьон ҭынхеи ԛызеи сыхьʒаны,
Ҳазшаз сицын, уцар уабацо уицәшәаны.

Акакаҷ еимхәыц насхартҵон сдыргаʒон,
Са сырԥыртҵхьан, жәԛан Етҭәаԥьаа сыԥхьаʒон.
Зышҳам иажәхьаз адгьыл иқәыз иаҕаны,
Лнаршә саҿалкуан дыԛуа, дыԛуа дсыхьʒаны.

Са сабаҟоу, са сабаҟоу, слыцәцахьеит,
Дылжьоз шцьылшьоз Ҳазшаз дгәаан
дишәихьеит.
Адгьыл гәаҕла сыҚәнамгалеит санигьы.
Гәаҕла сыҚәтцуам, гәаҕ сызныжьуам санцогьы.

* * *

Адунеи уаара саркареит,
Аамҭа ҽура аҕәра скуп.
Адунеи уаара саркареит,
Амаҷ азыҳәа сгәы ҭаԥҽуп.

Нхашьа ахьамам сындырхарцаз,
Шьоук сыцрыхара иаҷуп.
Ирбалакгьы бзиа рҳәарцаз,
Есымша ихәмартәуп, иччатәуп.

Сқәацәҙа сгылоуп сахьрызгәамҭо,
Пату рықәтцо измаҙам.
Амаагь асҭарц, иахьузамҭо,
Излашьҭысхуа акы зҭаҙам.

Садҷаҳәалоуп аамҭа ҽура,
Мышк шықәсык ианаҡароу.
Изымушагь акы зуроуп
Игәазҭо дыҡам сызмароу.

Избоит, сыжәлагьы спырхагоуп,
Сыхьҙгьы даарак иргәаԥхом.
Ирмаҳацыз сҳәан иархагеит,
Иахьыздырцәазгьы рзыхгом.

Аҙә дҭаҷкәымуп, аҙә дабцьаруп,
Аҡаб датцоуп даҽеаҙәы.
Аҽеыхацәа ҽеазә дыргароуп,
Сырԥырхагоуп арҭ зегьы.

Сыжәла хәарҭам, сыхьҙ хәарҭам,
Сыбз ҽеим дара рзгьы.
Ирылшозар нышәкгьы сартон, –
Сыҕәҕәахароуп еиҳагьы.

* * *

Сымԥа аԥыхьа исзыԥшыда,
Уцаларуп, уахь сцаӡом.
Са сахьцаша усс изкыда,
Сыбжьы игозгьы раҳаӡом.

Сымԥа инагоу ахьцалакгьы,
Саццаларуп сызхынҳәӡом,
Ирҳәалааит ирҳәалакгьы,
Ҳазшаз дсыцуп, са сшәаӡом.

Наԥха изрыцхам ари адгьыл,
Ирызҳәаша рыԥшаалап.
Уара унадкыл, сара снадкыл,
Ҳахьӡ ахьырбо ирцәаҕәалап.

Адгьыл кароуп, ажәԥан кароуп,
Идыркараз цәгьа сааԥсоуп.
Зегь акоуп сахьдәықәлаз сцароуп,
Ҷьанаҭ тәылаҿ сыхьӡ анҵоуп.

ААҧЫНТӘИ ХӘЫЦРАҚӘАК

Арԥаш ҭҟьаҟәа ирҳәоз ашәа,
Ихышхытцәон са сгәаҽы.
Аапын нымҭәа зымцахә зашәаз,
Аамҭа иҿыжәтцит еикәатәы.

Ҭытцшьа змамыз гәарак сҭалан,
Ашҭа салазуан, сиатцәан.
Амархәага суада иԥналан,
Исас дахьны саҧхьа итәан.

Згара илаз апытҟәырқәа,
Рҽахәҳәагақәа ҧдыртуан.
Атцла махәқәа рыжәԥа чынқәа,
Аапын шәҭыцқәа адыркуан.

Гәырԥеи-хьааи рышьҭа анытцуан,
Апҭаш ашьха ирҽатәан.
Исхьынҳалоз гәалак спыртцуан,
Аапын хәыцрақәак сыртан...

АМШҚӘА ЦАХЕИТ…

Амшқәа цахеит апырпылеиԥш,
Аҩсҭаа икаҭа иҳауеит.
Амшқәа цахеит апырпылеиԥш,
Аԥьныш мҭәыжәҩа иазҳауеит.

Ахәрашәаҷ ахәра мжьыжькуеит,
Рҭыпқәа ԥсахуп зегьы уажәы.
Алаҳәала ахьшь узыркуеит,
Пҳәыск илшәылтцеит акәымжәы.

Аԥша дәықәуп аурҭ аарыхуа,
Аҷеадахәа агәыжь ахшеит.
Аԥхьагыла ихьӡ аныхуа,
Иҭынхазгьы шьоукы иршеит.

Аҟәыд ахеиԥш дитцагыла,
Ихьыҩрызгьы аӡәы дигоит.
Имгылаша шьоук ангыла,
Иҟоугьы ыҟамшәа ирҭәаҩәоит.

Аԥша иақәтәоуп икәадырны,
Иркуп ахәацгьы ҟамчыс.
Амҩа рырҭоит шьоукы, идырны,
Аԥша иақәтәоу ирымоу мчыс.

Амшқәа ҳрыцуп ҳаилаӡароуп,
Иҳамчузеи – уаҳа акгьы.
Аԥша иақәтәоу аԥша дагароуп,
Дазго ԥьызшьо –аҷеадагьы.

АМҨА

Сыԥсы схашҭит саниуаз,
Дунеи ҽыцкахь санаауаз.
Сара сзы акәызшәа изшоу,
Апсҭазаарагҽ еиҳа иашоу,
Спызшәо сзааиуеит есымша,
Аха уи акәҳам са сзыршәа.
Цәгьа исыцәдууп адунеи.
Сназгаз сеидру, ма сызнеи,
Ара исзеилкааҳом акгьы,
Исыздырҳом сахьцогьы.
Мҩа рацәа рҽы снижь ицан,
Акәу, сеидру мҩак сыркаан,
Санымҭҳакәа ус саауеит,
Сабагаришь, сазҭаауеит?

* * *

Аҩны сдәылҭит сыҩнахан,
Аха адәныҟа еиҳагьы иҭшәан.
Амца еиқәызшәа сгәы былуан,
Ашәҭ ҟаԥшь ааԥынраз ишәҭуан.
Хаара зҭамыз мшык саҭан,
Сыкәша-мыкәша зегь маӡан…
Хәык сынхыҭуан, даҽеакы,
Дәыкаҷ сҭәыуон сеиҭақьы,
Баҳчак дыҭан саб дызбон,
Иҽебыга шиҟьалац иҟьон.
Игоз сан лыԥхныга абжьы акәын,
Илхуаз ҷьыкамызт са сакәын.
Сгылан ҳамҭак сшәаҟьаны,
– Саниз ӡнызма, ишәахьаны –
Сан ҽа зныкгьы слыҭҵаауеит.
– Илашьцоуп арахь са сҟынӡа,
Иасыркып, баагыл ацәымза,
Ишԥасыхьи, бан иԥсыша,
Ишԥабхьаау абри есымша.
Ашьха аҩытцаҷ абас шьыжьы,
Сеиҭарҷыхон сан лыбжьы.
Анкьахь сдәықәлон сеиханы,
Уоуп сахьыҟоу сша-шаны.
Ара саазгазеи – са смыцхәуп,
Ҩашәхак– сымышқәагь еиԥшуп.
Акакан еиԥш сымш еиҟәшәон,
Ацәа иҭамӡаз са сыҭшәон.
Адгьыл ҳаҟьаҷ са сырхуан,
Ашәҭ ҟаԥшь ааԥынраз ишәҭуан.

* * *

Ашьыжь шара – аҳәыҳә шкәакәа,
Жәҩан иагәылпрааит атцх ацамҭаз.
Амра ашәахәа, ахьтәы ракәа
Ҷнарпуан адгьыл иахьнагӡарцаз.

Сытцх агәашә, абар, сынҭысын,
Снапқәа еитцысхуан ашьыжь шкәакәахь.
Аԥшахь аччабжь дгьыл иахысын,
Ирҭахәмаруан амахә рыкәа.

Слымҳа итҩуаз ашәак сашьҭан,
Ус ихҭоукуеит иумбаша.
Сыхнагалеит ижәытәзоу ашьҭа,
Ҳазшаз идырп сахьагаша.

Ажәытә сахаануп, санбадәықәлеи,
Акы сатцалт исзымгаша.
Сырзымтцаӡеит сыуеи сықәлеи,
Сынхацәеит араҟагь баша.

Ари адгьыл са сатәымызт,
Ус машәыршәа сықәнагалеит.
Саҷа хыхәхәо ара итәымызт,
Ашәа сшашьҭаз зынӡа сҟьалеит.

Ҳауак салоуп абыбыцеиԥш,
Сынкашәар зынӡа сышәцәыӡуа.
Амра шәахәа ахьтәы рыцеиԥш,
Ихсырҷап сдунеи санытцуа.

* * *

Шәыспцырхагамхан, иауазар,
Ҳәатәқәак сымоуп, срыхьзазом.
Доуҳа чысла мла сакуазар,
Аҽеҳәаҷ стәаргьы сыпхазом.

Шәымтак аамта дәыгба стытцны,
Шәызбарц саадгылт са ссасуп.
Жәҩан иатцәара амра анытцны,
Ашьха ихытцны иаарц иаҷуп.

Амш, изаламзаз ахтысқәа,
Урт иргәылћьа шьта ицахьеит.
Амш абгьыцқәа, ахтыс ҷыцқәа,
Ҳәатәқәак ҷыцны иааргахьеит.

Изҳәо змоу, дацәшәоит аҳәашьа,
Измам дасуеит итамгьар.
Амҩа пцәоуп, изымцо аиаша,
Иҽеыццышә дақәтәеит азә дмақар.

Аамта ажәҩа тћьеит, иауазеи?!
Ҳазшаз имҩахь ҳазцазом.
Шәыспцырхагамхан, иауазар,
Ҳәатәқәак сымоуп срыхьзазом.

* * *

Апсҭазаара аҽеыхәа санақәтәаз схәыцын.
Сызцатҷәкьозгьы цьысшьон аҕәра сдыркын.
Ааԥын адәы иатҷәа сыкәлеит сзыцәшәоз,
Сазхәыцуазма усҟан ҭагалан шсыхьзоз.

Ирашьхахьаз сҽеыхәа аҕәра мчцәахон,
Мҩа иатҷәа иқәлаз аурҭгьы сыхьзон.
Аҽеыхәа адәы иатҷәа иахыст иԥырны,
Исыцыз саанрыжьит аҕәра сыркны.

Аҽеыхацәа зцылаз иусқәа мариоуп,
Апаҩқәа еимаздо ацҳа изыхҭоуп.
Са сышьҭахьҟа исышьҭоуп ииуа абгасса,
Ҩрапа ирышьҭуама сҽеыхәа ианахьза.

Исзымҭоу сеидру аратәи абызшәа,
Амцеиԥш еиқәыртцеит са сзыҳәа аҭызшәа.
Идрырҳаз са сҽеыхәа цоит иоумаха,
Аҕәрагь амыхәо, иамыхәо аҽеԥырха.

Иазуҳәозеи, адгьыл, дгьылуп ҳазқәу,
Иаҳзымҭеит умҳәозар иахьанза изакәу…
Сабаҟоу макьана – сымҩа аҽароут,
Апсҭазаара аҽеыхәа, ахыцәгьа цьбароуп.

* * *

Сыпсы сыхьуан, игәыҷкааган,
Сдунеи самкуа санҭаха.
Сықәнаргылеит хықәкаҷ снаган,
Схы затцәык ауп исзынха.

Сызқәыз сымԥа – агәхыршәага,
Изҭахыда ма сызҷу.
Ашәак сашьҭоуп аԥсыҭгага,
Изҳәашагь дыҟам сызҭаху.

Затцәрак сышьҭоуп иаасыцрымшәо,
Сбызшәоуп ирҳәо – исаҳаҙом.
Акы затцәык са сызцәымшәо –
Сыпсы иахьамҳәо сагьцаҙом.

* * *

Зегь реиҳа сзыхҙыҙозгьы сцәыҙхьеит,
Зегь реиҳа сзыцәшәоз саниахьеит.
Инхап ҳәа иануыстцаз анытцхьеит,
Исымҳәаз сҳәазшәа рҳәахьеит.

Сымтцәыжәԥа хыртцәеит сымпрырцаз,
Исхадырсит аџьаргьы сшыбзаз.
Сԥыга мтцадырсит, сымԥырцаз,
Акы шыћамгьы рҳәеит сызмараз.

Амра ашәахәацқәа сыцәҷарҳәеит,
Сашәақәа ркалт хысмырҷарц.
Амаалыкь, џьнышцас деиларҳәеит,
Гәнаҳала имԥа ндыртцәарц.

Абырггьы ишықәс рацәаршьеит,
Ақәыцқәа лдыркит атыпҳа.
Ҳамцахә еиҷазкыз, деитаржьеит,
Аџьныш ибжьы ауп ираҳа.

Аҽеыхәа рыпсахит ҽеадала,
Ҳрыцҳашьа, суҳәоит Анцәа!
Дақәдыртәан днаган Базала,
Рашьтцас данаалеит рацәа.

Сыћамзар акәын ушьтатцәкьа,
Бгатыԥрак схала стахеит.
Амԥан испылаз мышьтацәгьак,
Ҳицәԥашьазаап, Аџьныш дихәхеит.

Снеиуеит, сашьтоуп лашарак,
Абжьы маҙа иго саҳауеит.
Исыхьҙап ҳәа сызхьымҙац лашарак,
Ахаан аахысгьы саауеит.

* * *

Сыдгьылтәын, адгьыл санышәеит,
Сыжәԥантәхар жәԥанахьгьы сцоит.
Сықәлан адгьыл, сацәымшәеит,
Сықәтцыр, акәа сҭашәоит.

Акәиц снапсыргәытца иаыстцеит,
Сыблып ҳәа са сымшәаҙеит.
Сқьаад бгъыц ԥырак аыстцеит,
Иаԥхьо аҙә дќалапгьы ќастцеит.

Суаԥыназ, абзиабара сылшеит,
Сзеигәырґьо, ауаԥ бзиа дызбеит.
Самеигҙеит сыԥсыцқьагь рзысшеит,
Скәалгьы сыԥсы ақәтца исыхьчеит.

Хәрарґьагас ашәахаак нсыжьит,
Згәы иҭало игәатца арԥхаларц.
Адәы иатцәеи срашьи еиусыжьит,
Зымтцәыжәԥа зхақәиҭроу ахьҙаларц.

Сыќаҙам, сыќан сзышәхашҭи,
Жәԥан етцәан скыдшәеит мышкы.
Заҙан сыргәылшәеит амахәи ашәҭи,
Мшы етцәан жәԥанаҷ саркы.

* * *

Амра ашәахәацқәа ҽасҳәеит ашамҭаз,
Ашьац иатцәа реимхәыц аҳаҳа рымжәырц.
Ашаетцәа иннажьыз атцых ацамҭаз,
Сатәхҳәон, Сасрыҟәа имцажәла скырц.

Аԥхыҳқәа иршьаҟьазаап атцхгьы бналеит,
Хҭысқәак неиҽажьны, ҭыҳшәак рыцәганы.
Атцх саргәаан, амш санаалеит,
Ашаетцәа сажьжьон амца схаркны.

Иамѳоуп ҳәа сааиуеит мѳак саннагалан,
Абҕьыжәеиԥш ианықәха сдунеи аҭыҳшәа.
Схала сынхарҳәа ишәазаап ҭагалан,
Атцлақәа еилнахит сзырҽыхаз аԥша.

Згәаҕқәа зыцәхытцыз аԥта зыртцәуаз
Сеидру, ажәѳан икылсит ақәа.
Амшқәа аѳашәхак, иахьакгьы саԥылаз,
Агәашәгьы сынҭалап, иацтәи ахаҭа.

Скароуп, сзыркараз сыздыруам умҳәозар,
Исцәеиԥшхаз ахҭысқәа ишьҭысхын ргәаҕ.
Аамҭа дәыцба сҭытцшан иауазар,
Амра ашәахәацқәа сҽарҳәон сеиқәпах.

* * *

Сцеит сара, уаҳа схынҳәышам.
Сашәақәа исзымҳәаз сыртан.
Саамта хцәаха сазкышам,
Сзыхьзашаз, сызхьымзоз зегь збан.
Гәыгракгьы сыцын исмеижьаз,
Аамта сапсаатәын, спыруан.
Сымԥала идәықәлаз иԥьеишьаз,
Иԥышәагаз мԥала сауан.
Уа, Анкьа иахааныз дунеин,
Ԥынԥықәра сыртысхьан саргьы.
Здоуҳа мца еиқәызтцаз уа инеины,
Иазмырцәеит иахьанза апшагьы.
Акәиц хәыч, уи амца иҽеҳәызгаз,
Сатәоҳәоит, иахьанзагь иакуп.
Зны аетцә цыблыха иаҷыргаз,
Сышьтахьгьы имкьатар стахуп.

АԥСРА АТԤЛА

Сызқәиҭым ԥсҭазаарк сымоуп,
Сзымҭысуа спахны сҷаҳәоуп.
Сызқәиҭым дунеикгьы, исхатәымоу,
Иузымҳәаҙо ибжьыдоу ашәоуп.

Исзымҭеит ари адгьыл исзалоу,
Агәаҷқәа са соума изшәаԥьҳәо.
Цәыкәбар хәычҙак, сыблагә ихҭәалоу
Хшәаргьы лабжышны скатәо.

Сытҳаҷ уи сымза магана
Зымҭәҙеит, схәычра акәу изшьаҳа.
Здунеи лых сымбацыз макьана,
Шахәы аазгаз ибжьыхаа зсаҳа.

Махәыкаҷ бгьыцны сыкнаҳауп,
Нцәа сахьак сахҭыхуп сымхо.
Апсра атԥла уа жәԥанаҷ еитаҳауп,
Етԥәа мцоуп агәыцқьа зырԥхо.

Дгьыл ҭызшәа уахьынҙа инаԥҙом,
Ԥша-мақар-мтԥәыжәԥа хытԥәтԥәоуп.
Ашықәс ԥхьаҙага акгьы аԥҙом,
Бгьы иатԥәан сҷымшәо саҷоуп.

* * *

Шьҭыбжьык ааԥуеит еилыргамкәа,
Цәажәабжьымкәа – ҽыҭыбжьым.
Акы саргәамҭуеит аԥны самкуа,
Амрагь халахьеит, шьыжьым.

Сызмырҭынчуа, мшәан, закәызеи,
Сгәы нзырхазҳәагь уаԥ дызбом.
Аамҭа схыццакма, сызҽузеи?
Исҭынхаша ҳәа ак сыʒбом.

Ишар ахәлара сахгәаҟуеит,
ҬҲхы бызшәакгьы саҳаʒом.
Иаҭахʒамкәа схы сыргәаҟуеит,
Сеы-лас ҕәрадоуп, иʒырԥʒом.

Са сахьыҟоу, хроушәа изхамлеит,
Сыуак, сԥызак, ма сҭахык.
Сызҭашьыцуа бгьыцны сҽамлеит,
Аапын агәҭаз ма махәык.

Сажьжьон усҟан атҵар рашәа,
Амахә соурын гәыбылԥыс.
Сапыларын аҧсра хьшәашәа,
Уаԥы симоуа рххатәыс.

Шьҭыбжьык ааԥуеит еилыргамкәа,
Цәажәабжьымкәа – ҽыҭыбжьым.
Акы саргәамҭуеит аԥны самкуа,
Сымрагь ҭалахьеит, шьыжьым.

АБРИ САЦӘШӘОИТ

Зхарҭа зыԥсырҭоу етцәакгьы ҭамеит,
Адгьыл зуахҭада, уахатцәкьа, стцамеит.
Аԥстазаара амаа сдыркызшәа – исуси,
Хьаас ишьҭысхит Аԥьари Исуси.
Агәнаҳа хзыжьыз ҳадгьыл ду ҭамхарц,
Изырҳазгьы ҷыхарц, изхароугьы дамгарц,
Хдырра мрахәагак ҭаԥхарцаз ҳа ҳгәатца,
Изымгашаз ԥьарны Аԥа лаша датцалт.
Ажәлар рыхдырра цагәын илашамызт,
Ҳазшазгьы ичҳара рбартәеиԥш ишамызт.
Ирзымхеит ириҭаз Евеи Адами,
Ҳажәра ҳаԥсырҭан ҳахьыӄоу ҳахәҭами.
Ныҳәаԥхьыз неиӡом ашәи ахьыӄоу,
Ашәи зҭынхазгьы ҳазагь даҳзыӄоуп.
Ашьыцра ҭархаган аишьцәа ирыбжьалеит,
Атцәатцла еихазҳаз, атцәаша изаҷалеит.
Ацәгьа зырҳазгьы абзиа ибарызма,
Зыжәԥа зыцәԥыртцәаз аԥсаатә зԥыррызма.
Адгьыл ҳаиҭақәлеит гәнаҳа зырҳаз,
Аби, Апеи, Аԥсыцкьеи змаҳаз.
Абри ауп исыгәтыхоу, акыргьы сзыцәшәо,
Аԥьари Исуси рхьаа сзырҳәо.

* * *

Аҽҳәаҷ шәыԥхартә еиԥш сымцамхеит,
Скәиц хәычԥны ахәа сыҽҳәамхеит.
Ԥша мҩаск насытәҳәар, сымшын,
Мцабз лашак схылтцырц иаҷын.

Ашәа хаак сыхнахит, сааԥшыроуп,
Исзымтцаргьы изҳәо сырхьыԥшыроуп.
Саамта аԥеыха схьынҳалоуп,
Сдунеи исзацәымгаз кыр сзалоуп.

Ашәарҭеи ашәымҭеи сзырхымсит,
Ҭла махәҵас ҭыԥкаҷ садырсит.
Аԥшахьқәа идырдысыз ҭагалан,
Ԥхынынтәи саҭааит сгәы акы алан.

Сгәыграқәа ркәиц хәыч аҧҷымцәа,
Сыҽҳәа иатаарц са сдырцәа.
Аʒыхь цқьа ирхаштхьоу еитцысхып,
Снапала сыбна шта еилысхып.

Сызнышәаз ари адгьыл, сынхарта
Ааныжьны сымҩасхьан сангәарта.
Сымахә ҩа лакәцас ишәтызаап,
Уеилыркаарц азыҳәан иԥстәызаап.

* * *

Са сыбнеикны адгьыл сықәхеит,
Избац ракәзам ауаагьы.
Абри аума изырҳәо «гәықәха»?
Слымҳа иҭаѳуеит иахьагьы:

Агәы дықәхеит, асакара,
Иԥсыхәоузеи қыҭак раб!
Аѳны иаххалаз зымацара,
Иҭахи иуеи цьеи дырбап…

Сабагәықәхоу ауаа ирылоу,
Қыҭак – сыуацәа сҭахцәа.
Сѳыза, сықәла, нас исгәылоу…
Сзыргәаҭеиуеи, сара нҭцәа?!

Адунеи ду сыԥсы акуамеи,
Ѳынтә сымѳасыр ҳәа сшәошәа.
Сыԥсы ааиѳызгар шьоукы ируамеи,
Иртәыз рымхны изгошәа!

Сышԥабнеики адгьыл самкуа!
Избац ракәзам ауаагьы.
Уԥсы зқәуҭо акы иаԥсамкәа,
Ргәы дамыхьуа иԥсуагьы.

СА СЗЫЦӘШӘО

Аԥша леиҩеи-ҽыкәаша дәықәлан иԥшаауан,
Мшы лашара мра шәахәа, шьха мҩала
илбаауан.
Сымцахә мыцәа сҽеиуатәны, бзы ҟьашьқәак
срыцәцон,
Ақәа зкылсуаз ахыбражәеиԥш лабжышны
скатәон.
Дгьыл кьанџьак еиԥш сгаратцан аамта сартцысуан,
Жәҩан иануҳлаз аетцәақәа ҽынла исыԥшаауан.
Схабар збашаз сықәлацәа қәыц махәтцас сырбон,
Сыпс иахылтцыз сашәақәа сҳәааназа иртцәаҕәон.
Акы сырххон ианыҟамгьы, сылахь ус ианын,
Зегь анцоз рыҩныҟақәа, сара адәы сатәын.
Жәҩан мардуан сызхалашаз, савган наҟ сыргон,
Аамта еикәшара абҕьыц хәыҷы самшәан
срыцәкашәон.
Дгьылаҷ уаҳа сшәартаҳам, акәоуп сызташәо,
Аха уанҳа исыцынхо ракәҳоуп са сзыцәшәо.

АМШ ҽЫЦ

Агәашә сынҭалеит мшык иҽыцыз,
Шәахәа лыхла сеилаҳәан.
Згәыжәла снымшәо аҭх исыцыз,
Лацәгьан сгәашәаҽ иҽаҳәан.

Сыԥсы зныршәлаз асаан ԥеыха,
Ашәҭ абгьыцқәа иртәаххьан.
Сымцахә згараз сдоуҳа ныха,
Амҭан цәацәашьны сбылхьан.

Сыԥсы имҩасхьоу ашьҭа схылон,
Аӡыхь ахтарҭаҽ сымҩа нҭәон.
Иҽажәкыз ӡышхәан нас сиԥылон,
Заҳкәажә маӡа лныҳәа сҭон.

Сызшәиз зны, аԥҳәыс дысныҳәон,
Лымдыр ланажь ҳәа Ҳазшаз,
Ашықәс ҽыцаз Шьашәы сиҳәон
Гәыцқьа-ԥсыцқьак ҳаиҟатәарц.

Ныҳәа мшызар ныҳәа ацәызгон,
Мшык иҽыцыз ашҭа сҭан.
Доуҳа лыпха ҽыц еизызгон,
Ссасы мҩасны мшык саҭан.

* * *

Ашәа зҭынхаз аԥсра даиааиуеит,
Аԥсра иахшаз ашәа ԥсрақәым.
Имҩасуа ишьҭахь даҽаҙә даааиуеит,
Зегь ирдыруеит уи са сакәым.

Иԥшьа ҭыԥуп доуҳа тәарҭа,
Гәнаҳа нымхо ԥсыла иҷыхуп.
Уи ҳацәҩашьар ауп ҳа ҳшәарҭа,
Ҳдаракәац ашьҭа аныхуп.

* * *

Амра зхашуаз иазмырҙытыз,
Сыпҫса лыхны ахра сыкәуп.
Зымтҭаыжәҩа ԥҭәа иазмырԥырыз,
Ашьауардын ԥьара иԥшыхәуп.

Арҩаш ҭынха, ашәах шкәакәа,
Асыпҫса бгаргьы иқәба имцароуп.
Арҩаш ҭрысҟәа рыгәра мгакәа,
Срыцҭахозаргь блала избароуп.

Ажәеиԥшь дыргәаан, ихымхәыцкәа
Абқәа иреихсыз сишьҭароуп.
Еихарыкшо ақәыԥьма рыцқәа,
Ргәыжәла схыргарц, срытҷамшәароуп.

Зыбла ҭырхыз Аҳ имбозаргь,
Идгьыл доуҳа амҭан дтәароуп.
Шьыцра иафаз жәлар мҩиозар,
Гәнаҳа шәатәны ирзынхароуп.

Асыпҫса лых мра иазымгаз,
Ахра кәаҵәраҿ сыкәзыҭыроуп.
Жәларык руаз уаҳа иззымҳәаз,
Сыпҫы ацамҭаз изҳәо дироуп.

* * *

Сымшқәа рҽыхәа сҽыжәыртцон,
Саамҭа абгьыцқәа – изгәылышәшәоз.
Сҭызшәаха адгьыл сыкәыртцон,
Шәиреи ныхҳәеи зҽытцхәацәоз.

Ажәфан қәа ашәа сыкәнатәон,
Ацәыкәбар пҟышқәа иргәылышәшәоз.
Апша акәалзы сыкәнаршон,
Дгьыл ҭызшәа сацәызыхьчоз.

Абқәа ртәыфа санаршьон,
Шаҳатс ахрагәы сзыҟазтцоз.
Амра жәфанахь сацнаскьон,
Згәыгра мтцәыжәфа сыцызтцоз.

Суахҭа гәашә хәыч ныдыстцон,
Сабду ишьҭра згәылсыршәоз.
Ҳәатәыс ашәа сыдыртцон,
Ақәа рыцқәа иаҽытцышәшәоз.

Амшын дхын исхылапшуаз,
Игәастцон апра шкәакәақәа.
Сдунеи хышәқәа иркылыпшуаз,
Иааҧсон сышьха фагақәа.

Сыдгьыл дардха игьежьуаз,
Сыпсы ахац ианызтцахьаз,
Зышҟа уаҳа сзымгьежьуаз,
Инсыжьт Ашәа иуцәыстцахьаз.

* * *

Аетцәақәа тҳхла ажәҩан ицәгылоуп,
Рымца шоура иаблын амш рхьыршоуп.
Аетцәақәа ҽынла атҳх пхыӡ иагәылоуп,
Урт са сгәыҕра рыцуп, рымца сгәы иаҷгоуп.

Аетцәақәа рымца сабылхьеит сыццышәха,
Жәҩан иаҷытцшәаз кәицны сыҽхҷәа
иҽхҷәапсоуп.
Аетцәақәа рыда ажәҩан жәҩаным нышәуп,
Урт сымбо санықәха уаҳа кыр сапсоу.

Амца гара сгаран, амцоуп сызҷыхәа,
Уи ашәас исзырҳәеит, сангьы дызматәаз.
Сеидру, схьаа хызҽыз амца абас изсыхәа,
Сабылӡар инсыжьуа ишәхамыштуа ашәаз.

* * *

Шәак сызҳәозар изаҳада,
Ашьха ирныѡит уаҳа акгьы.
Гәтыха ажәакгьы ма изасҳәада,
Схы сазныжьуп, уаҳа аҙәгьы.

Сылабжышқәа ҙырѡаш леироуп,
Ихәрадоу схьаа ԥьбарацәоуп.
Са сахьзымцо сыхшыѡ неироуп,
Аамҭа ҽеыхәа цәгьа иласцәоуп.

Ацәгьеи абзиеи рҭып рыԥсахит,
Ахьҙ рхыутцеит, уаҳа акгьы.
Зыхьҙ мгашаз ихьҙ рҳәахит,
Дцарц дышԥаҷу – дҳәазангьы.

Ахәа хәоуп акәиц анацым,
Мца зыцрамсыцгьы былуам.
Сара еиҭасҳәоит акгьы ҷыцым,
Доуҳа зцым агәы былуам.

Срылган сыҟанда сызламҙо,
Ԥхыҙ гәарбжьарак сыбжьахеит.
Артқәа рымбараз сабамцо,
Санрылаха ара ст̣ахеит.

* * *

Амш ианыстцаз зегь ааныцын,
Ибҕьыц ҩазан исзынхеит.
Агәил фҩы-хаа апытҟәыр гәылтцын,
Аԥшшәы еицакын иҟаԥшьхеит.

Стцыс хәыҷ, сынасыԥ тҷла иқәтәаз,
Агәы ҷыҕьма, абжьы газом,
Аҳаҳа пҟыш, абҕьыц иқәтәаз,
Шәахәацк иажәзаап, избазом.

Ҳаҷеҳәа архышьна иахакнаҳаз,
Кнызхыз ашәи иацәшәазом.
Абду иҳәатҳа хыхь икнаҳаз
Згаз дабаҟоу ҳәа итцаазом.

Ԥсуа хатцак, зтарчеи зтцырхыз,
Хьмызг згеит ҳәа изхәазом.
Атаца мцәажәа, зыбжьы змырхыз,
Улышьтаз, хәшәысгьы дубазом.

Аамта иоулашт ус ацәызқәа,
Урт ҳа ҳхьаақәа иртазом.
Амшқәа ргәеисыбжь, асаат ахыцқәа,
Рыбжьы аашлоит еиқәтәазом.

* * *

Хьаак алацҳаиԥш исыцрыхоит,
Сгәыжәла сиааиуеит, сарҳәацәоит.
Ахәархь ацеиԥш сгәы иаҷыхоит,
Хәшәык амоуӡар ҭанархоит.

Ашәа хаакеиԥш насыԥк сыцын,
Ашәтқәа срыцышәтуан сааԥнын,
Атҳ санырлак – амш ҷыцын,
Сымза шана жәҩан иаркын.

Ныҳәак сацын сҳәахьан, сныхан,
Дгьыл лыԥхак аҟынтә саауан.
Амра шәахәа хаҷера хахан,
Ҭкы ссирк алхны изӡахуан.

Уи атқы ԥшӡа ашәтаха смоуит,
Цәқәырԥак ааины иаасҷагылт,
Спызшәоз сымҩагь аҷероуит,
Сыжәҩан қәашуа иаасхагылт.

Аамта спызшәоз сықәтан сахуан,
Хәгабз далакьшәа сыцҳауан.
Сгәыжәла-лацәгьа баша инысхуан,
Сымш наскьазгон, нас схынҳәуан.

Сызмараз ҳәа ускгьы збомызт,
Хәрашәак иеиԥшха сымшқәа нҭәон.
Хьаа нымҭәак, сга-сагомызт,
Лацҳан иааины исыцҳа ицон.

ИМАШӘЫРЫНГЬЫ ИМАШӘЫРЫМ

Имашәырынгьы имашәырым,
Уи узхымԥо улахьынтцоуп.
Аԥсабара амчқәа дырым,
Дасу ҳамԥақәа ҳрынтцоуп.

«Ихы шԥеигәыгьи уи арԥыс!» –
Аԥша мтцасны иама ицон.
Хьаак иоуит уи дызмаабыз,
Имгьоз хәракеиԥш инарбон.

Иадыртырц иатәым цаԥхала
Ауҳәан-сҳәанқәа дырлагон,
Дцеит, дымԥасит иара итәала,
Ичҳа итамзоз ак ирххон.

Ипсҭазаара хсаалак ацын,
Икә анитцахьан Ҳазшаз.
Уи нахыстәи, нас зегь ҽыцын,
Аҽыц изхымгеит ауп дызгаз.

* * *

Жәҩангәашә аасыртит цаԥхала,
Ихьтәын избаз ацаԥха.
Исзымдырҙо арахь сызхала,
Дгьыл ҭыҙшәазгоу, санынха.

Рымца схытцәеит етцәа гәарҭак,
Блын сыблышам, урҭ срыҷегоуп.
Сыдгьыл ҭыҙшәа араҟа гарҭак
Шамам гәасҭеит, урҭ мыцхәцәоуп.

Ҳазтцахьоу иоуп ас ҳаилызхуа,
Дгьыл хәымгазтәыз имҩа ԥтцәоуп.
Игәылымтцыц ашәҭыц ҷызхуа.
Жәҩан иазхьызгьы дгьылаз дшоуп.

Ашәҭ аԥшшәи, афҩи узхароуп,
Доуҳа чысуп угәы зырҭәуа.
Иуҭаҙаша иутәу угароуп,
Иутәым – гәнаҳауп узмышьҭуа.

СДОУҲА

Аамҭала ҳануп адунеи,
Исҭахыз сзымҳәеит, аиеи.
Мҩаԥыхьак сынхоит сҭыʒшәаха.
Сшәыҳәоит, шәысҟәатɕ, сыншәырха.

Шәылаԥш анызааит шәа шәɕьам.
Сгәараҭа сыда ихәарҭам.
Сыдгьыл, стәыла, са смал
Шәымаз измырʒуа са скәал.

Шәымтɕасуа сашҭахь шәымԥшын,
Ишәтәым шәа шәыҕеҳәаҷ имшым.
Ашәи шәызназгаша аҵан,
Ишәшәаша гәнаҳауп уашьҭан.

Ашәҭмахә са сзыҳәан ишәҭуа,
Шәашҭаҷ инажәгар иԥсуа,
Ижәдыруаз, иацу сдоуҳауп,
Смалқәа ирмалу иреиҳауп.

Иабаҟоу, уи ҷанны ишәызгом.
Ԥсынгьы са исыцуп, ижәбом.
Мҩаԥыхьак сынхоит сҭыʒшәаха,
Сшәыҳәоит, шәысҟәатɕ, сыншәырха.

* * *

Ҭызшәамзар акы алсымгеит адгьыл,
Етҵәамзар сдунеи хәыҷ ҭацәуан.
– Бзызшоу ауп, ибылшароуп, бадгыл! –
Адгьыл бжьы игоз саҳауан.

Ажәамызт, уи гәҭыхан, уазырран,
Ихәрашәан, хәрыбҕьыцк иазмырҕьоз.
Ихьшәазаргьы сыҟан уи здырран,
Сымҩасны арантәи сышцоз.

Инсыжьуан араҟа зегь шеибгаз,
Сызхьымʒаз сзыхьʒаз еилакны.
Сгәы ԥызжәаз, исеигʒаз, исмеигʒаз,
Исыцрыхо сызмаз сыхҭакны.

Цәаҳәак нсыжьуам сгәы иамҳәаз,
Ҽырбашақә санымызт сдунеи.
Шәа шәзыҳәан цәаҳәакгьы ак шамҳәоз
Здырхьан шәа шәҟынʒа саннеи.

Ԥсрамҩас дымҩасит шәымҳәарцаз,
Изҳәаша акы нсыжьуеит схабар.
Саныҟам сзакәытҵәҟьаз аҳәарцаз,
Шәысзаԥхьа ианыстҵаз, абар.

* * *

Исҳәаз акәзам, ҽеак рҳәеит,
Сахьцаз акәзам, ҽеак рбеит.
Ԥхыз сыччаргьы ргәы амца акуеит.
– Бзиарак ыҟоума? – итцаауеит.

Сышәҭ иаҷалан ихьҭашьит,
Сзырҽехәоз сгәыла лгәаҕ ркит.
Ишԥеинаалеи рҳәеит ианшәа,
Ирылаҳцароуп шьҭа аҭызшәа.

Ԥхәыск, сыздыруам ҳзыхлырҟьо,
Дрылоуп ҳахьызқәа ҟаҟо.
Ҽазә дахьышьҭоу ҳалшәиуеит,
Лышәи ашьҭахьҟа ихынҳәуеит.

Иԥсыр ҳҭынчуп ҳәа азә дыԥшуп,
Ларҭмаҟ ааг агәашә иахшьуп.
Азы луҭар, амца даҳәоит,
Лгәамра хылѳарц Ҳазшаз диҳәоит.

Аҭак узлаҳәом, ԥхашьароуп.
Лоуреи лдырреи еиҟароуп.
Ҳазбахә дыршоит, еиқәтәазом.
Арҭ араҟа ундырхазом.

* * *

Азынцьырқәа рхьеиҩбжь ааҩуеит,
Аҳаҧы дҭытцуеит Абрыскьыл.
Аамҭа хтцәахак ҳҭоурых аҩуеит,
Асаат ахыцқәа аҧсык шәаангыл.
Ҳҽатцахә ажәҩан иалакнаҳауп,
Жәларык рымцахә назхьыпшу.
Зыхшыҩ зҧызам ажәлар гәнаҳауп,
Ихьчадоу ҧсасоуп урҭ зеиҧшу.
Ашәи шәарҭоуп изҳәалакгьы.
Игәнаҳа шәагоу – Ацқьароуп.
Харак шьҭызхыз уахьцалакгьы,
Уал ҭарыжьзом, уи хжьароуп.
Ацқьатыпаҿ Ацқьа днеироуп,
Ҳазшаз ҳшишаз ҳаиҭахуп.
Ҽрапшра ныҟәара леиҩеироуп,
Атәыла иҳаҭоу лапш ахуп.
Адгьыл зыҩза алымҳа кыдуп,
Ацқьа ныҳәаҩ даҳҭахуп.
Абрыскьыл рашьла амҩа дықәуп,
Анцәа инышәара иҭахуп.

ҧхашьароуп

Ажәа бзиак аҧсуаа ирымоуп,
Ахә деиҧызшьуа – «ҧхашьароуп»
Иахьанӡагьы аҽекыдҟьа ирылоуп:
«Ижә уагозаргь, ҧхашьароуп!»

Каҳҧ лцәажәа хырҷоуп уи ала,
Аҕьыч ишиҳәоз дааҧсахьеит.
Ишҧаздыруеи избаргьы ҧшрала,
Сыҩны иааихьеит, итәахьеит.

Еидаран датҵоуп амаҳагьа,
Атҵырҭыша уи ала игоуп.
Аҧсахыҩгьы игәы ҭырсакьа,
Ҧхашьароуп ҳәа саҧхьа дтәоуп.

Ауҳәан-сҳәанқәа раҳаҭыраз,
Реиҧкеиҧш аҳәса рхы иҭарҧоуп.
Атҵла иалиаауа аҭырас
Еиҧшшәа иахьҳацу ҧхашьароуп.

Аҧсуа изыҳәа уи лабашьан,
Лаҧшын абџьар ҭызмырҟьоз.
Иахьа иҳамоуп иара рҩашьан,
Иацәыҧхашьо уанӡа изҳәоз.

* * *

Сыԥсы зхьынҳалаз архнышьна аакнырхын,
Сыҽеҳәа ҭып аҳы ыкәҭәа ирыҳәҳәеит.
Мдырқәак сҭоурых абгьыцқәа аанырхын,
Сбызшәала иузымхәо ахы ладырхеит.

Мѳасѳык аҳыхь-цкьа мшаҭа ихәымгазаап,
Адгьыл иагәыԥҳәы хшны ицеит инкаба.
Гәнаҳа изацәымцаз ашәи дацәшәазаап,
Ныхак даҭааит иҽеантцатцәкьа илаба.

Иԥсымҭаз ма дгәыҕуеит имѳа цкьахап ҳәа,
Дласкәантраҳа днеиуеит абырг дыбҕаны.
Дгәыҕуеит Ҳазшаз иахь Ҷьанаҭка дигап ҳәа,
Дхынҳәит уи аѳныҟа ҽыц дизшәа баны.

Игәнаҳа датцоуп ишықәсқәа ирзымго,
Пстазаарак зқәитцаз мышкала ишьҭатцо.
Дунеи ҽыцк даҭааит ачытбжьы ахьымго,
Ҽыц ныҟәан имѳаҽ ишьҭакәа антцо.

Иҽеыхәеиԥш дҽеыжәлеит гәыҕрак кәадырны,
Кәапк аҽы игылоу абырг еизганы.
Гәнаҳашәк изназгоз аҳыхәашьгьы дырны,
Игәнаҳа ирҽыцыз ишәазшәа баны.

* * *

Цыра-цыра саамҭа анысша,
Схазы исаҙаз хәыҷзахеит.
Акы аансыжьит шьҭа сызҩысша,
Даҽеак сзымго ихьанҭахеит.

Абла саркьа шьҭысхын, башоуп,
Уи рацәак иснарбаҙом.
Амчыбжь нтцәазаап, иахьа хәашоуп,
Хәашак уаҩсны узцаҙом.

Сышпархьымзеи, усқәак сыман,
Иҳәатәыз акәзар, рыбжагь ҳәам.
Зынза исцәыҙыз ҩызак дсыман,
Уажә са сзыҳәан дыгәрагам.

Цхы сзанымшәо атцхқәа срылан,
Саамҭа исцәыҙуаз еиҟәырҷҷо.
Сыбгьыц ҩазан амш сагәылан,
Сеидру исзыхьчо, исцәыпжәо.

Сашҭа иҭагьежьуаз аҧшакәын,
Акы аныхуа, ҽеак антцо.
Иџьасшьоз арбан, сызлаз лакәын,
Лакә нтцәашьалоуп сшынтцәо.

* * *

Адәыҧба зымцеит са сызҭалаз,
Амҩа ԥыртцәеит шьоук ахьҙан.
Амахә хыржәеит сытԥла ихалаз,
Шәырк аҽалар ҳәа иацәшәан.

Сеыхәа, адәеиужь мҭарс инеиуаз,
Ахҽеиԥш рылаԥш ахьҙахьан.
Зынҙа игәакьаз, са стәқәа иреиуаз,
Смал сыԥсаанҙа илшахьан.

Агәам ҭарыжьуан сҙыхь мҩеирц,
Аҙба иҽажәкуа ус дыԥшырц.
Сеыхәа зымца аԥхьа инеирц,
Сымҩа ныҳәо атцәца ркырц.

Згәы мҽыҕьырц гәаҕла иааиуа,
Исзылҳәоз дашьҭан дыԥшаауан.
Ауҳәан-сҳәанқәа рҙыхәашь аиуа
Кәапеик лыман даахынҳәуан.

Адәыҧба зымца, са сызҭалаз,
Амҩа иқәуп иахьагьы.
Сытԥла хоура, шәырк назҽамлаз,
Амҭан сгылоуп схаҭагьы.

* * *

Исымбаʒакәа ааԥын ааизаап,
Схышәаҿ ашәҭ аҿы анартит.
Сышԥеигәыргьоз, аамҭа сиааизаап,
Аԥхын агәҭаз саанарԥшит.

Сара сакәʒамкәа сабаҟаз,
Ихытцыз ажәтцысгьы ԥырхьеит.
Снымхаʒозаап тцыԥх сахьыҟаз,
Шықәсы наҟьак са сажәхьеит.

Хәычқәак хәмаруеит, излаʒода,
Рыбжьы рхацал, сымш ргеит.
Аамҭа ҿыжәла иԝ иахьʒода,
Са сааныжьны схәычра агеит.

Зегь мԝасуеит, акгьы нгылом,
Нҭәамҭак иамоуп аҿҳәара.
Иацтәи амш уатцәы иуԥылом,
Ицаз цеит ауп ишцара.

Сыҟан, сыҟоуп, нас сымцашеи,
Исымбаʒакәа аʒынра аап,
Еиларԝашьо амци иашеи
Сызлаҟамыз шьоукы ирҳәап.

Исымбаʒакәа схәычра нсыжьит,
Саамҭа шцозгьы сымбаʒеит.
Аамҭа-ҿы-ццышә шәынтә сканажьит,
Аха гәнаҳак сымгаʒеит.

* * *

Сара ари адгьыл сыԛәнагалеит ихьшәаны.
Сара ари адгьыл зны сыԛәтԥроуп сашәаны.
Рыԥсы сырҭеит сани саби сыхьҙаны.

Зны смыцхәын, ҽазны сҵахәын сара, зегь реиԥш,
Саԥхьаӷа иӄан исзымдыруаз сара сҵеиԥш.
Са санҽажәкуаз дгьыл саҽыхәон сара аҙеиԥш.

Амца сақәын, сара аҽҽаҳәа зны сбылуан,
Дгьыл санамкуаз ажәѡан хышә хәычԛ аасыртуан,
Жәѡан дунеиаҽ етҩа блыха сыԥшаауан.

Сыццышә амысхуан аԥшатлакә иагахьаз,
Ахәа сылхны, амца еиԛәымлаҽ санбылхьаз,
Пхыҙ дунеикаҽ ҵхыла сныӄәон ианшахьаз.

Дәыԛбак сҵалеит са сахьымцаша сызгоз,
Шьоукы срыцлеит сара сыбызшәа зымҳәоз,
Са сыгәтыхеи сыдгьыл ныхеи рыхь зымбоз.

Сажәа сцәыргон, сашәа сцәырҳәон уа шьоукы,
Пхарак сныруан сзытәҳәоз скәиц хәычы ианакы,
Псаатәк саѡызан, ҭытдшьа змамыз аԥыркы.

Срыбжьагылан атдхи амши еилсыргон,
Урҭ рыбжьара сапын шәахҵас са скабон.
Аамҭа рыц хәычԛ – адгьыл акәа сынҭашәон.

Сара ари адгьыл сыԛәнагалеит ихьшәаны.
Сара ари адгьыл зны сыԛәтԥроуп сашәаны.

АМШ МШЫМКӘА, СГӘЫ АЛАҞАМКӘА

Амш хәылкьысуа аҽарыхьуан,
Аԥхын шоура нахнацон.
Зымца нымтҵәа хьаак сыхьуан,
Сдунеи ашьҭақәа аннатҵон.

Асаркьал еиԥш исхакнаҳан
Ажәѡан гәаѡа, зыбжьы гоз.
Цәгьашәа издыруан знык икаҳаз
Иахьцоз имѡа, нас дызгоз.

Иԥсхьоу иарбан имоукыша,
Амра хааума зегь рзы,
Уаргьы иудырроуп ушыԥсыша,
Угәаар иунаҭои ухазы.

Иссирҙазаргь аԥхыҙ ԥхыҙуп,
Зынҙа икьаҽуп аҽҳәара.
Ицаз амш уара иуцәыҙуп,
Ҽазны иурҭом ауаара.

Уаҳа дыҟаҙам уа иуеиԥшу,
Иага уургьы уаб уиԥоуп.
Дыршьа умаҙам иуԥеиԥшу,
Ҽҳәарак амоуп, умѡа ԥҵәоуп.

* * *

Са сызшаз сишеит сыԥҳәысны,
Зегь схьаан, зегь сыгәтыхан;
Адунеи сшарызшәа ҷыцны,
Зегь ирзысшо сыԥсы ҭыхны.

Сзыцәшәозеи шәарҭа аныћам?
Сызгылоузеи нас, аф сысны.
Сыццакуеит есымша аѳныћа,
Имѳахытцшәа сасцәак сыцны.

Самҭаныхҳәоит сара ныхак,
Абас, абри адгьыл санахзызо.
Адәы иаҳцәықәхеит ана ҷеыхәак,
Иақәтәо дироуп ацәа иҭарзызо.

Сагоит абрантә ԥьара исыхан,
Абнаршәыра сылсны сцароуп,
Ҳҭоурых, ишьҭоу саркьа ԥҷеыхан,
Еидызкыло азә дсыԥшаароуп.

Ирацәахеит зынза сзыхьзаша,
Зны излагазгьы ԥьара инҭәароуп.
Сымцар ауам наћ сахьцаша,
Суалқәа исықәу сара исшәароуп.

Са сызшаз сишеит сыԥҳәысны,
Зегь схьаан, зегь сыгәтыхан.
Адунеи сшарызшәа ҷыцны.
Зегь ирзысшо сыԥсы ҭыхны.

АЗХЬАМԥШ

Аҙы аҳкәажә иҵылтан Аҙхьамԥш,
Ҽамԥак саҽыхәарц иаалгон.
Амзаҽа игылаз ҳзаҽамԥшт,
Апҵақәа ркалҵ ихнаԥон.

Ирҽытцкьасон атцлара абҕьы,
Аҵынчра бжьык ахатцо.
Схәыцрақәа исыжәлаз рыҙҕьы,
Снышь хәыч хыршәлоуп иҙсо.

Гәаҕьны сагәылоуп аамҵак,
Сагәылшәар амуа, иауа,
Исанажь ҳәа сиҳәон уахҵак,
Схьаақәа схала ихәаҽуа.

Снапашҵа ианшәеит ацәыкәбар,
Аҙы аҳкәажә иҵылтаз Аҙхьамԥш.
Убри аахыс сашьҵоуп, избар
Амзаҽа саҳәон уа Ҽамш.

Асаркьалқәа идырдагәаз Апша
Иазхымтит амза ахаҽы.
Атцх иаркаран, ианша
Иамхацәеит Амра ахчаҽы.

Цхи-мши сыргәылоуп сеимдо,
Аҙхьамԥш ацәыкәбар сыԥшаауеит.
Аҙы аҳкәажә слыҳәар данцо,
Издыруеит, ҽазныкгьы дауеит.

АҨАМҪА

Знык санысхьан ари амҫа,
Саанагама, мшәа, еиҭа.
Сыпҫтазаара ҧамҫа ҧа-мҫан,
Пҧеыхак иалысхит схаҭа.

Аҙыхь кәапеи ҧамҫак ыжәны,
Амҫа сықәлеит санаауаз.
Адгьыл сшьомызт сара нышәны,
Еиҭа издыруан сышхынҳәуаз.

Амҫа-хыкәша-нымтҷәа сықәын,
Кәаԥк сыргыларц ианакәҙам.
Исымузгьы гәнаҳашәк сықәын,
Исшәар акәын ианшәатәҙам.

Аҧамҫа сызхон сынхарцаз,
Амырхәага аххьа иԥнатҷәоз.
Апҫтазаараҧ сҧамҫа згарцаз
Мҫак санылон ҷьара иԥтҷәоз.

Сымш исзалаз ҧамҫак акәын,
Сыпсеиԥш кырҷьара ианшатәыз.
Сыпҫтазаара ахаҭа лакәын,
Сҧамҫа нсыжьуан ианцатәыз.

УЦҚЬАЗАР

Зышхәас сыржәызшәа сҭацәит,
Аапын сыцәцазшәа смышәҭит.
Сгәылтцын, зынымзи, скашәеит,
Аамҭа сызхьымзаз саршәеит.
Сцәылеит апша сызнапхоз,
Сышә кыдҟьа игәаан ианцоз.
Аҭацәрада пша-гәаа иунартцои,
Иузгәамҭо ианаайуеи ианцои.
Апстҳәақәеи амҩеи еипшуп,
Ирызәзәазшәа маҭәакеипш ихшьуп.
Иатәамбакәа срышьҭоуп, срыхьзом.
Амра рцәахыма, избазом.
Аамҭакаҷ ҳазегь ҳаилоуп.
Амш иаххаршәу пардоуп.
Зны-зынла цас ҳахнатуеит.
Зышхәас ҳаржәызшәа ҳҭацәуеит.
Ҳаамҭа абгьыц хәычҳазну,
Ҳаҩуа ҳахьзоит ҳәа ҳшаҷу,
Дахан иаапижәоит азәы,
Умшахә иахьишьуеит атцәы.
Укамҳар, здацқәа зышьҭхьоу,
Гылҩа амҭан ашәшьыраҷ итәоу,
Цыс хәычык акә иазаауеит,
Упсы аман Ҷьанатҟа ипыруеит.

* * *

Са саангылаҙом шәа шәҧы,
Иааҽга, сақәшәыртәа са сҿы.
Мҩак сызгозар сапхьа ишьҭаз,
Ишәгәалашәар сыпсы шҭаз.

Цыфа шәзаҭаҙом сдоуха,
Иага шәааиуазаргь ҿмырха.
Уаҟа инсыжьхьан са сыпсы,
Сыдгьыл иамазарц жәласы.

Ажәынҭыгьла ара иҧиаҙом,
Иҧиаҙаргьы кәалк азгом.
Шьҭа зынгалам мҩа убаҙом,
Амҩа шьҭада еиқәхаҙом.

Амг ахытцәоит, ибнахоит,
Амҩагь ахьыҙгьы ҭахоит.
Сара баша сыжәбаҙом,
Сызбаз шьыцны ирхәаҙом.

Са сымҩоуп, сышьҭоуп, слабоуп,
Сажәа ныхәоуп, сышәи мцоуп.
Аха, ижәдыруаз, са сшәиҙом,
Ашәи изхарам ихьҙаҙом.

Маҙа ижәургьы, ацәгьа цәгьоуп.
Аџьныш иашҭа шәҭалан шәҭоуп.
Са саангылаҙом шәа шәҧы,
Иааҽга, сақәшәыртәа са сҿы.

* * *

Иахьакәым сыбжьы сыргазаап,
Сыбжьы сцәыӡны саахынҳәит.
Абахә кнаҳа сыԥсы агазаап,
Сыбжьаныҩра саанарԥшит.

Ицҳаражәҳәон арҩаш кыдҟьа,
Шьха бызшәала иматанеи.
Аԥша зымтәоуп ас ҳаинызҟьа,
Иахьымнеишаз знык ианнеи.

Агәытҟьага адыд хысыр,
Ахьы-мацәыс-ҟамч аҟьар,
Абахә кнаҳа сыԥсы аҷысыр,
Издыруада сыбжьы гар.

Даҽазныкгьы усҟан ҷысҭып,
Сыбжьы сцәыӡыргьы егьаурым.
Сыԥсы нацҭан шәара ишәыҫтап,
Сыбжьгьы уаҳа исыргарым.

АБЖЬАНЫҨРОУП ИСҬЫНХО

Ацәаҙырҙ иҙаасшьын, ххьа рахәыцк сырххон.
Ашәахәацқәа ирылысхыз сытқы ԥшҙа сыцәхон.
Апытҟәыр хәыҷ, иац исҷаччаз, иахьа икаршәын
асаара.
Аԥхьахә назгоз аҽеыбҕаҟаза дцеит дыбжьуаа
дышцара.
Аныҳәаҷа зкыз аныҳәаѡ иажәа мчыдахеит,
избан?!
Сѡыза гәакьа, схәычра здыруа, аԥсшәа
салымхәеит, дызбан.
Ҷыхҭаԥсас ашара иазызкуаз стцыс хәыҷ ашәа
ацәынҭәахьеит.
Зымаҙа Ажәа ҙи-бнеи ирхызгоз ажәлар рыгәҭа
илҳәахьеит.
Сымшахә иалаз сыччеи сгәырҕьеи сан
лыбжьыхаа еиԥш исцәынҭәеит.
Схәычра сцәызгаз Аҳкәажә гәымбыл лаамҭа
ҽыхәа днасны дцеит.
Сыԥхыз иалаз акаԥкаԥқәа ахра ѡытца иаҷахеит.
Схәычреи, сқәыпшреи, сани саби ижәытәҙоу
стәылаҷ исцәынхеит.
Аамҭа хыԥкәкаҷ санаргыла, сшәеит сахьцо ҳәа
сымбаҙо.
Ахра иснаҭаз абжьаныҨроуп, уара иубартоуп
умѡа ахьцо.
Сдунеи рылаҙит сызбашаз, истахузеи ара зынҙа.
Ашәа сҷызхуаз амчқәа нтцәашан, саргьы сцароуп
иара анца.

САНҧСЛАК…

Аҧша самтҵаҧсан са сҧыххаа,
Сыҧеыха еизызгоз уаѽ дҟамло.
Саамҭа абҕьыц ианыз аныхха
Смоуӡо, исхыкәласуа ианцо.

Ахәра снырҵон сара ахҭысқәа,
Ҵакы змамыз шьоукы рзы.
Еиҭасҧылон сара аҽыцқәа,
Ак сызрылымго схазы.

Шьоукы исарҳәон быцьбароуп ҳәа,
Бгәы баҧысуеит ҳәа – шьоукы.
Шәшьырак итҵатәоу, ҳа ҳауп ҳәа,
Исмычҳароуп урҭ рыцкы.

Адәы сықәлом зегь сзеиҧшха,
Амца ӡуп ҳәа сеиқәышьшьы.
Исылухи урҭ санреиҧшха,
Чҳашьа змамоуп, наҟ сышәшьы.

Акәиц ҭаршәуп сара сгәаҵа,
Имѽасуа ҧшахькгьы зызхара,
Ақәаб саҵа, ачуан саҵа,
Ихзыжьуа амца, шәзырҧхара.

Сара иситеит ус ахәҭаа
Сара сшамкәа зны сызшаз.
Сызмаҳаз шәҭахызар шәгәаа,
Шәысмаҳаит ауп са сызцаз.

* * *

Сара сышьҭахь, сажәеинраала
Иаԥхьо узыноуп са сызшәо,
«Ишԥабзиоу, ажәа еинаалоуп»
Ада гәҭыхакгьы зымбо.

Ара иҟоуп сара схьаа,
Ара сыҟоуп сеизганы.
Сузымдырӡо, суҳәоит заа,
Сыцәгьа умыршан утәаны.

Схазын сыҟамызт, иудыруаз,
Исҳәои изуеи цәгьа еиқәшәон.
Ҭаҳәак сыман, ишԥаздыруаз,
Иҟалашагь сгәы азфон.

Амца саларшәын са схала,
Хьаа нымтҷаан сызбылуаз.
Иаԥхьо, зныкыр сажәеинраала,
Уаргьы иухьаазар иауаз.

Умш анҭәамҭа салагамҭоуп,
Уашәа иԥымҭҷәо са сыбжьоуп.
Иумырфашьан, са исанҭамҭоуп,
Аԥҿыхақәа са исцәаҳәоуп.

Са сынхомызт уал мацаран,
Сыԥсы рыцын исҭынхоз.
Гәнаҳа нымхарц уафы ишәаран,
Ԥсыла исрыцқьеит санҭахоз.

СА САХЬЫҠОУ

Сгәы саԥысуеит сара зныкыр,
Амца салоуп сеиқәҟьашо.
Ԥсрак саԥылоит сыдгьыл снықәыр,
Аҭынчра хьшәашәоуп са сзыцәшәо.

Аԥша леиѡеи сацлап уазны,
Инкыдҳәало сыхь, сынҟьа.
Хҭыс еиҭаҳәан сцап сымѡасны,
Саамҭа-ҽыхәа ҟамч ахҟьа.

Чҳара гәашоуп са сзыркараз,
Аамҭа сахуан иахьакәҙам.
Зшьыцра-калҭ зхаршә игәараз
Рылаԥш сытцашәар сҭахҙам.

Сдунеи-кәалаԥ, сцаԥха знаало,
Ҟьашьрак ҭамларц исхаркуп.
Схышәқәа ирхытцны исцәыѡнало
Уазмырԥхозаргь, сымца еиқәуп.

Доуҳа цыфоуп сеишәа иқәу,
Иԥшьа хтарҭоуп сҙы зыҭгоу.
Ацәгьа сызҭо ацәгьа иқәуп,
Шәирам, ныҳәоуп са сзыҿгоу.

* * *

Аҙәаҙәала исцәыҙуа, исцәыҙуа,
Ауаа сцәыҙит рыԥсы шҭаз.
Сқьаад аҩырақәа сцәанытцуа,
Иаасзымхҳәаҙеит са сзышьҭаз.

Исзышьҭымхит шьҭыхра зқәымыз,
Сзымцеит сцап ҳәа иахьцатәыз.
Сихьҙеит амҩан зыхьҙамтәымыз,
Исымхҳәар амуит иҳәатәыз.

Иччоз ачча згәы итаҙамкәа
Избоз ԥсцәаҳан дсыԥхьаҙон.
Иҳалагылаз маҭәа ишәҙамкәа
Ишәызхыз шәшьырала дрыхьчон.

Ахьажь ћыжра ћарматцысын,
Лажәк аԥинақәа ирыхьҙон.
Аҽқәа инеиуаз ҽадак рыцын,
Са сахьгылаз сыԥхашьон.

Иҷахалаз ашәыр сеиԥшын,
Зегьы сгәарҭон, са сырхын.
Сызлагылаз зегь рзеиԥшын,
Сара среиԥшымзар сҭахын.

Аҙәаҙәала исцәыҙуа, исцәыҙуа,
Ауаа сцәыҙит рыԥсы шҭаз.
Сқьаад аҩырақәа сцәанытцуа,
Иаасзымхҳәаҙеит са сзышьҭаз.

* * *

Амш иацын сыԥсы шкәакәа,
Атцхаҿ ԥхыӡцәгьан ихәаҽуан.
Дгьыли-жәԥани рыгәра мгакәа,
Џьара иҭаршәны исҭәахуан.

Ԥыстааи ԥьныши ирыламшәанда,
Изтәхәым иршо ԥсы схаӡам.
Сыдгьыл уалԥәа знык исшәанда,
Жәԥанаҿ аетцәа ԥшаатәӡам.

Аамҭахҭысԥәа бгьыцны срылан,
Мши-ҭцхи сзеиԥшны сыршахьан.
Сыԥсы ирзысшаз зегь ирылан,
Сара изтәытцәкьаз сынҭәахьан.

* * *

Сшьапқәа сытцысхит, сажәит,
Иажәхьаз стәылаҿ сҭакәажәит.
Дунеик сакәшеит, снықәаҩын,
Қытак сранын, сынхаҩын.

Амшын схылан сыʒсахьан,
Дунеик аматҭа сʒаххьан.
Зны иацәдухон, зны ихәычхон,
Сҭакәажә тәыла сацәҿахон.

Амца самбылуа сымцан,
Амра агәатцанʒа сҭашәан.
Шәахәак схылтцуан са сбылны,
Аетцә срыцын сраҳәшьаны.

Сгәыр рахәыцны зны сиуан,
Аамҭа ԥжәахақәа сʒахуан.
Шьоук сыргәыргьон саныԥслак,
Сахьиз тәылак – санилак.

Аԥша бызшәа стцон стәаны,
Сҭакәажә усқәа нагʒаны.
Дунеик амаа са исдыркуан,
Сыԥсхьоу цьызшьо шәыццакуан.

* * *

Сара сықәҭҙом ари адгьыл,
Акгьы ныжьны сызцаҙом.
Сыԥсы ахьықәзо ари адагь,
Дгьыл ҽыҭк уаҳа иҟалаҙом.

Адгьыл нышәҙам сара сзыҳәа,
Сыԥсы аҭыѡроуп шәахьҭанхо.
Аԥсы иадгьылхарц азыҳәа,
Ԥсы мцоуп аҽеҳәақәа зырԥхо.

Бзиа иузымбар, чаҕьа дгьылхом,
Амгәаҷ иҟаҙам Аԥсы.
Аԥсы ахьықәу дгьыл еиҭымхом,
Аԥсы иадгьылуп Аԥсны.

Тәымшьҭак адгьыл иаднакылом,
Ныҳәа ныхоуп шәира зцым.
Ԥсыла ииааиуа ҕак дуԥылом,
Шәиԥхьыҙ ушьҭаз ҳазҭахым!

Сара сықәҭҙом ари адгьыл,
Акгьы ныжьны сызцаҙом.
Сыԥсы ахьықәзо ари адагь
Дгьыл ҽыҭк уаҳа иҟалаҙом.

СА САНЦО…

Сааира гәазҭаз
Сышцаз рымбаӡеит…
Г.Аламиа

Зны сышәԥырҭны сцап арантәи,
Дыҟан, дыҟаӡам рҳәап.
Дааит анырҳәа, итцааз: «иабантәи?»
Санцо сгәарымҭар ҟалап.

Ихәлар ишап мацараз иҟаз,
Сыззымдырӡоз, са стәы рҳәап.
Аамҭа иснымшәоз са сшазыҟаз,
Исзымҳәаз хьаан уахь изгап.

Инаԥру зныкыр сашәа иныхыз,
Блак арҿыхарц ԥсы зыҫтаз?
Хьаа нымҭәан уа иахьҭысхыз
Сгәы ахәроуп имҩьаз, са сызгаз.

Шәирам, ныҳәоуп ара инсыжьуа,
Иуҳәаз ԥсыншьҭахь агәра ргоит.
Гәнаҳауп имҭәыз ҳаԥшьа хзыжьуа,
Ашәи аӡыхьгьы ҭанарбоит.

Сара схьаан адгьыл сыԥәын ,
Хьааyп иԥәызго санцо.
Исызшәазар, шәуалгьы сыԥәын,
Санааз гәазҭаз, цан сзымбо.

* * *

Сыԥсы ҩнаркит ихәаҽырц,
Сдоуҳа амҭәыжәҩа дыркәыкәырц,
Аршәаа сышьҭоуп сызҽытуа,
Сан лыбжьы аума исаҳауа?

Ԥхыӡлагь сымҩа шьоук ануп,
Сыԥсы ахьҭаркыз да ирыҩнуп.
Сапат жьакцоуп ирзаҽоу,
Малс ҳәа ҷануп ирзыҩноу.

Шәаԥьуп гәыргьас ирзыԥшу,
Ԥьнышуп рысас ҳәа иззыԥшу.
Араҟа истыԥзам, са смыцхәуп,
Сыԥсы дәылган ашә арктәуп.

* * *

Ижәытәзоу ааҭакаҷ сындырхан,
Снаган сҩыкәдыртәан Ахан.
Рымдыр зымҭа сазыԥшуеит,
Рзыхь еитцырхзом, ихәашьуеит.

Саркьал кнаҳа, бзы зҭазам,
Рбызшәа иҷеыжәуп, ҕәра зҷазам.
Хара сыдымкәа изгахьеит,
Схан ауадақәа ҭацәхьеит.

Исзымзырҩыз зегь рцас,
Исыхьчарц сшаҷыз ҳа ҳҭас,
Ажьымжәеиԥш ԥьара икақәхеит,
Ҳзеиуоу ҳзымдыруа ҳанхеит.

Ижәытәзоу ааҭаҷ са сажәуан,
Схангьы ауадақәа ҭацәуан.
Иажәхьаз иарбан исурҭоз,
Иҷыцу мҩала сызлацоз?!

Скәал назмырзшаз са сдоуҳа,
Зны исзынижьыз саб иԥҳа.
Ишызбоз амчқәа кәадахон,
Ижәытәзоу ааҭаҷ исцәынхон.

* * *

Ари амшгьы сара истәымзаап,
Гәамҭрак ацуп, имшаҙац.
Алакараҷ сеирыз ҭәызаап,
Арахь ҷамԥакгьы смахәаҙац.

Аеҭә рыцқәа рыԥсы рхытцуан,
Ашамҭа ԥхызны исцәагон.
Схьаа анышь амшын иҙхытцуан,
Ҭцхык ишаламҙозгьы збон.

Шәымҭа мшыкаҷ саакыдгылеит,
Сызлаҙода, ҭыԥ ҭацәым.
Даҽеа зныкгьы мра сызгылеит,
Даҽеа ҭцхыкгьы сазыԥшын.

Жәахаак сашьҭан хаара аныҡам,
Амца ацрастцон, сгәы былуан.
Са сабоубо сыԥсы ахьыҡам,
Еиҭаҳамыз ашәҭқәа шәҭуан.

Пҳәыск дысхаран маҙа аргама,
Усқәак лыршон зны ишәатәхоз.
Ԥыстааи ԥьныши рыгәра лгама,
Мԥак данырҭон дҭазырхоз.

Избоз сыхьуан ҳәашьа узамҭо,
Сашҭа ԥсыҡьашьк иахәымгон.
Гәыла иуныруа, бла иазгәамҭо,
Арԥышьыгеиԥш акы сагон.

УҟӘЫШУП ҲӘА ЗАРҲӘАЗ

Уҟәышуп ҳәа иарҳәан,
Дҽеыжәыртцеит Арашь.
Аԥсыуала деиларҳәан,
Ишәыртцеит акәымжәаԥшь.

Ҭеитԥшла дмаҷьанан…
Иҽеыхацәа дааргон.
Дҟәышымзаргь егьамам,
Ирарҳәоз агәра ргон.

«Дҟәышуп» аҕәра ахартцан,
Иатцаҳәҳәон шьоукы.
Ихамҳашаз иҽартцан,
Дҭаркит аԥыркы.

«Аҟәыш» дрыма ишааиуаз
Иваѳуаз ааԥсеит.
Дзыҟәтәаз арашьҟәа иреиуаз
Шаауаз, иҽадахеит.

* * *

Асапын еиԥш сыԥсы нысхуеит,
Шәахтцас иқәҳәа аҙы иагоит.
Сгәы сыцәкаҳа иԥыххаа ишьҭысхуеит,
Иҭшәаз сыблақәа сыҟәшәоит.

Амца иаблыз сыѳны ццышәха,
Ахәа еизызгоит сыԥшаны.
Снапы ахызѳоит амза – сышәха,
Амца исцәаблыр ҳәа сшәаны.

Згәы нсырхада, зыгәшәа сҳәада,
Гәнаҳа нсыжьма ҙәыр ишәо?
Исҭынхозар сыҷеҳәа мцада,
Уарԥхом амрагь анҭашәо.

Сыхәшәыц сашәа, сеиқәырхага,
Инеиҭазҳәо сыхь-сгәырѳа,
Уара исзуҳәап са испырхагаз,
Иуалхаз сыгәнаҳа сзырѳа.

Амшқәа урылаз сшәаԥь рызнаго,
Сыԥсы иныскызгьы шыцкьаз,
Сбызшәа ирзымтцазаз еиҭаго,
Дара еиқәхарцаз са сышцаз.

* * *

Ишәоуп ари адгьыл, ажәҩангьы шәоуп,
Аԥсҭазаара ахаан инымҭәаҙо ашәоуп.
Ааԥсашьак аздырҙом, адгьыл гьежьуеит,
Аамҭа ҳаҟәытцып, егьырҭ зегь ажәуеит.

Ашамҩа ҳанызҭаз лахьымҩа даԥшуеит,
Амза иатцаҙуа аетцә рыблақәа ҭауеит.
Сара исыҭоу, уара иуҭоу аҿҳәара,
Иуздырам, исыздырам, издыруа аҙәызатцәык
– Иара.
Ара сиитаз сагьыԥсыроуп ианакәу,
Са сызҿызи сажәа иизи, ргәаҿы инеирц изызку.
Ишәоуп санишаз, саныԥсыша маҙаны,
Улымҳа иҭамло бызшәак ала иантцаны.

Зегь ҳантцоуп ақьаад ҳазнымтцыз аамҭаны,
Ҳашықәс гәаҭо, ҳамш гәаҭо иԥхьаҙаны.
Зны ҳлагамҭоуп, нас ҳантцәамҭоуп, ҳаикәшаны,
Ҿыц шҭакы ҳанҭалоит иршаны.

Адгьыл ҳацуп хыкәша ныҟәа аамҭа зшьыз,
Зегь ҳарҿыцуеит инаскьаган наҟ иажәыз.
Ҳаашьа ҿыцуп, ҳцашьа жәытәуп, еилахәом.
Жәытәгьы ҿатәгьы аамҭа ианнахуеит,
акгьы нхом.

* * *

Ашҳам самҟьашьырц сыҙәҙәон,
Аԥша самгарц сыҽесырҕәҕәон.
Шьыцра шҭакгьы сҭанагалан,
Сымҭәыжәҩа-ԥҭәан ажәҩан салан.

Дгьыл ҭыҙшәала сгәы хдырҷан,
Исыдсымкылеит шьоук рҷан.
Ахаҳә зырцәажәоз ацәқәырԥ тәан,
Ашхәа ҳҭалеит ауҳәан-сҳәан.

Уа иааҟәымтцуа цәгьак дыршуеит,
Шьоук дырганла агәаҕ рԥьуеит,
Ҳамҭан иршоз – цәгьаҳәаран,
Ԥсахран, ҕьычран, матцуран.

Амшқәа неиуан, ҳа ҳажәуан,
Шьоукы ҳаархәон, ҳарҭиуан,
Шьоук ҳаԥсадгьыл хәыҷ рыхьчон,
Аҳамҭақәа шьоукы иргон…

Ҳамҩа аԥыхьа ахаҳәқәа шьҭартцон,
Раб иҳәахьан – хлантцы ҳҭартцон.
Нырцәтәи ақәылаҩ ҳгәашә дыҭцоуп,
Ҳадгьыл зцәыхьчатәу абарҭ роуп.

САШӘА, УСЫХӘА

Сыԥра шкәакәа – сыԥтақәа,
Жәԥан маҭәа ацыԥжәахақәа,
Мши ҭхи рхьаа сымҭакәа,
Рхышә ԥарда имлахакәа,

Амра ԥсы-хәша санаршьон.
Сымш иагәылҟьоз аамҭа ҽеыхәа
Сҽеыжәҭан, шәымҭак саларжьон.
Кыр сыхәозар, сашәа, усыхәа,

Ажәҭыс шкәакәа сеиԥшызтәуаз,
Сыҽеҳәа кәицқәа ирҽаҭәхәалоз,
Саамҭа ҽеыхәа сҽеыжәызхуаз,
Ԥша ццакышьа сазҳәалоз.

Уԥымҭәо снышәнап уқәыԥла,
Тәым бызшәак иахҵнымҭакәа,
Сымыш қьаадқәа ирықәԥла,
Унап иаыстҭаз сԥымҭақәа.

Ишьыцуа гәык иҭамԥхьакәа,
Иавган рымԥа исзыкәтцала.
Изыԥсам ҽехәапхьыӡк рамҳәакәа,
Шәҭшьытцәран сгәаҽы иныкәтцала.

* * *

Сышьыжь амра анаҽапҳа,
Аччабжь схышә ихыҽҽеит.
Атцх хнымҳәуа иантаха,
Пхыз цәгьа хьаак хысҽит.

Сыхьчаѡ стцысгьы аачырҷырт,
Шәамкәа дыррак сзаанагеит.
Амш исзалаз ааснардырт,
Сымпахь иааиит, имшәазеит.

Апша ахтысқәа зарма-ғьырмаз,
Мцымзар тцабырг азҳәазом.
Тцхи-мши хтыси шәара ишәымаз,
Тыпкаҽ уаҳа изтәазом.

Арѡышьыга иаалтцыз лакгьы,
Ашамта иеишуан, уаҳа акгьы.
Иалшо уиакоуп, иара уиакгьы
Иаҳпырхагоу ауп иаргьы.

Амш иацуп хәартеи мыхәеи,
Еидаран сацумашь саргьы?!
Адыд пхызцәгьа , узласыхәеи? –
Сытцх пхоутцеит, уаҳа акгьы!

Даҽеа мшык ҳәа шамтак сацуп,
Сымши суси еилыргатәны.
Уатцәтәи амш еитаҽыцуп,
Са сапылап стакәажәны.

* * *

Аҧараҳәа иаасыртит даҽеа мшык ахышәгьы.
Ашьыжь ҙаҙа наҧаҳәит, ашәҭ уажәоуп
ианышәҭгьы.
Амра мчыдахоит уажәы, ҳашә ҭагалан хытцит,
Саб ишәитцеит икәымжәы, аапын ҩышә ихытцит.
Са сзыкәлоу ҭагалан, сыдгьыл бгьышла
ихызҟьаз,
Иацәызгашаз исзалаз – асы уарҳал сеиԥызҟьаз,
Сышьҭа тцаа нымхо, мшыбжак ала ианызхуа,
Ашәа еснагь исзымхо, сгәы арахәыц иаҧызхуа.
Мчык ԥьара исызҭаршәуп, зқьы шықәса
ирхысхьоу,
Сабгьы уи ауп инаршәу ҩышә шықәса
ирҭысхьоу.
Мши тцхи ас изеишьҭоу, ацәгьеи абзиеи
ршарцоуп.
Аҽҳәаҧ амца зеиқәтцоу, ушьҭахь иааиуа
ԥхарцоуп.
Ажәҩан лахь санымызт, уи иаҵәоуп иззишаз,
Дгьылгьы цқьа сатәымызт, иарбанушь
сыззишаз?!

* * *

Напсыргәытцоуп сызқәынхо,
Ашәҭ, зыпҫтазаара сгәапҳо,
Шәымҭак аамҭаҷ исасуан,
Маза агәытцамзо, ишәҭуан
Аамҭа кьаҷзак, нас иҧсуан.

Сара хҭысқәак ансырххоз,
Гәнаҳа ззысшәоз, сахьынхоз,
Иқәхоз ажәлар сырбазом,
Ашәҭ мазажәа сызҳәазом.
Зынза ихәарҭам – са сышәҭзом.

Сара исхарам сызгазом,
Истәым гәнаҳа сиршәазом.
Инымтцәо исыҭоуп гәыбылрак,
Исҭынхозар иара уиак,
Ашәҭ мазажәагь саҳалап.

Апша сацлап сымтәазо,
Пшазла сызлап сшәымбазо,
Сааилап, усҟан, сышәтаххар,
Еиҳа сгәашәҭап сыпшахар,
Зны сфырҭынхап шәеилахар.

Напсыргәытцоуп сызқәынхо,
Ашәҭ зыпҫтазаара сгәапҳо
Сеипшзам, усҟан сыжәбазом,
Пша-мҩаск сацны сызцазом.
Пшала сгәыцқьа ҭасырцәзом.

АҨЫҬБЖЬЫ

Ҩытбжьык саҳаит ашамҭаз,
Атцх иалҟьон ихҩаны.
Илашьцазаап атцх ацамҭаз,
Амзагь кыдын иханы.

Псыхәак ыҟамшәа са сыда,
Сызҭаххада ас шьыжьы?
Мшәан, сабаанагеи, зыѡныда?
Исаҳацоуп ари абжьы.

Асаркьалеиԥш слымҳа иҭаѡуеит,
Атцхи ашамҭеи еилырго.
Сыԥхыӡ қьаадаҩ хҭысқәак аѡуеит,
Сан лыбжьакәзар, мшәан, иго?

Сзылҭаххазеи, шәарҭак ыҟоу,
Илҭахымхоу ма сшынхо.
Аҭак сҳәарызма, – ароуп сахьыҟоу…
Еиҭагахуеит – ароуп сахьшәо…

Бжьык гәаҭеиуа атцх иалоуп,
Сан лыбжьы акәхап сызмыртәо.
Атцхи ашамҭеи сырхьынҳалоуп,
Сагьацәшәахуеит уи анго.

СЫҨАН, СЫҨОУП, СЫҨАҘАМЫЗТ

Сыҩан, сыҩоуп, сыҩаҙамызт,
Ԥшаҭәхәа исыҭәхәан аамҭа, сцеит.
Сыѡны ахьгылаз уаѡ дахҙамызт,
Исхандеиуаз нмыжькәа изгеит.

Иззыстахыз шәара шәзакәын,
Шәгәыхьи шәхьааи шьҭыхны искын.
Урҭқәа здыруаз пату рзаҟәын ,
Шәара шәзыхәан зегь акын.

Сымѡасыѡны дгьыл санылеит,
Исыҭан шәымҭак аҳәатәы.
Аҳәаҭыхла шәа шәыспылеит,
Шәара ишшәыҭоугьы шәа шәтәы.

Сыҩан, сыҩоуп, сыҩаҙамызт,
Сеиҭамѡасрын даҽеа знык.
Са стәы инсыжьызгьы ҳәаҙамызт,
Ҳәашьа сзаҭозар уажәык.

Срыламѡашьеит исыцны иааиуаз,
Исарҳәаз гәныскылан санцоз.
Аамҭа сҽыжәын зегь ириааиуаз,
Зегь згәытцакны изгоз.

Аамҭа ѡыра ақьаад ианҙалоз
Бҕьыцк агәылхны истҷәахуан.
Сара исыҭаз, сара исзалаз
Алган сышьтахьҟа схынҳәуан.

Сыҩан, сыҩоуп, сыҩаҙамызт.

* * *

Дунеик сықәхеит сара сҟьалан,
Сахьынхоз аҭып збаӡом.
Ари аҭыпаҿ акгьы сзалам,
Сыхьӡгьы рсиаҿ ирҳәаӡом,

Ара сшаҳаҭуп, иҟоу сҳәароуп,
Ажәҩан лымҳа иаҳауеит.
Адгьыл бызшәа сызҵару,
Дгьыл бызшәала сшәызҵаауеит.

Иҟалом ззырҳәаз ҟамлаӡозаап,
Уԥсы ақәҵала иуҭаххар.
Дгьыли жәҩани еилаӡозаап,
Бызшәак иртәу зны иузҵар.

Напынҵак аазгеит, иабантәи,
Сызҿу акәхарушь, инҵәаз.
Иазыԥшыда изго арантәи,
Дҟаларызмашь уанӡа изҳәаз.

Ҵыси ҳәыҳәи срацәажәароуп,
Аԥша ахцәпарақәа ԥсыртлап.
Ажәҩан лымҳа иасырҳароуп,
Сыдҵеи гәнаҳаи нас исшәап.

Схала срылоуп сызлагылоу,
Ирҳәои ируеи еиқәшәаӡом.
Ԥшаашьа сзаҭом сыҩны ахьгылоу,
Сыхьӡгьы рсиаҿ избаӡом.

НАԥШЫХАҚӘ

Адгьыл иахшәама са сгәы,
Ажәѡан лаԥшыла истҵәаҕәон.
Абаѡ иацрыхоз ацгәы
Иахьзыстҵоз хәыцуа снатәон.

Ѡызара сзызуаз аӡиа,
Амра хыԥсалан иԥҽены.
Ҭагалантәи мшыкгьы каиия,
Иаҳԥыртҵуан аԥҽеыха ћәшәаны.

АШӘА САШЬҬАН

Ажәԝан иалышәшәоз ақәа,
Ашәа рықәнаҭәон адәқәа.
Са сахьныҟәоз урҭ сыҟәшәон,
Саԥхьа игәазҭаз Амра ччон.

Ашәахәа ацҳақәа хҭаны,
Ашәа амҭәыжәԝақәа ҟьаны,
Сара исхыпраауан ианцоз,
Абжьы ссирхон хара игоз.

Са сыԥшаласхар сҭахын,
Сыҧҭа ҟәашха ажәԝан схын.
Сгәы рахәыцын, иԥхьарцан,
Ақәа цырақәа сҿапсан.

Баша жәԝан ахь сыццакуан,
Дара дгьыл ахь иаахынҳәуан.
Дгьылаҿ сааир имаҙахон,
Са инасԥыршәар иашәахон.

* * *

Ас схәыҷымхац абыржәеиԥш,
Аԥша сапҟон ахәыҷ иеиԥш.
Ажәѡан скыдлон, сиетҷәахон,
Нас ашамҭазын сҭахон.

Ажәтцыс сацгьежьуан, ааԥнын,
Сышәҭоурыхны бҕьыцк санын.
Зны сыԥсуан сышҷаз зынӡа,
Ашәтқәа срыкәалон маӡа.

Аамҭеикәшарак саанарҳәуан,
Сҭакәажә нанамган сажәуан.
Даҽеа тәылакаҷ, хара,
Син, саҷыхуп азҳара.

Адгьыл сықәлан, игьежьуп,
Жәѡан атцкаргьы уа иаԥшьуп.
Амшын сҷаччеит санаба,
Ашьха исхартцеит ахҭарпа.

Аԥша сацлан, ҳаибашьит,
Зныкгьы ѡынтәгьы уа сыршьит.
Аха иҭалахуан сыԥсы,
Ѡаԥхьа сихуан ҷыц Аԥсны.

АШӘАЦЬҲӘАҨ

Схәыҷхар сҭахын сара аамҭала,
Сыҩуа снықәлар ҷыц адәы.
Арахь сааиуан ҿеа мҩак ала,
Ҷыҭуа сышьҭа дхылт аҳәы.

Сахьцо идыруеит сара сеиҳагь,
Аџьар санитцоит, итаххар.
Исмаҳац бызшәоуп исеиҳәогь,
Истцар акәхоит итцатәхар.

Саанагеит ара аказыҳәа,
Исыҭоу ауп са сзышьҭоу,
Сара схьаа уара иуныҳәан
Иумбароуп, зашҭа сҭоу.

Аиқәатцәада шкәакәак шыћоу,
Лабҷабакәым, пхыз иубап,
Ушысзыћоу ауп сшузыћоу,
Апсшәа уҳәар, атакгьы сҳәап.

Сара араћоуп уажә сахьыћоу,
Шәымҭак саадгылт, снықәаҩуп.
Амҩа сықәуп шәа шәыҩныћа,
Сыпсра шәасҳәоит, сшәаџьҳәаҩуп.

* * *

Зыԥсы нызхуа хатԥак дыӄоуп,
Уишьҭал, мҩабжара дхынҳәҙом.
Са дысзыӄоуп, уа дузыӄоуп,
Усказ уаахәан уиҭиҙом.

Гәырґьеи хьааи игәы ианыруеит,
Амчраҷ дхырхәо длаӄәцәаҙом.
Ирзымхәаҙо, зегьы ирдыруеит
Ихьз, уахыкәшан узцаҙом.

Афырҭын хьатԥуеит данаԥыла,
Амаҭ ашҳам ацәкашәоит.
Уара угәыла, сара сгәыла,
Иҷаԥхьа схырхәоит, сагьицәшәоит.

Амра мразтәуа амырхәага,
Сыдгьыл акәоуп изҭаԥхо.
Дгьылаҷ дшазаргь жәҩан дазнага,
Дриҭеит ижәлар дырзыԥхо.

Дгәарҭарымызт зшьыцра зиааихьаз,
Дазкым баша хьҙырҳара.
Иаҳзымхоз дыррак уи даиааихьан,
Дабанҙаҳҳыҳәҳәахьаз ҳара.

Аамҭагәеисра ашьҭыбжь дақәшәо,
Идгьылтәым хатԥак ҳаихьыԥшуеит.
Ацәгьа, абзиа акы ҳанақәшәо
Гәеиҭоит, ахара дыԥшуеит.

Алакә далоуп уи дфырхатԥан,
Ҳдоуха дацуп дымраны.

Зегь иаадыруа гәнаҳак ҳатцан,
Ҳҿихуан ҳныхаҿ дыбҕаны.

Зыпсы нызхуа хатцак дыҟоуп,
Ҳишьтоуп, мҩабжара дхынҳәзом.
Са дысзыҟоуп, уа дузыҟоуп,
Ҳицнатц ҳамрагь ташәаҙом.

* * *

Хҭысқәак сыршьаҳаит, сызрылтцуам,
Са сырцәажәит дара шҽаз.
Ихәра ҭыпны сгәы ианытцуам,
Гәаҕ еиқәымтәан зны исырҳаз.

Аццышә еиԥшны аҳауа иалоуп,
Ҩада испыртцуа, инасыхьзо.
Сахьзырцәымцаз са сгәы иалоуп,
Жәынгьы-ҽангьы сгәаҕ иаго.

Ицеит шысҳәо наҟ исхыпраа,
Аапын жәтцыс еиԥш иаахынҳәуеит.
Ацәа сшалоу сҭынчра иахыбаа,
Атцх агәҭаз саадырпшуеит.

Схышә иаахытцны сышҟа иѡналоит,
Рыда исымамшәа хәарҭа.
Шьхыци шәҭыци реиԥш ҳаинаалоит,
Шьҭа сыхҭысхахьеит схаҭа.

* * *

Атԥх сагәылсуеит сеынмырхакәа,
Амш гәхаштран инсыртцәарц.
Адәы иагәылгаз мҩа смырбакәа
Тԥхи-мши-хҭыси срымҟатәарц.

* * *

Ашәа амҭәыжәԥақәа еитцыхны,
Ирхаԥхьон хьааи гәырԥеи,
Аамҭацәгьак ашьҭақәа аныхны,
Еилнахырц аӡеи аԥеи.

Ԥшыхәран иалшоз, иԥшыхәуан,
Аамҭа абҕьыцқәа ҽышәшәон.
Ркасы ԥшқа иаҽаршәыз еитцыхуа,
Апҭақәа ажәԥан рыхьчон.

Амра лаԥш дгьыл иаԥырхагоу,
Мрада ма ажәԥан хьҭаку,
Апҭақәа ракәу итархагоу,
Ирыхҭысуа сыздыруам закәу.

Дара зегь еиԥызшьуа рахәыцны,
Ахац иахьнырҳалан аԥсы,
Ашәа рыбжьысуеит, ихәыцны,
Урҭ зегь ирхарҭаз бласы.

Ирныруеит, ирдыруеит уи ашәа,
Раамҭа арахәыц ирзаҽоу.
Иабазго, имыцхәыми са сажәа,
Сҭәыц хәычӡан рымҭаҽ сахьтәоу.

* * *

Адәыҕба цеит сара сызхьымʒаз,
Ашьҭа ныжьны са сгәаҷы.
Абжьы снықуеит са сахьзымцаз,
Хәычқәак хәмаруеит адәаҷы.

Уа исцәынхеит сара сзыхʒыʒоз,
Доуҳак, сыхьчара иаҷыз.
Исыцәдуцәаз, лаԥшы зхьымʒоз
Дунеик ацқьара иатәыз.

Уоуп сахьыћоу санышәцәыʒуа,
Уантәи сдәықәларц еиҭа ҷыц.
Араћа сышьҭақәа ананыҭуа,
Ажәа нсыжьхьеит уахь схынҳәырц.

Сыԥсы аҭыпаҷ сара сзымцар,
Наћ саҷытцшәап слахьынҭа.
Схаан ианыкыз сыбжьы зымгар,
Саргьы сыʒып наћ зынʒа.

* * *

Сыԥсы ныжьны сааит сахьыҟаз,
Сызхәарҭоузеи араҟа шьҭа.
Уахь инсыжьит еиҳа исзыҟаз,
Схынҳәны сцароуп наҟ еиҭа.

Уаҟа иҟан са сызнышәоз,
Ҳәатәык ыҟан иҳәатәны.
Сызҭахытҵәкьаз, уаҟа спызшәоз,
Схәычра дәы иатҵәа иапшшәны.

Сыхьӡ ахын ара маӡакгьы,
Цаԥха знымшәо иадыркхьаз,
Са сыргәаламшәо зынӡакгьы,
Ԥшаашьа рзамҭо истынхаз.

Ҳәатәыс иҟоу зегь зызҳәода,
Ԥшаатәыс иҟоугьы ԥшааӡам.
Ахаан араҟа сынзырхода,
Упсы ахьуцым инхатәӡам.

* * *

Ицеит уи аԥсаатәгьы насхыԥраа,
Шьыцрак насхаршәны акасеиԥш.
Уинахыс сцон са сышьҭыԥраа,
Настәи сымбозаргь са спеиԥш.

Схәыцраҟәа амшын калҭ иазныжьны,
Сгәыҕуа – мышкызны ҳаиқәшәап.
Аԥыршьагь стап инеиужьны,
Ашьыцра ҳзыргәашаз сацәцап.

Уахь, ѡада иҟоу хаҟәитроуп,
Азатцәрагь уалсуеит ахҿеиԥш,
Акызаҵәык – умѡаҟәа хыитроуп
Ҳазшаз, уахь инеиго уԥсеиԥш.

* * *

Гәашәк нкыдҵан ус иаркын,
Аатҵра саван, снықәаҩын.
Ашҭа уҭалар иԥшзацәан,
Шәҭык узхымҵәо иԥшқацәан.

Амра ҭаршәын иҷшәаны,
Аԥсаа уԥылон иашәаны.
Уахь аҭалара сацәшәон,
Сгәы сымпытцшәан икашәон.

Ара снеихьан схәычҳаны,
Ашҭа сҭыргеит сыпҟаны.
Уи сшахьҵәуоз кыр снаскьеит,
Мҩак саркареит, мҩак сагеит.

Уажә саатгылан уахь сзырҩуеит.
Усҟан избақәоз зыҩуеит.
Амра ҭаршәзам уа уажәы,
Ашәҭқәа хырхәоит ианажәы.

Рыбгь ҩеижь хәычқәа каԥсоит.
Схәыцра амҵәыжәҩала снаскьоит,
Сазышьҭыхуам, кыр схьамҵоуп.
Знык сызҭытцхьоу ашҭа сҭоуп.

* * *

Пагәырҕьа ҟартцон анхаҩ иашҭаҿ,
Атцықьхәа дхысуан аҳәы.
Абырг днаскьаргон уатцәашьҭахь,
Амза ашҟа дхалеит ҿаҳәы.
Аҿарыцкьоит амшынгьы ахала,
Ашәақәа иҭартцоит уҧсы.
Ашьхақәа рықәцәаҿ уанхала,
Хҭарпашны иухартцоит асы.
Амзаҿа икыду маҳажәоуп,
Атцх лашә иамоу бласы.
Ицәыргоуп, урҭ зегь рыхцәажәоуп,
Иҿыцым уа узы, сара сзы.
Амшгьы иаабац лашароуп,
Мра чча насыпк ахьыршоуп.
Аамҭа зегь хҭыпқәа ҳнарбароуп,
Ишҳаҭәоу хҭаҳартә еиҧш еихшоуп.
Иамароу шьхамҩа даҿалоит,
Аҧырра ҧсаатәуп иазшоу.
Аетцәқәа жәҩануп изҿало,
Иблы ццышәха акәа иҭаҧсоуп.
Артқәа сымбакәа, нас изуеи,
Тцәуабжьны мшык сахьыршоуп.
Аамҭа сахьалоу исаҧысуеит,
Изызгәамҭо дыгәнаҳауп, дагьжьоуп.

* * *

Сара соуп ара иаԥшәымоу,
Ари адгьылаҿ ииз.
Жәынгьы-ҽангьы згәаҕ рымоу,
Абџьар ҭымкһьақәа ззыԥшыз.

Сыԥсы ианақәкыз, мап, итҟьомызт,
Сыдгьыл акәыназ сыԥсы.
Ахы сықәшәаргьы сагомызт,
Ахьʒ еиқәхарцазын Аԥсны.

Аԥсцәа гылон сыдгьыл ҽызхуаз,
Асаркьалқәа рыбжьы гон.
Баша угәыҕуан абџьар шьҭызхуаз,
Сара стәыла зшаз ихьчон.

Адгьыл иацшан сара сыжәла,
Ҳазшаз иитаххаз ҳәахьан.
Сыдгьыл иалаʒуам са сгәыжәла,
Ақәылаԝцәа уи рбахьан.

Абџьар уқәкуп абџьар шьҭызхыз,
Саси-ԥшәымеи ара еилыргоуп.
Асас иакәзаргь ҳаԥсы ҽызхыз,
Зымха қәылаԝ ҳашҭа дҭоуп.

Араҟа идыртәуп зегь рҭыпқәа,
Ҳазшаз идгьыл Нцәа датоуп.
Сыԥсоуп иршьуа, абџьар зқәыркуа,
Итҟьа џьызшьо баша ужьоуп.

* * *

Сара ажәҩан салаҙҩон,
Ушьҭа схымзи, саҩаҙон.
Сыпсҭазаара башахон,
Затцәран, зынҙа сгәашахон.

Лакә фырхатцан усырхынҳәуан,
Шәынтә сыпхыҙахь сурхынҳәуан.
Ҭхи-мши урылан унымҭәаҙо,
Ҩада упрын, сухьымҙаҙо,

Дгьыл бызшәак сызуамҳәаҙеит,
Ачныш мҭәыжәҩа сзамҟьаҙеит,
Иԥырны ицон цҳаражәҳәара.
Цәқәырпеи-мшыни, ишсашәҳәара,

Ас шәмааибыр, шәызлеицынхои,
Зышьҭа схыҙлаз шәиеиԥшымхои.
Исԥызан сқәыԥшра хагаха,
Узбарц сцалон агаҟа,

Шәакгьы схәыцуан иҟамыз,
Сзышьҭаз уаҟагь дыҟамызт.
Сара абас сыркараны,
Аамҭа цон еидараны.

Иҟам ишьҭа схыланы
Сышцоз сара сжәыланы,
Баша сгәыгра сасасхеит,
Иластцазгьы кьасахеит.

* * *

Ахақәитра смоуа сашьҭоуп,
Саниз аахыс, ма мышкы.
Адәы иатцәа, сапхьа ишьҭоу,
Схазы исзалымгеит мҩакы.

Аамҭа-лыра ҭыршьыс самоуп,
Зегь зхагьежьуа са соуп.
Зынӡа истәым хьаак салоуп,
Изтәу изрыламӡогь са сзоуп.

Амҩа иқәу, сзышьҭанеиуа
Хьапшны рышьҭахь сырбаӡом.
Уи амҩа сымҩам изланеиуа,
Срышьҭалеит ҳәа сызцаӡом.

Дәык аҭыхәа, зынӡа игәаҭам,
Шәуаами, сақәиҭыз уажәык.
Дунеик саххалеит, зынӡа ишаҭам,
Саргьы исымоуп, нас, ҳәатәык.

Ахақәитроуп згәашәқәа еиҧаҳаз,
Мшыкоуп, мшызатцәык – уаарас.
Ажәак иртахьеит икнарҳаз,
Исызҳәозар жәбап, шәаанҧас.

Ахақәитроуп ара иаҳцәажәуа,
Иахьтаҧарҳәаз зны еиқәпах.
Аҧымтра хьшәашәоуп агәы зражәуа,
Сзышьҭоу хақәитроуп сара еитах.

* * *

Аҽа иамкыз атцх хыҿеон,
Аҭынчра иахыҩуан ақәа абжьы.
Зегь ҳаинызкъоз аамҭа ҳхыччон,
Амш ааҳхалашон шьыжьы.

Цхи-мши-хҭыси ҳаҧсы рцәаагон,
Гәыҕрак ҳашьапкуан имцарц.
Ҳсаат ахыцкәа рыбжьы еиҭагон,
Атцхи амши еилнаргарц.

Сзыҩнахазеи, мшәан, са суада,
Еизаз суалқәагь аншәатәу.
Арахь са сгәазҭарц исзаауада,
Адәгьы суадеиҧш иантацәу.

Ҷымҭра бжьыкоуп са сзыршәатцәкъо,
Атцх ҧшшәы еиқәатцәа гәырҩоуп.
Аҧсы иаҭыҧзар аҧсы ахьҭатцәкъоу,
Егьырҭ зегь адгьылаҷ уаароуп.

СЦОИТ ШӘА ШӘЫГӘНАҲА ШӘАНЫ

Имҕьо сгәатца ахәра ануп,
Са сыԥсатцаќа стцәахуп.
Са срыздырҙом иахьа аҙәгьы,
Дыршьа сымаҙам уатцәгьы.

Цәгьала иџьасшьоит шәызлашоу,
Ҳазшаз сиҳәоит, сызкәыхшоу,
Исиҭарц ачҳара, хлаԥшра,
Исылшартә гәыҕрак азыԥшра.

Сааигәа дмааиуа сызҭахым,
Сыхьҙ иҷамшәо са сызхым.
Сыќаз, иамуҙар сзатцәыз,
Гәнаҳак садгылап аҙәыс.

Шәара ижәухьоу сшәалап,
Ҳазшаз имҭа сычҳалап.
Гәырҙ шашәаҙны зны санцо,
Ҳаҕоу ибааит са сшәырҷехәо.

Сыжәдыруаз, усќангьы са соуп,
Изшәыламгылаз са сыԥсоуп.
Сыќан, сыќанатц сзатцәны,
Сцеит шәа шәыгәнаҳа шәаны.

ААҧЫН СШАЦЫЗ…

Баша сгәыҕуан сара зны:
Ааҧын саццап, сацаап.
Скаҳар сгылап сеиханы,
Сымца ҽыцәар сѡатҵхап.

Испырхагахо аҙә дызбар,
Ҽымҭкәа сиаѡсып ԥшьала.
Сышла сымаҙа сцәаҳәар,
Ҽымҭ ҳаргьы ҳаинаалап.

Баша сгәыҕуан сара зны,
Бзиа избар, сырбап ҳәа.
Атцх саԥылон сацәшәаны,
Нас уатцәы имшар ҳәа.

Сцон сыԥсытцәкьа сахкьашо,
Изуеи исҳәои еинааларц,
Сашәа бжата, сызкажо,
Сыма арантә сыбналарц.

Ус сынхарцаз сышхәыҷыз,
Зи-мцеи кыр сырхысит.
Баша сацын матцуѡыс,
Исымхны сажәра аакылсит.

ИАЦИ ИАХЬЕИ

Иацы саццеит, сынтҙаахьеит,
Иахьа сара сакәҙам.
Иахьа сыҟәлацәа ирҳәаахьеит
Уатҙәгьы нтҙаара шаҟәҙам.

Ашьыжь иҟаз даҽеакын.
Шьыбжьон амра ҩеихьан.
Иац испылаз даҽеаҙәын,
Иахьа даҩсны днеихьан.

Шҭак, сызҭалахьаз иацы,
Иахьа агәашәҟәа ҿыхын.
Даҽеа шәышыҟәса анҭцы–
Сҭоурых ҩыра аныхын.

Амра кнысхыр илашьцон,
Аҭцх цәгьала исцәымҵын.
Урҭ ааныжьны сара сцон,
Иацы иахьа ииааныхны.

* * *

На коленях жить невозможно
(больно и неудобно).
Д.Лихачев

Сшьамхышгылом шәара шәҽаԥхьа,
Анцәа иҽаԥхьоуп иахьсыхәҭоу.
Ирҳәахьазаргь уи са саԥхьа,
Саԥхьа инеиуа шәоуп сзышьҭоу.

Избан сеидру, шьоукы ирхьаауп,
Ашьамхарсра, излымго ҽкуп.
Адунеи сара сазгәааупп,
Сара исҭаху ҽакуп:

Сшьамхышгылоит Ажәа аҽаԥхьа,
Схызхыз ашәаз смаҭуѽуп.
Шәгәы сызнымхан, шәара шәаԥхьа
Сшьамхы асырсыр, нас сҭиѽуп.

Ақәылаѽ дықәырцоит шьамхыла,
Хаԥыцлагь акәыз, иаҭаххар.
Уск ҙбатәхозар хшыѽла, хыла,
Мамзар абԥьар ҭырҟьатәхар.

Ауаѽышәара иҭаҙо акала,
Ухгьы иақәтатәуп ҳаҭыр.
Сазынхозаргь дунеик схала,
Сшьамхы асырсуам, мап, ижәдыр.

* * *

Аԥстазаара Аҽа хыхәхәа изнаркхьада,
Мҭәыжәԥада жәԥанӄа ипрызгьы дӄамлац.
Ахьаа цәгьа иалган згәыргьа згахьада,
Ччаԥшьи лаҕырҙи еицымкәа имааҙац.

Ашәа хыш-хытҵәа згәатҵа итатәаз иоуп
Ажәԥан цәыкәбарқәа рыбжьыхаа заҳаз.
Заапынра дәышаҽ зиетҵә кашәаз иоуп
Зқәыԥшра изҭымсыз, қәрахьымҙа зарҳәаз.

Зынасыԥ агәашә азыркызгьы знапала,
Илахь ианитҵаз дзамыԥхьеит Анцәа.
Шьхацамԥа ианысыз, рикаҽ данхала,
Ашьхақәа ргәытцәӄьа шьҭихит рацәа.

Ԥыстаашьта ихылаз қьачақьроуп дызҽугьы,
Дунеимахә шәырны даҽоуп дӄаланы.
Ажәа зиҵаз иоуп издыруа иҳәатәугьы,
Ацәашьы мца здыркызгьы дбылуеит дымцаны.

Аамта, иашәнахыз матәак еиԥш ҳааныжьны,
Хыхьда, гәыхьда ицоит икаууа.
Ԥыстааи, ԥьныши, ҳарҭи ҳаиужьны, –
Адгьылаҽ уаҳа ҳаӄам ҳааибуа.

АДӘЫ ИАҬӘА МҬАРСНЫ ИНЕИУАН АҽҬЫС

Адгьыл сангылан, асценаҿ скәашон,
Аапын адәы пшзаҿ ашәҭқәа сыћәшәон.
Ажәшан иаакыдхын етәакгьы аазгеит,
Ашьхақәа рҿымтра мазажәа еилсыргеит.

Исырҭеит аршашқәа ргәашьамх, рылша,
Амра – аххьа рахәыц, апшалас – ахҿа.
Ачҳара сылҭеит Ажәеипшьаа рҭыпҳа,
Ҳамҭас дызқәымтәац Лрашь аҽырҳа.

Ашәа гәыҿкаага сзаҳәеит сара стыс.
Адәы иатҳа мҬарсны инеиуеит аҽҬыс.
Рашьуп, сымшашьо изгоит уи агәра,
«Ахрашәа» ахрақәа ирҿышуеит хара.

Апҭақәа хылан жәшан рћьашьуеит,
Ахҿа мшас абаћоу, Сасрыћәа изҬаауеит.
Ныҳәак ҳаҿнахырц акыргьы сгәаҭеит,
Уаашәшык ираныз Гәашьа слызнеит.

Гәашьа данымзи, илҳәеит иҳәатәыз,
Дақәтәеит арашьгьы доуҳала иззыпшыз.
Адгьыл сангылан, асценаҿ скәашон,
СыҽҬыс хәычгьы духан, фырхаҬак дагон.

* * *

Абџьар сҭартҵан, хара ихысит,
Гәатҵак хызатҵәны сҭашәарц.
Сыдгьыл ԥсыцкьала сахысит,
Ишәызгәамҭаз сышьҭа згарц.

Амшын шыцәгьаз сыҕба хыртцеит,
Ацәқәырԥ гәрымқәа иаадырҳәырц.
Аԥҭа ҟәашқәа аԥра сшәыртцеит,
Аԥша ансыжәла иаасыртырц.

Ҽыхәак сақәдыртәеит, ибжьамыз,
Ҷьара скыдҟьан иаахынҳәырц.
Ѻнык сыѳнартцеит, уаѳ дзыѳнамыз,
Сара сышьҭахь ашәқәа акырц…

Шәа шәызҭалаз аҕба сҭытцхьеит,
Маҙа бжьы ссирк саҳахьеит.
Зны сызхылаз шәышьҭа сцәызхьеит,
Сыҕбагь сҽыхәагь сыртцахьеит.

Сызҭахыз зегь сашҭа иҭалеит,
Сашҭа агәашәқәагь аадыртит.
Сара сышьҭахьгьы иѳналеит,
Ныҳәак ныжьны сцеит, сыԥрит.

Сара усҟан доуҳак сацын,
Лаԥш сацәызгаз, сзыхҟьашоз,
Мѳак санызтцоз, зынʒа иҽыцыз,
Доуҳа тәарҭахь са сызгоз.

* * *

Ажәԥан лацәҟәысуан,
Атцықьхҳәа ихысуан,
Сгәатца итаԥсон ахьҽыпы.
Амшқәа нысхуан,
Иаыстцаз анысхуан.
Ихәлахьан саныԥшы.

Сымԥа сзанылар,
Сқьаадгьы акы анылар,
Сшәарагь наскьон.
Избоз иаракәзам,
Сыхәрагь акы ақәзам,
Имжьыжькыр сагап.

Ирҳәозеи, изҳәада?
Зыбжь аԥхьа изыргада?
Ус атахызма? Избан?
Афыртынбжь иарҽыхаз,
Аҟамеиԥш изҽыхаз,
Иахьанза ирычҳан…

Сшәон уи сызхымгар,
Ахьаааиԥш исхымгар.
Сеиқәымхар ауан.
Иҟацоуп иҟоу,
Сеидру ара сзыҟоу,
Сцахьазаргь ауан.

ҨЫҬУА ИСЫШЬҬАН…

Атԥла сыкәлан сыкәтәеит уаҟа,
Избан, сеидру изысгәаԥха.
Ҩыҭуа исышьҭоуп, анаҟа, араҟа,
–Лҷабалҙеи, мшәан, ҭапҟа?!

Ҩыҭуа исышьҭоуп хәычгьы-дугьы,
Атԥла сыкәтәан сыҷҙаны.
Дгылт изымгылоз сабдугьы:
–Ахәычы шәлышьҭалт ихьшәаны.

Амра леихьеит, алашьцара
Ааиуеит, уи акоуп са сзыцәшәо.
Сыкәтәоуп амахәқәа рыбжьара,
Избароуп амрагь анҭашәо.

Даҷеакала избон ари адгьыл,
Ҩа дунеин са сызқәыз.
Атԥла сыкәтәан амахә сҷеадкыл,
Ҩыҭуа исышьҭан са сызтәыз.

Исыхҙызо напқәак сышьҭан,
Ԥсык сыхҭныртцон иаҭаххар.
Хәычгьы-дугьы ҩыҭуа исышьҭан,
Жәларык гылон сыԥшаатәхар.

Атԥла сыкәхаргьы сылбааргьы
Азәгьы дсышьҭам, сырԥшаазом.
Амра шлеихьоу уажә избаргьы,
Атԥла сыкәтәоуп, сылбаазом.

* * *

Издыруада аамҭа амшынгә изыххалаз,
Еиқәымтәаҙо амшын ду цәқәырԥоит.
Аамҭа матәакеиԥш ишьҭызхыз, изшәылаз
Рыԥстазаара цәқәырԥак еиԥш интцәоит.
Шәахуп инрыжьуа ҟәарак ианаԥыртцуа,
Аԥстазаара зҽыжәу аамҭа кшацәоит.
Цәқәырԥа мҩа ианылаз рыцба аныҳхытцуа,
Раамҭа еижьага ҟәарак иазынхоит.
Агәыцрақәа рыцбоуп усҟан иҳхытцуа,
Аамҭа ԥра шкәакәа зхагылоу ԥшаны.
Ԥстазаарас иҟоу аамҭа қәра зхытцуа,
Диргьы дызцома уи дахьҳаны.
Аамҭа амызгәыҭ иахьынҳалоуп ишрылшо,
Уцома, уаауама, иароуп изыҳбо.
Ԥсраки бзараки рҳәаагь еиҩызшо
Аамҭа уаԥысны иабыкәу уахьцо.

* * *

Амра иканаршәит шәахәацк,
Имлашоз сгәатца иҭаԥхарц.
Дарды гьежь иаҽшәаз арахәыц,
Ахәрашәа аҽалеит срымхәырц.
Ашҭа шәҭанажьлом са сла,
Сгәашә хәыҷ шәаҩсны шәцала.
Сгәатцгоуп сыбызшәа зҽоу,
Иуаҳароуп, иуҳәароуп ушҽоу.
Шәанацәа гәнаҳауп изҭоу,
Ргәабызшәа дырны ирымҳәоу…
Дзыԥсахрыда ран изыхшаз,
Бзык ауп иҳаиҭаз ҳазшаз.
Уашҭа изҭамло исасхар,
Изымгьежьуа алу кҽахар,
Убызшәа атцыс хәыҷ иаҳәап,
Уҳатгәынаҽ умата дыцәҳап.
Ҳтәылагь ргап еимтцәаны,
Ҭоурыхны ҳартцап ҳаимакны.
Дгьыл уааран ҳақәхап Аԥсны!

АХЬЫШЬҬРАХЬ

Хәыҷы-хәыҷла аҙиас цеит инҵыкәкәа,
Арҩашқәа еиларган аҙышьҭра.
Атцыхәтәантәи ацәыкәбарқәа еизыркәкәа,
Иахьнеиуаз сгәыҕрақәагь рышьҭан.

Издыруеит, инрыжьхьеит ҳәахьак,
Ихынҳәуеит ҳәа аҙиас ахьышьҭрахь.
Ахьышьҭра сазхәыцуеит иахьак,
Ашәҵқәа иҵиааз ахьышәҭуа.

Зышьҭран рҳәоит избахьаз.
Ихынҳәрымашь ашәҵқәа ирхытцәо?!
Аҙышьҭраҿ рҳәоит ианцахьаз,
Ашәҭмахә аҙышьҭраҿ ианхыртцәо.

Ашәҵқәа хызцәо ибом, ибаҙом,
Ашәҵқәа зыҙымкуа ишгылоу.
Аҙышьҭраҿ аҙы ҭабаҙом,
Ирдыруеит мышкызны ишжәыло.

* * *

Апҵтазаара самхо,
Шьантҵашәа исырҷҷон.
Ицәаз амца сатҵхо,
Сатәхҳаан еиқәсырхон.

Дгьыл ѳнык сзыѳналаз,
Ашәқәа схадыркуан.
Дәыҕба мца сызтҵалаз
Зымцақәа идырҧәуан.

Мшәа-мырҳа ҭагалан
Сашҭаҽ исасуан.
Аапынра акы сзалан,
Шьац иатҵәа былуан.

Мшы гәырѳа, мыштҵәуа
Пша қьачақь иартәом.
Ххьа хҭарпа – ʒын сыуа,
Ааирагьы сацәшәом.

Пҵтазаарак, сзыркараз,
Иамсырҷҷаз сырххон.
Дәы иатҵәа сызгараз,
Ашәаҽ иҵтынхон.

* * *

Сышьҭа шәхуп сахьыҟаҙам,
Сызҭахым, исзыҟаҙам.
Ԥша нарха шәа ишәынархоуп,
Шәызҷеу шәус ларха-ѡархоуп.

Шәашьҭоуп кәиц ахьыҟаҙам,
Шәызматәам, шәыззыҟатцам.
Шәашьҭоуп, аха мѡа мариам,
Аԥырра зегь амарам.

Ега ԥхыҙла угәыргьаргьы,
Аԥсаа уашәа уцәыргаргьы,
Уа уахьнеиша унеиларoуп,
Ԥсреи бзареи ирзеиларoуп.

Алѡа мцам, лашараҙам,
Мраҭашәара шараҙам.
Зегь ахьырҳәо ушьҭахьҟоуп,
Ушьҭа ихыло душьҭатцоуп.

Ахшыѡ иузымго еидарахом,
Зҭак ҟартцазгьы зтцаарахом,
Мчыла узҷеу баѡхатәрахом,
Ԥша мѡа иԥәу дхатәрахом.

ШЬОУК РЗЫ

Мыц хәы шәчысуп, доуҳа шәныхуп,
Арахь иаҳцәышәтцәахырц шәаҽыхуп.
Цьныш кәалҙыла шәгәы чапоуп,
Ԝыстаа зымтәа шәиԥаԥсоуп.

Дгьыл шәанымҙалартә шәмыцхәуп,
Абла ҷыцаҿ аш еиԥш шәхуп.
Шәжьакца ԝазоуп агәқәа рҽы,
Знымха тҭәуароуп шәа шәҽы.

Ҟамла шәыруп шәзыцҳауа,
Мыткәмоуп ашәас ишәаҳауа.
Зны шәмаҳагьоуп, зны шәҭиԝуп,
Ацгәеиԥш ишәтцәахырц шәаҽуп.

Ауаа ирхаштҙом урҭ акгьы,
Ибзиан ишәхамышҭыр шәаргьы.
Аҳәа укәабеит ҳәа ицқьахаҙом,
Аҙмахқәа ираԝсны изцаҙом.

* * *

Мшык сышәҭа, уара, истәу,
Сызԥырхагоу сара схоуп.
Ҳәатәқәак сыман, уара, иныжьтәу,
Ҿаҙә изымҳәо уи са стәоуп.

Сызҭахымгьы сырҭахымзааит,
Сыѽуа срышьҭам сызҭаху.
Шәара шәсиа сыхьҙ анымзааит,
Рыхьҙ анышәҵа уа изҭаху.

Шаѽ ибԥьыцоуп сыхьҙ знугьы,
Ҳазшаз имоуп уи ҵәахны.
Ѽыстааи ԥьныши шәа шәызцугьы
Шәрымаз, шәрымоуп шәҟаҭәаны.

Шәыбла ԥаруп, шәлымҳа дагәоуп,
Хычча гәырԥьоуп шәгәы зыжьжьо.
Ѽыстаа хыԥәахь шәымѽа нагоуп,
Ҷьныш итәарҭоуп уахь шәахьцо.

Ҭынчрак саҳәоит, мшыкгьы истәу,
Ҳазшаз имѽоуп сызгара.
Ѽыстаа шәицыз, ѽыстаа иитәу,
Ѽыстаа иихәаша зҳәара.

* * *

Са сынҵәамҭа
Зынӡа иҽыцу ҿа лагамҭоуп,
Сашәа амҵәыжәԥақәа рыпҵәамҭоуп.
Амш анҵәамҭа – амра аԥсымҭа,
Гәашәк иҭалаз атҳ аимҭа.

Са сынҵәамҭа–
Аапын цамҭа, ашәҭ каԥсамҭа,
Сажәра иазныжьу сҽара ҳамҭа,
Сашҭа гәашә хәыҷ анаклак,

Сыԥсы аҭыпаҽ иантәалак.
Са сынҵәамҭа –
Ацәыкәбар хәыҷқәа катәо,
Ажәԥан ҵәуо исхатәо,

Ԥшаласк иаццо сыпс инҵәаз,
Ианысхарсу махә иԥҵәаз.
Са сынҵәамҭа –
Ашәа сцәызгаз сара стцыс,

Иаҳәоз ашәа иамоу хьӡыс.
«Сԥызцәа» игәырҕьан исхатәоу,
Сыпсыз ҷьызшьаз, баша ижьоу,
Са сынҵәамҭа, са сынҵәамҭа…

* * *

Аныха амҭан сиит, сызҳаит,
Бызшәак ирымҳәац саҳаит.
Зи-мцеи ирықәшәар еиҟәнакуан,
Аԥша амҭәыжәԥақәа арҟәыдуан.

Аетҙә ҧеыхақәа икаԥсаз,
Аҽеҳәа кәицқәа зны исзаҿгаз,
Рымца иатҵхоз абызшәа
Истҵаз схашҭит сандыршәа.

Гәнаҳа еизазаап даҽазнык,
Ушьҭа илзымшәашаз Анык.
Ихытҵны идәықәлаз ацәқәырпа,
Инкыл ҳәа дамҭазкыз Аԥа.

Ҳазшаз иажәан ҳаилзыргоз,
Аԥа иаб иахь зны данцоз,
Ҷытҵны иҳаиҳәаз, иаҳмаҳаз,
Иахылҵуа гәнаҳауп иҳарҳаз.

Баша шәгәыҕуеит, ҳацәцахьеит,
Аԥа адгьылахь дхынҳәхьеит.
Аетҙә ҧеыха кәиц икуп,
Ҳаҽеҳәа мца атҵхара даҿуп,

Уа иҽеҳәатәаша еилиргарц,
Ҳбызшәа иаҳамҭаз ҳирҳәарц.
Баша шәгәыҕуеит ҳаибаʒом,
Уи аʒә ҳиаԥсны ҳазцаʒом.

АЦӘАШЬЫ ШӘМЫРКЬАҬАН

Ацәашьы шәамыҭәҳәан, абылраз ишоуп,
Ҳжьыра мца иаҷыргаз ныҳәаԥхьыӡ иазшоуп.
Ацәашьы быллароуп ҳгәы-ҳаԥсы цқьахарц,
Ацәашьы аҳаркларoуп Ҳныхақәа ҳрымжьарц.
Ацәгьа-мыцәгьа ҳҳызго ҳамԝа зрыцқьо мчуп.
Ацәашьы зыркьаҭаз умши утҵхи шьуп.
Ацәашьы лашара, ҳдунеи лаша ахышә,
Иԥшьоу Ажәа анарха, изырласуа анышә,
Шьашәы аныха амца, аблацәгьа зшьаҳаз,
Шьашәы рныха амҵан аԥсахԝы дзырбҕаз.
Ҵеи лаша изгәаҟуаз ргәы амаӡа иахшаз,
Нцәа лаша дызҭааз, Ашәа хаа изырҳәаз,
Аԥсы еиԥшьыга ахац затцә, иԥымтцәаӡо арахәыц,
Ацәашьы мца мкьаҭа Ҳашлақәа рыԥхыӡ,
Дгьыли-жәԝани рымца мрашәахәа иԥтцәаз,
Ацәашьы шәмыркьаҭан абылраз ишаз.

* * *

Сара ацәажәара саҟәытцуеит, истахҙам,
Сқьаад ианыстцаз сцәаҳәа анытцыр
иацәшәатәҙам.
Аршәаа иасуа, ҽытҭуа исышьҭоу дсыхьҙаҙом,
Ишәарҭаз сымѳа, зныкгь сандәықәла шьҭа
схынҳәҙом.
Аԥшра злымшо среиуоуп, сыццакуеит,
Зхы зыцәҟьалан мчыла идәықәлаз
дыхьҭашьуеит.
Арашь ахшап ҳәа ҽада иақәтәазгьы дыԥшуп,
ҼҽадаҼ иаҭәоу дхысхысуа мѳак дануп.
Уи шьхацамѳоуп иара изыҳәа, ихы ижьоит,
Ашәҭ аныҟам аҙын агәҭаз ашәҭ иҟәшәоит.
Са сахьыҟоу иааиҙом уаҳа ҽытыбжьы,
Са схы сацуп, схы саԥылоит есшьыжьы.
Исҳәо зысҳәо сара схала исаҳауеит,
Зны сызнысхьаз мѳак саныланы саауеит.
Еидарак сатцоуп, ѳызагь дыргьы идсыркҙом,
Аԥсы иашәоуп сызлацәажәо, арахь ԥсыуак
иаҳаҙом.
Амырхәага еимаас исышьоуп, ихаҙом,
Са дысныҳәоит ацәгьа сзызуагь, дысшәиҙом.
Аҙы итҭыргаз ақыдбажәқәа зегь злачуп,
ҼҽадаҼ иақәтәоу арашь ииуеит ҳәа дазыԥшуп,
Сара сцәажәаҙом, саҟәытцхьеит, шәымзырѳын,
Са саныҟам цәаҳәак сыхьҙала ишәымѳын.
Ара саныҟоу сара сшыҟоу сыжәбала,
Ара саныҟам ара сшыҟаз сшәыԥшаала.

* * *

Сҽатԥ сҽытԥшәан икашәеит,
Ишкашәазгьы шьоукы ирфеит.
Амырхәага-цҳа ҟастԥан,
Ипҵәеит атԥан ирҽаҟәан.

Апша сҽастан иласцәахеит,
Апҵа ҟәашқәа еиқәатәахеит.
Ҽыстын, нышрахеит сыбжьы,
Апхыз спылахит шьыжьы.

Сыпсы ахац инахьынҳалеит,
Џьаргьы изымцо амра ицәхалеит.
Апаршеира сгәы пнатәан,
Атԥх сышналан сышнатәан.

Ажәшан хысуан, зны еимҟьон,
Иамшәаз суада ишнашәон.
Ажәа цон зегь рхатԥкы,
Атԥла иаҽытԥшәон махә рытԥкы.

Аапын пшшәы иатәара аган,
Ижьакца гәнаҳан икапсан.
Са сызҽыз ара иныртәан,
Ҽа лагамҵак сапхьа ишьтан.

* * *

Амшқәа ажәызаап, аарла иныҟәоит,
Ажәԝан хыбгьы икылст ақәа.
Ихынҳәыз амра цоит аԝныҟа,
Схышә хәыҷ садтәалоуп сгәыкуа.

Амца сзатцхом, сыҽеҳәа ныжьуп,
Сышәтқәа ирытцабеит аʒы.
Сыҕба мныҟәа зхылаз ʒыжьуп,
Срашь ахала иқәтцт адәы.

Хара иԥшуаз ахшыԝгьы хазаап,
Ԛысҭаак даԥшәмахеит уажәы.
Апҟа рԥыза ажәԝа ԥтцәазаап,
Сыбла ихытцуам атцх аԥшшәы.

* * *

Н.К.

Ҽыцны сааит сара схынхәны,
Аҙыхьқәа сраҩсны, аҙба сыпсны.
Иуаҳау сеидру ҽытыбжьны,
Уеитахынхәит ҽенак шьыжьны.

Ашәахәа ԥтцәаха цаԥха укын,
Дачқ икылдан ухәда ихшьын.
Лакә кәалаԥын ианартуаз,
Ицахьаз, ҽыцны ианхынхәуаз.

Етцәатәылан рашьла ихәноз,
Етцәа рҙыхьаҿ зҽамҩа зтоз.
Ҽамҩак ацутцан са сзын,
Аԥсы схазтцаз ҽыхга хәшәын.

Настәи ԥхыҙын, ҽатахьан,
Ашәт ҭагалангьы ишәтхьан.
Ԥхыҙ дунеикаҿ, хара инхоз,
Ашәтқәа ҙаҙала изкәабоз,

Ҳазшаз иоумашь сызнаԥхаз,
Зыхь ҽамҩала сеиқәзырхаз.
Сара сзыҳәан уи маҙоуп,
Уара исхоутцаз аԥсы схоуп.

* * *

Сеи скәадыри шьҭа еиқәысхит,
Хара ҽыла узцаӡом.
Ажәа карақәагь анысхит,
Урҭ ухьаа рызхәаӡом.

Сӡыхь еицакит арҩаш злалаз,
Скәапеи ҭысшьыргьы ихәашьуп.
Сгарагь ԥхьаркхьеит зны сызгараз,
Агарашәагь сгәы иҭашьуп.

Аҽеҳәа рхышьна, мцабз зхьысуаз,
Хныхак рымцахә азыԥшуп.
Схәычра тәыла, хәычра ахьызуаз–
Аапын дәыԥшӡа сышьҭа ануп.

Наѣи арахьи,аамҭа зхыҽеео,
Срыбжьахеит ҳатәык ҳауа,
Амахә хаха аԥша зхыччо,
Бгьыцкгьы ҽамхар анауа.

Усгьы издыруеит, са саиааиуеит,
Аапын салсноуп са сшаауа.
Са саиааиуеит, усшәа сааиуеит,
Зны исзамуа, зны исзауа.

* * *

Адгьыл заҵә, ажәҩан заҵә,
Азаҵәра сзызшаз.
Аҵх хьамҭа, амш лаша
Сызҭаз, сеиҩызшаз.

Бза гәашә хәыҷ иаркымыз,
Ԥсра лыкәны иҷазыршәыз,
Дгьыл цаԥха иҷамлоз
Арты ҳәа иказыршәыз.

Амш цаԥха ыргьежь,
Аҵх цаԥха уцәыʒып.
Мшы мыхәла утәазаргь,
Иануҵазгьы анытцып.

Ашәарҭа уангылоуп,
Имхо напаштцан.
Ахаан уа уакәшәа,
Иузымгаша уашьҭан.

* * *

Ауҳәан-сҳәанқәа ларха-ҩархо,
Аамҭа хҭәахак ҳалагылоуп.
Иԥхыз ҭауп ҳазхаанхо,
Пхьанеи ҳишьҭоуп, ҳаԥхьа дгылоуп,

Дахьцо сеидру, уи дахьырго,
Илеиҭазоуп иааирыхуа.
Пшанеи днеиуоу ишьҭа анигоу,
Ҳазишьҭалеи ишьҭа аныхуа.

Ҳа ҳдунеигьы шәынтә ихҩылоуп,
Иажәҙахьоу ауп уажә иҷыцхаз.
Ҳаҩнгьы ҷыцҙам, шәынтә иргылоуп,
Зны ижәҩанын уажә инышәхаз.

Ҳамҩасцәамзи, ҳаакыдгылеит
Аԥсеиҭакра шәшьырак амҭан,
Иаҳҭынхазгьы – ҳашьҭа анаҳҭеит,
Уи ҳаԥсҭазаара иаҳамҭан.

* * *

Сара ара сапшәымазам,
Ԥынгьы-гәарагь сымазам.
Са сызҽугьы гәатазам,
Хәшьара бзиак атазам.

Аамта саԥсит сныжьзаны,
Сыпсы нысхт еиужьзаны.
Сашәа нтцәарц ишнымтцәара,
Иашьтан сымцахә арцәара,

Апша скәыкәны сартахьан,
Сыпсы ахьтазгьы гәартахьан.
Сыршон ҷанкеипш сыкәхазшәа,
Шәатәыс суалкәа рыкәхазшәа.

Снырхуан баша ишсатәамыз,
Ламыск аиуа затәамыз.
Сгәы арахәыц сызҽыхалоз,
Ԥхагәаны сзырҽыхалоз,

Инеихьан уаха налымшо,
Ацыблыхакәагь налышәшәо.
Нтцәароуп, уаха сзымцаргьы,
Иатцхо дҟамлар сымцагьы.

Изыхьуа дҟалом схьаакәа,
Сцап арантәи схьаамкәа.
Сара ара сапшәымазам,
Ԥынгьы-гәарагь сымазам.

СЫЗШӘЫҲӘО

Сара шәсышьҭамлан, сыжәбашам,
Ауҳәан-сҳәанаҿ сыԥшаатәҳам.
Исзиҳәахьаз мѳасѳык баша,
Уи сыхәшьарасгьы ибатәҳам.

Сгәыцқьа сыман сара ѳызас,
Ԥызас, ҕасгьы исыԥхьаҳон.
Сызмыртәашаз, ԥшаны исытцас,
Сныхуа, сныхуа сама ицон.

Дгьыл сазнымхаҳеит сшахәҭазгьы,
Гәнаҳак сшеибгаз сахҭынтцан.
Са срызгәамҭеит ишрыхәҭазгьы,
Сгәазҭарц иҟаз зегь лашәқәан.

Азатцәра сҭадыршәт кәалаԥны,
Иузахымхуа ахѳа ахашәо.
Аамҭа гәымбылгьы шаҳаҭны,
Исаѳсны изымцошәа сырбо.

Зыхь азхымтеит сыбжьы игозгьы,
Гәахәра аннамҭеит бҕьыц иарҕьарц.
Сгәы цқьа санажь ҳәа сышҳәозгьы,
Сыԥсы сзамҭеит агәра игартә.

Ҳазшаз имҭахә, сара исыкәшәоз,
Чҳара ззымхоз лахьынтцан.
Дунеи ԥышәатәын сахьыкәшәоз,
Лыԥха ныҳәатцла сыҷшәан,

Иԥша уазуп уажә исзымхәо,
Аамҭа хәҭакны санахьшәо.
Сыҙбахә шәмыршалан, сызшәыҳәо,
Ауҳәан-сҳәанҳәацәарҷ сынхо.

* * *

Интәозаргь интәааит са сымԥа,
Сахьзымцаз уа хыԥкаҿ сынхап.
Сыпсы цқьа ахҭныстәом апсымԥа,
Арахьтәи сдунеиаҿ исшап.

Агәнаҳа сшәап исмырҳазаргь,
Псыцқьоуп уи ахаангьы иахҭынтәоу.
Хьаак сҭынхеит ишәмаҳазаргь,
Сҿахәҳәага уа сқьаад исзантәоу.

Амца сацәшәомызт ахаангьы,
Абылра – издырхьан закәыз.
Ижәбаша жәбомызт са саангьы,
Ишәзымҳәеит аамҭала иҳәатәыз.

Саҿалеит ахымԥас шәа шәзыҳәа,
Ацәқәырпгьы зны сыхнатәеит.
Сыпсытәѣьагь шәыстеит шәансыҳәа,
Апша асын, сышьҭыхны сагеит.

Шәхатқы ҳәа саҿын, ишәызгәамҭеит,
Са сакәзааит араѣа имыцхәыз.
Амаа ахьатәызгьы ишәзамҭеит,
Иахьамушаз иашәҭарц шәшаҿыз.

* * *

Иахьцатәымыз цьара сдәықәлоу,
Исхьынҳалоуп сырмышьҭырц.
Сықәра гәамҭа тҵлакы сықәлоу,
Ақә пытҟәырқәа ԥрит ишәҭырц.

Атҵла скыдуп ҩада схаларц,
Хыхь ашәырқәагь аҿышәшәоит.
Ҩадантә шәыртҵас саргьы сҭаларц,
Атҵла ахыцәқәахьгьы снаскьоит.

Снапқәа дысуеит, сшьапқәа дысуеит,
Сырзынкылом махәи бгьи.
– Уаҳа бхамлан, – сан дытрысуеит,
Ҷыҭуа дсышьҭоуп: – Шәылзыԥши!

Адгьыл сықәымхарц сгәыԥтәаган,
Атҵла схалоит нас сыҿшәарц.
Гәҭыхеи хьааи хыхьҙа иҩаган,
Доуҳа зҿымшәо тҵлак сыԥшаарц.

* * *

Аԥшатлакә аԥжәаха, абҕьыц иканаршәыз,
Мҭәыжәԝа ԥҭәа атԯла иахьҭәыуон маҙа.
Ашьхаԛәа рика аԥҵа ахьахаршәыз,
Ркалҵаҷ амырхәага хәмаруан аҽҙа.

Аамҵа ҽыҳәтәыла инеиуаз ихьамҭуа,
Аҙыблара иналашәон амшқәа руахҵа.
Ажәԝан иацәтәымуп адгьыл зыргәамҭуа,
Ныха мца ԝнаршәуп дасу ҳаԝнаҵа.

Азатцәра иаргәашаз игәыҕьра акрыћоуп,
Маҵәажәкеиԥш ишәихуеит ишәу агәырԝа.
Зуаԝра иаркараз дсыуоуп, дысзыћоуп,
Азатцәра, атԯлагь аргылт еилаԝа.

Ԥшамԝоуп абҕьыц хәыҷ иамоугьы ԥсыртас,
Уирцаз ҽазныкгьы, уԥсыроуп зынгьы.
Инысхырц сызҵамҙо ҽҳәаракоуп исырҵаз,
Бҕьыцшәа махәыкаҷ саҷшәоитаз саргьы.

* * *

Маалыԛьцәак рнапы санып̧шылоит,
Жәԝануп хыбрас сызҭатәоу.
Мшык иныссхьоу ҽыц сап̧ылоит,
Агәы цқьа, издырхьеит изып̧соу.

Адгьыл иқәхаз ҳжьоуп ажәала,
Ԝысҭаа хәмарроуп ҳазлап̧шуа.
Ҳаҽеҳәа иҽеҳәалеит цьара акала
Иқьиам ҳгәаҭашҭа зҟьашьуа.

Псыҭәҳәа ирпыртцит рдоуҳа нымшәа,
Ԝысҭаа имардеит рып̧сы.
Ажәеи ашәеи рышьҭа нымҭәа
Ихылт, ирхоушәа уи бласы.

Аҳарам имҭәышә ирҭәыроуп,
Ажәа датцалт иҽехәжәаны.
Ԝысҭааи цьныши ргәы икыроуп,
Здоуҳа зчаԍьахаз п̧шааны.

Шәак еицырҳәоит итцәытцәызаргь,
Идагәоу цьыршьоит ауаагьы.
Рыламыс рсаан ианызаргь,
Гәамк инацырфап иаргьы.

Амаалыԛьцәа цоит ԝадаҟа,
Урҭ ҳхәымгаршьоит, ип̧хашьоит.
Ԝысҭаак ҳдәылиган адәныҟа,
Ҳлахьынтца рахәыц ирххоит.

* * *

Пшы мԥак сыԥәуп сзынаҙозар,
Бза дгьыл гәашәԥәак аасыртырц,
Ҳәатә инрыжьхьоу зны исызҳәозар,
Ҷыцәа мцакгьы еибасыркырц.

Зтәарҭа зцәыҙыз ԥсаатә хлаҳәада,
Ажәԥа ҭҟьазшәа зны исзаауеит.
Кәапк инҭәаша шыҟоу зҳәада,
Ихнымҳәуа аамҭоума, сазҭаауеит.

Аблахатԥ гьежьыма адгьыл,
Иахьҳаркараз зны изԥәаршәшәоит.
Доуҳа зцәымҙыц ииҳәо шәадгыл,
Мԥак шәеицыԥәлар, зны шәеиԥәшәоит.

АИАША НАЗГО

Иҭитәхеит, иаахәатәхеит са сыдгьыл,
Саархәарц иашьҭалт са схаҭа.
Сыбжьы ахьнаѡуа, сшәыҳәоит, шәсыдгыл,
Интцәарц иҟамзар суахҭа.

Амал дыхнахит Ажәа азҟаза,
Амал дыхнахит Анхаѡы.
Ҷымҭ узтәоузеи Ауаѡ ҟаса,
Иҳахьша знырхьоу хара ԥшѡы?

Ҳаҽеҳәа ахчнызоуп узхагылоу,
Ԥсыла еиқәирхаз уашьа.
Уицәшәалароуп уаԥхьа игылоу,
Угәыцқьан, дарбан ас узша!

Уԥсоуп иуку, зегь зрыцқьо,
Иалаҙозар, угәы хьчала.
Дыхьчатәуп аиаша зҽытҟьо,
Аамҭа ухыкәласуа уцала.

Зегь ирзымҳәо зны иуҳәалароуп,
Азә дызмыхәац хьаак чҳа.
Убжьы наѡырц зны уҳәҳәалароуп,
Измаҳаз роуп ҳадгьыл зша.

Инамҙароуп урҭ ахьцаша,
Рыцҳа ԥтцәароуп агәҭаны.
Иҙхьоу иашоуп узыхьҙаша,
Ухәжәар – иаҳарсып уханы.

САНҬСЛАК АШЬҭАХЬ

Сыҟанатҷ сыҟоуп, исҳәап иҳәатәу,
Иамургьы сдәықәлап, сцап иахьцатәу.
Ирҳәозеишь сышьҭахь – стаарым, ирҳәалап
Сызлаҟоу, сызлаҟам еигәыдтцо иргалап.
Сышиашаз сыҟаз, қьачақьра мцуроуп,
Доуҳамтцан итәазгьы, ихәҭоу ахәуроуп.
Ашәи зыхәҭазгьы дысныҳәап санца,
Ашәи зышьҭеитцаз дибааит Анцәа.
Сыҟанатҷ сыҟоуп, сшәаҙом ианшәатәу,
Ҧсыншьҭахь издырыр исзырҳәо закәу.

* * *

Сагәыламҙо аҧх сагәылан,
Сагәылшәан гәаҕьны сынкашәо.
Аԥша иаҽытҧҟьаз ахҽа сылан,
Сыпс ашамҭа сеидру иахьҙо.

Аԥхыҙ тәыла агәашәқәа еиҽаҳан,
Уахь сҭарыжьлаҙом шьоукы.
Дунеи кыдҟьа иамҟьаз кнаҳан,
Иахьлеиша гәазҭо, шәааццакы.

Аетҷә цыршәа блыха ҽымшәарц,
Рымҩа ианызгон ԥси доуҳаи.
Иҽшәазаргьы мцаԥшьк иагәылшәаз,
Саркьал бжьыкеиԥш ишәмаҳаи.

Аԥсы рахәыц, доуҳа еиԥызшьуа,
Бырфын лыхуп, иԥҭәаҙом.
Амца амҭәыжәҩа зышьҭа нзыжьуа
Иаблыз ахәра узырҕьаҙом.

* * *

Аԥсралоуп изласшәо ари адгьыл ауалқәа,
Мышкызны, ирацәамшьо, арантәи санцо.
Шәарҭак рыԥшыхәзаап иааҩуа асаркьалқәа,
Аамҭа ҳазламʒаз ҳагәылшәан ҳкашәо.

Ажәҩан иатцәазаргь, аԥҭақәа еиқәароуп,
Амра лашаратцәҟьа хызҩо аԥшшәы.
Адгьыл гьежьыра ҳзырцәаз ҳа ҳгароуп,
Асаркьал бжьы уазыруеит, амарԥьа, шәааԥшы.

Ҳашьхақәа рымчоуп иахьанʒа ҳазбазгьы,
Зычҳара храшәан изҽыҩуа иахьагьы.
Ҳадгьыл аҳақоуп иаҳзымшәоз ҳазгазгьы
Мшыннырцә, еиҽызгаз абгьы аԥагьы.

Шьыцра жәлоуп ҳадгьыл еиҳарак ианаалаз,
Ҟармоушәа иахысыз, ирыс иқәтцаны.
Атәымра ианышәаз ицеит ауп иналаʒ,
Атәымра зыргәакьаз дынхоит дԥаԥсаны.

Аԥсралоуп изласшәо ари адгьыл ауалқәа,
Мышкызны, ирацәамшьо, арантәи санцо.
Шәарҭак еиҭазҳәо иааҩуа асаркьалқәа,
Шәдырҽыхарц ианаамҭоу, шәыԥсрала
ишәымшәо.

* * *

Атԥхи амши еиҭнысыԥсахлон,
Шкәакәак алызгар сҭахын.
Атԥх амҭәыжәԥаҷ сыԥсы сшьахуан,
Амш ахьтәуара саҷын.

Еилсыргон инсыжьуаз, изгоз,
Сҭып сазымкуа иҭшәахон.
Изҭахыдаз иашак исҳәоз,
Мцык иаԥыршьырц сырҭаххон.

* * *

Шахә имҭәыжәԥа снытцеикызшәа,
Бла хаак сыкәрша сҭаҳәҳәан.
Жәԥан атцараҷ иаасыртызшәа,
Етцәа ццышәла сыхьз антцан.

* * *

Усҟантәи сакәҙам уажәы,
Аамҭа иашәнахт акәымжәы.
Аҙыхьқәа рыцԥхь сыҟәшәон,
Амзаҽа сацлан сҵаԥшьон.

Исарҳәон маҙажәак аԥсаа,
Сабацоз, иабыкәу сахьаа?
Сымѳақәа еихалон ҷьара,
Стәымуп сахьыҟоу ара.

Рыцҭас аԥсаатә саанагоу,
Сашәа гәыҿкаага сцәынтҵәоу,
Сдунеи ҭшәахон еиҳагьы,
Сынтҵәама, сшынтҵәаша саргьы.

Усҟантәи сакәҙам уажәы…

* * *

Етцәак кыдшәеит еитагәастеит,
Иахькашәо ҳәа нас сеимдон.
Ҳазшаз сиҳәан, еитаҽастеит,
Егьыртгьы талар ҳәа сацәшәон.

Сыпсы рыцын урт акака,
Ианаҽшәоз саргьы стахон.
Блыха ццышәханы сымцакәа,
Аҽеҳәа скәицны сазынхон.

Иблыз амҩа сар мҩамызт,
Жәытә дунеи дук тахахьан.
Уртқәа рдырра са исыхәтамызт,
Дгьыл бызшәала срааҙахьан.

Ҿаҳаи дагәеи сыкәша игылан,
Бираҟк шьтыхны идҳаркуан.
Ирызгәамтаз сыпсы агәылан,
Етцәа ахькыдшәаз иасыркуан.

Амҩа анырҳәо, зегь мҩоума,
Ианылаша Анцәа дитәуп.
Дгьыл ианымшәаз уахь изцома,
Ҿаҳаи дагәеи рымҩа куп.

* * *

Атыгә-тыгә ҳәа сышә аҙә дасуеит
Сгәыс҆еанҙамкәа, ашәа сагоит.
Сгәыс҆еанҙамкәа аԥшақәа еиҷ҆асуеит,
Ахыуҳәа ажәѡангьы лагоит.

Ашьха ика хҭарԥаш зхаршәу,
Быргцас сгәараҭа иҭаԥшуеит.
Адәы иатцәа чабра ахьқаршәу,
Арашь шьапхыцқәа ирыԥшаауеит.

Аетцә зласоу жәѡан сакараҷ,
Напашҭақәак збоит сышьҭызхша.
Мраҭашәарҭа, нахьхьи атцараҷ,
Амра-ԥсымҭа-шьҭақәа анызхша.

Сышә иадхалаз бжьык исыԥхьо,
Исанаҳәо, маҙа аргамоуп.
Сгәы аԥ҆еыхақәа рыбжьы зныѡхьоу
Сынарха амѡа иабаѣоу шьаноуп.

* * *

Амырхәага схышә иаахытцын,
Сгәы аччаԥшь нықәҭәо саанарԥшит.
Атцых ѡыра ԥхыҵқәак срылтцын,
Ашамҭа шкәакәа снаҽаԥшит.

Бҕьыцк аахысхын саамҭа зымтәа,
Сымшқәа сцәызгоз инеисыркит.
Маҙа исхыччо сгәыгра нымтцәа,
Далсны Апсцәаҳагь дааццакит.

Шамҭеи Хәламҭеи рҳәаа ибжьысны,
Аԥша хәыҭхәыҭ маҙа аҳәеит.
Ҽуаѡ хатцак мѡа данысны,
Мрацҳа дықәлан кыр днаскьеит.

Деиҭахынҳәуан Ажәа нзыжьуаз,
Ԥьанаҭ тәылаҽ знык ҳаннеи.
Ԥсыла сҽеиҳәан исзынмыжьуаз,
Ҽыц санышәон Адунеи.

* * *

Амшқәа ррыԥхра сатдоуп рахәыцны,
Акакала исрыԥхуеит, ицоит иахышәшәа.
Аԥстазаара рылхны исхастцарц еимхәыцны
Саҽыхуп, иахьамуаз сагоит агәыԥжәа.

Адааз ѡнасуеит, сыѡнашәқәагь аҽыхуп,
Аԥшацәгьа иҽнажәазаап изкыз азарза.
Адәагәтан мцажәлак аансыжьырц саҽыхуп,
Амшцәгьа ицәхалаз баҟак еиԥш сзатцәза.

Сымѡасѡуп, аамта салсуеит ҿыкәбалла,
Сшәаџьоуп ирасҳәо, иҳәатәхоитаз мышкы.
Хьаас ак устом, сызуҳәо, Никәала,
Сдунеи лашьца иалԥхо цәашьы мцак схаркы.

***

Дунеик ашә аркын цаԥхала,
Сара снаган сыѳнакын.
Схы сазныжьын уаҟагь схала,
Схала еиқәыстцан, мцак еиқәын.

Бзызҭаҙамыз саркьал кнаҳа
Имгоз абжьы саҳауан.
Дацда игылан амахә раҳа
Тԥлазатцә, ахала иазҳауан.

Дгьыли ҙыхьи еимарамызт,
Хәымга зхьысыз ҭабахьан.
Са сажәамызт сагьашәамызт,
Дунеи дагәаҿ сынтцәахьан.

***

Сара сашәа ушьҭа интҷәома,
Сыбжьы нысхма ишакәым.
Гәырґьа зҭам агәы шәаҳәома,
Нацәкьар лыхуп аҭаҷкәым.

Изҳәаз ииҳәаз акәзам иќоу,
Изаҳаша иоуп сзышьҭоу.
Уара иузыќоу, сара исзыќоу,
Зыԥсы дагәан ҳашҭа иҭоу.

Сагьрыцәшәоит урҭ, ашәи рышьҭоуп,
Ҳазшаз имҩа иахќьахьеит.
Рыԥшқа ныќәа, дара дрышьҭоуп,
Ашәи тәылаҷ драазахьеит.

Чаґьас ирфо ҩыстаа чысуп,
Доуҳа ҭып рыҩны иҭацәуп,
Блышьҭоуп рашҭа, амца зхысу,
Сареи сашәеи ара ҳмыцхәуп.

АХӘЫҧШЗА

Хәы ҳаракк ақәцәан лашарак аркын,
Мра шәахәа ҳарцьла ахәыҧшҙа хыркын.
Ахәыҧшҙа ақәыҧшҙа инеира иазыҧшын.

Уахьынҙа инеиуаз амҩа лакьҭон,
Идәықәлаз дышнеиуаз имҩа ицәынтцәон.
Пҫтазаара ҧышәак изымхар, дҭахон.

Амҩа иқәлон, зегь уахь иццакуан,
Ахәы ҧшҙа лашара рыбла хнакуан.
Ҳнаҙап ҳәа игәыҧуа, цәашьык адыркуан.

Усҟан ахәыҧшҙа наскьон еиҳагьы,
Ицәоз лашарак акуан еиҭагьы.
Ихалахьоу иибаз, издыруам аҙәгьы.

Аҧхыҙқәа рдунеи еиҧш Ахәыҧшҙа митәын,
Ашьҭақәа рышьҭала уахь ицатәын.
Ицқьаз дунеин, Аҧсыцқьа гатәын.

***

Зны игәыбзыԥуп, зны имҽыԥуп,
Аԥсҭазаара абри иаҿыхуп.
Ҳара иҳалшо баша гәыгроуп,
Ҳаԥсҭазаара баша аныхроуп.

Иаҳҭаху ҳаргьы иҳаздыруам,
Аԥсҭазаара мшынуп ҳзыруам
Дгьыли-жәѡани хаз-хазуп,
Ҳара еицаҳҭаларц ҳаҿуп.

Ҳазхьымʒаша ҳаѡуа ҳашьҭоуп,
Ҳазҭагьежьуагь ҳара ҳашҭоуп,
Аха аԥсҭазаара цьбароуп,
Ацәгьеи абзиеи рышьхәа еивҭоуп.

Изкәадырхьоу уаѡ дҟамлац,
Лахь иамԥшыкәа кәац рымшац.
Ажәеи ашәеи хаз-хазуп,
Аха еицрымшәо урҭ еицуп.

Изырҭаз Ажәа лахьынҵас,
Ухы мѡаԥугароуп уаѡҵас.
Маʒа иурҭазгьы ҵәахтәуп,
Дгьыли-жәѡани еилыргатәуп.

Ажәа ныхоуп, Ажәа мчуп,
Мцла ахархәара хьмыʒԥуп.
Аԥсы ҭоуп азы иԥсҭазаароуп,
Еиҳау ҳамҭоуп, иагьмазароуп.

Зны игәыбзыԥуп, зны имҽыԥуп,
Аԥсҭазаара абри иаҿыхуп.
Ҳара иҳалшо баша гәыгроуп,
Ҳаԥсҭазаара баша аныхроуп.

***

Са сахьынтәааз шәазҭаахьоума,
Сзыхь кәапеи хәыҷ шәахәахьоума,
Стцыс ҷырҷыруа шьыжьла абжьы,
Сычча инымҭәоз, ашәҭ рыфѡы.

Амра ахьҭаршәыз сымзырха,
Мышқәак уаҟа шәанынха.
Алаԥш цәгьа амкырц итҙәаху
Исырбарц, иааиуа, сызҭаху,

Дунеи ссирзак уа иаатуеит,
Маза бжьы ссирк шәаҳауеит.
Аԥхьазашьа ҽыцны ишәтцап,
Нас ҳәасакакал ҟашәтцап.

Шәкаҳап, шәгылап, сшьац иатцәоуп,
Сасгьы аԥшәымагь еиуацәоуп.
Ара сыҟан анкьа зны,
Жәытә шәындыҟәрак сҭартәаны

Сыргеит шәышьха нхытц цьара,
Иҟам тәылак аҭтцаара.
Уи сыпсҭазаара ахаҭоуп,
Сзазымиааизт, ашҭа сҭоуп.

***

Иҽыжәлаз иаҕәра шәатцамгылан,
Имҩа игароуп, амҩа ишәҭ.
Изымцаша ԥхьа умгылан,
Аапынра ацуп ашәҭ анышәҭ.

Абԥьар шьҭумхын иззымго,
Баша уатцалар – хьмыӡгуп.
Еиҳа ишәарҭоуп абжьы анымго,
Аҭынчра хьшәашәа аҭып ҭацәуп.

Ҽы надиуп аҽыҩ зыпсахуа,
Адәы зхаанхаз иароуп.
Сартәом, саргылом, сыпсы ҭнахуа,
Сбызшәа ахьдәылцоу са сыҩноуп.

Ршьара иқәҟьоуп ажәеи ашәеи,
Ирылакьысда – умыццакын.
Ҳбырг иҟәышреи, нас иҿцәажәеи,
Ақьаад мацараҿ иртәахын,

Еиҟарауаа ззырҳәоз ҳакәхеит,
Ҭыгьӡаа ҳреиԥшны ҳаилахеит.
Бгьы зҿаӡамыз атцла ҳақәхеит,
Ҳхызҩоз ҳаматәагь ҳацәхеит.

***

Шәаламкьысын сара сцәаҩа,
Какан гәылшәан ишәсыркъом.
Хыԥхьаҙарак сыцуп – жәаҩа,
Ԥсахҩык дрылоуп дызбаҙом.

Алашара аныркәа, ашароуп,
Иаартуп амш ацаԥха.
Агарашәа ззыркәо дгароуп,
Амроуп адгьылгьы знаԥха.

Уҽынкыл, атԥх акалҭ иацрыхо,
Уҽхумтын, блак ухьҙап.
Аҽыхацәа зымҩа ианахо,
Уаҩәра рцәугар уԥхашьап.

Ухԥа уцыз, цыркь инеиуа,
Аурҭ баапс асыр, убыруеит.
Аблоуп алабжыш зызнеиуа,
Агәамца ихнажьуеит еилашуеит.

Сара сжәаҩа, шәара шәжәаҩа,
Ацәгьа рхац аҙәы иҳауеит.
Шәаламкьысын сара сцәаҩа,
Ҳазшаз дсыцуп иаҳауеит.

***

Сызлымгоз хьаан аԥсҭазаара сыхьуан,
Сгәыԥрақәа ирхаршәын ихьамҭаз ԥарданы.
Аԥсҭазаара ахьаа аҳыхьаҷ сыҕесрыхьуан,
Исыжәлон сызҵаҳуаз амшын цәқәырԥаны.

Ашәа хаак алыѳуан, зегьытцәкьа ирмаҳашаз,
Днасыԥдан уи ашәа змаҳакәа ицара.
Аԥсҭазаара хьаан зны агьамагь зрашаз
Ихаҭатцәкьа дазкызаап уи ашәа аҳәара.

Доуҳа мцак еиқәылоит, ашәарҭа наскьаго,
Иуаҳаша иумаҳаша еилых ухаҭа.
Мшы мѳоу узқәылаз, сеидру, уабаго,
Аԥсҭазаара анхьааy, ицәгьоуп ауахҭа.

Аҷа хыхәхәатцәкьа, дабаҟоу, изнаркыда,
Шеи-хааи еицымкәа мшыкгьы згахьоу.
Ҳамҭа хыцәԥаран зыхәда ихнашьыда,
Зашәа нагҙатцәкьа зҷала изҳәахьоу.

Имцамкха кәаши бажәи зыхәлатцәаз
Икьаҭахьоу аҿеҳәаҷ мцабз убару?
Аамҭа еикәагьежь ишгараз иԥшацәаз
Рымцахәгьы рымдан ҳара иҳазгару?!

Аԥсҭазаара хьаа змыхьыц дуаѳума,
Зымтәа, ма змыцәа мши-ҵхи зымгац.
Лахь ашәа, лахь ажәа, бгьыц антцаѳума,
Псҭазаарак ҳаҭоуп ҳҵәуарц, ҳаччарц.

***

Адунеи злыху сара соума,
Ҳаибаркареит цәгьалашәа.
Ҭхи-мши зеиҧампҵшуа еиҧацәоума,
Аамҭа ҳзамбои акашәа.
Сыҧесырдагәеит, ус ахәҭоума,
Исзымбаз, избаз неилатҵо,
Гәнаҳас исшәаша са стәоума,
Сакәзам урҭқәа назлазо.
Царҵалыкьк амҭәыжәԥа аҟьазар,
Уи зызку ауп, ԥьашьатәзам,
Ақәа рыцқәа бгьы ркәабазар,
Дыршьас иамои, убааҙаҙам.
Ашәас иуҳәои, ушәаҳәаԥымзар,
Ирҳәац акәзар, – иҳаҳахьеит.
Ԥсаатәтцас ажәԥан узыԥшымзар,
Мҭәыжәԥа змоу зегь ԥаскьахьеит.
Ашамҭа иннажьуа ҧыҭыбжьума,
Изаҳаз илҳәои, шәааҙырԥы!
Адунеи иалху маҭәа сшәума,
Ихар, дсыԥшаахроуп апҟаԥы.
Ҭеразуп са схарҭа гәазҭо,
Сцәаԥа ирзымҭаз, сызҭахым.
Сытҳ ҳәынҭәра сымш иҧазҭо,
Сдунеи зҳамҭоу сгәы анахым.

***

Ажәа ситеит сара Ныхас
Ианырзишоз зегь ҳазшаз.
Аҽеҳәа рхышьна дырга –Н- хпас,
Нхарҭас, адгьыл иԥсы зхаз.

Зегьы ирзеиԥшны доуҳа чысны,
Ҳбызшәа ҳаиҭеит – Асаркьал.
Ԥси, ламыси, ныхәеи дрыцны,
Гәыргьа ҳзызшоз ҳашҭа дҭалт.

Анцәа рашәа лыԥха каѳуан,
Мрахьыршаӡла ҳцьынць кәабан.
Ҳҭоурых бгьыцаҿ ахӡы иаѳуан,
Ҳахьи ҳқәашьи раамҭа арбан.

Насып шараз ҳамдыр ҳахьит,
Ԥси мгәеи ҳиааит ҳармышьҭит.
Зыхәашьк бжьалеит наѓи арахьи,
Ауҳәан-сҳәанқәа рытԥла шәҭит.

Арашь анихгьы, аԥьныш дҽыжәлеит,
Ҳныха дамтцалт – «агәрага».
Ҳарцәихьчарц имчи игәыжәлеи
Ҳазшаз ҳиҳәоит: – ҳаилырга.

АԥХЬАХӘ

Ԥша хаак асит гәырґьак аазгоз,
Ныҳәак ашьҭыбжь ааигәа игоит.
Ҽыхәак неиуеит, аԥхьахә назгоз,
Аҽыѽчкәын дкьаасуеит, жәѽан лагоит.

«Аԥхьахә, аԥхьахә!» – хаҵак ҿиҭуеит,
Амѽа мҵарсны аҽеқәа еикәшоит.
Ѽыцьа ахьеисуа аҳәы еиҟәикуеит,
Аршәаа иасуа шьоукгьы ҳәҳәоит.

Ҽеиқәак абла итҷьоит амца,
Аԥша иашьҭоуп иахьҙарцы.
Мҵәыжәѽак даҳәоит ачкәын Хьымца,
Аԥхьахә жәѽан ахь игарцы.

Шьыцрак аиуа аҽеыхәа иахьысуеит,
Лаԥшык анарха аркәыкәуеит…
Хҭыс гәыԥжәагоуп, мшык ҳанҭысуеит,
Изыхәҭам аԥхьахә идыркуеит.

* * *

Мрамыш, ԥардалаша амҭәыжәԥақәа еитҵнахит,
Иалаҙԥаз хҭысқәак рныԥбжьы ааскьоит.
Жәԥан иаҭәаҷ, ԥҭашла рсахьақәа ҭнахит,
Гәында деимазкыз раҳәақәа рҟьоит.

Мцакәаша ажәԥан еилызхыз Етҵәаԥьаа
Рыцԥхь атҵх лашә акәа итаԥсоит.
Ԥшауанҭа алакәқәа ирхысыз ршәаԥьаа
Ҵхы бызшәа ианаалаз неиҭаҳәо ирҳәоит.

Згәаҟәышра назԥызоз ахра цыԥ-цыԥқәа
Ирҷыкьасо арԥаш, хьыршаҙла изкәабо,
Адә каршәрақәа нзыжьыз иаҳцәыҙхьоу аҷыԥқәа
Рышьҭа зыркаазгьы иабыкәушь уахьцо?!

Шәарак мԥахытцит сасраҳәа сахьнымхоз,
Исзымгоз еидарак сагеит сыхәжәаны.
Сыуак дысцәыҙит, сԥыза исыцәнымхоз,
Исыкәшан игылаз здырт ихьшәаны.

Ԥсы гәырԥеи бза гәырԥеи иҟам еихҭнутцо,
Иуалны инумыжьроуп ԥсыла ишәатәу.
Абҕьыц хәычꙗ ианҙалоит, иапхьар, иануҵо,
Ари адгьыл зынужьуа, арантә изцатәу.

* * *

Рнапы еинырҟьоит дгьыли-жәԥани,
Етцәа рыԥхра мца кәашоит.
Ашьха рԥытцеи уахь ргани,
Амза рҽыкьаса икатәоит.

Шьыри, атцых иалагәыргьо,
Амза ҭәымҭа, жәԥан ҭыԥха.
Арҭ зыԥсоузеи ухәра анымгьо,
Укәша игылоу уанырмаха.

Амш еидарам, царцалыкьуп,
Аамҭа бгьыцуп, уаҽа иану,
Азиас хытцра иамҭоу лыкьуп,
Жәларык анысуеит амԥаду.

Ашараамҭа хьааy, гәыргьоу –
Иузаҳамҭоу ныжьны ицоит.
Иуркараз зегь знырхьоу,
Чҳара ззымхаз угәы уагоит.

* * *

Аԥша иҽыжәлеит амца хага,
Абз аҭзамцқәа ирыхьнашьуеит.
Уа иупырхага са испырхага,
Ахы кыдҟьан аҽеашьуеит.

Аԥыр артцәуоит акьыжыҳәа,
Амҿы ццышәхан иԥыруеит.
Амца аԥсырҭа азоуп азыҳәа,
Зи-мцеи анеиқәтәа – еибарԥсуеит.

* * *

Санцахьаз зны сышьҭа ихылеит,
Сзыҟаз, сшыҟаз еилдыргарц.
Аетцә иблыз ашьҭа анылеит,
Етцәак шыблыз агәра ргарц.

Амца дырцәоит зынгьы мцала,
Аҽеҳәаҽ кәиц хәычҳак нхарц.
Ахә деиԥыршьуеит ҽазны ашәала,
Ахәра иашәам шәак рҳәарц.

Сыԥсы нымханда сахьыҟам,
Сышьҭа анызааит аҭып иблым.
Сызмаҳаз, сзымбаз, исзыҟам,
Сышьҭа дхыларгьы сҭахым.

* * *

Ашәа хаак саҳаит сара ашамҭаз,
Сгәы иҭыԥуан, изҳәода, имшаҙац?!
Сгәазҭаз аԥсы шлақәа ирҳамҭаз,
Иахьадагь уи ашәа мгаҙац.

Ашьхақәа ирҽаччон уи рԥашны,
Ихышхытцәон Ашәа сгәаҽы,
Ахраика шьҭнахуан баашны,
Нас ихрашәахон ҳа ҳҽы.

Имцабз црасны сгәы ианырит,
Нацәкьыс шанан исҽаҷҷеит.
Анцәа рашәоуп, нас издырит,
Доуҳа цыфала ихнарҷеит.

Еимќьеит маҙа ахра агәашәқәа,
Пшакеиԥш Ахрашәа быжьќьеит,
Еицкарыԥсеит руапа ќәашқәа,
Рыбжьы ирымќьаз ашамҭа иагеит.

Ашәа ааԥуан сара сќынҙа,
Атцх ацамҭаз, ашара иабжьны,
Сгәыгра амтцәыжәԥа, сытцх ацәымза,
Хашҭшьа зқәымыз Ашәаны.

УМЫЦЦАКЫН

Ари адгьыл сықәхаҙама,
Данбақәтцуеи ҳәа исзыпҵшуа.
Баша мѡасшақә сықәынхама,
Ипсхьоу иџьыба иантапшуа.

Ацҳа иқәлаз, амаа укыроуп,
Уи апстазаара ахатоуп.
Исхыццакуа, умыццакыроуп,
Узхыццакуа уара ухоуп.

Гәнаҳа ахьыҟам ашәи неиҙом,
Ахәычра аҟынтәоуп сахьаауа.
Ажәеи ашәеи рлымҳа итаѡҙом
Ашәи иашьталан иаауа.

Аѡстаа ицлаз, иашта италаз,
Узлатытцуеи агәашәқәа аркуп.
Уара иузалаз, сара исзалаз,
Ари адгьылаҿ еиҟәкуп.

Рыцҳа ухьҙыз, уаҳа иуҳәои,
Рыцҳарамкәа нас закәуи?
Ухәычраҟынтә адурахь иугои,
Амца ацәыцәоит уҙыркәи.

Зегь иҳатәоу ҳамтак ҳатоуп,
Ҿара тәыла ҳалсны ҳцоит.
Иахьа иѡашьаз, умѡа гәатоуп:
Арт шаҿоу акәампа ҿшәоит.

* * *

Иԥштәуп аԥшра сылымшозаргь,
Аамҭа аҽеиужь иццакҙом.
Аетцә ҽынла икыдымшәозаргь,
Атцх мрадан изшаҙом.

Апаѡ зҭынхаз аҙышьтра башам,
Ахьышьҭрахь знымзар-зны игьежьуеит.
Мѳа ианымлаз шьҭа изгашам,
Ажәытәгьы ҽыцхан ихынҳәуеит.

Аԥсра мацараз ииз дарбан,
Гәыҕра тәылак ашә арттәуп.
Ҷкәыни зҕаби амра ѳарган,
Мраҭашәарҭахь шьҭа игатәуп.

Иззыԥшыда, абыргцәа ирымѳоуп,
Амра хытцит шьыбжь агәы.
Уаргьы иумѳоуп, саргьы исымѳоуп,
Ҳаргьы ҳхалахьеит ахәы.

Иԥштәуп, аамҭа ҳалаҙароуп,
Иааироуп ачҳара, ирҳәахьеит.
Уаргьы иугароуп, саргьы изгароуп,
Аамҭеи ахҭысқәеи ҳаршахьеит.

АКАЗЫҲӘА

Изгеит сара амш агәра,
Аамҭа салан са сԥеиԥеиуа.
Алѳақ иашәыз алаґәра,
Аҳбахә шысҳәоз иргәаҭеиуа,

Аамҭа ҷыцк адаќьаҷ стәан,
Сыѳны ахыбгьы ақәа кылсуан.
Са сызҷыз зегь мцуран,
Сахьзымцашаз сгәы сапысуан.

Игәхаштрахеит сара сзыҳәа –
Уаѳра зныз атәыла нсыжьит.
Инхатәхеит уажә аказыҳәа,
Аказыҳәа зегь еиусыжьит.

Аказыҳәа исыхәоз сишьҭалт,
Дыцьныш хшараз аҭахызар.
Аказыҳәа инсыжьит сышьҭа,
Аказыҳәа – аҳәыр дхызар.

Аказыҳәа ашәҭ еиҭасҳаит,
Аҭахызаргь имышәтааит,
Аказыҳәа саркьалк кнасҳаит,
Изҭахымгьы ирмаҳааит.

* * *

Аамҭак сымоуп зынӡа имаԛӡоу,
Тәылак – уи атцкысгьы еитцоу.
Мшык сызхьымӡаз, зынӡа икьаҽӡоу,
Ихкаам шҭа иатцәак сызҭоу.

Ҭынхеи гәакьеи сырбар амуа,
Са сызҽу зегь цьашьашәа.
Уара утәы са стәы ҳәа ишамуа,
Зымбаз срылоуп сеикәашәа.

Ашарамша ара дфырхатцан,
Ҳусқәа анхалашәа инапы.
Ихьмызгыдаз хьмызгык датцан,
Ҽыхәак дақәтәан амца аркы.

Қьаадла ахшыѡ зырҭазгьы дҟәышхан,
Цара гәарҭак итцахьеит.
Нарха змыздоз сгәы иапҽеыхан,
Урҭгьы маԛхан, интцәахьеит.

Асаат ахыцқәа рыбжьы духеит,
Ирпхьаӡозеи урҭ интцәаз,
Саамҭагь сзымхеит, стәылагь нымхеит,
Саргьы срыццеит урҭ ахьцаз.

* * *

Сыԥсы каршәын ауарҳалеиԥш,
Зегь анысны ицахьан.
Сыԥсы хацын изхьынҳалаз,
Ауарҳал хара истҵәаххьан.

Арашәыга аҵх арысуан,
Ажәѡан саҵан сыԥхьаӡон.
Сыԥсы ахькаршәыз зегь анысуан,
Аеҵә цыраԛәа сцәаҽшәон.

Заҵәрак сақәтәан нахәҵа зхаршәыз,
Ицаргьы изымцо, имхынҳәуа,
Аамҵа иамеигъаз зыкәа ҵаршәыз,
Иеиԥшхеит зшьап аҳәыс ашьуа.

Сызҵаӡаз уи адунеи ҭшәа
Хазаап, агәашәқәагь аанартит.
Аеҵә цыраԛәа анеидшәа,
Рымѣьа сгәаҵаҽ имцакит.

Сыԥшын сара уаѡ дахьнымхоз,
Схада исцәыӡхьоу сымбаӡо.
Саамҵа абаѡқәа сзыцрыхоз,
Хәарҽехан ѡраԥа срымгаӡо.

* * *

Сгәыҕраԛәа ршәаԥьоуп исҳәо саазқәылаз,
Сымышқәа сымпытҵьан иԥыххааса ицоит.
Хьаас ироуз ауп исарҳәо испылаз,
Скәиц хәыҷ амҭәыжәԝа амцабз лакьҭоит.

Аԥхыҙқәа исцәыргаз аҭых сызгароу,
Схәыцра еишьылқәа рыԥшшәоуп иахатәоу,
Ԥшамтәа зыҙымкуа ҽыкәбалла иангәароу,
Сымцахә мкьаҭа арԥсроуп измаҭәоу.

Сышьыжь напҟьаҟьа схышә лашьца хызтыз,
Гәырґьа-ҽа зҳәаша ԥардак ныхнашьит.
Иац амш аасымхны икыдҟьан иԥызҽыз
Ԥҽыха цырцырԛәак алх иснаркит.

Сгәы хьанҭа зҭалаз шәарак насхырцан
Хҭыс блаҟьа-бласқәак рцәаара схьыԥшит.
Сашҭа сызҭамҙаз мчылатцәкьа стырцан,
Гәыґра дунеи ссир агәашә схадыртит.

Мыш шареи, хәылԥ шәаԥшьи рҳәаа снахысын,
Мза нхарҭа ҳҭынракаҽ стыԥгьы сдырбеит.
Гәтыхеи, хьааи, шәаԥьи еилысын,
Сахьцозгьы, санцозгьы уаҳа исымбеит.

АШӘА

Икьаҽзоуп исырҭаз аамҭа,
Бахьза рҳәеит иутәу, иҳәатәу,
Ахәыцхагь абаҟоу акраамҭа,
Ицатәызар, нас, ианцатәу.

Бзиа дыббароуп ибатәытцәкьоу,
Иаҭаххозар ԥсыла дбыхьчарц.
Издырда, зегьы чҳатәытцәкьоу,
Ҳәамҭан инрыжьт ирычҳарц.

Амш еитцухыр ауандаз,
Иҭамзаша усгьы иҭазом.
Шьыри, ашәа хаак саҳанда,
Аамҭеиԥш ашәак сызхазом.

Игозагь ашәанда, сеиқәымхоз,
Аамҭа ашәахар исызхон.
Ачҳареи, аамҭеи анысзымхоз,
Ашәа хаак аныжьраз стахон.

* * *

Ишьацоит ари адгьыл санагыу,
Ашьацқьа адақәа ирҭабоит.
Атәымуаѡ ихызаҭә анақәкыу,
Абаѡқәа ацәа иҭанаҧсоит.

Ахшеиҧш иацәхыҵуеит агәала,
Амра ашәахәа иахҟьашоит.
Гәларшәны сазымбеит са схала,
Агәнаҳа рѡашны икаҭәоит.

Иаҧсҽыхгоуп усҟан аҧсыцқьа,
Иҧышәоу, Ҳазшазгьы дзаҳаз.
Ҷьныши, нас, ѡыстааи шәаныцқьа,
Ҳҽазҳәаз, ҳаҧсыцқьа зшьаҳаз.

Саазгазеи, сеидру аранʒа,
Сытә-сымаа сахыҳәҳәо сымбеит.
Аҧсыцқьа сшашьҭаз сабамца,
Ҭып ҵәахык ашҟа снаʒеит.

* * *

Икәашоит аҽы – Аҽыкәаша,
Ҽыхәоуп ма иҽеиқәоуп.
Ииатцәоуп адәы – Адәиатцәа,
Азқәаҽ амҩа ԥшьоуп.

Атцх лашьцоуп – Еиқәылашьца,
Мза лаша ҭаауеит.
Амца кәаша-еиқәылашьа,
Мцакәаша ԥшаауеит.

Ашара иацу – Ашаетцәа,
Ижәҩан цәашьу шьыжьы.
Апша кара иамхацәаз,
Атынчра хьшәашәа абжьы.

Ҳцәа ҳтарҙызо иҳалаԥсаз,
Жәҩан мацәыс ахьҙы.
Ақәа рыцқәа казыԥсаз,
Апҭақәа ркәалҙы…

Ҳазшаз рымҭа исылеитцаз
Ԥсыхәшан исзыԥшуеит.
Сызтәым истәым сыламҙазт,
Азатцәрахьтә сааԥшуеит.

АСГЬЫ ҞАЛАЛОИТ

Нышәаԥшь уаԥьаҟ,
Кәаш-мца,
Рхышьна гьала,
Чуан еиқәатҷәа.
Ԥҳәыс ҽышҳа,
Быста ҟамла.
Сас гәатҷәажәпа,
Ԥшәыма еилымга,
Хәыҷы маҷҟар –
Ирыдтәал акрызфарыда.

* * *

Аԥша иақәтәаз иҟамчы ицәыӡит,
Иԥша ҕәрагьы зынӡа иххәыцуам.
Амчи ахшыѳи зынӡа иеиԥыртцит,
Ахшыѳдара ашьҭа анытцуам.

Ҽада иақәтәоу ҽларцьу цьишьоит,
Аҽыхацәа иԥсы идыргашам.
Нахәҭа зхамшәац аӡәы иԥишәоит,
Шьоукы дшырбо, зынӡа дбашам.

Ашәҭ ахьылаз мыркаць ҭыԥхеит,
Амра ашәахәа зегьы ирзеиԥшуп.
Иац иарныгыз иахьа дҟәышхеит,
Еилкаам ҳаргьы уаҭә иаҳԥеиԥшу.

Адгьыл уқәлар идырѳашьар,
Ԥшаашьа змамоуп уԥсы уцәыӡыр,
Игәазҭода ууаишьа, уцашьа,
Ахаҳә иухарсу ухьӡ анытцыр.

Дыҟан зны ҳәа ма иуҭынхароуп,
Уус узҽызгьы уцыржызар.
Аха Ԥсылаша дынхароуп,
Уҭԥаа уназго ԥсы уаԥшызар.

* * *

Сгәыгра нҭаршәны истҷәахит,
Сыпсы иаламкьысырц.
Аԥша ссаркьақәа ԥнаҽеит,
Сашәа амтҷәыжәԥа иахьысырц.

Ҽыц дунеикаҿ сыԥнахеит,
Ашәқәа цқьа иазымкуа.
Скьаҿ хәыҷ хазаап итҭшәахеит,
Кацхәи ҳәынтҷәреи еибамкуа.

Дәы иатҷәарак санашьы,
Шьҭа аҳаскьын сыцәԥеижьхеит.
Сашҭа хызԥахьаз ашәшьы,
Амахә хаха сеижьеит.

Абла ҭшәазаап амытҷмыць,
Ҭып ҭацәқәак аагәастоит.
Ампыл алашәан аӡмыжь,
Сашьҭоуп, ӡиаск сҽастоит.

Уажә аракәӡам сахьынхо,
Ҽыц ҳҭынрак сатоупаз,
Исыздырам шьҭа истынхо,
Аамҭа атҷәы сахоупаз.

* * *

Аԥша ҭашәышәуан агәы,
Изымтәо амҩа иахьықәыз.
Амза, еиҩызшахьаз тҳагәы,
Зыччаԥшь шәахәа зҿықәыз,

Тҳы маӡажәак наҳәаны,
Аԥҭа ркалҭ иазыҩуан,
Лакә шәындыҟәра иҭатәаны,
Аччаԥшь, лакә ианыҩуан.

Зыхь зыгәтыхаз ауаҩы,
Аамҭа ӡымшын иалаз,
Зыԥсы ҳзызшаз Ашаҩы,
Измаҳаз иажәа, иҟьалаз,

Уахьцо цашьа ҟалаӡом,
Узыхҟьо мҩоуп узқәылаз,
Угәтыха жәада иузҳәаӡом,
Аԥхьа егьырҭ зыргылаз.

Иушо ҷанхоит, еиқәхаӡом,
Ҷареи мали ихырххьоу.
Сара Ажәада сзынхаӡом,
Сыдгьыл ахәра еиԥызшьхьоу.

АҨАХӘҲӘАҨЫ

Усс исымои сара нтцәа,
Амахә иадхалаз атцәа
Сеиԥшны махәык сахьынҳалоуп,
Арахь сгәатәеиуа атцых салоуп.
Знапы ианхалаз адунеи
Сара сакәызшәа сгәатәеи,
Амши атцхи неихтынтцо,
Зегь ирзымхо сыпсы шо
Снеиуеит, сгәеитаҙом аҙәгьы,
Усс сызмахда, нас, уатцәгьы.
Сара араҟа сынтцәахьеит,
Сажәагь сымхны иргахьеит,
Ус игәыҷуа баша ижьоуп,
Сара Ԥсылаша дыстоуп.
Ажәа сызтаз иоуп изгартоу,
Гәнаҳа згазаргьы избартоу,
Шәара шәҧы акәҙам сахьсасуа,
Са сзатцәҙам, Ҳазшаз сибоит,
Зегь иҳатоу аамта нтцәоит.
Гәнаҳа дырны изырҳахьоу,
Апсы ухазтцаз дызжьахьоу,
Умҩа арахьгьы уахьгьы икуп,
Цәашьы изымлашо ухаркуп.
Сара араҟа сеимдалап,
Истәым гәнаҳакгьы сшәалап,
Ажәа самаз матцуҩыс,
Ԥсынгьы бзангьы ҧахәҳәаҩыс.

* * *

Иқәҵо иқәхуа уск саҽуп,
Са сыпсҭазаара ҿакуп.
Сара ажәлеипш слартцахьеит,
Ашәҭ исхылҵыз капсахьеит.

Зныкгьы ҩынтәгьы сышәҭуаны,
Адгьыл сықәын сатахны.
Аамҭа сацын ҳаилазон,
Сышәҭқәа гәылҵаанза иканзон.

Амш иҽыцыз саанарҳәуан,
Ашәҭыц заҙан саҽаҳәуан.
Зны сышьхыцын, нас сыцхан,
Ирмаҳацыз бжьы ссирк схан.

Аамҭа иалыҩуан сыбжьы,
Амрахәага зжәуан шьыжьы.
Сыпсы гәастон иззахьан,
Бжьы маҙакгьы саҳахьан.

Сыбла иапызан сгәы иабон,
Жәҩан Ецәаԥьаа сырҷапшьон,
Рыццышә салхын са сбылны,
Атцх сацлон смаҙаны.

Са сызлаҡаз еиласан,
Илызгәамҭеит сгәакьа, сан,
Лара лзыҳәа смаҙахеит,
Жәҩан етцәакеипш схарахеит.

Нан ҳәа салҳәеит дсыцәшәаны,
Сымцарц дсыҳәеит дсыхьҙаны.
Слыццоз цьылшьеит са схынҳәны,
Сыпсы схытцхьан иашәаны.

* * *

Иҽышәшәан абҕьы каԥсеит,
Аԥхын агәҭаз, иаууеи.
Ажәԝан аҵықьҳәа иеимсеит,
Қәак аундаз иаҳауеи.

Амԝа иқәу умыццакын,
Амш дуӡӡа кыр уахьӡап.
Истәым амаа сышәмыркын,
Сзакәу жәдырыр сыԥхашьап.

Аҿыԝҷкәынцәа цоит еивасны,
Дарбан аԥхьахә зырҭара.
Изгыларым аамҭа нҽасны,
Дарбан, сеидру иахьӡара.

Ара сыҟоуп ара сырҭан,
Ҳәаак ыҟоуп сызбара.
Ара ҿиарҭан, ара ԥсырҭан,
Седру иныжьны сахьцара.

Заҵәра-хан аԥшәымас самоуп,
Зынӡа исцәыӡхьеит ацаԥха.
Ари атәыла ныжьны сцамоу,
Сыԥхыӡ иалоуп есуаха.

Ҵыск ҷырҷыруеит, сара сакәушь
Жәабжь еиҭаҳәак занаҳәо.
Сара сзакәушь, нҵәара ақәушь,
Сыдгьыл хҭысҟәа исрыххо.

Аҿыԝҷкәынцәа ахьцо еивасны,
Аҕәра ицәызгап саргьы аӡәы.
Аамҭеи, хҭыси, мши сырцасны,
Сымҭахә аластҵап уаҵәы.

* * *

Аҭынчра абжьоуп сара сзыцәшәо,
Амра хьаҳәны иантәашәо.
Адыдбжь аӡын агәҭаны,
Ала уцҳар маӡаны.

Амци аиашеи еихҭынтɑо,
Еилымгак уаԥхьаҟа данцо.
Абҕьыц шиатɑәоу иҷшәар,
Ашәыр кәампԥа ма икашәар.

Ашәа анырҳәо ианҳәатәым,
Мҩак санықәло иахьцатәым,
Аҽеыхәа иақәтәоу аҕәра зхам,
Аирыӡ шкәакәа цәыкәбар зҭам,

Аҳаԥшьа ԥҽеыха ак зымҳәо.
Аԥсы хьшәашәа зхы зырҽехәо,
Ихырҟьоу, ихымкәо ақәаршҩы,
Изымтәо иҳалоу атɑәыршҩы…

Аҭаца анхәа данлыршәшәо,
Уажәа ухала ианузынхо.
Аетɑә кыдшәан ианкашәо…
Абарҭкәа роуп сара сзыцәшәо.

ИҨЫЦУ АДУНЕИ

Дунеик салоуп зынӡа иҩыцу,
Амра ахала уахьарԥхо.
Зыԥсы зшьо роуп сара исыцу,
Ара ахаан аахыс инхо.
Угәы иҭацәажәоит урҭ ажәада,
Ԥхыӡгьы иуцҟоуп иаҭаххар.
Саднамгалацызт уажәада,
Ажәала иузымҳәо, иҳәатәхар.
Рҭыԥқәа рдыруеит, ара игәамтцәом,
Зегь иԥыршәо уск иаҩуп.
Ашәҭ рыфѳыхаа ара иамтцәом,
Зынгьы-ԥхынгьы ашәҭ ирдәуп.
Абгьыц ишлаз аҭла иалшәом,
Риатцәашьа ақәыԥшра иагәуп.
Аетцә цыршәа ажәѳан иалшәом,
Уахгьы-ҽынгьы имыцәо иакуп.
Иагьуам, ҩыртуам, ҭынчроуп иҟоу.
Хәыҷгьы-дугьы рҭып ркаауп.
Са сырзыҟоуп, дара сзыҟоуп,
Агәы зцәажәозар, еилкааун.
Амци аиашеи еиҩагылам,
Аԥьныш каԥа ара дмиӡеит.
Ҳамҭагь ыҟам, баҟагь гылам,
Ҳазшаз иажәа зегь ҭаӡеит.

* * *

Ажәак ыҟоуп – иламысым,
Уи дунеи дук ҽанаҳәоит.
Аха иабаҟоу, зегьы ирыцым,
Иҭацәу жәакеиԥш шьоукы ирҳәоит.

Иара кәицуп, амца еиқәызтцо,
Зыѳны идәылтцуа иоуп иарԥхо.
Ажәа башан қьаад ианызтцо
Имҭам, иалшом еицынхо.

Адгьыл иқәлаҙом еимаада,
Амшыбзиа аҭакҳәа иҳәоуп.
Игәазҭада, измада, изгада?!
Ажәакала, урҭ ҽаҳәоуп.

Уи аԥсыцқьара иахылтцит,
Милаҭ гәашә дук иацаԥхоуп.
Хатца нагак иѳны идәылтцит,
Шьантца мцакеиԥш уи даҽгоуп.

Иламысым – зегьы ирусым,
Инзырхо иоуп изцынхо.
Ажәак ыҟоуп – иламысым,
Еиқәзырхаз иоуп изҭынхо.

* * *

Аԥсцәаҳа дҭалеит шҭак дызҭалац,
Аҳәҳәабжь геит дырԥегьх ишгац.
Ан лмыткәма, лажәа ишалац,
Шәан жәымҭацәгьа – дныжь ишцац.

Ԥардак леиуан ашҭа атҵыхәан,
Лаҳәа хзык еиԥш иеқәатҵәан.
Ашҭа дҭыргон ишьҭра ныҳәан,
Лыхԥы ԥагьы, ран дышьҭан.

Лыбжьы ааԥуан ауада иԥнамзо,
Рцәа иҭазыҙон аҭызқәа.
Аԥьар ааиуан ашҭа иҭамзо,
Ирхьыҙсан иакәабон ақәа.

Маҙак ыҟан ара иузгәамҭоз,
Гәнаҳак иднатҵон аԥнашә.
Арԥыс нага, ашҭа иҭамзоз,
Дҭыргон итҵалан агәашә.

Аԥсцәаҳа дҭагьежьуеит ари ашҭа,
Ихашҭыз дашьҭоушәа дгьежьуеит.
Ашьац ықәзыблааз уи ишьҭа,
Ан жәымҭацәгьа дынҭаԥшуеит.

Уазыр ажәоуп ара иҭыԥуа,
Ижәытәзоу ԥхарак ашҭа итҵоуп
Лмыткәмеи лгарашәеи еиныԥуа,
Ангьы дзымгыло дышьҭоуп.

* * *

Сахьынхоз зынӡа ихаран,
Ашьха нхытԥа адәы иатцәан.
Уаԥа игылан саҳҭынра,
Аҳҭыԥҳәыс дыжәбап – Сара.
Аԥша шәацлар шәааанагап,
Сызҿу ԥьашәшьап, шәеилагап.
Абырфын рахәыц ԥаны,
Иалху сшәыстцеит маҭәаны,
Ԥшшәы рацәала еилыԥьԥьоит,
Ххьа рахәыцла адәы хсырҷоит,
Бхан абаԥоу ҳәа шәымтцаан,
Иԥоу шәалҳәоит, шәлыԥхьар, сан,
Араԥа ҳауоуп сызлачо,
Схангьы жәҩануп зхыб шәымбо,
Уаԥа ахьтәы етцәаԥәа аркуп,
Хыхь исҩахан урҭ сыркуп.
Сашҭа хызкаауа шәахәоуп,
Шәахәа зхылтцуа сашҭа дҭоуп.
Аиаша ихьӡын данхәыҷыз,
Ихьӡ рхаштит ианҳәатәыз.
Аха ихыухыр ҟалаӡом,
Шәара шәтәылаҿ дзынхаӡом.
Аханԥәа ирышьҭоу изыԥшаауа,
Машәыр шәмыхьааит шәанаауа.
Са сахьыԥоу жәбап шәыпрыр,
Жәҩанаҿ аетцә ашәыркыр.

* * *

Аамҭа хсаала кәаԥ хәыҷыкаҿ
Сгылоуп избо зегь ԥьашьо.
Аҭла хоура, хыхь махәыкаҿ
Ҭыск ҷырҷыруеит иҳәацәо.

Амра, шәахәа саан иангылаз
Шәҭык ахыцәқәа аанартит.
Саазгаз сеидру, ара сзыргылаз,
Аҭыс абжьы хаа сгәы хнатит.

Ицәажәоит стцыс хәыҷ абызшәала,
Ашәҭыц гәылтцит иҙырԥырц.
Саргьы срыхәарц ԥьара акала,
Ари асахьа қьаадла изԥит.

Абарҭ ракәзаап са сызнышәо,
Аԥсабара зегь ҳахшеит.
Ара сныжьзааит, сеидру сзымшәо,
Цәгьарак рылшон исымбеит.

Аҭынчра шәарҭа салахазаргь,
Рыԥсы ҭан ара зегьы.
Зны сахьдәықәлаз сыԥны нхазаргь,
Исзаламызт уажә акгьы.

Шаҟа ҭуазеи, амԥа сықәын,
Сызтцаз шьҭастцон санаауаз.
Исзымшәаҙоз уалкгьы сықәын,
Дсымбеит уаҳагь иазтцааауаз.

Аамҭа саазгоз сыргәыбзыҕуа
Иаахәыҵхәыҵны сныжьны ицеит,
Махәи, ҭыси, шәҭи, сыргәыҕуа
Истәыз кәаԥ хәыҷык сдырбеит.

* * *

Иԥшан сара сгарызхыз,
Шәҭуп знапы сзыркыз.
Апҟа мҩас ахҙы иалысхыз
Салаҩларц сзаҷыз?

Сеидру иҩыга қьаадхашаз,
Мшы лаша сыхьҙеит.
Ашәыб атԥла икыдхәашаз
Сықәнаԥсан, сышлеит.

Етԥәа кыдшәа ацыԥхьқәа,
Блын шьҭахьгьы сдырԥхон.
Сыԥхыз маҙа сзатԥамкуа,
Мшы лыԥха сыхьҙон.

Амш ԥҿеыхан салаԥсан,
Цырала иҟәшәатәхон.
Шәахәа ԥара саларԥан,
Жәҩан мра сахцәхон.

Сажәуан ашьыжь иасасыз,
Мраҭашәа сҭашәон.
Амреиԥш сгылар шԥасҭахыз,
Сахьынҭашәаз сынхон.

* * *

Ицеит ашьхыц ԥрын шьхатәыла,
Ашьха шәҭыцқәа ргьама абарц.
Амшын ацәқәырԥ еиҭа анжәыла,
Арахь иҳхытцуан ахықә арбгарц.

Амахә иатцәа агәаҕ шьҭызхыз,
Атцла рхыцәқәа аԥша еиннаҟьон.
Аԥҭа рсахьа жәԥан ианызхыз
Амра, ашәахәа дгьыл иахьҳон.

Ашәтқәа рыччаԥшь зхытцәоз дәыкгьы,
Арашьқәа рышьҭа ԥхыз иабон.
Арашь анцәыртцша алхын мшыкгьы,
Аҕәра зкыша дизшәа збон.

Ашьантца иахылтцуаз ацԥхь ҕыҕкуан,
Иламшәанда иауз с-бамбак.
Аԥьныш ԥхамшьа аргама дцәыртцуан,
Дгәаҭан ишьҭалон лаҳәак.

Ашьауардын атра иахаԥон,
Абԥьарк иҭеитцон аҳәы ахы.
Гаҳа хшыԥла еиҳабык дцәажәон,
Аҳәақәа иаҳцәырфахьан ҳамхы.

Сзыхьҳарызеи, сыгәгьы каҳаит,
Акы еибуҭар даҽеак ԥҽуеит.
Ашьха рика асыԥса бжьаҳаит,
Асырҳ анхытцлак амԥа хтуеит.

* * *

Аҳәаҳәала аҧсҭазаара аҧышәа ҳахысуеит,
Аамҭа ҽыцьбара аҕәра ҳнаркуам.
Храмԥа иаҿалаз ахра даҿысуеит,
Асыҧсақәа шәарҭоуп, ԥадаҟа дрышьтуам.

Аҧша ахьаҳәо, адгьыл ҧшоуп, узаҧысуам,
Ацәқәырҧ икыдҟьо рыҧсытцәкьа изаҧшуам.
Иаушам, ԥдәыҕбак мԥак изанысуам,
Адгьыл аакылтцәан атца узтаҧшуам.

Иараҳәкиоуп улахь ианитцаз здыруа,
Иаҧхьаша дизаргь, дахьыҟоу иаиҿоуп.
Уҭаларгьы амшын ду иҟам узыруа,
Аамҭа узеиканува узаиааиуам, ужьоуп.

Ҟәышроуп аҧышәара аамҭа иацәызго,
Ианишоз зегьытцәкьа ирзымхаз Ҳазшаз.
Ианаамҭоу, гәҟәышроуп ахшыԥгьы иаҧызго,
Атцх зхызгаз иоуп ашьыжь зызшаз.

Мшыбзиа анырҳәо амшраз быз ироуп,
Аҟәлашьца, ҳаҕоугьы иҟә лашьцахеит.
Аҧсҭазаара аҧышәара амҭан зегь ҳироуп,
Заамҭа иацәхытцыз амш еиҧш дтахеит.

Амра, блыншьтахь зыццышә еизызгаз,
Зымца зыцрасны, былраҳәа ихынҳәыз.
Амза маҳажәа, атцых мԥаҧызгаз
Сацхынҳәын ашьыжь, баша слаҳәит.

Ԥырак ҳацуп иузҧымжәо узамыҧхьо,
Аамҭа ҕәрада цоит икаууа.

Аԥьныш дыҽехырччо харантәи дануԥхьо,
Угәаҟәышра иаҳәароуп дшыҟам дгәыкуа.

Уа уакәу, са сакәу ииашоу, изҳәада,
Улахь ианитцаз иаԥхьо изтцаатәуп.
Насыпда ззырҳәаз, днасыпны дызшада,
Ушиашаз уанышәо, излауала ицатәуп.

* * *

Атцабырг иахшаз иоуп аамҭа иаргәашаз,
Зыламыс зыбҕа архәаз харакгьы дызцом.
Зқәыпҧшра хыҭхәыцыз, зуаѽра ззашаз,
Имшгьы итцыхгьы еипҧшуп, ишаҙом.

Ашәаҷь еиҭазҳәо дҭахуп, ма дгәылоуп,
Ҽыцьбара иҧнамшәац, ҽуаѽуп узҳәаҙом.
Агәаҕьи агәаҧшьи аѽнытҷ҃а иагәылоуп,
Алаҧш иацәыхьчоуп, адәныҟа иубаҙом.

Асаашьа, ус иаашьоуп иуҳәаргьы, иуҙаргьы,
Аҧсы ихәшәу макьана имхәыцҙац аҙәгьы.
Ахьаа хьаауп, унхаргьы уагаргьы,
Аҧсцәаҳа иҧыртцны ицахьада уеизгьы.

Ианрашьха ашьҭахь, амҭәыжәѽагь аиуроуп,
Кьахьуп иазыршаз, иахәҭоуп ҳәа аҽеада.
Аҧсыцқьақәа ртәарҭа ззырҳәоз, иҧшьоу роуп,
Аҧшырҭаҿ ирхиоу ауп урҭ рыпсаҭа.

Удәықәлар узцома арантәи уҟьашьымкәа,
Алацҳаиҧш иуцрыхо ашьыццәа рыпба.
Унрыжьуам аганахь рсиа уанымкәа,
Хрыцқьашьак шамоу, Ҳазшаз иҳарба.

* * *

Абжьшьхак, абжьымшынк ирхысны ицахьоу,
Аблацәгьа илаԥш иныҵԥаа иагахьоу,
Издыруада ашьха бахәаԥшьра арбгар,
Игәрымуа бжьымшынкгьы лаԥшыла иҭабар.

Аблацәгьа ихытҵуа мцоуп, шәахәаҳам.
Агәы ҟьашь иахылҵуеит хьаа зҭаҳам.
Аблацәгьа дыҟоуп, иԥхьашәкла шәгәы иҭоу,
Аблацәгьа дшьагьуа ҳабжьара дыбжьоуп.

Аблацәгьа илаԥш шҳамуп хәшәы змам,
Аблацәгьа иашҭа аԥшқа ҭаҳам.
Игәыфоуп, ихыфоуп, ҳаԥшьак еиԥш дҭацәуп,
Ԥысҵааи ҷьныши мацара дыртәуп.

Илаԥш кәалҳыда угәатҵа иҭашәоит,
Утҵх еихалоит, умшгьы хәлоит.
Убз уҷырхуеит, уашәа рхәаҷеуеит,
Ашьыцра амҵәыжәԥақәа еитцыхны иԥыруеит.

Ацәгьеи абзиеи рҳәаа еилаҵоуп,
Аблацәгьа ихыҳлаз рыԥсыцқьа ҷаҳәоуп.
Бжьышьхак, бжьымшынк ирхытҵтәуп уацәцарц,
Ашҳам назхытҵуа аблақәа ҭшәарц.

* * *

Ажәцыс ҭаԥрит ҳара ҳашҭа,
Иаазаап аапын а҆ҽҳәара.
Гәырҕьа҆ҽҳәаша, ҳара ҳашьҭахь
Дагмыз ҳашҭа҆ҽ изҳәара.

Аапын ашәа жәҵыс ҷырҷырра,
Ашәҭыш рышәыб канаԥсоит.
Ажәцыс акәхап иаҳзырдырра,
Аапын ааиуеит ҳа ҳнаскьоит.

Жәреи ҷ҆ареи еицуп еицрымшәо,
Ашәҭқәеи аапынреи ажәҙом.
Жәцыс-ҷырҷыр-хәыҷ агәы ахымшәо,
Ицҳаражәҳәоит, амҩа иаԥшҙом.

Ажәцыс ааира ҳазыԥшызааит,
Уи ҳа ҳзыҳәан иаапынраз.
Амҩа ушыԛәыз ҳауцәажәызаап,
Аапын ҳацлабуа ҳаштәаз.

Аамҭа уацыз уҷырҷыруа,
Аамҭас иҟоу уара уоуп.
Аапын шааиуа наҳзырдыруа,
Ажәцыс ҳҟәыԥшра алахьынҵоуп.

* * *

Ацәымса иалашәаз аихамца,
Сара сгәоуп иназҭашәа,
Избоит уаҳа сышзацәымца,
Амца акәа санҭашәа.

Сыблып сара пҳара нхозар,
Насгьы дарбан иарпҳара.
Амца мҵәыжәԝа сақәиҵхозар,
Зынʒа ишәасҳәом сахьцара.

Имца хылҵу Нарҭ Сасырҟәа,
Сыҟам џьышәшьо сихьʒара.
Нарҭ Сасрыҟәа са дысзыҟан,
Еиԥш исзымургьы мцара.

Ажәԝан иалоуп ихҷа икамшәац,
Адгьыл мцада еиқәхаʒом.
Аиха иамцаз згәатҵа иҵамшәац,
Дгьылаҷ уаҳа дзынхаʒом.

Ахҷа сашьҭоуп сара мцада,
Игәасҭарц жәԝан еҵәа шаҷшәоз.
Нарҭ Сасрыҟәа ихҷа збада,
Изықәшәаз аеҵә анкашәоз.

Инхеит иашьцәа ахьҭа иацәигаз,
Иԥсы рхеиҵеит мцала ихаз.
Ашьыцра ҳамҭа урҭ ирцәигаз
Ззишаз ҳауп араҟа инхаз.

* * *

Абла саркьа абла ҭшәар,
Иҟоузеи ахара? Иумбар…

Ирҳәо уи акәым, ируа лакәуп,
Сара сакәу, лара лакәу
Изҳәахьадаз рапҳьа «ԥсы»
Бзиа илзымбозар Аԥсны.

Баша цәажәа гыцкьа иҳәам,
Аҽыртцәуа гәырҩа змам.
Ушә данхытцлак уҭацәуеит,
Ааԥсара адагь, уҧьазкуеит.

Мцамҩа ианысхьоу дбыллазом,
Изхарам ашәи ихьзазом.
Абла иамбазгьы ҳәатәым,
Агәы игәанаҭаз ҭцәахым.

Ашьыцра еиҭазҳаз изааҙо,
Уҟам иутәым ак узго.
Исхьынҳалаз уи апҳәыс,
Зынза салалом ла лус.

Зегьы дырдыруеит, дыртцахьеит,
Зегь аҳауеиԥш дрызхахьеит.
Илхазаме уаҳа ԥсы,
Бзиа излалбозеи Аԥсны.

Баша цәажәа, аҽехырцәажәа,
Урҭ ирыманаҭ ара Ажәа,
Изаххәода баша ԥсы,
Бзиарак зыҟалом Аԥсны.

* * *

Шәаҙә дышәҩыкхозаргь шәымбеит,
Шәымлаҟәит.
Итҷәахтәымыз анҳәатәызгьы ишәымҳәеит,
Шәымҩа шәҟит.

Асаба ргыло аџьныш иааиуаз
Шәиҟаҭәеит.
Хара мхәыцаа, иииааиуа итҷааиуаҳәа
Шәнатәеит.

Абла ҭыхқәа шәимзи ажәлар –
Ишәыхьҙеит.
Икашәыԥсаз ашьыцра ажәла
Ғьацаҙеит.

Аҳақ ҳақуп ишәзынкылом –
Ишәатәуп.
Нцәа дызхашҭыз дидикылом –
Ицәшәатәуп.

Сара сакәҙам арҭ зхәыцыз,
Ишәмаҳаи.
Акгьы сзымҳәаҙеит иҷыцыз,
Исаҳаит.

Изтәхәым иашьҭоу гәам еизызгаз,
Иухаҳаҙом.
Измаҳаша ргәаҕ зызгои,
Ираҳаҙом.

* * *

«Сыԥеыхақәа» аҙәы иԥхеитцеит,
«Сҙаҙа еимхәыцқәа» ҽаҙәы илхалтцеит.
«Мцакәаша» исыркәашода,
«Сгәыгра абгьыцқәа» ԥызыжәжәода.

«Шәахәа рахәыц» зхахо дарбан,
«Абжьы маҙа» зхылтцыз уарбан,
Ашьха еиҩыцәқәа зтәылоу аԥсаатә,
«Схәыцра аапын» аман иаап.

«Дунеи маҙак» сыман сдәықәлан,
Аҙәы исцәигеит мчыла дсықәлан.
«Сиетцә рымца» аҙәы илгәаԥхеит,
Ажәа сахьарк лнаԥхеит.

Аԥша амтцәыжәҩақәа срынтәалан,
Дыпрытцәкьоит ҳәа аҙәы игәалан,
«Адгьыл хьаа» ансырххоз,
Сҩызцәа сықәлацәа анҭахоз,

Забхәраа ирымтцатәан ичоз,
Аҟәыд аха аҩныҟа изгоз.
Иахьа дҳалоуп даҳҳаны,
Убла дхысло дмыцхәаны.

Абарҭқәа сыҟоуп ичҳаны,
Сгәы амца ишамбылра ибылны

ААМҬА ҽЫѲҶКӘЫН ИБЖЬЫ МГАЗИ…

Капа-чапа арҭу капа,
Ламыс змам ламыс дақәтәеит.
Ҳаи закәызеи?

Ҳа ҳзырҟәышуа газақәак роуп,
Дара зустцәоу зегьы ирдырроуп.
Изҳәарыда?

Ас ианшәарҭоу аҟәыш дабаҟоу,
Еилыргашьа змам ауп иҟоу.
Еилзыргода?

Гәы зтцам ажәа иарбан иамчу,
Изҳәо иами рапхьа игәарҭо.
Шәмыццакында.

Уназхымсша ҳәаак ыҟоуп,
Избашазгьы цқьа ирызгәамҭаз.
Шәарҭамхааит.

Баша иҳәоума чҳара ииаироуп,
Зыгәра ргаша шьоукы ҳзааироуп.
Иааилышәхында.

Ас сшәаломызт, иҟалазеи,
Ааамҭа ҽыѲҷкәын ибжьы мгази.
Измаҳада?

Аус злоу сара соума,
Шәааилабжьақәа ас ҳазцома.
Хҭашәмырхааит.

* * *

Аҭым-ҭшәара иҭахаз ажәа дәылызгода,
Пату ззақәым иахьынҳалаз дадызгода.
Ахатә хьаа жәлар ирхьаан иҟазҭада,
Аџьныш бызшәа абас ирлас идзыртҵада.

Лымша-қьиа, нымха-хымтҵәа игәы казыжьзеи,
Ҳаи анҳәатәыз ауаҩ бара еиҳа ҳзынижьзеи.
Ауаҩы ҧаршеи зцәа зхырххьоу дзырҿехәатәузеи,
Аламысда ажәа «аламыс» зирҳәатәузеи.

Ҳаҧшьа гәаҩа абжьы анҵыҩуа ианҵацәу ауп,
Гәнаҳаи ҳақи зегьы ианыршәаша ианшәатәу ауп.
Маҷа еитцыхла ақә ихыршьыз гәаҭатәыми,
Зычҳа зҟәашроу Ан лшәы-кас дылгатәыми.

Аша чаҧа иишаз ҟәыҷак ибжьы анбаго,
Еиҟарауаа амҩа ылыргар, нас ҳабаго.
Ашьха ҙышқәа зҽышәымҭуазеи, шәарҭа жәбома,
Ҳаит, амарџьа, Ахәрашәагьы ҳацнаскьома.

Зны амра иацуп амацәысгьы, угәы уҿанызар,
Лахьынтҵоуп, нас, уабацәцахуеи лахь ианызар,
Ҳаҧсы аҽыхҩы ҳаиҭаиҳәар иаҳарыма,
Иаҳахыргьы, Иара иихәаз ҳаҳарыма?!

* * *

Амыҕ зхиааз сжәытә баагәара
Сылаԥш иҵакуп, сгәы ҭынчым,
Исырҷыцыз сыԝны сгәара
Саднамкылеит, зынʒа исцьыныцьым.

Сшәаԥырҳаԥуа адәы сыкәуп,
Гәнаҳа зцәызго уск саҷума.
Исзымшәаша ауалгьы сыкәуп,
Зынʒа аʒбахәгьы ҳәатәума.

Ашәкәа еиҷаҳаит, аԥша насын,
Суада хышәда сахәаҽрыма.
Иаасыртышан ашә сагәҭасын,
Аха сцаԥха акәшәарыма.

Амԝасԝгьы иҵып ааныкылан,
Игәыҵаʒо шьҭыхны днеиуеит.
Хара дзымгоз мԝак данылан,
Имҳәа-мырза даргәаҭеиуеит.

Мԝа маʒаҳәа дгьыл иаздырʒом,
Еихдоуп амԝакәа зегь кьаҷуп.
Амԝа аухаргьы аʒиас дзырʒом,
Зымԝа апҵәамҭеиԥш зыхшыԝ кьаҷу.

Адгьыл уаара ʒәыр ирхома,
Амԝа еиԥызшьуа ахшыԝ аныҟам.
Сжәытә баагәарагь шьҭа еиқәхома,
Амыҕ зрыцқьаша даныҟам.

* * *

Амш саркьа аацырцырын,
Амра налыҷҷа икаԥхеит.
Усҟәак заа рхы сдырдырын,
Сҳәынҷа исышьҭан, сеилахеит.

Бжьык сыцрыхон хьаак сызҭаз,
Бжьык, сзымшаҭоз иаамчны.
Аԥсаа сымыш ашәала еибызҭоз,
Рыбжьы сныруан хараны.

Ашәа, шьыри, аԥсҭатцага,
Хьаак хызҿеуа, изхәышәтәуа,
Афырхатца, ахьыз нага,
Ихҭыс, бираҟтцас иузыркуа.

Аамҭа асаат ахыцкәа ирыкәтәаз,
Аччаԥшь схьыҙсон сызкәабоз.
Аҙаҙа кәаԥ абгъыц икәтәаз,
Сыԥсгьы аццеит ианкабоз.

Бжьык инымтцәоз, дамра иҭыѡуаз,
Амш наскьаган иаахынҳәуан.
Ҭоурых бгъыцкаҷ, хҭысҟәак иаѡуаз
Срылашәамашь – сазтцааун.

* * *

Ҟазшьак сымоуп аиха иалхуп,
Уаҳа ихьаҽуам ма итаруам.
Зынʒа абаша азыҳәан сныхуп,
Мҩасшақә сзашьҭои ҳәа ак сызуам.

Сыԥсы схуеит аҳаҟьа иқәуп,
Инхаз рзысшеит уеи-ҭахи.
Исзымшәаʒоз уалкгьы сықәуп,
Зынʒа исцәызгаз схи-сыԥси.

Сычҳа бгьыцхеит акы зламʒо,
Сгәы акәзар, шәынтә иҭасырхеит.
Срышьҭоуп усҟәак еихьымʒа-еиԥымʒо,
Сжәытә дунеиаҽ са саʒәхеит.

Ауҳәан-сҳәанқәа ргара игароу,
Сынхом уаҳа снарҽаԥшны.
Дасу иаҳзишаз ҳамҩа аагароуп,
Ҩынтә ҳзанылаʒом ҳхынҳәны.

Цәгьашәа иркароу мҩак ианхалаз,
Шҭак сызҭамло агәашәқәа аркуп.
Чҳара ззымхаз амца зҭалаз,
Сгәы аццышә ала сеибаркуп.

АШӘАБЖЬЫ ААҨУЕИТ…

Ражден Гәымба игәаларшәара иазкны

Амҩа иаркараз илымша ихьӡан,
Ашәымҭак иԥсишьарцаз днықәиеит.

Ахарантә иааҩуаз дызхьымӡаз ашәан,
Аҽеыҩцкәынцәа уи мҵарсны идәықәлеит.

Ахра дауаԥшьқәа ӡырҩит еикәагыл,
Дарбанушь, зашәа зцәынҵәада?!

Аԥшалас леиҩеиуеит иахашҭхьоу гәынкыл,
Ибжьы акәӡам, уи рҽыцны изҳәада.

Ихәрашәоуп, ихрашәоуп ари амш хьанҭоуп,
Иатҵалт еидарак иазымго.

Ашәала днаскьаргоит здунеи зегь ашәоу,
Иҵьаршьоит иахьа ашәабжь ахьымго.

Арҩашқәа ирылсит, рхьаа ҵьбароуп,
Рышьҭыбжь хышхытҵәа заҳада.

Амца зыцрасыз мцала днырҵәоуп,
Иццышә аԥшалас инаҭа.

Аҽеыхәа ахьгылоу азар иазыԥшуп,
Иақәтәаша дшыҟам здырхьоу.

Ашәа зҭынхаз, ԥсынгьы дымшуп,
Дканажьӡом зҽеыхәа зкәадырхьаз.

Ихәрашәоуп, ихрашәоуп амш хьанҭоуп,
Иатцалт еидарак иазымго.

Ашәала днаскьаргоит здунеи зегь ашәоу,
Иџьаршьоит иахьа ашәабжь ахьымго.

* * *

Ала ирфаз атҵх қәыршәуан,
Иаргь алацҳаиԥш ицҳауан.
Аетҵә рымца ацԥхь дыршәуан,
Ашамҭа хышәаҷ итәауан.

Срыбжьаҟазон атҵхи ахҭысқәеи,
Дара еинышәон са сааԥсон,
Ирзымшази нас аҷыцқәеи,
Уатҵәтәи амш ахь иаагон.

Ипҷеыз атҵх ԥҷеыха еизызгон,
Са исызрыламызт акгьы.
Хьааи гәыхьи сара ирцәызгон,
Еиҭа сзацнатҵон уатҵәгьы.

Аӡә ахәархьеиԥш сгәы даҷыхон,
Ичҳатәымыз ак сычҳарц.
Сааигәа игылаз даҽеаӡә дсыҳәон,
Ичҳатәымзаргь, хшыѡла изгарц.

Аӡлагара еибафабжь ааѡуан,
Алу итҵхаазгьы уск иазкын.
Амш абҕьыцаҷ аамҭа акы аѡуан,
Сара исзымҳәаз аҳәарц иаҷын.

* * *

Хәылпаз амра аԥсы ахытцуан,
Аԥша иазныжьны ауасиаҭ.
Аамҭа хыгьежь мшык анытцуан,
Иаҳзыннажьыз уара игәаҭ.

Ирҳәаз-ируыз мцурак иажәлан,
Цәгьакгьы бжьигеит изҳәалац.
Лаԥшь агәыжәла ҽаҙәы игәыжәлан,
Амца ицрасит аҙә дбылларц.

Кәтыкака икакон шьоук кәтаҕьда,
Аԥхьахә арҭон Ҽадаҩеи.
Быргк дирцәажәом ҷкәынак дпаҕьҙа,
Ихьзуи зырҳәаз, мшәан? – Наҩеи.

Дызмаз ацәқәырԥ дкыдҟьо даршәын,
Аамҭа дақәшәеит – ԥьашьатәуп.
Хшыҩ иеиуан кәамҟьак ҭаршәым,
Зынҙа ихы мыжда ҭацәуп.

Аамҭа ԥышәоуп, зхала инеиуа
Аҙә дахьцаша инамыртцац.
Амра аԥсырҭа хәылпаз аиуа,
Шьыжь ишгыло зымбаҙац.

Ирыбжьоузеи мшы затцәыкоуп,
Ашьыжь хышәаҷ хәылп убоит.
Урҭ еиԥызшьуа ԥшазатцәыкоуп,
Аамҭеи ԥшаласи уржьоит.

* * *

Имҩахәастан зны сызқәылаз,
Амҩадуаҿ саанагеит.
Ииз рсиа зны сызнылаз,
Сымш ааиҿасаҿ иртҭәаҕәеит.

Сшәаԥь неиҭарҳәон изыхәҭамыз,
Исхагылон шәынтә сызшьхьаз.
Гәырҕьа дықәлон шәыр зҿамыз
Зыпсы шҭазгьы шәынтә иԥсхьаз.

Гәырҩак датҵалон сыздыртцәкъоз,
Ԥсыншьҭахь ирҳәо ҽхәара иатәым.
Етцәак ццышәхон жәҩан иагәылкъоз,
Бзангьы ԥсынгьы урҭ сыртәын.

Аамҭа гәымбыл мшык сзыннажьуан,
Ҳәахьак сыдхалаз ԥьшьаны.
Зыбжьы зцәыӡхьаз ԥхьарцак ҷыжьуан,
Сара сеиԥш агәы еиқәжәаны.

Ашәа еиқәхандаз, сара сакәым,
Изызҳәаша шьоукы ирҳәап.
Акгьы зламӡаз сара сгәакәым,
Сшәаԥь неиҭазҳәо сыпсы ҳәҳәап.

ҬАСЫМ

Ҭасым ажәа сызхьынҳалоу,
Сыҭых зырлашо цәашьуп.
Сдунеи уаара уи ауп исзалоу,
Иара ансымух сара сшьуп.

Иԥшьоу ажәа, сымыш зрыцкьо,
Схаҳә баагәара,сашҭа ихьчоу.
Сымҩа анҭәамҭаҿ амца ихәытҟьо,
Сыкәра иамҭоу, сыԥсы ахьҭоу.

Сҙиас хытҵәа аԥан здыруа,
Ацәгьа сҭызго сынҭашәар.
Ишысымҳәацгьы, схьаа зныруа,
Саҕәра сҿазкуа сеилашәар.

Сыхшыҩ уаара – ианысзымхо,
Сԥьыкац сыхәшәыц иахҭынҵоу.
Шьыцра дәыкаҿ сахьызнымхо,
Зыҿеҳәа мцадаҿ са сырԥхоу.

Сашәа зҿыҩуа аԥхьарца кара,
Срашь марқаԥа сдоумыжьхы.
Ҭасым, ажәа сара сгара,
Ҭасым, уаа зықьҩык рхы.

Са саныҟам сашәа зҿеыжәу,
Сҙыхь кеикеира аҿамҩа.
Ҭасым, уда сашҭа нышәуп,
Сҭахоит сеиԥшны агылҩа.

АИАША

Уҽыжәцроуп сиаша аҽы узҽыжәу,
Ҽынадиуп узықәдыртәаз.
Сиаша гәымшәа, мцала иҙрыжәу,
Унеила иуеихсыргьы ушцац.

Узну амҩа ахаангьы ишәарҭан,
Затцәран уаҟа иузыԥшыз.
Асаркьал абжьала иубарҭан,
Абԥьар хымца ушаҽакыз.

Ацьар уанырҭон дгьыл уанырхырц,
Ухышә лашарагь адыркуан.
Цьара укнаҳан убз уҽырхырц,
Аха сиаша мцабз уакуан.

Умца ҽыцәа ҙын еиқәызкуаз,
Уҭаркуан бахҭак урҳәацәо.
Доуҳак уцын, цьныш уиҟәызкуаз,
Уаазгоз ԥсымца уеиқәырхо.

Сиаша, саҽа сыԥсы зныстцаз,
Уҽерумҭан, уи сацәшәом.
Ахьтәы цьаргьы зыԥсы анырҭцаз,
Ҳазшаз дыҟоуп, уҭаирхом.

* * *

Амца саблит са схәахарц,
Аха скәицхеит еиҳагьы.
Бзык саҽаршәын уи сахәхарц,
Аха сҭысит лаҟырҟгьы.

Зыхәашьыкгьы хытҵт схәаҿырц,
Аха аӡсашьа сҵахьан.
Саркьа лыхызшәа сыԥҿырц,
Скыдҟьа-ԥыххаа сыргахьан.

Аха аԥәыхақәа ҟәшәаны,
Сыԥсы аҭыԥаҟны снаӡон.
Ԥьныши ѡыстааи ирыцәганы,
Зыԥшьа ҽыцла искәабон.

* * *

Сгәырҩа сымаз сара схала,
Ацҳаражәҳәаҩ дыстахҙам.
Сыҩныжә схала санаххала,
Спеиҷьыр каҳаит, сышә ҽаҙам.

Сашҭа цәыртцәо шьоук мҩасуеит,
Арахь ахәра иану ҷьаҙам,

Абз кнаҳа асаркьал иасуеит,
Злымҳа иҭало уаҩ дахҙам.
Аршәаа иасуа акьу мҩасуеит,
Гәырҷьаҽҳәаша шәаҷь аҳәоу.

Адыд ажәҩан агәы иҭасуеит,
Урҭ еинызкьо ибжьалаз ҧшоу?
Ацәқәырп иқәтәаз ачныш ҧрыма,
Амшын иагуп уи абжьы.

Арҩаш зымтәа ашьха иржәыма,
Ршәах ҟәашқәа збом шьыжьы.
Сыжәҩа ҭкьама, сызлахада,
Мцгьы иашагь еибаргоуп.

Ҩыстаа мзышәа дынзырхада,
Ишьҭа игазаап, ҳашҭа иҭгоуп.

* * *

Сызну амҩа, мшәан, сабаго,
Интҷәахьеите хыҟәкаҷ сааит.
Сатҷалт аидарагь исзымго,
Усда, усҟәакгьы сыԥшааит,

Мацәысеимҟьа аамҭак сыман,
Сышхәа хын сара сызҭаз.
Сдунеи хсаалаҷ са саԥшәыман,
Истәым хьаан са сызлаз.

Абга ахьҭашуаз ҭыҩрак сҭалеит,
Уа са исҭыԥмызт зынӡагьы.
Ашәҭ ахьгәылтҷуаз амыг халеит,
Смыҷхеит ашьҭахь схаҭагьы.

Аарла цәымзак ԥьара игәасҭон,
Ԥшамтәак авасуан хазы.
Сыпсҭазаара нымҩанызгон,
Схьаа ныжьуа са схазы.

Абна тоура бжьык ахьымго,
Аарла сгәеисыбжь саҳауан.
Ишпашәарҭоу бжьык анымго,
Интҷәаз сымҩала саауан

Затҷәрак сыцын сара сҷызхуаз,
Снахьынҳалон, уи сыпсын.
Интҷәаз сымшаҷ сгәыжәла аннысхуаз,
Сымҩа ԥызтҷәахьаз ирхын.

* * *

Аамҭа ԥҽын, сара сагәылшәеит,
Адунеи мшын са сацәымшәеит.
Аԥша сақәтәеит искәадырын,
Жәҩан Етҩаацьаа нас сырдырын,
Цәымзан снаган садыркит.
Амца иалтцыз сыццышә ԥрит.
Жәлакеиԥш адгьылаҿ скаԥсеит,
Шьоукгьы гәамк еиԥш сырԥссеит,
Аха аамҭа сԥыртцны ицомызт,
Испырхагаз ируаз збомызт,
Амца хыхьчагас искын,
Гәаҳла исышьҭазгьы длашәын.
Хҿакгьы сышьҭан икаууа,
Зны сацәыʒуа, сыԥшаауа.
Сыԥсы схартцон икәаны,
Аетцә схьыʒсон иқәаны.
Ажәҩан аԥҭақәа ансырҩа,
Абҕьы аҿалеит агәылҩа.
Сишьҭан гәакьак, дсыԥшаауан,
Ԥсыцкьа ихоумашь ҳәа стцаауан.
Адгьыл шкәакәан, са сиатцәан,
Аамҭа иагәыламʒоз рацәан.
Сара гәаҕьны агәы сагәылшәеит,
Апсҭазаара схала иԥысшәеит.
Изʒатәузеи, даара иҿхыцәгьоуп,
Ҟамч анукьа ухаҭа иузыцәгьоуп.
Дырҩегьх аамҭоуп ҳаилзырго,
Агәы ҳазгәылшәаз ахь ҳазго.

* * *

Ахәа илахаз арацәа ԥсхаԥсуп,
Амца зҽыцәаз акәиц хәыҷгьы ҩынтә ишьуп.
Иблыз аццышә ҩада ихалоит, иԥыруеит,
Ҿа дунеикаҿ даҽеа ԥсаҭазаарак ииуеит.

Иԥсуам ашәа, уи аԥызҵаз даныԥсгьы,
Иара изыҳәан иҟоу иҟам рҳәогьы.
Иашәа иалаҵан инижьуеит уи иԥсы,
Ишәызгәамҭар, ашәа ԥымҵәааит, абаапсы.

Ԥсыла иныжьу ус рҽеира аҭаххаҙом,
Ашәа нзыжьыз шәынтә душьыргьы дҭахаҙом.
Адгьыл иқәу зегь быллароуп, ус иаԥуп,
Аҙә дызныҙлаз, иажәыз амҩа ҽыцк итәуп.

Адгьыл жәытәаҿ аамҭа жәытәуп, аҿыцгьы ажәуеит.
Ажәытә зыхәларшәу амш ҽыцаҿ аҿыц иуеит.
Амш ҽыцхәа ҳназыдгыло иацуп, шәацуп,
Ҿааны шаҳҳәо, иҳамбаҙакәа ашлара иаҿуп.

Аҙәы иԥсырҭа ҽаҙәы иирҭоуп, еикәшалоит.
Ахәа илахаз зны акәиц хәыҷ еиқәхалоит.
Ибылуа зегь ццышәхом, аԥырраз ишам,
Зымца ҽыцәа илахаз иԥырра ԥыррам.

* * *

Амца сыцрасит сыблырцаз – сбылӡом.
Мҩабжа сынҽасит санзымца – сцаӡом.
Атцых сынҭысны ашара сахьӡар,
Амра шәахәа-хаа апрыцәқәа сызпар,
Сышьҭахь идәықәлаз сыхьӡаргьы ҟалап,
Сышықәсқәа ирҭамӡаз схьаагь сагап.

* * *

Даҽеа зныкгьы, аапынракгьы,
Избеит схәычра агәашә шакыз.
Даҽеа зныкгьы, аапынракгьы,
Избеит сыблақәа шцәаакыз.

Ауаргьала ашаха цҵцәазаап,
Амахә хаха абҕьы капсеит.
Аапын шсыцугьы, сажәхьазаап,
Сыхцәы шҟәашыз ус инхеит.

Шьац иатцәарак сышьҭа анытцит,
Амҩахәасҭа мҩаны инхеит.
Са сызхьымзаз сыпра зхытцит,
Схәычра хнымҳәгьы ама ицеит.

* * *

Амца сыҽеҳәытцын, сакарак санылт,
Ҭагалан, абаҳчаҿ ашәтқәагь еинылт.
Сыпсы акәын ирыстеит, ашәтқәа ирзынхон,
Аҙын сыхьҙаргьы, иабазго, иҵахон.

Амра мыхьшәашәар, сцон сахьцара,
Ашәҭи сыпсы цқьеи нсыжьуан ара.
Иабаҟоу, араҟа сыпсы шәахҟьашоит,
Сыпсы цқьа иатнышәхыз аҳамҭақәа шәшоит.

Асаркьалқәа шәырзасуеит рыбжьы змаҳара,
Згәыҕра иаргәашаз жәынҵыҕьлак шаара.
Амца мцахома аҙы атцан унхар,
Псы уаара узхома, уа утәытцәкьа ҭахар.

Асакара санышәтцан, мҩа лаша збеит.
Амцагь еиқәыстцан аҽеҳәа сырпхеит.
Аша лаша игәарахь гәашәқәак атуан,
Дгьыл маҙа назгарц иара дысзыпшуан.

Сатцан исзымго арахьтә аҭыҙшәа,
Сышҩашьоз аныздыр санҷыхоуп, саншәа.

* * *

Сшәон, сзыцәшәоз акгьы ыҟаҙамкәа,
Атцхи амши еихьҙарҳәа сшәон.
Сцон, сахьцозгьы мҩа гаҙамкәа,
Мҩа хьампҧш сышьҭақәа азынхон.
Ашьапызатцә-бжь атцх арысуан,
Пыцла сгәы ахәрагь аннатцон.
Етцәа ҩыран жәҩан сахысуан,
Мза хьыршаҙла сҷы сыҙәҙәон.
Ахьы рахәыц маҙа ибжьысуан,
Дгьыли-жәҩани рзеила рҳәон.
Апша напы гәакьан, сгаран,
Сан дызхьымҙоз ашәак сзаҳәон.
Амшын цәқәырпа мшын баагәаран,
Ахықә зыпсырҭаз пыххаа ицон.
Сара сшәон абгьыц кашәарҳәа,
Аҽҳәа кәицдан ахәа нхар.
Дгьыл маҙажәа жәҩан иаҳарҳәа,
Издым гәнаҳак иршәатәхар.
Аамта пшшәыда зымч иаркараз,
Лакәтцас ҳныжь имҩас ианцо,
Ауҳәан-сҳәанқәа рзы злагара
Сахәламшәааит уи ауп сзыцәшәо.

* * *

Сызлахада, сызлахада сара нҭәа,
Агылԥа ҭла иҷахама, мшәан, аҭәа.
Аԥшандагоуп сыԥсы ҷызхуа, ишәыԥшаа,
Сара сзоумашь ашәа зырҳәо, нас, аԥсаа.

Ҷыкәбалла иќоу хьыҙрацара дызцаҙом,
Дцаҙаргьы, хьыҙ дук иман дызхынҳәҙом.
Ашарамша дќәышхахьазаргь, дзеиҳабхом,
Нымха-хымҭәа, ега ууыргьы, дзынхаҙом.

Амц сазҳәаз, шымцу здыруеит сузжьаҙом,
Ирыцҳароу, аиаша уҳәаргьы агәра згаҙом.
Адгьыл ԥаза ахаҳә аазрыхуа, умыццакын,
Укәа ҳҭытцит, укәа ҳҭалоит, ҳумкәыкәын.

Ҭахра ԥхамшьароуп, иҳагу ҳҷеы иарҳәа,
Зызха ззымшьаз хара аблақәа ҷаҳәа.
Ега ууыргьы, амцоуп абылра узыртԥо.
Шьыжь игылаз амра аҭашәарҭоуп изызцо.

Са сахьыќоу са сахьыќоу харацәоуп,
Са сгыларҭеи са сҭашәарҭеи еиҕацәоуп.
Сызлахада, сызлахада сара нҭәа,
Агылԥа ҭла иҷахама, мшәан, аҭәа!

* * *

Амшқәа аазрыхуа аамҭа ҳкәажәаҿ,
Зымч зызхаз ҳәа уаҩ дмиӡац.
Зхыбаҩ кнарҳаз ашҭа агәашәаҿ,
Ҽыҩзаргь сеидру, лаԥш рымкӡац.

Амра зныршәлоу аԥлакь ианылан,
Шәахәа зхахода зырҳәа.
Етцәа кнызхда рышьҭа ихылан,
Иарбан мамзар исзырҳәа.

Ахаҳә қылтцәа зыхәда иахазтцаз,
Цәыкәбар кымҭоума, шәтцаахьоу,
Зымш абҕьыц зыхҭыс анызтцаз,
Зҭоурых ззымтцаз дыжәбахьоу.

Зуи зҳәеи еинымшәаз ауаҩ баша,
Уаԥхьа дгылан дызцари.
Зажәа ныжьны, зыхшыҩ цаша,
Ҟәышк дышҳамоуҕь рымбари.

Аамҭа ҟәытәак аԥша иасуа,
Зыԥра хызтцо шәаарзыԥшы.
Иҩуа ирышьҭало згәы иҭасуа,
Уатцәтәи амшахь шәаанаԥшы.

* * *

Аԥша мҭәыжәԥа бжа аанартын,
Адгьыл иқәҭуан хәыҷ-хәыҷы.
Сызхьымʒашаз уск саҽын,
Слымҳа иҭаԥуан аамҭа абжьы.

Саркьалк иасуан абз камшәарц,
Изаҳашаз ҽыжәҭны иԥшын.
Ҳаԥшьа аҭа ҳәызба ҭамшәарц.
Бырг иныҳәа мшрак иазкын.

Аԥьныш дныӷәон икәылʒы ныжьны,
Аамҭа дҽыжәын дмыццакʒо.
Мцы шаҳаҭи, қьиеи еиурыжьын,
Ухгьы уцәдырʒуан иумбаʒо.

Иразҳәаз сеидру бжьы уаарала,
Ашәа ҳҳәоит ҳәа шьоук аҽуп.
Сасҭас аԥшәма иашҭа уанҭала,
Ухы удырроуп, ара усасуп.

Мҭәыжәԥа бжа аԥша идәықәлаз,
Ԥба анамоугь иазхаʒом.
Аапын иажәыз сара исықәлаз,
Аапынра ааиргьы дхынҳәʒом.

* * *

Сыбла цагәит хара избарҭам,
Сышықәс шьана сыхцәы шлазаап.
Ушьҭа узалгар ажәрагь шәарҭам.
Апхын амра еиҳа ицазаап.

Гәы сакароуп адгьыл жәлада,
Гәыҷрас иацлои асакара.
Амҩа нымтҷәа ианысны ицада,
Ианзыршада ччапшь мацара.

Апсабара апҟара еилазго,
Аҙын агәҭаз зны имацәысуеит.
Жәлар ианырҳәа агәра зызго –
Аҩымсаггьы знык ихысуеит.

Зытра иҭамлаз аҳәа жьакцаз
Саб иҳәаҭҳа злоуҳәарызеи,
Ашәаргәында ажьа назцаз,
Абчараҳ ҳәа зиоуҳәарызеи.

Амра ашәахәа хьы рахәыцзар,
Ахьлых уашьҭалан узцазеи,
Апсҭазаара абас ихәыцзар,
Баша игәаҷугоит узхәозеи.

* * *

Сгәы аҟәышра иатԥдаз сыԥсы,
Сдунеи хәыҷ иахастцеит бласы.
Ачҳара ацәызгарц снаскьон,
Игәамтцхьаз сыԥсы сахҟьашон.

Аʒиас зыркараз асырʒ,
Ашьхақәа иргәыгран ирԥыртцт.
Агәыгракәа ршәаԥь аанагарц,
Мшын цәқәырԥа кыдҟьа иахьʒарц,

Арҩашгьы ԥыххааса ицон,
Сыԥсы атԥга ахац хәыҷ иаҽҟьон,
Аԥхыʒқәа рдунеи лабҽабан,
Аԥшатлакә цҳаражәҳәара ибжьан,

Сгәы амца анацрас, имцахеит,
Схьаақәа рыццышә хәахеит.
Иуаароу зегь узтаз иртәуп,
Иахьухьуа, ианухьуа иҳәатәуп.

Аҽымтра адунеи ду иеиҳан,
Адгьыл ахтысқәа ирбаҟан.
Сгәы аҟәышра иатԥдаз сыԥсы,
Сдунеи хәыҷ иахастцеит бласы.

АШӘА, САБАЦӘА РКӘАЛЗЫ

Ашәеи сареи ҳаиҟаран,
Са ианысҳәоз сагьеиҳан.
Аха баша уи хжьаран,
Ашәа адгьылгьы иеиҳан,

Ашәа жәԝанын, ииатҵәан,
Зиас ҭрысны мшын иатҳан.
Ԥшатлакә хага ҷанаҳәон,
Адгьыл ахәрақәа арҕьон.

Амра иаҷаччон иатҳаххар,
Шәахәа мҵәыжәԝан игатәхар.
Ахьтәы уарҳал напҳаны,
Дунеи иалсуан иԥырны.

Мцабз иахьысыр еиқәнартәон,
Абырг гәыҕрала дартәон.
Ашәа, аҷеыԝласқәа ршьамхы,
Аиааира зларгоз ар рхы.

Ашәа, сгәыҕра бааш аҵзы,
Ашәа, сабацәа ркәалҙы.
Сышьҭа иххалаз сыԥшаауа,
Сышҟа иааирушь ианаауа.

* * *

Сгәы атԥан ауп сахьыҟоу,
Баша сшәыԥшаауеит.
Сзааз, сахьааз, ма сзыҟоу,
Ԥсыла сазҭааауеит.

Атԥх лашьца снахан,
Амра збоит шьыжьы.
Амра ашәахәа схахан,
Шәаны исаҳаит абжьы.

Рашьк амҭәыжәԥа еитцыхны,
Сахьцало снарбеит.
Аамҭа абҕьыц саныхны,
Сызҭәаҕәазгьы аашәеит.

Мцамԥа кәицк аншәалар,
Сабылҙом, ҳаицуп.
Мца ԥаршеи еинааларц,
Лугьежьрак иаҿуп.

Амаа зку дыцьнышуп,
Иахәлаԥсоу ҳа ҳауп.
Уи ҳа ҳаиҳа дҟәышуп,
Маллагь ҳа дҳаиҳауп.

Доуҳа ԥсырҭа гәатан,
Даҭәҳәоит еибакыр.
Ԥыстааи цьныши хрытан
Шәарҭоуп, ҳаахынҳәыр.

* * *

Сыԥсы кнаҳан исыргәаҟуан,
Иалымшаша акы саҽын.
Адунеи зегь ықәын сҟәаҟәа,
Сыԥсы сацын, са сзатцәын.

Икасыршәуан, цьара сгәыгра,
Аҳгьы ихыстцон, цьара снышь.
Сыԥстазаара баша аныхра,
Сыдыртцазшәа, шьтак нмыжь.

Ашәыргәында са дыспылон,
Апаршеи дсасын сыѡны.
Схәы сцәызфоз аҳә данылон
Ссаан, исзынижьуан нас ипҷены.

Аласкәыгә еипш сцәаҳәа иалхо,
Жәауаарала шьоук шәаҳәон.
Шьыцрак иафаз ргәы икыдхо,
Мѡа маат иқәлан инаскьон,

Рҽеишьа змамыз дунеик салан,
Жәытәи-ҽатәи еихҟьашон.
Аамта исеихсыз ахҽа сылан,
Баша ихәлазар, баша ишон.

* * *

Амцеи сареи зынӡа аӡәын,
Сыԥсы ҭызган ихәыцын.
Шәахәа хацла сгәы ӡахын,
Сыԥсы ахьҭызгаз иҭацәын,

Амш салан сахәҭаны,
Атԥх сагәылан ирҟьаны.
Срыцын, срыман слаҭаны,
Ҵиаан сроурц схәарҭаны.

Зны сыԥхыӡын, слабҩабан,
Арҩаш шәахла сыркәабан,
Исырҭеит ашьхақәа рхыԥша,
Рымаӡажәа аҳәеит аԥша.

Схьаан, стәуеит снатәаны,
Дгьыл сахысит сашәаны.
Ҩык ҳәа сырҭеит, аҭуган,
Сгәашәаҷ иааган иҷаҳәан.

Бырфын лыхны са сырххан,
Апхьарца рахәыцс сахан.
Адгьыл сақәын ҷаҭахьас,
Сыгәгьы ҭызгеит сыԥсы шҭаз.

Жәларык иӡхьаз сырҷахәын,
Мшын гәыла рышьҭа схын.
Са сымцамзи, амца скуан,
Ацәқәырԥ кыдҟьа сыхнатуан.

* * *

Аԥсаа рчара сахатәоуп,
Аԥша амҭәыжәԥакәа ҵытҵәҵәоуп,
Атҵыс бызшәа аҧҳаҳәа исҳәоит,
Исхыччо дыҟамзар – сшәаҳәоит.

Сиетҵәа рымцоуп иаҭаххар,
Спытҟәыр гәымшәоуп зны сышәҭхар.
Скәапеи хыршәлоуп аҳхаҷы,
Зны слабашьоуп акаҳгаҷы.

Атҵых сацыз, сымзаҷаз.
Аҳын сы шкәакәан сышьҭаз.
Слаз, шәа шәҭынчра зыхьчало,
Сшамҭа етҵәаз ианшало.

Амшын сатҵаз цәқәырпҵаны,
Схытҵып нырцәҟа сыҳсаны.
Еибаркыган шәкьаҷ саҷаз,
Ишәҭахызар зны сҳәынтҵәаз.

Аԥстазаара цәгьа истахуп,
Исҳәахьоу зегь маҭәахәуп.
Исыхьыз шәазымтҵаан стахар,
Аҽешьра сыԥәшәоит зны сымцхар.

СШӘЫҲӘОИТ, ШӘЫМШӘИН

Ашәиԥхьыз шәарҭоуп, шәаҟәытц,
Иршәиз уаа гәарҭак ыԥәнагеит, ианытҭт.
Ныҳәоуп дгьыл иазымхо, ашәи рацәахеит,
Дгьыли жәԥани рҽыхра аԥсыцкьакәа аҭаххеит.

Хьы лабашьа ахьарсыз Ныхаԥшьа адыркит,
Аамҭеи ԥшеи еицылан ашәкәа аадыртит.
Ажәа иаҳәац даҳәоит, иззымҳәо дцәажәо дтәоуп,
Шәира ныха иамҭоу, иишәиуа иа ихоуп.

Ацәгьа зузгьы дхьаирԥшуеит, ашәира аҭахзам,
Ныҳәа зцитҵаз имԥагьы ашәи антҵатәзам.
Ҳазқәу адгьыл иаднакылоит ныҳәагь, шәирагьы,
Шәирагь ҳацуп, ныҳәагь ҳацуп, ишәиуагь, ҳаргьы.

Иршәида ииз иныҳәан, изхарам дабазом,
Шәира иаҳәо зымԥа иқәлаз, ныҳәа ихьзазом.

* * *

Аччабжь аафуан тҵхагәаны,
Схы сахыччон са стәаны.
Ажәфан иалшәон етҵәақәак,
Сқьаад иаыстҵон цәаҳәақәак.

Сыхьʒ рҳәазаргь, исмаҳаит,
Схышә ҧардала иршәаҳаит.
Цыгәхыршәҭ ƙазҵоз ааҧсахьан,
Сыхьʒ анырҳәоз ишахьан.

Ицәынҵәазаап аҧсра зшоз,
Иарҭмаƙ нижьит уи данцоз.
Сгәашә ихишьит иҵарцәны,
Дшәозаап сыччабжь иаҳаны!

* * *

Сашәабжоуп, сгәырҩабжоуп, сымшыбжоуп, сзыҟуп.
Адунеи ду саныҟәлаз еиԥштцәҟьа сзатцәуп.
Ианхысуеиԥш иантынчроугьы сгәы ахызатцә
ҭашәоит,
Аԥхызҟәа рытцых антцәамтеиԥш сеикәшоит.

Амра аҭашәамта сцәыблырҳәа сацәшәоит.
Атцх ашамта ахьымзар слашәхоит,
Адәымцагь аҩнымцагь рыԥхара цахьеит.
Санизгьы сыбжатан, сшыбжатаз сынхеит.

Иԥшасит, иқәасит абгьыцқәа ҷышәшәеит,
Иҟатцәҟьои ирҳәои сдырхәыцын, сдыршәеит,
Ацәымҳа иҷаркуеит заманак дахьтәоу,
Ламысдак, ламысуп иԥсы зыҷҳәароу.

Чамгәыр зымкыцыз, чамгәырк аирҳәон,
Заҳәшьатцәҟьа дзымтцәуаз, шьоук рызбахә иҳәон.
Снасыпдан, сыбжатан срылоуп сызлоу:
Гәеиқәатцәа, ԥсеиқәатцәа ԥсахҩ Мазлоу…

Сыҟоушәа, сыҟамшәа ԥхызцәгьак збон,
Счабжеи сҷатцабжеи аҩныҟа иаазгон.

* * *

Ажәа нымҭәа зыбз архаз,
Згәыҕра заԥхьаҟа инхаз.
Срышьҭан, снеиуан шьоук иҷызҭыз,
Сышьҭахь иааиуан шьоукы иҷыцыз.

Сшәон исцәыӡыр ҳәа ԥхьа ицоз.
Избон сышьҭахь зегь шынҭәоз.
Ирҭахӡамызт сышьҭа ихылар,
Раԥхьа иааиуаз шьоук рԥылар.

Изышьҭалоз уаѽ дырбомызт,
Аха рхалагь ԥхьаҟа изцомызт.
Уаѽышәарак зааигәа иҟам,
Ҭынхагь ѽызагь уаѽ дыззыҟам.

Здунеи нымҭәа, зҳәаа еилгам,
Гәымбыл ааӡа, гәы зыҭам.
Ԥсыншьҭахь зхьаақәа ԥытлаз,
Абарҭ роуп ҳара иаҳҭынхаз.

* * *

Бла иацәыҳхьоу гәы иаҧыруа,
Аҧсҭазаара ҙымшын сыруа,
Сыпра шкәакәа хара инеиуа,
Сыдгьыл гәҭыха сзыргәаҭеиуа,

Аамҭа исзалхыу зхыцкә сазнеиуа,
Иҧьазкхьоу амҩа сызланеиуа,
Бламба ԥшалас сзыцлеиҩеиуа,
Сыпсы ҷызхуа роуп са сеиуа.

Шәымҭак иаҙбо хҭыс узцәымцо,
Алаԥыцәшәеиԥш абжьы анымго,
Сгәатԥа иҭынчым хьухьууеит,
Абла саркьа хара иԥшуеит.

Сгәы аԥҷеыхацәа инаркьысуа,
Адыд хысуа, ианымацәысуа,
Сдунеи шьҭацкьа азынхоит,
Ԥсыҟьашь гәымхакгьы дҭахоит.

Снапсыргәытԥа ҳамҭоуп иску,
Убри азын ауп ирыцкьа изыску.
Сыцкә лашара аҷы хнатуеит,
Са сахьҭаркыз агәашәгьы атуеит.

* * *

Сшәа сиааиуеит ега зунда,
Аамҭа инысхыз сыԥхьаҙоит.
– Ас саныԛәхоз, ҳаи, сыԥсында,
Сан лыбжьы ааѽуеит – сеилагоит.

Уи иацы акәын, уи жәац акәын,
Анкьа иалѽны исаҳауеит.
Сымца аԥхара сыҕеҳәаҷ акәын,
Уи саԥыртцны арахь саауеит.

Арахь иабыкәу, иарбан ҷыцроу,
Кыр санажәхьоу са схаҭа.
Шьҭа сурҷыцуоу, зынҙа сыҙуоу,
Иарбан иалызго суахҭа.

Изгаз акәҙам зынҙа инсыжьуа,
Исцәынхаз акыр иеиҳауп.
Аҷеыѽ хатәра адәы нзыжьуа,
Иго аҷеыѽ ҷкәын ибжьы аҳау,

Ахала инеиуеит адәы иқәлан,
Адәы иннажьуа ҷыц иабоу.
Ҷыцрак сашьҭоуп саргьы сдәықәлан
Сжәытәгьы сцәыҙуоу, ҷыцк збоу?

* * *

Апсҭазаара исымнахт иснаҭаз,
Исзымҳәазгьы збеит ишҳәатәыз.
Иҷыцмыз, ижәытәыз, игәаҭаз,
Апсҭазаара пхыҵын сызтәыз.

Иҵьамшьакәа сааиуан иҵьаршьоз,
Инысхуан зныхра мариам.
Иҟан зегь реиҳа иҧхасшьоз,
Апхамшьақәа рымҩа мариан.

Дәыҕбак са сҭамлеит сахьымцоз,
Аҷ иаҭәам ажәакгьы сымҳәеит.
Амш-қәа-тцәуа шахьыҵсоз,
Мрацҳа снықәсны сымцеит.

Ханк ма сыҩнамлеит сқьақьарцаз,
Апшәма аамҭала дызхыз.
Сацмызт ҧшамҩаск сырбарцаз,
Сгәарҭон сызбарц зҭахыз.

Лагамҭак, нтцәамҭакаҷ сныжьны,
Нтцәамҭахарц, ҷыцны игьежьуан.
Мышгәырҕьа мышшәаҵьҳәа иазныжьны,
Сымшынтца қьаадаҷ сыҩуан.

ЗЫЧЧАБЖЬ НЗЫЖЬЫЗ…

Зураб Кәыԥниа игәаларшәара иазкуп

Ашәымҭак амш аангылеит,
Ишьҭақәа анбалон ицоз.
Жәԥанмԥаҷ амрагь аатгылеит,
Ԥшан урҭ рыбжьара ишәаԥьҳәоз.

Дыччазаап данизгьы, дымҭәуарц,
Ччаԥшьны дазхарц идунеи,
Дықәтцуан ччаԥшьла, даҳҭцәуарц,
Иԥсра амш даԥыларц ианнеи.

Мрашәахәа ацәызгоз лашаран,
Гәыблырак иахылҭцуаз доуҳан.
Аԥстазаара убасеиԥш дыркаран
Дынзыжьуаз иара атцкыс деиҳан.

Ԥсрамԥагь ччаԥшьк аҭахызаап,
Ушьҭахь лашаран инхарц.
Аԥсцәаҳа идунеи ицәажәызаап,
Дшыччоз диԥылеит диршәарц.

Узмыԥхьоз ҳгәы блырак анитцеит,
Ажәала ишизымҳәоз баны.
Дзыркараз идунеигьы даԥыртцит,
Даниз еиԥш дырԥегь дыччаны.

Ахьаақәа аччаԥшь реиҳазаап,
Ихьаауп, ихәроуп иҕьазом.
Аччаԥшь – иргылам баѣазаап,
Зыччаԥшь нзыжьыз дыпсзом.

* * *

Исымпытцҟьан атцәца цҿеит,
Уи аԥҿыхақәа сырхәит.
Ашьа сылкьасан ицон,
Атцәца аԥҿыхақәа сыҟәшәон.

Са сназҿыхәоз аҿамҩа
Сыцәкатәеит арахь зымҩа.
Исшьазомызт сара сықә,
Ныхак самтцалан саныкә,

Уа испырхагаз азә дызбон,
Сымҩа сзымгартә ак избон.
Рыцқәак касыпсон иааларц,
Доуҳа чысны исшаларц.

Гәычча изыччоз дсыпшаауан,
Схышәаҿ тцыс хәычык аауан.
Артцу сацәажәон хазы.
Цәыцак сашьтан уатцәазы,

Сзыхь еитцысхуан ихәашьыз,
Апта кнысхуан жәҩан ихшьыз.
Уи сыпсы акәызшәа исырбон,
Цәыцак иахәыз са сшьабон.

Исымпытцҟьан атцәца цҿеит…

* * *

Сыԥсра сахаанхар ишԥазуеи,
Ибзынмыжьуеи рҳәар – закәызеи?
Ара инсыжьуа, нас иазызуеи.
Исзынмыжьуа роуп, сызкыузеи,

Сыԥсы нсыжьып сара сцозар,
Доуҳа еиԥшьыга хацс ирыхәап.
Сашәа амҭәыжәԥақәа ҭытҭәҭәозар,
Доуҳа еиԥызшьуа сыԥсы иарҷыхап.

Аамҭа цазар, сатахымзар,
Шьха каԥкаԥаа сшәаҵь иарҷыхап.
Аха урҭгьы са сырхымзар,
Жәԥан аԥарда аԥҭа иԥахап.

Аетҭә рымца ацыԥхь искыз,
Ԥсырҭа роуп снапсыргәытцаҷ.
Мраҭашәарҭа ажәԥан иашәыз,
Ҷыцәарымашь амца агәытцак.

Ажәԥан хытцыр қәак сатҭәуап,
Рыԥсы ааиҭаркып сызҭахымыз.
Сымԥа исзымгаз иҭацәу уа,
Сшьыцызгаз баша дхымызт

Сышьҭа ркаатцәҟьан иԥсы ҭыхуа,
Ацәгьа рлымҳа дынҭацәажәон,
Сызхаанхо аԥсра ныхуа,
Исзынмыжьуаз акы сарцәажәон.

* * *

Ара санықамыз, сабақаз,
Уажә сыззымкуа адунеи шпақаз?
Сыпсы знызгаз аҽеа тәылоу,
Ара изтәылаз саргьы срылоу.

Амшын схыршәлазма, сыбгьыцны,
Апша самазма сбыбыцны.
Слыхшоу Гәашьа Сатанеи,
Сыпсы замкуазеи адунеи.

Жәԥан Етцәацьаа сара исгаран,
Дгьыли-жәԥани срыкәшо сгәаран.
Мцаблык кәицны сацыршәоу,
Кәицқәак мыцәа сгәы изтапсоу.

Ажәеипшь сааишьтзар ма сасра,
Абқәа ирысталарц хлапшра.
Сымзапҽеыхан зны скашәазар,
Срыцны адгьыл-кәа сташәазар.

Жәԥан сацәхытцзар зны сқәаны,
Сықәнатәазар дгьыл шәаны.
Стцыс хәыҷ сыхьчара зылшаз,
Сара сакәзар ашәа интцәаз.

Амшын згәааз сара сзакәзар,
Ашәах шкәакәа са сыпсы акәзар.
Шақа схытцуеи, шақа нысцуеи,
Сыхәда иахаз ахаҳә зпысҽуеи.

Ма сахьынтәааз маʒазар,
Уи ахаҳә пшьа сыхьʒ антцазар.
Аха уи сымбарц иантцоуп,
Са сахьынтәаазгьы маʒоуп.

* * *

Сыԥсҭазаара иабҕьыцу сымшқәа,
Ишгәыԥҭцәагоу знык ианца,
Истцәаҕәароуп уаҳа схьамԥшкәа,
Иара уи акәхап слахьынтца.

Саамҭа хҭцәаха иаҟәырҷахаз,
Сымшқәа исцәыргон еиҟәыршәшәа.
Сытцла бҕьыцқәак зхы иɷахаз,
Сымшқәа ирыццон мшынтцәа.

Сҷамɷа ҭыстон суаɷ иантәалан,
Сымш цәыкәбарқәа ирхьыкәкәон.
Сдунеи хышәала сыɷналан,
Сахьыɷнамʒоз сҷамɷа сшон.

Са сыхәҭакәын исцәынтцәозгьы,
Сымшқәа ирыстон суахҭагьы.
Цәцашьа змамоуп са сзыцәшәозгьы,
Амш сантцәамҭан схаҭагьы.

* * *

Сыԥша мҩасны адәы сықәзар, избарызеи,
Амырхәага агәқәа рҟынӡа инаӡарушь.
Ҩада зқәашьым жәҩанкаҷ иигарызеи,
Жәҩанда аетԥə гəарҭа зыԥхарушь.

Амза иазымхҳəо атцх маӡажəа саҳарыма,
Са сымзазар, истахӡамзаргь сымзахар.
Са сыԥхыӡзар, ԥхыз дунеикаҷ сыжəбарыма,
Сахҭыԥхəысны аҳҭын ханаҷ сыҩнахар.

Ашьха ҷыӡəӡəа арҩаш гəымшəа ахьхəашо,
Маӡа рҳəома, акры рӡома ус иапу.
Са сырҩашхар, ашьхеи агеи ахьашо.
Цəқəырпеи мшыни сара исарҳəашам изҷеу.

Ихəахаз акəиц са сакəыз ибылхьоу,
Аҷеҳəа мцадаҷ амца хьаа ҟалаӡом.
Уашьҭаларгьы, мшынхынхə дарбан избахьоу,
Иԥрыз ашəа амтцəыжəҩақəа аҟьаӡом.

Агəы ахькыду иақəшəахьада Адунеи.
Маӡа ахьыҟоу, маӡа нҭаршəын итцəахуп,
Амза, амра, аетцə цырақəарҷ уаннеи,
Ҷа бызшəаки даҷеа дырраки рҭахуп.

Са сыԥшам, нас ма сырҩашым уахь сызцеи.
Маӡа саазар, маӡа сцозар са смаӡоуп,
Адгьыл самкуа адгьыл сзықəхеи ас гəаҭеи.
Маӡа сзашьҭои, маӡас иҟоу сара соуп.

ИААЗ АШӘАЛА, АШӘАЛА ИЦАЗ

Лучано Паваротти изкны

Адунеи ду ашәқәа еиҧажьын,
Пша шәышәырак мҵысзо.
Маҙа ҭыпқаҷ, маҙак ныжьын.
Аамҭа ахысуан иуанҭо.

Жәфангәашәпхьара ацапха заҙаз,
Лыпха лаша игәы иҭаҧҧеит.
Маҙа ҭыпны доуҳа згәаҵаз,
Бжьы ссирк ҭызгаз ашә еимҟьеит.

Адунеи зыргәашаз бжьыкгьы.
Еиҧажьыз ашәқәа аанартуан,
Уи зыхшаз доуҳа шьыжьыкгьы,
Маҷа ҳамҭак инаркуан.

Маҙа ҭыпаҷ маҙа цәырган,
Аша дзыхзызоз азә диуан.
Доуҳа еиҭасра мшык иадырган,
Бжьы ршанхага етҵәак акуан.

Адгьыл дуззаа зырхыцхыцуаз,
Ашьауардын жәфан иахьзаз.
Амра ашәахәа згәаҵа иҭытҵуаз,
Имгыло мракеипш иҭашәаз.

Дунеи ҟьаҟьа зыбжьы ахыфуа,
Зашәа аҧеыха згәы иҭапсаз,
Иҧсы нақәҵа, игәаҵа иштыфуаз,
Иааз ашәала, ашәала ицаз.

* * *

Амш аҽытԥрак амра инеиуаз снахьыԥшит,
Ԥсыцкьеи ԥьныши шыгәатәеиуаз еиҷаԥшит.
Ажәа рзымшеит, ашәа рзымхәеит еилахеит.
Ԥсыцкьа ииаша ԥьныш бызшәала иантԥатәхеит.

Иркшоуп адгьыл, иркшоуп ажәҽан имышьтаркуп,
Аԥьныш имцгьы иаша цәымзахан иаркуп.
Ныхәа ԥсахуп, ашәа шьтыхуп гәык былуам,
Амш аҽытԥрак амра инеиуагьы хынхәуам.

Зиаша згәытԥак ус инеиуагьы даапсашт,
Аԥьныш гәымха ҳапшьа тыпкәа ихәымгашт.
Унапсыргәытԥа амца ацралар, уи нтԥәароуп,
Дунеи тыхәа инхаз уиаша цәгьа ихароуп.

Етԥәа кыдшәа аццышә акәзар иатынхо,
Ԥсыцкьа игәы цкьа блыр идыруп дышԥахо.
Аԥьныш хәмарра дгьыл иахытԥәар, дгьыл тахап,
Изгаз ԥьызшьаз, аԥьныш иччабжь итынхап.

Ҳазшаз иаха ҳара ҳҟынӡа имааӡар,
Ԥьныш напыла ишәарԥоуп ацкьакәа тахар.
Ԥсыцкьак дыҟоуп сара издыруеит уи дхынхәӡом,
Ҳазшаз дгәеиԥоит, убри аӡәк изыхәа хԥахаӡом.

* * *

Аамҭа иагәылҟьа ҽеихәак неиуеит,
Аамҭоуп иақәтәаз иахьҙаны.
Дәык атцыхәан са слеиԝеиуеит,
Сдунеи хыҽеа сынхыжжны.

Скаҭәар адгьылгьы насҷыхәап,
Сшәаџьгьы ԥшамԝас ишьҭнаԥаап.
Аамҭа иазымбжьаз уи аҽеыхәа,
Саԝҟьап аҕәрагь ахнаԥаап.

Хымҳа џьымшьа блын сыҽнысхит,
Мци ԥаршеии срыхҭынҵоуп.
Сҳәахьа, сымш абгьыц ианысхит,
Сашҭа агәашә алыкә ҷыршәоуп.

Ацыха-ҙыхь хәымгоуп тәымла,
Адгьыл ҷыхга ҳақ нырҵәоуп.
Аҽеыхәа лас ашьҭа хымла,
Хьҙашьа узаҭом иласцәоуп.

Дунеик сатцоуп сара схала,
Зны сазымкуа ихыҽеалоит.
Са сымԝасԝуп, ара сзыдхалеи,
Аамҭа ҽеихәа сыԥшаалоит.

* * *

Адунеи сахыкәшан сҭалеит,
Снықҟәон шәышықәса иеиҳаны.
Етҵәак сцәыцәеит, мцак сыцралеит,
Сыргеит кырԥьара сжьаны.

Царҭа ахьамам мѡак санырҵеит,
Тыша хықәын сызмышьҭуаз.
Шықәсы ԥхьаҙа зынгьы схырҵеит,
Сзықәшәаз здырит санаауаз.

Идырҙит абла, сыбласаркьа,
Аԥшшәы гәазҭоз хараны.
Сыцәгьа дадгылт сыуа, сгәакьа
Сыԥсы еиѡызгар ҳәа дшәаны.

Азараҟьа ахы зхагылаз,
Аамҭа дацҵон дыкәԥаны.
Сигәаԥхомызт раԥхьа игылаз,
Инеиуаз згәамқәа зегь ҵәахны.

Зны даа҆еыжәҵуеит аԥша иақәтәаз,
Ҳамҭак шьҭихуан ирҳаны.
Игәаԥхомызт акьахь иақәҵаз,
Ҽада ирцәақәтәаз иахьҙаны.

Зегь узеиԥшны арҭ мбакәа,
Дунеик иакәшәо дҟалахьоу.
Насгьы бца рҳәеит акы мҳәакәа
Ас лашәымзар уаѡ дцахьоу.

Сыбласаркьа аԥшшәы гәазҭаз,
Абла ҭырхуан да҆еакгьы.
Аха урҭкәа хәшьара рзазҭоз,
Ԥшырҭа дықәтәан да҆еазәгьы.

* * *

Сыжәла ԥсаҟьоуп аԥша иамоуп,
Схьаа аѡытԥрак ԥсаатәк ԥыруеит.
Ахҽа идыршәыз са сгәы иалоуп,
Сашьа тәым дгьылкаҿ дгәыкуеит.

Снапсыргәытԥа сыԥсы аныршәлоуп,
Ссаркьал абыз гәаԍла ирхоуп,
Сгәырѡоуп, схьаауп, зынгьы сгәыжәлоуп,
Аамҭа шаха сыхәда иахоуп.

Ақьаад бԍьыцқәа сышәҟәы иагәылжәоуп,
Сҽахәы сҽеыхуп, скәалҙы ԥҽеуп.
Амш еиҭасра сгәыԍра иамҭәыжәѡоуп,
Ачныш кьыууа амшын ихуп.

Сдунеи ҳаԥшьа хыхәхәо ихыҭуп,
Иҭамҙаз жәытәрак ахьышьҭра збоит.
Сымца ҽеыцәа иаҭынхаз кәицуп,
Амшын ныpцәҟа мцак лашоит.

Сыԥҽеуп, сшьыхуп, сыхәраҭыԥуп,
Сныха амҭан ачарҳәаѡ дтәоуп.
Шьыцра дәыкаҿ сыбла ҭыхуп,
Сҭоурых бԍьыцкаҿ уи анҭоуп.

Ларха-ѡарха дгьыл ркараҿ,
Ԥшахьк са сгара арҭысхьеит.
Аԍа иԥсырҭа сжәытә баагәара,
Са стәқәа рҟынтәи ихьчатәхеит.

* * *

Абла зхамыз ибла ҭихит,
Шьап зҵамыз алаба шьҭихит.
Ажәѡан даҳәон мҵәыжәѡа змамыз,
Игәыжәла нихуан гәы зызҭамыз.

Иԥсы дашьҭан зыԥсы зхытҵхьаз,
Иҽеы икәадыруан зҽеы зцәыʒхьаз.
Еиҭазымҳаз ашәҭ махә хитҵәон,
Амшын агәы ацҳа хитҵон,

Кәара ҭабак зхала измырыз,
Зегьы дреиҳан зхы здырыз,
Зажәа кьаҷыз зыхшыѡ дырыз,
Иказымҷо иқәла аҭырас.

Аʒы цәыкәбаргьы амшын иахәҭами,
Лабжыш цозар, абла ҭами.
Аҽеыуаѡ иоуп ҟамч зкыша,
Аѡра зылшо, зыѡтәы зѡыша,

Аҽеы уаара зынʒа иурҭом,
Аҳәа ззымҟьо аҭра итҵигом…
Ара саангылап уаҳа сҳәом
Арма-ҕьырма акгьы ауʒом.

ИЗУРЫЗЕИ…

Аибашьҩы Резо Чачхалиа
игәаларшәара иазкуп

Ашәы зшәыз аԥҳәызба инеиуаз,
Ашәа шырҳәоз аалаҳан,
Лылабжышқәа аҭҵаҳәа ишлеиуаз
Илрыцқьеит, зныказ, дааԥхашьан.

Аха ашәа цас иауазшәа,
Илыкәшон, лымҩахь дызмышьҭуаз.
Ишылбоз адгьыл лытцҟьа ицазшәа,
Лхьаа ҿыцхон дызбылуаз.

Изурызеи, изурызеи, изыурызеи,
Мшаҿенеиԥш ҿыц ибжьы лаҳаит.
Ауаа дрылоуп, илурызеи,
Илзымго тҵасқәак дыршьаҳаит.

Лшьапы дыкәҟьо аурҭ асуан,
Ибжьы лыԥхьон, хара игоз,
Лылабжышқәа лыкәа итысуан,
Ҳазшаз иакәын урҭқәа збоз.

Аԥша мтцасуан, ашәа халон,
Баҟак еиԥш дгылан дымтцысʒо,
Ашәа ааныжьны, амца далан,
Пҳьаҟа аҩызцәа ҳәа дыҳәҳәо.

Ахызаҵә ааиуан ашәа хызтцәоз,
Ашәы лшәызтцаз уи зызкыз.

Ашәа, аиааирахь ацҳа хызҵаз,
Иԥсы ихытҵыз иацны иԥрыз.

Изурызеи, изурызеи, изурызеи…
Мҩамыш дыҟәнатҵарц игон,
Ҵасҟәак дрытҵан, илурызеи,
Изурызеи… дныжьны ицон.

* * *

Нахьхьиʒа, ашьхақәа, иахошәа аҭаҭын,
Апҵа цыпҳәахақәа рықәцәаҷ ихшьын.
Ихызѡоз алѡагь апша ирцәагон,
Илыҳәҳәоз рықәцәгьы кәакәаршәа иаанхон.

Рҷымтра баагәара ацәашьеипш ирхаркын,
Рычҳара иѡахан бираҟтцас иркын.
Апшоуп урҭ атәамбо зны-зынла изжьо,
Рхы инықәсны, иуанҭозшәа иниас ианцо.
Ахатцара агәаҕьоуп рымтцан иируа,

Ахатцагь дыртцәуом ара данып̧суа.
Ашьхақәа ртцәуабжь арѡаш ахшоит,
Рыхәрақәа ҷыʒәʒәа рып̧сыртахь ицоит.
Шәахуп иннажьуа арѡаш ҭахар,
Ашьхақәа ргәеисыбжь, ҟалоит иумаҳар.

Адгьыл ахьаауп абастцәҟьа изырҕәҕәаз,
Ашьхақәа ргәатца Ахрашәа зҭахаз.
Аʒыхьеипш ҳаҷыхәоит рҳауа иц̧ьбароу,
Рымчқәа зегь цыршәоит ақәылаѡ данроу.

Ашьхақәа гылоуп кәалʒык еипш ҳахьчо,
Ҳныха баагәара, ҳҭынчра зҷап̧шьо.
Шьха лып̧ха ицуп рымтцан иируа,
Ашьхақәа рыцқьара игароуп ип̧суа.

* * *

Апша иаццаз аҙәы ибжьы саҳауан,
Апша хага цьара дныжьны арахь иаауан.
Ҽыхәак дақәтәоушәа дымцази, – газа,
Апша-ҽыхәа гәрамга дамгози зынза.

Аамта ашьқыл иангылаз дыпшахоит,
Апша ицәхалаз амцеипш дыбжахоит.
Агәы псасиуеит, аамта цәгьа уажьоит,
Иахьа итәуаз акьыжыҳәа, уатәы дыччоит.

Унапсыргәыта хсаалоуп, зны-зынла уапшуа,
Аб ихәтаа рзалоуп адгьылаҿ ииуа.
Амшын ҕбада ухылар, ахара узцаҙом,
Ауал зырҳаз, еиқәылар, нас иузшәаҙом.

Амза атахамтаз, атыхгьы лашәхоит,
Идыртәуп, уи ацамтаз амшгьы уатәхоит.
Абла саркьа пҿеыргьы, аблақәа еиқәхоит,
Апша-ҽыхәа-ҽыжәла, иудыруаз ихынҳәтәхоит.

* * *

Апстҳәа бымбылқәа арыжәтә иаҳцәашьит,
Ажәфан аԥшшәы ԥшзаҳазгәамҭо ирҟьашьит.
Амра хьышәахәа, ахцәы ҳнамырԥеит,
Ажәфан иацәгәаан лабжышны икаҭәеит.

Асаркьа иаԥеыхазшәа ашьац иахаԥсан,
Аԥша цәгьа амҭәыжәфақәа азымҟьартә иԥҭәан.
Амшынгьы схыԥшылон схышә аасыртын,
Ацәқәырԥ еишьҭалақәа сдырцәарц иаҷын.

Сыдгьыл иагәашәын, амшын ду газгон,
Хәыцрақәак, ҕбада сызхырҭон, сыргон.
Рыԥсытҙәҟьа аназҭырхуа сыдгьыл шьоукы,
Иқәтцан ихәмаруеит шьоук ашә рхаркы.

Агәымбыл дызшада, шәаԥь зымҳәара,
Ацәқәырԥқәа ирдыруеит иҙхытцхьоу ара.
Агәыԥхҭ, аҷеыԥхҭ, ари адгьыл ртәҙам.
Инкаҳан иԥсыргьы араҟа ижтәҙам.

Амцахә еиқәызтцо, имцахә хьчатәуп,
Апсахфы дагәа, агәашә дыҭгатәуп.
Сымыш еитцалан, икьаҷхеит зынҙа,
Хьаақәак сгәарҭан, ифналеит рыҿза.

Апстҳәеи амшыни сырԥыртцны сцахьан,
Атцх исызгәамҭоз, амш ахьҙахьан.

* * *

Атҳ агәы еиҩзыршәоз ацәымза,
Пша иацәыхьчоума, изакәи.
Алашара збоит нахьхьиӡа,
Зәыр дынхомашь ара, изакуи.

Нышәынҭроума, ҧыц дыржыма,
Иахәышәтәрыда ацәымза иарку,
Сгәы сажьома, сыбла хкыма,
Анык дыблыма, амца зку.

Зымшахә аблыз зиатҵә кыдшәа,
Зныхақәыра дгьыл зыхьчаз.
Афырхатца иҩызцәа иркызшәа,
Иарбан атҳ агәҭа исзырбаз.

Лычҳа пызшәоз Ан, ҧеа хьаак
Лзаазгаз шәаҵьума изызҳәоу.
Гәырҩа нымҵәа ашәқәа ахьаат,
Алацәгьа псцәаҳа дахьҧеаҳәоу.

Аҳәҳәабжь гама, ашәа ахьгаша,
Ашьац зыблыда ашҵа агәҭа.
– Шәан еиҭамҳәа, зыбжьы мгаша –
Лыбжьы гахма Ан еиҭа.

Ан лыхшара рнышәнап дықәтәоуп,
Ианхәыҷқәаз еиԥш уажәыгь дрыцәшәоит.
Иҭамбаӡо лабжышк ныкәтәо,
Лцәымза шылку иаалыршоит.

* * *

Изқәаршәшәоит адгьыл ацәа иҭамзои,
Етцәа ҷшәашьала иҷшәару.
Аамҭеи хҭысқәеи ҳцоит ҳрыбжьамзо,
Мҩа згаз гәнаҳада дцару.

Армеи арґьеи рцашьа зцашьоу,
Цышәа ззымхаз дгьылк иану.
Зи-мцеи ирытцгоу зымдыр ззашоу,
Цсадгьыл харҭәаак рызгару.

Анашана ҳәахьа зиааироу,
Хлаԥш данрымам рымҩа иахҟьоит.
Гәыла иузымбаз ушҟа иааиуоу
Дыртәуп, амзар цсыла иушәоит.

Иуҭаз уиҭоит, уҭынха, ууа,
Изоуҳәаз аԥсшәа аҭак иҳәоит.
Иухәом цсадгьылс атәым тәыла,
Уи заҭәеишьаз уа дынхоит.

Цшаара нымтцәа, хара зымца,
Иԥшьоу адгьыл ҭацәхазом.
Зыҷеҳәа нзыжьыз, ицәоит имца,
Аҷеҳәа итәыму дарԥхазом.

Адгьыл ҷызтуа, ажәҩан иҳәхәо,
Рыбжьы уаҩсыр хара узцом.
Цсадгьылк иқәу бызшәак иаххәо
Змаҳаз, умцахә еиқәхазом.

* * *

Амш атцыхәан ҽыхәак неиуан,
Бла ҭцыхәала снахьыԥшит.
Аамҭа исзымхаз саргәатәиуан,
Сгәыԥра кнаҳа баша иԥҽеит.

Амҩа аԥыхьа амца ҩытцкьоит,
Изнымшәаз аамҭа иалкьа ицоит.
Иахьымʒаз сҽыҩчкәын баша дытцкьоит,
Амш антцәамҭаз ажәытәгьы нтцәоит.

Сҽыхәа бжьыууа цеит, иабакоу,
Аԥша иарцәаз сцәашьы скуп.
Уатцәтәи амшоуп ушьҭа икоу,
Иацтәи амш, иацы ишьуп.

Амра гылоит иац иахьгылаз,
Иац ииз ибжьы иргоит.
Иахьа сиаҩсит иац сызԥылаз,
Уатцә испыло дсаҩсны дцоит.

Акгьы аныкам умч зыкәхаша
Уԥсы уҭаʒароуп, ухәычцәоуп.
Иацтәи амшаҷ умгылан баша,
Иацтәи амш иахьа иажәцәоуп.

* * *

Аамҭа ԥеыхак саҽа ианыртцан,
Убрыгь саҙом са схазы.
Истәым тәылак сыхьҙ ахыртцан,
Амҩа сыкәуп абаразы.

Дунеи кнаҳа иалакнаҳау,
Ацҳа сыкәлан снаскьахьан,
Ацҳа каҳау, сара скаҳау,
Схынҳәны адгьылахь саахьан.

Сшәарҭа нтцәазшәа сгәы касыршәит,
Ара укамҳауаз цьшьа.
Адгьыл рыцтцас сынҭадыршәит,
Сеиҭамгарцаз уахь аԥша.

Етцәацырак жәҩан исзалаз,
Аԥша аҽаҭәҳәон иҭаахарц,
Ацыблыха ссаан ианԥсалан,
Иҭашәеит амрагь сеикәнаршарц.

Саҽа ианыртцаз аамҭа ԥеыха,
Иара аанҽасуам са сахьҙом,
Амтцан сгылоуп сааины Аныха,
Сара уи ада хҽыхшьа збом.

* * *

Схала сыԛәлеит аԥсабара,
Схала сныћәеит, дәык сахыст.
Схала сатԥалт сус хьанҭара,
Аԥсҭазаара счалтны исхыст.

Шьыжь сангыла амра хьаҳәит,
Аԥҭа ихырԥеит аха҆ҷы.
Амархәага ашьхара аԥит,
Р҆еыԥхьаркит сара с҆ҷы.

Аԥша хага абаз шьҭызхуаз,
Урҭны иҭалеит са сымхы.
Аамҭа исҷаччо ачархь са҆ҷызхуа,
Сазыннажьт иԥысшәарц схы.

Сгәыԛра ԥсыдақәа зхьынҳалаз,
Аеҵә сцәыʒуан ҭхагәаны.
Суахҭа еиҷазкуаз, дунеи исзалаз,
Амшгьы спыртцуан ихәжәаны.

Ԥсаатәк спызан сыԥсы зхалаз,
Акьыубжь сашьҭалан снаскьон.
Сдунеи ргәаша са сызнаалоз,
Санаԥыртцлак иаргь заҵәхон.

* * *

Адунеи агәы хаҳәхазаап,
Лаҕырʒ кәармак азааʒом.
Аамҭа ҽы-шьапқәа рчапазаап,
Џьара иаатгылан иузыпшʒом.

Адунеи шәындыҟәра иҭарҵаз,
Ахазына аʒәы игахьеит.
Акәа-амаҕра маʒа иҭарҳәаз,
Зегь аргама ираҳахьеит.

Шьха иаҷысхьеит изаҷамлоз,
Абчараҳгьы иҭыпаҷ дтәоуп.
Апшьаҭыпқәа уаҩ дахьҭамыз,
Уажә ишьагьуа рашҭа иҭоуп.

Ажәфан иалоуп ахьажь ҟыжуа,
Аҟарматцыс хәыцуа итәоуп.
Ҳабахә рыцҳа иуардын ҷыжуа,
Амфа дшықәыз имфа пҵәоуп.

Ипсымҭазы еиҳабрак ирҭан,
Таҷ насыпда ихы даҕоуп.
Иалихызшәа истол псырҭан,
Ибла акгьы амбо дахатәоуп.

Апша анасуа лада ицаргьы,
Ҟазшьак амоуп иаахынҳәуеит,
Адунеи агәы хаҳәхаргьы,
Пҟарак амоуп зегь ҳакуеит.

* * *

Сара исыҭоу уаԥстцә хәычыкоуп,
Исымпытцшәеит, саргьы сцеит.
Уажәшьҭа сааихьеит сара, аԥсыкоуп,
Иҳәатәымыз кыргьы сҳәеит.

Кыр сыхҭысит, гәашәкгьы стысит,
Мҩахәастала мҩакахь сааит,
Сыччеит, стцәуеит, сыгәгьы дысит,
Цьара схалеит, цьа сылбааит.

Сыԥсы нысхит иаҭахымкәа,
Сҳамҭа лыстеит даҽеаҙәы.
Цьаргьы схьатцит истахымкәа,
Шьоукы исцәыргон са с-Уатцәы.

Мцак еиқәыстцеит ԥхара зцымыз,
Сыҽеҳәатәатцәкьар са сарԥхон.
Ѳнык сыҩнартцеит уаҩ дызхымыз,
Уа са стәала еилсыргон.

Дәык ааныжьны аҽеыҩқәа зхысыз,
Схьаа иацызтцоз гәырҩан.
Амҭ ахысит саб дызнысыз
Мҩак, са сышьҭахь уа иныртцәан.

Уаԥстцәы затцәык сара исыҭаз,
Дунеи хатәрак иаҡаран.
Сыԥсы сыҭан нахьхьи сқыҭаз,
Уажә иахьыларшәыз ҡәаран.

* * *

Аҙәы исзынлыжьит лара лхьаа,
Илгәытцамҙаз дызмышьҭыз.
Сара исзымдырҙеит уи заа,
Иутәым гәнаҳакгьы шгатәыз.

Сгәаҷы ихьаан зынҙа иапсамыз,
Сыцәа арҟьалон истәым уск.
Аԥша анасуаз сара сзы амыз,
Акырцх леиуазаргьы ус.

Аҙқәа хытцуан сахьынхозгьы,
Алыкь сымҩа ианнатцон,
Ҷытуа азә дсышьҭалон сахьцозгьы,
Мҩабжаранҙа ҿаҙә дсыхьҙон.

Хымхәак сидгылон сахьнеиуаз,
Игәшәа сҳәахуан згәы еиҟарам.
Сызмышьҭыша сцар абеиуаз,
Арахь сзеигәырҧьоз амш уааран.

Етцәа гәарҭак сыԥхыз иалаз,
Рбаха смоуҙакәа исыцәшон.
Схьаа сцәызгоз ма изгәалаз,
Сааигәа азә дыҟазар, дызбон.

Адунеи абахак смоуҙо,
Схада исгәалашәо зегьы.
Сымш ааныСхуан са исмеиҙо,
Ак сзацәымго, исзамҭо акгьы.

* * *

Шаҟа ирацәоузеи са сызхьымʒаз,
Ишԥахароу са сахьзымцаз,
Аршәаа иасуаз акаԥкаԥ,
Сышьҭа ихылазар ҟалап.

Маʒа игәазҭодаз сахьцоз,
Сышьҭа ихылан иԥхьаʒоз.
Са сызҽыз зегьы ҭызшәан,
Баак ргылан, баак рбган.

Лацәгьан иеишуан са схыԥша,
Ирҳәоз рцәалаʒуан аԥша.
Амш аангылар ауашәа,
Сыԥшуан ашьҭахьҟа санца.

Ицоз срыццон, шьоук хынҳәуан,
Дара шҽазгьы, са сажәуан.
Уаҳа сзымцеит иахьцатәыз,
Сшәоит сахьымʒар ҳәа иҳәатәыз.

Аʒы иҭалар ианхәашьуаз,
Ражәа шҳамха уанашьуаз,
Аамҭа сақәшәеит сызлацоз,
Скаԥкаԥмзар уахь сызгоз.

* * *

Сызхысхьоу,сызҵысхьоу, еизызгон, истҵон,
Сышьҭахьҟа схьаԥшуа, сахьцашаз сыʒбон.
Ирҳәахьоу, ирҳәаша иснаҭом оумак,
Аамҭа исызхашагь сыҭам рацәак.

Сцома, сызцома сцарц ахьсыхәҭоу,
Сзаазгьы сыздыруам, сцарцгьы ансыхәҭоу.
Избома, изгома сымш лашә агәра,
Дааир аԥсцәаҳа, сацәызго аԥсра.

Сиетҵәгьы жәҩангәы иахькыду икашәар,
Издыруада, аццышә са сҟынʒа иааʒар.
Адгьыл иатҵәажәла ангалан сцарын,
Етҵәа мца азыркыз ҳәа сыхьʒ рҳәарын.

Бзанеиԥш ԥсынгьы хәарҭакаҿ сҟалар,
Дгьылиатҵәеи жәҩаниатҵәеи рымца еикәашәар,
Ԥшеи мцеи еинышәап, машәыр ҟаларым,
Дгьыл бызшәа тәымны жәҩан иаҳарым.

Сыҟанатҵ сыҟан, иашак саҿын,
Мҩалаша згап ҳәа мҩацәгьак санын,
Ицәар цәашьыкгьы, дырҩегь иасыркып.
Етҵәамцеи цәашьымцеи маʒак аадыртып.

АЛАҧШ

Илашәуп абла, агәы ианамба,
Агәы иаыруоуп ҧхара зцу.
Амц ааазрыхуа абла гәрамга,
Гәаҕ лаҧшыла зҷыцқәа ҭәу.

Гәырҕьа лабжыш, мап, ихʒалом,
Гәырҽак иацынгьы изкаҭәом,
Иҭацәу агәгьы хьаа зҭалом,
Гәи-блеи еицымкәа хара узцом.

Бла иаҳәароуп агәы иҭыхо,
Ажәа иазымҳәо уа иҭахаз.
Алаҧш, ихьчам мцак зырҷыхо,
Агәы иҭаршәыз маʒа зҳәаз.

Алаҧш, ҧҳәызба мҽа дахызƙьо,
Аҽеы ццышә зҳәынҷо имҭысʒо,
Ахра еиҽыцәраҷ аб шьақәызƙьо,
Ашьыцра, агәы цқьа ҭазырцәʒо.

Алаҧш, гәи-ҧси реиқәырхага,
Агәы асаркьа, ахаҷ иану.
Абла сгәазҭаз, зны сзырхаго,
Сыҽеҳәа иамцоу, саҷа иану.

АСЫҧСА ҔӘАШҚӘА

Асыҧса ҕәашқәа збоит аҭахьраҿ,
Ишьыркыцны, аамҭа ԥхыӡны
Ирхыргарц зқәашьу, излахьынҵоу,
Ашьха ирзымхәо маӡа рцәызгаз,

Ҧсрала иршәаргьы, иршәарц зыхәҭоу.
Ашьха рдамыҕ, жәԝан ҕарулаҿ.
Аамҭа иашьаноу зхьаагь шьу,
Ашьха шәарах рылаҧш шкәакәа,

Ихәныргаз ҭацамш илкасу.
Изхылҵыз сеидру иарбан су?!
Амра лаҧшы зыпсы ацәыхьчоу,
Ахаан иахаанхарц згәаҧхаз,

Ак ҕалароуп, ак шәыхьӡароуп,
Чҳара ззымшу, шәарҭа згым,
Шәара шәылоуп ашьхагь шыхьчоу.
Ашьха рықәцәаҿ зыпсы нзыжьыз

Арԝаш кнаҳа аҽеҳәа иахчнызоу,
Шәара шәреиуам згәы казыжьыз,
Иара убасгьы зегь ирԝызоу,
Асыҧса ҕәашқәа ашьха ирԥызоу,

Шәарҭа аныҟоу зыпсы ныху,
Ҳадгьыл ҳгара иаҧшьа ныхоу.
Асыҧса ҕәашқәа…

* * *

Амш лаша Анцәа иҳамҭоу,
Анцәа иишаз роуп избарҭоу.

Ицеит рҳәеит, ицаз арбан,
Ипрыз рҳәеит, ашьха уарбан.

Ишеит рҳәеит, Анцәа иџьшьами,
Изҳәаз рҳәеит, изҳәац иами.

Рхы ргазаап изымгашаз,
Иржәит рҳәеит, зынӡа ирзашаз.

Дыҧсит рҳәеит, зыҧсы ҭамыз,
Ибла цазаап бла зхаӡамыз.

Итҟьеит рҳәеит абџьар иикыз,
Дагеит рҳәеит, иара изқәикыз.

Илҳәеит рҳәеит, илымҳәартә иҟаз,
Иззылҳәазгьы – зынӡа илзыҟаз.

Жәԝан маӡажәа дгьыл иаҳазаап,
Аетцә кыдшәа иаанагазаап.

Цасым рҳәеит – издыруада,
Цан ахьыҟам зы изыруада.

Аиаша рҳәеит, икҧацалоуп,
Ацәгьа зыршо ара дҳалоуп.

Иҳәатәуп рҳәан, саргьы исҳәазааит,
Измаҳацгьы шьҭа ираҳазааит.

* * *

Ажәԥан иархәлеит алакытԥа,
Амацәыс атԥкар арҟьоит.
Аԥша кҽагьежьит аԥытԥа,
Ихыш-хытԥәа ақәа каҭәоит.

Схышә ихытԥыз анаҟә хьшәашәа,
Маӡа сгәи-сыԥси еиннаҟьоит.
Абахә-аԥшьқәа Анцәа рашәа,
Инытцакны ашьшьыхәа ирҳәоит.

Ақәа иаӡәӡәон, гызмал ишьҭа,
Аԥша рытәҳәон чыԥьи-ҭлеи.
Жәԥангәашәԥхьара, Ҳазшаз иашҭа,
Иҭаԥшырц дарбан уахь инеи.

Ихалаз ԥсыҟьашь дҳамбаӡакәа,
Иҽзыршәаз агәашә-ԥшьа алыкә.
Ашҭа иҭалаз гәашә артӡамкәа,
Гәнаҳа азныжьны дгьыл данықә.

Уахь уабацои, ҳзыхурҟьозеи,
Адгьыл гәнаҳа умшәаӡац.
Гызмал ԥшыхәԥ, узмыртәозеи,
Уахь цәгьоураҳәа уаԥ дымцац.

* * *

Аԥсымра. Иарбан аԥсцәа изыртәу,
Рымра нхама дара иԥсыз.
Мраҭашәарҭа аԥсцәа ишыртәу,
Ҳазҳәо ԥшшәума жәҩан иахьшьыз.

Рыԥсы цама мракәша иакәшарц,
Еиҭагыларц уаҵәы зны.
Амра нымгылаҙац иақәшарц,
Ибзамхаҙац амра ԥсны.

Мши-тҳи реиқәшәара – Аԥсымра,
Ирыбжьыԥхаша уи шәахәоуп.
Аԥсы иамыхьырц уаҳа еиҭымра,
Амра иацҭашәо рыԥсоуп.

* * *

Мца мацәыс жәԥан атцыхәан,
Ахьҙы ԥыххаа иканаԥсон.
«Кыр сыхәозар, уара усыхәа», –
Аԥьныш ацәқәырԥ дахҟьашон.

Иҽеышьапхыц адгьыл иамкит,
Ишьҭа нмыжькәа изәзәатәын.
Дгьыл зыргәашаз уаҳа дамкит,
Амреиԥш жәԥанаҷ иԥхатәын.

Ахьы мацәыс имԥа ԥызтцәоз,
Цәқәырԥа хьымҙа дацәцарцы.
Ажәԥан атца блымԥа анызгоз,
Хьҙыла имԥа изәзәарцы,

Мшынгәыла ацәқәырԥ дацны,
Ԥхамшьа мзышәан ҳаилатцо,
Ишьҭа анитцарц адгьыл ҷыцны,
Мшын дыҙхытцуан дымшәаҙо.

Аԥсабара амчқәа ԥышәан,
Аԥьныш дзымцо имԥа ктәын,
Цәқәырԥеи ԥьныши цон еинышәан,
Мцеи мацәыси рышьҭа ихын.

* * *

Ирҳәалац ауп, ирҳәалааит,
Шьыцѡ, ҽеирак имҳәаҙац.
Асаркьал абжьы галааит,
Адгьыл гәнаҳа ҳамшәаҙац.

Аԥсыгәатәи, ԥсынгьы-бзангьы,
Илаԥш ҳақәкуп ҳамѡахҟьарц.
Ирҳәалац ауп, ицангьы иаангьы,
Аԥшәма игәашәқәагь аимыркҙац.

Аџьныш дтытцит, деитаталарц,
Ԥсахѡык диқәшәар дилагарц,
Ҳаԥшьатыпқәа деитархаларц,
Адгьыл ныҙба ҳаиргарц.

Ҭынч узтәома уаҳәа ухлароуп,
Зыѡнашә амкуа итәы хазуп.
Умшәаҙозаргь, ушәқәа аклароуп,
Зҳәатҳа зхырхуа дыхьмыҙгуп.

* * *

Аамҭа апардеиқәатцәа хызшьыз,
Ҳашҭа иҭазыршәыз ахҟа.
Агәы ҟьашь апсылаша апызшьыз,
Имҩьо хәра ҳнузеи, шаҟа.

Ҳгәашәаҿ ҽыхәак гәаҭеиуеит,
Дҽыжәларц, дзыпсахуа иҭахаз.
Гәрамга-пша-псахѡ леиѡеиуеит
Агәыҩра мца ҿыцәарц, ипшаз.

Абԥьаруп агаратцәкьа ихыршьуа,
Мыткәмоуп ашәас игахьоу.
Анацәа иргәыдтцан иахьыршьуа,
Аҷангьы мтцарс изгахьоу.

Рыпсы ыкәуп ибзоугьы ипсугьы,
Ирхаршҭны рԥьынџь, руахҭа.
Ирхашҭит ари адгьыл зтәугьы,
Дышҳацу Ҳазшаз ихаҭа.

* * *

Исыԥнагало ашьыжь мроума,
Ашьха рҽытԥа мцак акит.
Атԥла рхыцәқәа еинызҟьо ԥшоума,
Имшаʒацкәа ргәаҕ акит.

Анцәа иԥьшьара, даҽеа мшыкгьы,
Даҽеазныкгьы ахышә атит.
Даҽеамшыкгьы, даҽеазныкгьы,
Амра ацыԥхьқәа ҽнарпит.

Амш ҽыц абҕьыц адаҟьа,
Ианʒалаша ахҭысқәа ҽион.
Агәашә иҭалоз знапы рҟьаҟьа,
Аҳәаҽ иабазгьы кашәон.

Аԥсаа ирыман ашәа-чарак,
Ргәырҕьа уиакоуп изҭаʒоз.
Сыԥхыʒ иалан ариабжьарак,
Стцыс хәычꙗ, сашәақәа зыʒбоз.

Иабасцәыʒи, итԥуазеи, избомеи,
Сашәа схашҭып схаҭагьы.
Схала ашәа затԥәык сызҳәомеи,
Стцыс хәычꙗ сыцуп санцогьы.

* * *

Срыцуп сгәи-сыԥси сахьырго,
Ҳхала ҳақәуп ҳа ҳдунеи.
Сымшқәа исырҭо ауп исцәырго,
Еилҳаргап урҭ уахь ҳаннеи.

Иаасыцрыхо цгәы шьапхыцшәа,
Хҭысқәак салыргоит сызлоу.
Сызхьынҳалаз схац сымпытцшәа,
Схы сыркароит уаҳа злоу…

Ҭацәра хьаак сахьынҳалоит,
Сызхьыԥшыз зегь саѽс ицеит.
Игәыԥҭәаган аамҭа исзалоу,
Ахышә сынхыга наѣ сартәеит.

Ицҳафыруеит шьоук рыхшыѽгьы,
Амацеиԥш иасуеит рлахьынҵа.
Аԥхьа инеиуеит шьоук ҏеыѽгьы,
Шьоук нхоит рыԥсы раҙа.

Са сзеиуоу саргьы исыздырам,
Уаѽрак самоуп маҵуѽыс.
Аԥсҭазаара мшынуп, сзыруам,
Сгәыи сыԥси санрымоу тәыс.

* * *

Умца кьаҭеит, мцацәа анырҳәа,
Ҳаҕоу имца ыцәеит ас.
Мцоуп уԥсы злаҭоу азыҳәа,
Ирымҳәеит изҳәазгьы цас.

Уʒи умцеи неиқәуҭәааит,
Еицәоу шәиԥхьыʒ ƙалаʒом.
Еиҭагахма, быбжьы мгааит,
Рҳәаргьы итцәуо дыршәиʒом.

Ашәи назго, гәнаҳа црыхоуп,
Цәгьазуз ҭакны инаихьʒоит.
Ашәи гәҭыхоуп, иԥшьа ныхоуп,
Цәгьахәыц имѡақәа хнатцәоит.

Иааира згаша иашак иамѡоуп,
Шәироуп, ныҳәак аанагарц,
Улахьынтца, узԥыртцыр амуа,
Ԥƙароуп, умѡақәа унарбарц.

Мцеи, ныҳәеи, шәиреи гәнаҳаи,
Ҳаицынхароуп ѡнык ҳаѡноуп.
Ҽҳәа иахыху, рхышьна кнаҳа,
Мцацәа ашәира иеицәоуп.

* * *

Ҭынчрак ыҟам, мшәан, иабыкәу
Быжьқәак ааѽуеит хараны.
Аацын ааит ҳәа ҽыҭуа акәыкәу,
Иахысуеит адгьыл цәаҕәаны.

Ауаѽы ишьыга дырманшәалоит,
Ѽыцьа хәыцуеит итәаны,
Адгьыл иамкыз ажәѽан далоуп,
Ҽыцрак гәеиҭоит иҭцааны.

Аблахатц гьежьуеит аҽыѽгьы,
Аԥхьахә амгар, ашьамхы цоит.
Еиԥхибатца иашьҭоу рнаѽсгьы,
Рҽыѽ иаԥысны хара ицоит.

Еиҽахысуеит акы ззеилоу,
Реимак бжьра-бжьҭцәа итцәахуп.
Хыла-гәыла абас иахьеилоу,
Баша ҳееиқәҳархарц ҳаҽуп.

* * *

Апҧстазаара ауаргьала ҳантәалан ҳгьалоит,
Ауаргьала ашаха зны-зынла иԥцәалоит.
Ҳкаҳауеит, ҳҩагылоит, ԥстазаароуп, ҳнаскьоит,
Апҧстазаара ҳзынкылом, итынчым
изқәаршәшәоит.

Мҩак ҳануп ҳаишьҭалан, изымцогь ицогьы,
Апҧстазаара еилнахҙом ажәгьы аҿагьы.
Лахьынтцоу иԥҟароу, иуҭаху азҳәа,
Апҧстазаара иркароу, ҳавоуп апшаҳәа.

Ҳзымцакәоу, ххынҳәыргьы, ҳахьдәықәлаз
ҳаауеит,
Ԥстазаарак иаиааихьоу, дыҟоума, стаауеит.
Арҩаш амҩа адыруеит, илнаххьеит ицоит,
Ԥстазаарак еицыҟаз, нтцәамҭак аҿ ҳаиқәшәоит.

* * *

Жәԥангәыла амза халон,
Атцых ауанҭон аԥша.
Аамҭа зхьысыз етцәак ҭалон,
Аццышә ҳалаԥсон аҽеша.

Узлымтцышаз хҭысқәак срылан,
Сара схьаан, дара хәшәын.
Уажә иԥсҽыхгаз амза гылан,
Ацҳа сзықәнатцон амшын.

Сықәлан снеиуан сшәомызт уаҳа,
Ацәқәырԥақәа рыԥсы ршьон.
Амза ихнатцаз ацҳа кнаҳа,
Иштцысуазгьы сықәсырц сцон.

Сахьцашазгьы дырны сцомызт,
Схынҳәыр амуа мԥабжара.
Ацҳа кнаҳа, цқьа агәра згомызт,
Сзымцар алшон сахьцара.

Наѣи арахьи рыгәҭа сгылан,
Аарцә инсыжьуан са сыԥсы.
Амра ашәахәа шьыжь испылан,
Ацҳагь сықәнагон лассы.

Цьара сгыла, цьара скаҳа,
Мши тцхи сдәықәуп, снықәаԥуп,
Ацҳа кнаҳа сықәлом уаҳа,
Са сыдгьылтәуп, са суаԥуп.

* * *

Избон, уаҳа аҭх егьсзалам,
Исыхчныстцан сыцәа арҟьалеит.
Амза сгәаҭан иҵаԥшьон,
Амшын ҳарԥьла иқәнаҭон.

Схәычра сцәалашәон амшын,
Ацәқәырԥ зхытцра сазыԥшын.
Ҕбак нахьхьиза ахала ицон,
Нышьқәак ашьҭалан иахьзон.

Исхыкәласуа аамҭа сышьҭан,
Исцәеилагеит, сыѽуа сашьҭан.
Баша иԥьысшьон сахьзара,
Сеидру иахьыҟам сахьцара.

Амшын ихылаз аҕба иҭан,
Анышь зырныҟәоз – акаԥдан,
Аамҭа зхытцуан аҟәара,
Исыгхан сыҟан саҟара.

Схәычреи сдуреи еихҟьахьан,
Сызҭаз аҕбагь ҭадырцәхьан.
Изызуз сеидру сызшәиз,
Ҟәарак сықәхеит са сшыԥшыз.

Ицон аҕба наҟ хара,
Агәы иҭазамзаап ахынҳәра.

* * *

Апсра иапылеит атла шгылаз,
Аҽеилнаххьан ипхашьо.
Ааԥын-быбш-ԥхыз ишалаз,
Еиԥыртцгәышьеит еибажьо.

Апстазаара хәмаргак иеиԥшны,
Ихытхәыцны цасҳәа ишоуп.
Гәыргьагь хьаагь зегь азеиԥшны,
Ҳаинымшәаҙо штак ҳаицтоуп.

Кьанцьак ҳаиԥшны иҳалахәмаруеит,
Иац игәыргьоз дтцәуо дтәоуп.
Иахьа изныҳәоу ҳақәмақаруеит,
Зыпсы еиҩызгаз аҳра итоуп.

Аҟамчы аҟьашьа цәгьа иманшәалоуп,
Алымҳа дагәоуп абла хҩоуп.
Апстазаара асаан ҳантәалоуп,
Иахьа иччаԥшьуп, уатцәы изҩоуп.

Арашәыга абжьы ааҩуеит,
Апша аҿатәҳәоит атла иԥсыз.
Аамта еикәагьежь саргәатеиуеит,
Амш каххаа сгәы иантапсыз.

* * *

Сгаʒахазаргь сгаʒахеит,
Иҟам, иҟаз зегь ҳәатәхеит.
Хҭысқәак ҭаан ʒын рҭоуп.
Ицҳаражәҳәо аԥша рыбжьоуп.

Жәытәи-ҷатәи еилырго,
Кәаркәашь ыртла наҟ иантҵо,
Ашәаԥь аазгазгьы дцахьеит,
Дыԥсит ззиҳәазгьы дыржхьеит.

Еимҭакьачоит шьоук ара,
Ицахьаз хынҳәит сасра.
Мцак еиқәырҭоит, ак ркьаҭан,
Иҷехәоит шьоукы аѳы рҷаҭан,

Рыбла ҭырхит гаʒақәак,
Ирзеиҭаҳәар сцәаҳәақәак,
Ишәасҳәо сымоузеи шаҟа,
Ажәа, иргылатәу збаҟа,

Мци ԥаршеии зегь злаʒо,
Ҳамшқәа гәазҭо, изыԥхьаʒо,
Сыԥсы аҭыԥан иара ҭаз,
Исхагыло уи баҟаз.

* * *

Амш еиҟәшәан сара сызгәылаз,
Сагәыламʒо арахь скашәеит.
Убас дмышьҭацәгьан сара испылаз,
Сыпсы кыдшәан сгәы иҭашәеит.

Уаҳа имҩамызт са сызқәылоз,
Сыҕеҳәа кьаҭа хәахахьан.
Сымыш сцәыргеит сыпсы згәылаз,
Шьоукгьы сажәақәа ркәыкәхьан.

Цәқәырпақәакгьы сʒыхь инажәлан,
Ҷамҩа узымжәуа ирҟьашьит.
Угәы ԥнажәаргьы, ус ргәыжәлан,
Аамҭа ианымшәаз сʒыхь ршьит.

Иҟьантазʒа атԥла еилнахит,
Ԥшак аакылсын ҭхагәаны.
Асыпса ҟәашқәа рыпсы ҭнахит,
Асырʒ илеиуаз иқәпаны.

Амҩа сырҭомызт изымцоз,
Асапат цапха ҭәиуам.
Амш сагәылшәахьан сыззымгоз,
Атԥх сыҩназкызгьы хынҳәуам.

СЫԥСЫ САШЬҬАН…

Сыԥсы сашьҭан, саруадаѡит,
Маҙа ԥшаашьак назмаҙам.
Исҳәеит иҟам, иҟам снарѡит,
Иубартә иҟам, ԥшшәы ахаҙам.

Ажәѡан скыдлан – етҵәа гәарҭак,
Хабарк уаҳа ҵьара избом.
Иамаҙамкәоу уаҳа тәарҭак,
Сныжьны, издыруеит, ҵьаргьы ицом.

Саргьы исышьҭоума сацәыҙны,
Сахьиз акәзар иахьыԥшу?
Ҽаҙәы ихалазар исхытҵны,
Сара тәымҵьара сшыԥшу?

Саргәатеиуеит, сҭып ркаамкәа,
Сшәаҵь сымпытҵахеит схаҭа.
Сыԥсы ҭоума? Сыԥсы ҭамкәа
Изуеи, исырцәарцу суахҭа?!

Амѡа иқәзар, мѡак инымтҵәо,
Иахьыԥшызар ԥсаатәк иаауаз?
Слымҳа итаѡуа ашәа ԥымтҵәо,
Сыԥсы иахылтҵуазар – ауаз?

Аҙыхь ҽамѡа згьама сзымтҵаз,
Сеиқәнархазар, ма, исыԥсны?
Исхагылоу ахаҳә ианыртҵаз,
Жәа ҭынхазар, уаҟа иѡны?

Адунеи ахышә лашара,
Сыԥсы ҽазар цаԥханы?
Ҳаи, сышԥақәхеи сымацара,
Сыԥсы сшашьҭаз, сыхәжәаны.

* * *

Са снасыԥын аӡә изыҳәа,
Са схазыҳәа смыжданы.
Амцахә сатԥхон аӡә иныҳәа,
Сара сымцахә иацәганы.

Сыԥсы еиɸысшон иатахызар,
Ишеибгаз инсыжьуан зны.
Цьара итаршәны истҵәахызар,
Исыхьчон убрагь шәа шәзы.

Салсуан амца сзаламгыло,
Адәы сыԥәын смыцхәханы.
Амш сашьтан амза ангыло,
Амра саҳәон тԥхагәаны.

Шьапеимаада адгьыл сыԥәын,
Сыԥсы снырырц ааигәаны.
Сыԥсы, сыдгьыл аԥсы сзыԥәын,
Сыԥан ԥсыла сҽаҳәаны.

Аамта хьшәашәа сшәара зцәызгоз,
Изгон тԥыԥхахь, хараны,
Ашаетҵәа ашамтаз избоз,
Аԥсы ахытҵуан иаашоны.

* * *

Имцахароуп сыҽеҳәа иахылҵуа,
Иажәахароуп са сбызшәа.
Сгәыҷра ныжьны амшын иҙхытҵуа,
Ацәқәырҧ самбеит акашәа.

Сыццакцәама сышьҭа нымхартә,
Сычҳа нҵәама сгәашә зырҷәҷәоз.
Сцьынць сахызар са сеиҭымхартә,
Сыдгьыл иакәан сызҭашәоз.

Изыхьчарыдаз сҭынха – сажәа,
Сырбылрыма ҩынтә сыршьырц.
Аҧша саҳәап – «сыҧсы рцәажәа»,
Цәашьыс снышәнапаҽ иакырц.

Ирбалааит сышьҭахь иааиуа,
Урҭгьы иашак рымҳәону.
Адгьыл ашәа, сымцахә аиуа,
Мцабз хәычҙакгьы рымбону.

Ҧсрала иршәаз гәнаҳа зцымоуп,
Саргьы инсыжьт ара мҩакы.
Амш сызнытцыз ҩыра знымоуп,
Исзанышәтца цьара акы.

* * *

Сшыҟоу сыҟаз, сызшәыргәаҟуеи,
Шәара сшәеиԥшʒам зынʒагьы.
Сыԥәымҳазар гатәыс шәҟәаҟәа,
Сҟәаҟәа шәыԥәымҳан шәаргьы.

Сара исыҵоу сара исымаз,
Ишәзархәаʒом уи шәа шәхы.
Сдунеи салаз, уа саԥшәымаз,
Сахьырго срыцыз сгәы, сшьамхы,

Ажәа ныхоуп, шәаламкьысын,
Иркәыкәны ишәымган са сжәар.
Ҳазшаз имҵоуп, игәы шәамысын,
Ишәыхьʒеит ауп жәак иҳәар.

Суахҵа змеидаз, сара, дгьылуп,
Амца дгьылаҷ саҷагылт.
Ашәҵ исзишаз фѡыхаа гәилуп,
Сымра храҷа жәѡан иангылт.

Аччаԥшь ацыԥхьԥәа хьыршаʒны,
Сыркәабеит сара сызтәыз.
Маʒак санаршьеит итаʒны,
Уиоуп изымаʒоу саниз.

Ухы уаҕоума исылакьысуа,
Са сызшаз иоуп сыцкы зҳәо.
Амѡа иаҳтәу ауп ҳазнысуа,
Иҳаиҵаз ҳамихуеит ҳанцо.

* * *

Алацҟьагеиԥш аамҭа сацҟьеит,
Изузгьы ыҟам, цәгьа сыркароуп.
Атцла қыцә хәыч арҩаш иатцҟьеит,
Абахә кнаҳаҷ, шьҭа иазҳароуп.

Атцла хоурақәа ирымбаргьы,
Абгьыц иатцәа ҷоуп ишҷацгьы.
Аԥша кылҟьа зны еиқәтәаргьы,
Адгьыл итцнажәоит адацгьы.

Ак зыхҭнутцо҇еак аҭнухуеит,
Ашәа зуҭаз агәыргьа унаҭарц.
Ишхәычҳоугьы уԥсы нухуеит,
Гәыцқьак рыцҳашьа иушаҭарц.

Амызгәыҭ ауп харантә иубо,
Аҕба инеиуа амшын ихылан.
Ҟаҭа змам иоуп зегь ирныҳбо,
Даԥшәымаха уашҭа дҭалан.

Ларха-ҩарха мшаҭа инеиуа,
Амш ҭацәқәа урыламхароуп,
Аҿыхацәа заԥхьа инеиуа,
Аҿыҩ аԥхьахә аҭәамхароуп.

* * *

Сыбла саркьа иснарбаҙом,
Мшәан, абас сажәыма?
Ацәқәырԥ ҙхытцқәа еиқәтәаҙом,
Амшынтцәҟьа хытцуа ишыма?

Избоит шәарҭак ааигәаны,
Асеиԥш гәнаҳа зуда.
Уарбак халеит ишәаны,
Игәаҭан ашьҭа ихыда,

Хара мцабз хәыцык лашоит,
Амца иатцхо итәада.
Аамҭа сгәыгракәа еиѳнашоит,
Сдоуҳа хҙы затцә згада.

Сышьҭа ԥшыхәѳык дахҟьашоит,
Деимдо дзышьҭоу закәызеи.
Дгьыли жәѳани рзеила ршоит,
Ԥрын, аԥсаатә зтәузеи.

* * *

Зи-мцеи рзеила рцәыʒхьеит,
Уаҳа шьҭа еинаалома.
Ҽынла жәҩан ианытцхьеит,
Етцәа рҧып ианʒалома.

Сыбла саркьа ԥеызаап,
Иҳәам шаҟа сзынхазеи.
Мши, ҭцхи, хьааи зжәызаап,
Иԥьоушьап, сызланхазеи.

* * *

Аҟырҟырҳәа аԥша аныҵча, санарԥшит.
Жәҩан Етәацьаа салацәҟәысын – сыхьҭашьит,
Мацқьа-шьацқьа атҳ наскьаган саахынҳәит,
Ашьха рышьыжь амра ахьгылаз сназыԥшит,

Саамҭа асаат ахыц ԥхьаӡага, мшыкгьы
аансыртцәеит,
Наҟ сахьҭалаз сгәашә ҟарулгьы, сыхьӡ
иансыртцеит.
Абжьаныҩра, абахә кнаҳа, ишьха уарбан
иаҷатәеит.
Акатцәараҷ абқәа иреиҩаӡоз уи аԥкәын
дысҟатәеит,

Идгьыл уарҳалыз шьац иатцәара кыргьы
ихыблаахьан,
Ахра иаҷыӡсоз арҩаш хьшәашәа аблақәа
цахьан.
Ахьы шәахәа амҩа иантәалан, хьымра саан
гьежь ихыжжны,
Сыԥсы рахәыц гәырк инкылдан абарҭ зегь зӡахуан,

Ашәа злысхуаз сгәы маӡажәа шьоукгьы гәаґла
иҭадырцәуан.
Дгьыл атцыхәа зыхәшәык неиуан доуҳа кәапеи
ихнатоз,
Ҷамҩа заӡоз насып иман уи иаҷыхәарц уахь ицоз.
Сықәын, сықәын, мҩак инымтцәоз, сара изымцоз,
сааԥсахьан.

Адгьыл кара, са сзыркараз, тԥла махә ҩакгьы
саҷшәахьан.
Аҟырҟырҳәа аԥша аныҵча, саанарԥшит,
Атҳ исцәаблыз, амш исцәаблыз цәаҳәа зҭамхаз
сгәы сҭаԥшит.

* * *

Ашәҭқәа ихырҟьеит аԥсабара,
Аиаҭәара угәы хнарҷоит.
Са сынхарцу сымацара,
Сыблаз кәапхәыҷқәа каԥсоит.

Ашәҭ абгьыц хәыҷқәа агәылшәеит,
Аиаҭәара ҽежьк ахҟьеит.
Уа сынхарцаз кыргьы сҿысшәеит,
Аха аҙынра сыхьзеит.

Абгьы ҷгәыхаа тҵаҟа илеиит,
Ашәаԥыцьаԥ рцәа иҭыԥсааит.
Аапын гәашәахь ҷыцқәак неиит,
Саргьы тагалан ахь сацәааит.

Арахәыц кәаркәашь аныхуа,
Еиҭанызтцо аамҭа мхеит.
Рышьҭа схылан са сыԥшыхәуа,
Дара еицрытцзом, са сынхеит.

Сара исхьааy урҭқәа ракәзам,
Аамҭеи дгьыли срыхьзазом.
Акәаркәашь рахәыц ԥтцәара ақәзам,
Аха ианытцхьоу сзантцазом.

* * *

Абжьы гомызт, аԥшшәы збомызт,
Сыԥсы иацын са сзышьҭаз.
Аамҭа сҿыжәын, арахь сызцомызт,
Абҕьыц сеиԥшын махә иаҿшәаз.

Ԥьара скаршәын, ԥьоукы схысуан,
Дара ицозгьы са исыхьзон.
Сыхшыѡ цәажәон, ԥьара иҭысуан,
Сыԥсы рцәызгарц ак сызбон.

Сшьара исцәыʒыз сыкә иахаѡон,
Сызныз амѡагь саннагон.
Ԥырак ҿыцны жәѡан еиҭаѡуан,
Мҭәыжәѡак саҳәан, саԥхьарц сцон.

Мшын еиқәымтәа, дгьыл баагәара,
Агәеисыбжь схьаа еиқәызмыртәоз.
Саамҭа ԥшшәыда зы-злагара,
Ахәыла ҭаршәны сызлагоз,

Ирылшәаз рыцуп, сеиқәхарыма,
Дыӄам сгәалагь заҳара.
Адгьыл дузҙа сызгарыма,
Хыкәша сзымцо ҿаԥьара.

КӘЫДРИ БЗЫПҬИ

Кәыдры ччозар, Бзып зҭәуом,
Амши аҭхи еихьыпшуп.
Блак анҭәуо, блак аангылом,
Гәи-пси ирхылапшуагь аҙәуп.

Иҭацәажәоит Бзыпҭа агәатҵа,
Кәыдры зхаану рацәоуп.
Пшкьаҿ ипа, Кьагәа ахатҵа,
Абаҭаагь урҭ драшьоуп.

Нарҭ Сасрыҟәа ихҿа камшәа,
Мцажәлак адгьыл ианнагалт.
Ҳныха саркьал абз анамшәа,
Кәыдри Бзыпҩи еипнагалт.

Ахцәы кьларқәа Кәыдри Бзыпҩи,
Шәа шәеицыччонатҵ ҳабзоуп.
Ҳапсы змеидаз ҳдоуҳаи ҳтыпҩи,
Кьысшьа рымаҙам, ипшьоуп.

Амца ҭынха, агәы апҿеыха,
Апсҟәа ирҭакыу аҿаҭахьа,
Ҳҿатәқәа рхьаа, ҳжәытәқәа рныха.
Кәыдри Бзыпҩи Апсны аххьа.

* * *

Сахьҙар сҭахын сызхьымҙашаз,
Исҳәар сҭахын исзымҳәашаз.
Сырзыԥшын шьоук сызҭахымыз,
Исхьынҳалон зынҙа исхымыз.

Шәак сарҽыхон ирымҳәашаз,
Раԥхьа днеиуан ирымбашаз.
Са сзыркараз усҟәак сыман,
Урҭ сдунеи иахын, иаԥшәыман.

Аамҭа спызшәоз салаҙомызт,
Дәыҷба зымца сҭалаҙомызт.
Сазыԥшымызт, аԥша ахьасуа,
Унаскьароуп аԥша уҽасуа.

Зымҩа шәҭыла иқәызтцахьада,
Умш антцәамҭаз ургоит ада.
Атцла махәгьы зны иаҽҟьароуп,
Уахьиз адгьыл зынгьы иугароуп.

Сахьырмыгҙеит са сзыхьҙашаз,
Сымҩа хырҭцәеит са сахьцашаз.
Изымцеит, рҳәеит, саԥхьа инеиуаз,
Исышьклаҳәуа исышьҭанеиуаз.

* * *

Са сдунеиаҿ даҽеа бҕьыцкгьы,
Сеиҭазражәуа амш ҿыцгьы.
Шьаҿак аԥхьаҟа сахьцаз,
Цәаҳәак сқьаадаҿ исзанҵаз.

Аԥша иақәтәаз, дцоз дахьцоз,
Дыѽуа дишьҭаз уи ихьӡоз.
Зыҽеҳәа згәытҵхоу, дыҽеҳәатәаз.,
Ихьыз сеидру иаарц ицаз.

Имшеит иҳәеит изыршаз,
Атҵх изымхеит изыцәшаз.
Деиҭеилырхит маҭәа зшәымыз,
Дҽеыжәыртҵеит аҕәра зкымыз.

Изымцоз инеиуаз дырхьынҳалеит,
Зегь зхаразгьы дыбналеит.
Ҭлак еилнахит аԥша иасыз,
Ишьҭа нымхаӡеит имѽасыз.

Шықәсык иалшоз иахьӡаны,
Амшгьы мѽасит ихәжәаны.
Сара сыда зегь рҿыцын,
Сара иацтәи амш сабҕьыцын.

* * *

Сышшәоз сыҟәлеит ацҳа кнаҳа,
Снеиуеит сыҟәлан иахьагьы.
Сцоу сгьежьуоу ҳәа зҵаарам уаҳа,
Збашьа змамоуп уи уажәгьы.

Ацҳа кнаҳа, уи са сымҩоуп,
Ишәарҭазаргь сыҟәлан сцон.
Сыԥсы зныршәлоу сыдгьыл хымҩоуп,
Ацҳа кнаҳа нҵәар – сынҵәон.

Нырцәи аарцәи реимадага,
Ацәқәырԥ хыҽеақәа рҭуҭан.
Ацҳа кнаҳа, сыԥсы аҭгага,
Адаҷ еиҵыхқәа сыхәда иахан.

Амца зҵарҵаз ачуан кнаҳа,
Зыкәа иҭысуаз бзиеи цәгьеи.
Амца кнаҳа, ацҳа кнаҳа,
Зыбҕа иқәсуаз зымцеи цеи.

Изгахьада зымҩа цҳада,
Згәашә алыкә аҽызыршәахьоу.
Ацҳа иавга зымҩа згада,
Аҙы мшын ирны ма ицахьоу.

Адгьыл кнаҳа иалакнаҳау,
Ацҳа кнаҳа, ҳашҭа агәашә,
Уара укаҳау, сара скаҳау –
Зегь акоуп, ихиозар ҳнаршә.

Адгьыл кара, ахьтәы баагәара,
Аамҭа чапа цҳас ихыу,
Ацҳа кнаҳа, сжәытәнхара,
Адгьыл сыҟәмырсҙо сызкыу.

* * *

Ахра иамшәаз шьанҵа ԥеыхан,
Арҩаш кнаҳа абжьы схыҩуа,
Исхагылоу абахә ныхан,
Жәытәи-ҷатәи рыбжьы зныҩуа,
Амчра знаҵаз мцажәла лыхны,
Аҽеҳәа мкьаҵа ԥсыс сахало,
Сеиҵахынҳәуан, сыԥсы ныхны,
Сыхәрыбгъыцны хәрак саҷало.

* * *

Исырымҭеит уаҳа ԥсгаха,
Нцәа изымхәыцыз сыршьаҳаит.
Сусқәа исырҭом сара схы аха,
Шьац хыблаахан сыркәаҳаит.

Абҕь ҩеижьқәа рхьыкәкәа инеиуеит,
Атцла амахәқәа ркәабоит.
Ашьха рикахь уарбак неиуеит,
Аҭәарҭа иахыԥрааз ҕбак рбоит.

Икәеикәеикәеиуеит арҩаш рыцыԥхь,
Ацәқәырԥ ҭрысқәа амшын тцыршәоит,
Саргьы исыжәлан сыргоит рытцахь,
Аԥьныш дгәазҭаз адыд кшоит.

Аԥшеиԥш саныʒлоит асакара,
Аԥслымʒ гәʒараҽ сышьҭа хҩоуп.
Схоуп исзымгаз ас сзыркара,
Ега зургьы исыхьша ԥтцәоуп.

СГӘЫҒРА АҨЄЫХА

Исыҟәшәон са сгәыҕра аҨеыха,
Исыҟәмҽиаз мшык аҽены.
Исымазма уаҳа аҧшыха,
Уажәшьҭа инсыжьроуп иара ѡны.

Сгәыҕра аҨеыха, ахәрахьаа,
Ахәрыбҕьыц хәычҷ иазмырҕьо.
Сҟәыпҧшра абҕьыцкәа хызҭәаз заа,
Сыпҳыз тәылаҽ сыда инхо.

Арахәыц па сыпсы зхаршәу,
Сымцабз сыҽеҳәа ианыччо.
Абҕьыц иатҷәа акәа итаршәу,
Ацәыкәбар хәычҷ, цас иччо.

Агәкәа рхьаа, аҙә изгәамҭо,
Адоуҳа зҭаршәу акәалап.
Агәыҕра ҨеыхаҲьаа знамҭо
Џьара аҙә дыҟазар ҟалап.

Амш мшымзар, са сзаҵәызар, –
Сгәыҕра Ҩеыхаимҕьо хәроуп.
Агәыҕра Ҩеызарсгәы ҭацәызар,
Инхаз схьаакәа рыѡроуп.

* * *

Уатцәы-амш акәын са сзыцәшәоз,
Уи иацхеит, ушьҭа сшәаҙом.
Иахьазы акәын уахь санцоз,
Амҩа сзыкәымлеит, сцаҙом.

Са сзыхьҙашаз сынтәагьы,
Цыԥх ахь исыцәцеит.
Аԥхын сшалаз схаҭагьы,
Абар ҭагалара сыхьҙеит.

Сгәы сҭацәажәо уа сҭатәоуп,
Тәыла ҷыцк ԥшаауа.
Схәычреи сдуреи еиҕацәоуп,
Еинсыршәарц ауп сзаауа.

Схәычра хьаа анхәыҷыз,
Знык ччарак азхон.
Адура тәылахь ишцатәыз
Аныздыр, цәгьа сгәырҩон.

Уаҟа идууп аҭыҙшәа,
Ухьаагь цәгьа иԥьбароуп.
Сара адураҷ ауп сахьшәа,
Ара қьачақьроуп, ихжьароуп.

* * *

Ажьакца зыхьтатаз амш сацрыхон,
Иамухша акгьы ыҟам, ицеит ишцара.
Атцх аԥсымҭаз лажәқәак сдырԥыхон,
Сыдмырцәеит, сдыргәаҟит, ишеит ишшара.

Анкьа сагәылсны скараха сааиуеит,
Ишәарҭамгьы шәарҭан избоит саншәалак.
Избо сзанышәом, иџьасшьоит, снеиааиуеит,
Ианыстцар, изхәаша дҟалап санцалак.

Дәыкаԥ сахьӡап ҳәа сашьҭан аԥшалас,
Аамҭа иаркараз, гәылагь дҭацәуп,
Зныкгьы ҳаиқәымшәеит аамҭа са исзалаз,
Гәаҭашьа змам ауп, баша ҳаицуп.

Рымтцәыжәԥа имԥаныргоит аԥсаатәгьы
жәԥангәыла,
Азатцәра жәԥанаԥ инхар ҟалаӡом.
Амтцәыжәԥақәа дрышьҭоуп дыпрырцаз са сгәыла,
Адгьыл зымтцәыжәԥоу аԥрышьа изтцаӡом.

Зишьа зыпсышьоу иҵекыдҟьан дгәаҭеиуеит,
Шәалҟьа мран дцәыртцуа, нас дынкабо.
Игәашәаԥ, дизгәаҭом Аԥсцәаҳа длеиԥеиуеит,
Адунеи ду ирҭазшәа иашҭа дахьҭоу.

* * *

Ақәа леироуп са сыԥсы,
Ақәа леира.
Исхоуп ашьыжьгьы бласы,
Амра ҩеира.

Шьха иагәытԥьо арҩаш зымтәа –
Са сшьамхы.
Абчараҳгьы, уа ԥхьагыла,
Жәаҩы рхы.

Ашьауардын ашьха рыхьча –
Доуҳа ԥры.
Аетԥә кыдшәа, Нарҭаа рымца,
Шьыцра ашәшьы.

Ашьха рика-дгьыл баагәара –
Ҳа ҳкәалҙы.
Амза кыдла, атцых тԥацара –
Ҳа ҳуатцәы.

Аныхамца, ныҳәа ҷымцәа,
Ҳаикәарҭәы.
Амш гәатҽи, атцых зымца –
Сара стәы…

ШӘА ШӘЫРДЫРУЕИТ…

Аԥша сында, аԥша сында,
Адунеи гьежь сакәшахында.
Ажәтцыс ԥрында, ашәтыц птында,
Аҳ имтԥәыжәҩа сытцеикында.

Ааԥын шәтыцкәа, ашәтыц шьхыцкәа,
Амза шәахәа, абла ҷыцкәа,
Атԥла дацкәа, адәы мархәацкәа,
Сыԥсы згәылшәаз аҽеҳәа кәицкәа,

Сышԥадырҟьалеи сахьцо сзымцо.
Сызлагазгьы ашәа сзымтцо!
Сыкәты каркар кәтаҷь азымтцо,
Сызҭалазгьы адәыԥба анымцо,

Изҭаху иитаху иҳәалааит.
Аԥша слааит, ашәтқәа шәтлааит.
Амҩа иқәлаз днаскьалааит,
Жәҩан Етцәаԥьаа лашалааит,

Атцх аблақәа цырцыруеит.
Аҙы италаз, аҙы дыруеит,
Шәа шәырдыруеит, са сырдыруеит,
Ацәгьа зыршо Нцәа дидыруеит.

Са сыԥшында, ҳаи, сыԥсында,
Аҙын агәтаз сык аунда,
Амца скында, амза тәында,
Сабаҭахыз, са сыминда…

Шәа шәырдыруеит, са сырдыруеит.

* * *

Исыздырам Иахьа исзалоу,
Амш– зхьаақәа зхьынҳалоу.
Атҳ саԥеыжәтцын, амш снаԥылеит,
Шәахәа лаша дгьыл ианылеит.

Сара исзымгоз, сара исзымбоз,
Ашәтқәа рылабжыш анымбоз,
Еитацрыхон хьаак сгәы,
Сықәнархарцу схьаа агәы.

Аԥшра сылшонатҭ сыԥшын,
Иацгьы иахьагьы амш еиԥшын.
Хьаак ҳнатон еиҩшаны,
Аччаԥшь акәзар – еитцаны.

Сара исацәҳауан зегьы,
Исхарамеи, мшәан, акгьы.
Ишәҳәа, измада, нас, гәыбҕан,
Амш сзаламʒаз – избан?

Сара абастцәкьа сажәʒану,
Ишышәҳәо саамҭагь цахьану.
Иацы ишәыман сара сҭыԥ,
Иахьа исымамкәа насыԥ.

Сышәҭ абҕьы иатцәа ҷдыршәеит.
Аха башоуп, сшәызмыршәеит.
Амш салыжәгеит, смыцхәуп,
Аха аамҭа сышьҭа ануп.

АСЫПҬСА ЦЫРЦЫРҚӘА

Амра зыпҫсыртоу, асыпҫса цырцырҚәа,
Аамҭала ашьхаҚәа ршоура еиҚәзыртәо,
ЖәԥангәашьаҚәа рхьаа дгьыл иамырдыркәа,
Рыхәрақәа ҷыʒәʒәан аʒиас иахьʒо,

Шәыпҫҭазаара хьшәашәа исанаҳәо маҷʒам,
Пҫрамԥа ианылаз, ианысыз пҫраны.
Шәылымкаа гәырҕьа дук ала сыҭхаԥьʒом,
Саҷыкьасоит амш саргьы слаҕырʒны.

Изҳәада са схьаа мацара сыцрыхоит,
Сшәаԥь назсырҳәаша дынхароуп аʒәы.
Асыпҫса цырцырҚәа хәшәык еипш исыхәоит,
Рымԥа шмариамгьы, иапылоит уатԥәы.

Сыцәа зырҟьало, апҫтазаара исзалоу,
Амш агәеисра иахылтцуа абжьы, –
Асыпҫса цырцырҚәа, ахра иахьынҳалоу,
Мра цыпҳь иасаркьоу, иагәашәу шьыжьы.

Шәгәамчоуп исиааиуа, арыжәтә еипш сызҷыхәо,
Зыпҫсымԥа иахыццак зыччапшь ааскьо,
Схьаақәа, исеишуа алеипш, исыцрыхо
Срылган снаскьазго, уатԥәымԥахь сызго.

* * *

Аамҭа сангылан аҽыкәашеиԥш снеиуеит,
Зны-зынла аҵлахь саршәуеит лапҟьаны.
Сҽы аҕәра ианымшәо, иԥашашо игәаҭеиуеит,
Аҽуаѡ дыԥҳәысны, дабацо уажәааны?

Шәахәа мра ахьы уарҳал канаршәуеит санылараҵ.
Ахьы мра ахьы мца саҽҟьарцаз хҽаны.
Рашьла Сасрыҟәа ддәықәлеит дыспыларц,
Иашьцәа длармышьҭыр лаԥшыла ихьӡаны.

Ахраҟәа ирҽытҵшәаз ахаҳәгьы саркьалны,
Аныѡбжь еихсыгьуам, са сҟынӡа иааӡоит.
Хырԥашьа змамоуп иузишаз аԥьалны,
Ахраҟәа рхьаа ахаҳәтҵәҟьагь арҭәоит.

Бзамра ѡагылоит, ԥсымра ҭашәарцаз.
Шьҭаҟьашьк ажәѡан ианыруаз былны.
Амзагь ѡагылоит, аҵх лашарцаз,
Аҵкы еиқәаҵәа ашәызҵаз амш иахьӡаны.

Хра дгьыл санықәла, мзаҵхгьы спылеит,
Салсроуп арыжәтәеиԥш аҵых ҭарцәны.
Амра-шәахәа-лаша ахьтәы саан сангылеит,
Саҵҭашәарц ԥсымра, ашәахаак ҳәаны.

* * *

Исышьҭаҽыртуан сышьҭа ихылаз,
Рыччаԥшь ааѽуан исыхьӡоз,
Сымѽа ԥыртԥон саԥхьа испылоз,
Сышәҭқәа сцәыргон исаѽс ицоз.

Амза хьаҳәуан сахьцо сцарцаз,
Аԥша иснаҭон анапқәа.
Аетԥә салацәҟәуан сымшәарцаз,
Срықәсуан амра ашәахәақәа.

Сыԥсы арыцқьон амца итԥҟьоз,
Доуҳа ӡышхәасгьы снахәон.
Сышьха-уарба-мҭәыжәѽа исҟьоз
Аапсар, сымѽагь уаҟа интԥон.

* * *

Ашәа назгоз иашәа нтцәазаап,
Аԥша ицхраан даанагон.
Ацҳа иацәаашьаз датԥнагазаап,
Деиҭазмыркәа ныpцә дынхон.

Ҭыси ҳәыҳәи ирыхәлацәажәоз,
Ибызшәа акәзаап имаҳаз.
Адгьыл кара аҽы зырцәажәоз,
Ихысны иахьгәырґьоз даниуаз.

Ала ууа аҭыԥ иахытцуам,
Изааҙаз дамоуп цьабатәыс.
Ажәа зҭыԥу ахәра аныҭцуам,
Адгьыл ҳамоуп рххатәыс:

Игазҽазуа раԥхьа иныкәлаз,
Зыҽеҳәа иатцхо инырхатәыз.
Зҽы аґәра нкыла зхала идәыкәлоз,
Зцәа-цәашь нага изхаркыз.

Дҟалан, дыҟан, дыҟаҙамызт,
Ааишьа зцашьоу лахьынтцоуп,
Ҽынла жәԝан етцәа акҙамызт,
Ашәа анҭцәамҭа назгоз ԥшоуп.

* * *

Ишԥасцәымгу атҳ еимгәахәла,
Лаҳәа ԥштәыла иҭаҳәҳәаны.
Сзыцәшәо сеидру, зныкианыхәла,
Сыԥсы ѡналоит иҳәҳәаны.

Аԥҭа еишьылқәа амза хызѡоз
Ргәаҷоуп сҭынчʒа сызмыртәо.
Сажәеинраала ҭхыла изѡыз
Ԥызжәо аҟынʒа сгәы ахзыршәо.

Атҳ, сыбжьазкыз агәарабжьара,
Аԥшшәы еиқәатцәа зашҭа сҭоу,
Схышә икылԥхо алашара,
Сызхьынҳало сымш иахәҭоу.

Амца ҷымцәа, сыԥхыʒ тәыла,
Алашьцара сгәы еиҟәзыршәо.
Сшәара нымҭцәа-зымтәа, мгыла…
Атҳ еимгәахәла зегь зыхҟьо.

Сеалызгарцаз ақьаад ихҭаскыз,
Снаршә архиома, сыблаҟьоит.
Са сызҳәынҷаз, атцых сҭазкыз,
Атцкы акалҭқәа сханарԥоит.

* * *

Изымцаз днеиуеит дкаҳа-бҕало,
Ихьзарц ишьҭоу дынхацәоит.
Гәырҕьа азназгарц шҭак иҭало
Асас, иаамҭа наскьацәоит.

Аԥырсал назышьҭыз ҕбакгьы,
Амшын гәыжәла иахьыԥшуп.
Фырхаҭа мҩа иқәлаз шьхакгьы
Аупа шкәакәа ажәҩа ихшьуп.

Анасыԥда насып дашьҭан,
Цәыз змамыз ԥшаахк ибон.
Азы ахьышьҭра, хынҳәра иашьҭан,
Азыхь хәымгоутәыр иҭабон.

Амра хьашра амш иантцәамҭан,
Ҽынла аԥхыз аԥшшәы ахазам.
Ашаетцәа ԥхоит ашамҭаз,
Жәҩан етцәада иԥшзазам.

Амш аԥьыба ҭанарцәызаап,
Шьыжьнатц хҭысқәак ирзыԥшын.
Амза ԥхыз лашак абазаап,
Ишшахьазгьы жәҩан иаркын.

Исзеилмырго ицази иаази,
Зымца сишьҭоуп, сихьыԥшуеит,
Исмаҳарц иҳәази, изҳәази,
Схышә ԥардала иасыркуеит.

АЖӘҨАН ИАЛАН ԥСЫК ШАҟЬО

Исымҟәытцшәеит еимхәыц цыран
Мшык сызҭамзартә сызҭазаз.
Лахьынтцоуп ҳәа иануртцаз ҩыран
Саԥхьон амшқәа исыздырхиаз.

Ашәа салан ԥсаатә мзанрак,
Аамҭа иаԥысны имҩас ицоз.
Ҳәатә ианымшәо ихалаз амрак
Сыԥсы ацәызгон иантҭашәоз.

Шьац иатцәара уарҳал каршәны
Аапын иаццаз сгәыгра абжьы,
Сыԥстазаара иалҟьаз наршәны,
Мшык насхаршәны ицон шьыжьы.

Сгәы стацәажәон инхаз зхала,
Ҳаинымшәарҳәагь цәгьа сацәшәон.
Идырцәахьан мцакгьы мцала,
Зи-мцеи реиқәшәара сахшон.

Даҽазныкгьы сеиҭаихуан,
Амца иалан ԥсык шаҟьо.
Иантцаз ҩырак сымш ианысхуан,
Сыԥсаатә халон ажәҩа ҟьо.

Адгьыл сакәшон, сыдгьыл лыхын,
Жәҩанахь мҩакгьы сыԥшаауан.
Ажәҩан амахә амра кныхны,
Дырҩегьх дгьылахь сылбаауан.

Сымцазеит араҟагь ныжьны,
Уахьгьы истыԥыз сымбазеит.
Сыԥсы сцәызгаз ара сныжьны,
Аԥсаатә мзанра мылбаазеит.

* * *

Аамҭак сацуп аӡлагара,
Цәгьагьы-бзиагь зыхәлаԥсо.
Уқәызгало зны асакара,
Аурҭ аԥслымӡ науҷаԥсо.

Жәфан лыԥхала мфа уркааројп,
Мралашароуп шьҭа зыӡәӡәо.
Гәнаҳа згаз ихаҭа ишәароуп,
Иԥымжәо қьаадны угәы иантцо.

Иушьҭоуп лацҳан ушьҭа ихымҭуа,
Зны иуцәыӡуа, инаухьӡо.
Уаргьы уӡуеит зны ианыӡуа
Шәашҭа иҭытцӡом зны ианцо.

Аамҭа хәыла иахәлаԥсазгьы,
Иамлагаша арыц иаԥшуеит.
Зуалқәа ныжьны инаскьазгьы,
Аамҭа ҽыцьбара хынҳәуеит.

Цьара иупылоит, ма иухьӡароуп,
Сацәцагәышьеит шьҭа ҳәа уштәоу,
Аџьар иатцоу, уахьцо иугароуп,
Акгьы нижьӡом зга зыхәтоу.

* * *

Амҩа сыԛәын, аамҭак снык̆әон,
Сахьцоз ҽеила исымбошәа.
Ажәҩан сыԥхьон, адгьыл сыгәон,
Сымцахә ныжьны сцарашәа.

Ахәымпал иаҷшәон ахыцгьы,
Изыԛәкыз ҽеила иҭҭаатәны.
Амца зхылҭшаз ҳаҽеҳәа кәицгьы
Избон ԥсыкеиԥш ихьчатәны.

Абга дҽыжәымларц иҽыжәҭхьоу,
Адгьыл гәеисыбжь змаҳара.
Ауасиаҭ аҩыра ианытҳьоу,
Ԥсыла ишырҩыз зымбара.

Ԥсахҩык, зарҭмак̆ ацәгьа ҭызго,
Аҳамҭа иҩычан иартәахьоу,
Зымцахә зыдгьыл ашәи анызго,
Иаамҭа шԥиҽхьоу шәаҳахьоу.

Иԥсы рзишоит хәымгеи-ԥьныши,
Иахьырзымхо иаргьы дыргарц.
Шәԥьыба иҭашәҭа ԥьыкеи ԥыши,
Шәымч анымхо урҭ шәрыхьчап.

Сыԥсы сгәытцак усшәа снеиуеит.
Сымҩа исзымго сых̆ьошәа.
Сыԥсы иахылҭуа ԥхарак аиуа,
Сыҽеҳәа кәиц еиԥш инҭәошәа.

* * *

Адгьыл иқәтцит алашьцара,
Ажәԥан гәашәқәа аанартит.
Атцх аԥылеит ашьыжь шара,
Дгьыли-жәԥани неиҽаԥшит.

Адгьыл хьшәашәа агәы итысны
Амра хытцуан ашьха рхәы.
Амш асаан лаша ианысны,
Мшынла иархьшәашәон агәы.

Аамҭа-гәашә цаԥхак азыԥшаан,
Ашҭа сҭысуан сцеит ҳәаны.
Атцых ажәԥан етцәа еилыԥшаан
Срытәхә исырцәон снаӡаны.

Ҽыхәа-ҽыжәла сыцкәын дааиуан,
Сымш зысташа игәра ганы.
Аԥша кылӡырԥгьы леиԥеиуан,
Сҽыхәа иҽыжәларц илбааны.

Илашьцоума, ма илашоума,
Аетцә кыдшәан икашәоу,
Сгәыҕреи сгәалеи сымш ршома,
Хьаас ирымаӡам сызлоу.

* * *

Апҭа рхан ду Амра дәылтцит,
Аччабжь ааҩит шәахәа ҷпы.
Аетцә рышьҭа жәҩан ианытцит,
Ианыʒытҭылеит мра напы.

Пшачча иччоз апсабара,
Рыхьтәы ҟәынақәа капсон.
Схы сазнымхарц сымацара,
Апсаа сашәақәа хдырҷон.

Исаҳаʒомызт ирҳәоз, ируаз,
Ирымҳәацыз ашьҭа схын.
Дара ирымаз сара исзыруз,
Сара исымҩазгьы хазын.

Ацәгьа зузгьы дацәшәалааит,
Ирацәоуп амцеипш узбылра.
Мҩамыш икәугьы дцалааит,
Апхьахә имаз изызгара.

Амрахәагоуп снап ианузеи,
Ашәҭыц аччапшь сгәапхара.
Ҷыцк сыпшаахуеит ҳәа сзаҷузеи,
Идырны ажәра шсыхьʒара.

СЫПҬСЫ САШЬҬАЛАН САУЕИТ

Атцла ақәцәаҽ сыпҬсы кнаҳауп,
Пшак анасуа иартцысуа.
СыпҬсы каршәны ашәҭ еитаҳауп,
Аʒын ахьҭа иазмыркуа.

СыпҬсы ҽеыжәуп амш аҽеыхәа,
Аамҭоуп, тәашьак назмаʒам.
СыпҬсы ʒыхьуп, сʒыхь шәаҽеыхәа,
Шәтцеҷьаҽ цәыцакгьы таʒам.

Цәашьуп амза аҭахамҭаз,
Атцых иакәашәаз етцәоуп.
Ишәзынсыжьуеит сара сцамҭаз,
Сытцла ибгьы иатцәан иаҽоуп.

Ашәи анықаз сара схаан,
Ицәашьын, ныхҳәан са сыпҬсы.
Дгьыл сыԝназкыз ирыцәгәаан,
Жәԝан иахалеит уи бласы.

Етцәан, имзан, имрахәагоуп,
Шәахәа хацла илбаалап.
СыпҬсы ныжьны, сара сцароуп,
Пшасын мтцәыжәԝада саалап.

* * *

Аԥша аԥсыԥ насхьысит ҳауан,
Амш инкылышәшәа иаауаз.
Раԥхьа игәазҭаз дарбан ҳауа,
Зи-мцеи шеибарԥсыр ауаз.

Аамҭа ашәаԥь аазгоз нгылом,
Аԥша ицәылаз зегь аартуп.
Зҭоурых иарҙыз ишьҭа анылом,
Пша иазымхҩаз игәы иҭашьуп.

Сара сирагь мшык иаԥеыхан,
Сцамҭагь мшык иаҟәырҷахоуп.
Ашәҭ игәылтԥыз қәыцк аҽыхан,
Маҙак цәыргоуп, цҳак ҽаҟәоуп.

Агәқәа еимаздоз, заапын зцәыргаз,
Насыԥк, бҕьы иатҷәан иҽаз,
Апытҟәыр хәыҷ згәашәа ҭыргаз,
Аԥша гәрамга зшьыцра зҳәаз.

Зымца нзыжьыз хьаа нымҭәак,
Аамҭа иҿеыжәу цәгьаҳәаɷык,
Зыԥәра иаркараз мɷасɷ зымцак,
Зҿеы аҕәра знымшәо ныҟәаɷык.

Срыцуп, скароуп, урҭ срыхәҭазаап,
Цәцашьа змамоуп, баша сжьоуп,
Иузанымхуа лахь иантԥазаап
Иузыԥшу, егьырҭ зегь ԥшоуп.

* * *

Сгәыҕра зҽыжәлаз ашәа шьҭытцуан,
Дгьыл саҟәыхны хыхь сызгоз.
Ацәқәырҧ ҩыра ҧслымз ианытцуан,
Амшын гәыжәла ҧыххаа иахьцоз.

Са срызшан зегьы сырзымхо,
Ҧреи-ҧшеи еиныршәо мшынгәы схын,
Хьааи гәырҕьеи арахь иҙхыго,
Иснаҭаз сымнахуан амшын.

Амца зкыз былуан иццышәха,
Хәрашәан ирҳәоз хәра зырҕьоз,
Амши аҵхи зынҙа аҩашәха,
Сыргәыбзыҕны саамҭа згоз.

Сышьҭа иашьҭалон сымцацкәа,
Са сахьцашаз заа иҙбан.
Амш сыхәлаччон имшацкәа,
Атцых сгәалақәа ирхьыгҙан.

Ашәа гон ишгац еиқәымтәо,
Амҩа сықәын уахь снаҙарц.
Сашьҭоуп ашәа, сашьҭоуп сзымтәо,
Сыпсы зхастцо сытцла мҩарц.

* * *

Ҽамԝак адгьыл – са сыхәҭаа,
Ҽамԝак ашәа – сзыхҭынҵоу.
Аԥсҭазаара инымҭәо ахьаа,
Цәаҳәак сыхьӡала ианҵоу.

Ҽамԝак ажәԝан аеҵәара,
Ҽамԝак арԝаш – ашьха рӡы,
Истынхаша сыхьӡ мацара,
Амза хьшәашәа, ақәыԥшра ахьӡы.

Ашара иацыз сан лыбжьыхаа,
Аӡаӡа еимхәыцқәа сыхәда иахаз.
Рыжәтәны исылсуаз ашәҭ рыфԝыхаа,
Уарҳал шьацра – саапын зҭаз.

Сызларҟажоз слакә нашана,
Мҭәыжәԝа ҽыхәа-сызҷаԥшьоз.
Рыбжьы ахьықәыԝуа макьана,
Адәы иатҵәаҿ ашәҭ зыҟәшәоз.

Ацыха ӡыхь, сеирыӡ шкәакәа,
Алакар са сҿы зыӡәӡәоз…
Уа ишынсыжьхьоу агәра мгакәа,
Сеиҭахынҳәны уахь сызцоз.

Ҽамԝак аамҭа зынӡа исзымхаз,
Сдәыш нзыжьыз схәычра-ҽыԝ, –
Сыԝуа срышьҭоуп ԥьаргьы инымхаз,
Уаҳа иззымхаӡаз сыхшыԝ.

* * *

Истахҙам сара сызтцәуо,
Санԥслак, ргәы иагар.
Еилагьежьуа сҭахы, сыуа,
Гәырҩас, хьаас иќартцар.

Меигҙарахда аамҭа змада,
Раашьа рцашьои шаќаҩы.
Зынарха атцла амтца итәада,
Ҳаишеит усеиԥш ашаҩы.

Ҳанаауаз изгәыргьоз арбан,
Ҳашьцылеит ауп, уаҳа акгьы.
Иацәцахьада апсра, дарбан,
Дацәцарц дыќаҙам аҙәгьы.

Истахҙам, сыԥсыр, сыртцәуар,
Сзыхьҙаз шәымаз, ишәҭаххар,
Сыхьҙ, исхарсу ҳаҳәк ианылар,
Еиҳау сашьҭам, исҭынхар.

Сыхьҙ ахьыќам шәашьҭамланда,
Мчыла уахьдәыцәло узцаҙом.
Жәак сызлаќамыз рымҳәанда –
Псроуп, апсратцәкьа сацәшәаҙом.

* * *

Амш анкьаҽха ихьҭахеит,
Апҵа хытцын иԥшахеит.
Аетцә кыдшәан ихәахеит,
Сара абарҭ зегь сырҭынхеит.

Ақәа хкәаргьы са сқәахон,
Сашәа нтцәамҭан са сшәахон.
Сеыхәа шнеиуаз аҕәра ԥтцәон,
Сымѳа еикәшарагь ҽыц истцон.

Апша сақәтәан, са суаѳын,
Зымтәа идәықәу ныҟәаѳын.
Сыпсы сыҟа дгьыл сатәын.
Са сызлаҟоу са исхатәын.

Ԥшазар сурҭхоит, сыцьбароуп,
Зымха еилымгақәа сраҕоуп,
Лакә фырхатца са дсашьоуп,
Баалоу-ԥха лашҭа сҭоуп.

Идырны цәгьашақә ак ҟастцом,
Цәгьа зыхҭнырҭаз бзиа згом.
Ҕьыч иргылаз ѳнықаҽ стәом,
Абарҭқәа здыруа сырзыхгом.

* * *

Абз ирцаз, ажәа ирцаз,
Бзиала рҳәеит уи зыҙбаз.
Уара иурҭаз, сара исырҭаз,
Еиламырсҳакәа изшаз.

Ажәа ироуп ажәлар ирцаз,
Ҳазшаз Ажәа амаа икуп.
Ажәа азҟаза ажәа ирҭаз,
Ламыс цәымзан ихаркуп.

Бзиарами абз иитаз,
Ажәа иҳахьуаз зегь аҳәеит.
Ажәа ҳаҭан, Ҳазшаз иишаз.
Дунеи ҟьаҟьаҷ ҳҭып ҳирбеит.

Амца иалгоуп, Ажәа ҙрыжәуп,
Зны ихҭыԥуп ғьара зқәым,
Аамҭа иацуп, Ажәа ҽыжәуп,
Уагом уацзаргь иахьакәым.

Абз ироуп, Ажәа ирцаз.
Бзиара убааит аԥхьа иҳәоуп.
Уара иуцшаз, сара исыцшаз,
Ажәа зхьысыз рымца еиқәцоуп.

* * *

Аԥҭа ркасы амра иахысхит,
Мра шәахәала сҽы сыҙәҙәарц.
Ажәѡан аҭла етцәак ҽысхит,
Адгьыл уҭраҽ иластцарц.

Мцацәа еиқәыстцарц кәицк саҽатәхәоит,
Аетцә цыршәа сыҽхәа збаз,
Аетцә рымца нас аратәхоит,
Жәѡан етцәала зымца еиқәтцаз.

Жәѡан Етцәаҵьаа дгьыл ианышәар,
Иҽыцны мцажәлак ҽыц иаҳкуан,
Ҽыцны идәықәло аҽыц дацәымшәарц,
Бзоугьы амтцәыжәѡақәа ааҳартуан.

Ацҳа зхым аҙиасгьы иртәуп,
Уацәшәо уҭалар арра цәгьоуп.
Абԥьар ҭҟьароуп еитцых ирку,
Ажәа инамѡыз баша иҳәоуп.

Ҽы иақәымтәо ҽы дканажьуам,
Ажәлар ѡашьан ҟалаҙом.
Жәѡан зынхарҭоу жәѡан нрыжьуам,
Амреи аԥҭеи еибарԥсҙом.

* * *

Иарту гәашәуп ауаа зҭало,
Абна ахыҵәоит ақьаԥҭа.
Ахра иаҿало иоуп ихало,
Зны даҿкьаргьы, ҳаҕаиҭа,

Амҩа газар, аҳә данылоит,
Зны дхынҳәыргьы мҩабжара.
Амҩаҿ иуҭахым дуԥылоит,
Иҳәатәхоит иуҭахым зҳәара.

Аҕәра ианышәаҳом аҿкәа зегь,
Ҟыш дахьыртахым рацәоуп.
Ихьӡ изҩахаҳом ирҳәазаргь,
Гаҳеи ҽраԥшреи еиуацәоуп.

Акаҷбеи иҟәрышьгьы маатуп,
Зҭак узаамго ухаҳаҳом.
Амш ахьнеихьоу гәазҭо саатуп,
Аамҭа асаатаҿгьы инхаҳом.

Амра гыларгьы иҭашәароуп,
Амшқәа еиԥшызаргьы ицалоит,
Агәы иҭыхо абз иаҳәароуп,
Иузымҳәаз хьаан иузынхоит.

* * *

Слабарҟыгәуа мҩакы сыкәуп, интҵәаҙом,
Сышьҭа ихылаз сызҭахымгьы сырбаҙом.
Амца салсит сымбылҙакәа санааууаз,
Баша гәыԥран, сара усҟан сыззаауаз.

Саамҭа сырҙит, сымш саԥыртҵит,
Аԥша саццан, зынҙа сыҙит,
Ақәыц сҷыхеит ашәҭ еитасҳан,
Абыз сырҙит саркьалк кнасҳан,

Сыкәра сатҵан, ига-исзымго,
Иашак сашьҭалт, иҳәа-исзымҳәо,
Сызмаҙамыз шьоукы сдырҙуан,
Итҵәахыз зцьыршьоз еиҳа ицәыртҵуан,

Ҩнык сыҩнамзо сгәыжәла сиааиуан,
Зынҙа исцәыҙхьаз гәыԥрак ааиуан,
Лыԥха шәахәак снахьынҳалон,
Жәҩан лабжышқәа снапы ианбалон.

Сымҩа анызгон жәҩан лакытца,
Ҳазшаз сиҳәон, хьы шьаргәытца:
Срылга истәым сызлахаз,
Скәиц хәыч ахәа иҷеҳәахаз,

Мцабзк ахылтцыр, сарԥхалап.
Слабарҟыгәуа ус сцалап.

* * *

Имҳәа-мырза шәарҭак ааиуеит,
Са сзырҿыхо сгәы сҽантɑо.
Аԥша схышәаҿ илеиԥеиуеит,
Сыԥсы ахац хәыҷ инантɑо.

Амԥанызаԥ аԥҭа шкәакәа,
Амза иаҿаршәны ихнаԥон.
Сгәы сҽанызтɑоз агәра мгакәа,
Са сызхымыз ԥнык сыхьчон.

Исмырҳазгьы уалкәак сыкәын,
Аԥша иасҭон уаҳа акгьы.
Сыԥстазаара зынʒа ихыкәын,
Схы сазныжьны ицеит зегьы.

Сгәыгра ҽеыхәагь агәра ԥтɑәазаап,
Хра мԥак шьҭыхны ԥада ицон.
Мԥак сызнылазгьы ҳәынтɑәазаап,
Схынҳәырц салагар интɑәон.

Сымԥа нтɑәар саргьы сынтɑәарҳәа
Сшәон, сызцозар ҳәа снаскьон.
Даҽеа ԥсы затɑәык снаскьарҳәа,
Исычҳагәышьон, нас сынтɑәон.

* * *

Скарахатцәҟьеит сыԥсы сзымго,
Атцхи амши сыршьаҳаит.
Сдунеи салоуп бжьык анымго,
Сгәеисра абжьытцәҟьагьы смаҳаит.

Махәҩак иамҟьо сахьынҳалоуп,
Аамҭа иаркараз сара сеиԥш.
Зсара змыхәо зыхәашьк салоуп,
Изызбаша ԥхьаҟа спеиԥш.

Ишԥеихсыҕьи ашәа сҽызхуаз,
Ԥсаатәгьы иамҳәо иԥырхьеит.
Аамҭа сеисон сышьҭа анызхуаз,
Сара сыкәраҽ уи нтцәахьеит.

Сара сзыҳәоуп изынтцәазгьы,
Сара сакәу иара нтцәоу.
Сызхьынҳалаз махә иԥтцәазгьы
Аамҭа иахарастцон иахьҩоу.

Ашәоу уазу са исыздырам,
Сара ажәала исҳәон акы.
Азыхәашь санҭала сзыруам,
Савсыртә иҟамзар мҩакы.

* * *

Аҽы кәаша, амш шкәакәа,
Ҕәра узаҽамкуа изқәаршәшәон.
Схы сшацәымшәогь агәра мгакәа,
Абаз шьҭысхыргьы икашәон.

Ашәаԥыцьаԥ ахра зҩычоз,
Ирҽашәшәоз аԥша кәашон.
Арҩаш кнаҳа шәахха иччоз,
Аԥсырҭа мшынахь иҩны ицон.

Икаԥкаԥуан ашәа ззымҳәоз,
Ус ауп иахьзыртцаз ҳа ҳҽы.
Асыԥса кнаҳа мра иазымгоз,
Ублагә ахәуан хра агәаҽы.

Сырхьынҳалон амш ахҭысқәа,
Ҭәыцк сагәыларшәын цьара.
Атцх иалазуан сыԥхызқәа,
Амш саҽытцышәшәон сара.

Сахьҭакыз ахыцқәа ԥыстцәон,
Абжьас ҭызгон исыбжьарц.
Слахьынтца рахәыц аныстцон,
Абжьас кара аԥсы ашьарц.

* * *

Сҵыс хәыҷ иамазаап ҳәатәык,
Имшаҙацкәа абжьы аргеит.
Исызгәамҭаз сара стәык,
Атҵх иалган иаанагеит.

* * *

Мцоуп сызҽыхәаз са саниз,
Хьаан саҙыржәт амца ишыз.
Аԥша амҭәыжәԥақәа ҽаҳәан,
Ицеит сышзымԥыруаз аҳәан.

Ҽамԥак ҙыхьын сызхәышәтәыз,
Убри сдыржәуан насгьы хәшәыс.
Ашәа зҳәоз аԥсаатә рыбжьы,
Исызхеит, исаҳан шьыжьы.

Ажәԥан сатҵаԥшын, сажьеит,
Аетҵә рымца сгәы иҭаԥхеит.
Етҵәак ҽысхыргьы ҫтаххеит,
Сиетҵәахап саргьы ƙасҵеит.

Жәԥан Етҵәаҵьаа цас сыржьон,
Схы сзырдыруаз, цас иччон.
Са сыдгьылтәын, дгьылаз сшан,
Дгьылаҽ имлашоз етҵәан.

Мԥак санылан сыԥшаауан,
Сзышьҭаз сзымдырҙо саауан.
Ашәак сарҽыхеит сыԥсхьаны,
Изҳәаз сишьҭоуп дцахьаны.

ХЬАА НЫМТЦӘАН – ДАҪАЗНЫК

Сатцхеит, сатцхеит, сымца еиқәымхеит,
Ахәоуп сыҽеҳәаҿ исзынхаз.
Саб дахьизгьы са сызнымхеит,
Истәым ҭыԥхеит сахьынхаз.

Схәыҷра згәылыѡуаз абжьы хаа,
Сзыхь лакараҿ иныжьны сааит.
Ашьха ҳауа ашьыжь ҽыхаа,
Дәыԥшзә шәҭыкеиԥш искәаҳаит.

Сыхцә иаласԥаз амырхәага,
Хьтәы рахәыцкеиԥш исцәыԥтцәеит.
Азиас ҭрысқәа рҽырхага,
Схәыҷра сцәызгаз мѡасны ицеит.

Аамҭа иаршыз аԥлакь сангылан,
Сшьапқәа ирзымдыруа ихахьан.
Сан дычча-ччо уа дысԥылан,
Хьаак салган сылгахьан.

Уажә сахьыӄоу, сеидру идырзам,
Сызҿыз иалгам, сызлаго
Иарбан сеидру, акгьы ҿыцзам,
Избом сымѡагь сахьаго.

УСҠАН…

Агәы кыдшәон, амш еицәкьысуан,
Жәԥан ахьтәы цаԥха кашәон.
Нахьхьи атқараҷ амца ахьысуа
Мацәыс еимхәыц еиԥнашон.

Аамта иаркараз цәгьашәа скаран,
Иԥеыз атәацеиԥш амш скын.
Гарашәада гарак сгаран,
Аха сгара амца акын.

Ахызатцә каԥсон исхыкны,
Сыԥсы иашьтан, са срыхьчон.
Рыԥсы агәылан дгьыл ианыкәны,
Иԥсы дгьылны агәы иташәон.

Иташәон амра, амза гыларц,
Атцх шьыжьынза илашаларц,
Ашәт ахызатцә иннамкыларц,
Адәы иатцәа ашәтқәа иргарц.

Аԥсы цқьакәа ԥрит иԥсаатәны
Амра гыларц, амза ԥхарц.
Сбызшәа сыцны, саргьы аратәны,
Санцалакгьы ара сынхарц.

* * *

Гәалак аман амахә хаха,
Абҕьы зҽытцшәаз ишиатцәаз.
Жәԥан инатцаԥшит ахы иԥаха:
– Анцәа дуззаа, абас ҳазшаз…

Адацқәа рцәажәабжь слымҳа итаԥит,
Ацәа итазызеит, – аԥсра зшаз –
Уалны иаҳшәо гәнаҳау? – Иааԥит,
Дгьыли-жәԥани рыбжьы игаз:

– Иҽеҳәа нижьит амца иатцхоз,
Иашта дтытцит уаҟа ииз.
Уаҳа ирмоузеит урт ахьатцха,
Ирбеит гәнаҳан ишшәатәыз.

Амахә хаха уи аныpит,
Абҕьы аҽытцшәеит, ишиатцәаз.
Атцла иахараз адац иадырит,
Абҕьыц – амахә иаҽзыршәаз.

Ак машәырым, зегь азгәатоуп,
Зегь убартоуп знык уеиқәхар.
Зегь ҳазхымсша пҟарак ҳатоуп.
Амшын змахуп имықәпар.

* * *

Ахьырхьырҳәа аччаԥшь ааԥуан,
Арԥаш хыҽҽан иахькаҭәоз.
Амшын ацәқәырԥ аԥслымз аԥуан
Ашәах шкәакәа ныжьны ицоз.

Сышьҭа аныстԥон аԥслымз хьшәашәа,
Иааишаз ацәқәырԥ исымх иагоз.
Сазыԥшын уи, амшын иашәан,
Амшын хыққаҷ зыԥсы нхоз.

Аҕба ашьҭа агәы зырффозгьы
Сышьҭеиԥш иарзуан, насшәа избон.
Акызаҭәык сгәы зырҕәҕәозгьы,
Сгәыҕра иаԥшәман аҕба цон.

Аха сеидру зны ихынҳәуазу,
Ихыршәла инеиуан шьҭакгьы нмыжь.
Саргьы ахыққаҷ шьҭа сзыԥшуазу,
Сашьҭалашан, иабаҟоу снышь.

Аамҭа цеит, азыҕба мԥасхьеит,
Сышәҭгьы иадиаахьеит ақәыц.
Дырԥегьх ацәқәырԥ аԥслымз аԥхьеит,
Ахықә сықәтәоуп сааины ҷыц.

* * *

Сымцар акәын са сахьцаз,
Исымҳәар акәын исдырҳәаз.
Ажәѡан скыдлеит сиеҵәаны,
Адгьыл сықәыпсеит сбылны.

Амца салашәан сымцан,
Сзи-сымцеи нас еиқәҵәан.
Сыпсаатәымхеит са спыруа,
Иҟам исҵахқәоу сдыруа.

Ажәа сырҵеит амаа скырц,
Излауала сҽы саԥшырц.
Амацәаз еикәша сҵакуп,
Аџьар сахьа сыхәда ихшьуп.

Уалқәак сыдуп исшәалароуп,
Исцәыӡхьоу иашак сыԥшаалароуп.
Сара сакәӡам уи зыӡбаз,
Адҵа сиҵеит са сызшаз.

Мцабзкгьы схылҵырц санбылуаз,
Мҵәыжәѡак сырҵарц санԥыруаз,
Срыҳәеит, сзыҳәаз рацәаны,
Аха иалгахьан сшаны.

* * *

Жәԥан иаҷытцкьасон ақәа,
Рышьҭра иҭытцуан нас аʒқәа.
Ақәа рыцқәа апҵша иаҟьон,
Ашәҭ пытҟәырқәа аҷышәшәон.

Ргәатца рымаʒа ҭапсуан,
Псра цапхала иаадыртуан.
Аԥарқәа ашьҭақәа рыʒәʒәон,
Саныцәхала ақәа схьыкәкәон.

Ажәԥан хыбны сылбаахьан,
Арԥаш хытцқәагьы еиқәтәахьан.
Адгьыл мԥасԥык иҟьашьызаап,
Инижьыз ашьҭагь ʒәʒәатәызаап.

Ақәа аҷытцкьасон аҭуан,
Ажәԥан гәашәқәа нас иатуан.
Апҵша бжьалон шәацьхҳаара,
Ипсыда, иржуада – сара.

Цыра-цыра ақәа капсон,
Ақәа хкәар саргьы сынтәон.
Апҵша саҳәон: – снижь умцан,
Ақәа сарцәон, са сымцан.

* * *

Алашьцара ҩнаҳаит суада,
Иныҩнытцны амш анца.
Ацәашь иқәгылаз згада,
Исыркьаҭаз шьыжь анша.

Изцырхагада адунеи хәыч,
Сара аԥшәымас сахьаху.
Ари суада заҭцә сыҩнахәаҿ,
Са сцәашьы лаша анарктәу.

Сшыћаз, сымцахә иашьҭалада,
Изгаз ныҳәоу, ма шәироу,
Са саныћам ара иҩнада,
Са сцәашьымца згарц зыхәҭоу.

Идәылтцны ицада, са санааиуаз,
Сара сышьҭахь индырхаз.
Сцәашьы ркьаҭа атцх аиуаз
Сеиқәылашьца абас сзыртәаз.

Са саниз иршеит са истәу,
Адгьыл, амца, нас аʒы,
Акызатцәык заа идыртәу,
Ашәи иаанагоит аԥсʒы.

* * *

Амра ҭашәа амза мгыла,
Амши аҵхи анеиҧыла,
Адгьыл ажәҩан иазҵаауан,
Мреи мзеи рышьҭахьҟа игьежьуан.

* * *

Ишеит рҳәеит, ишахьан,
Иргеит рҳәеит, иргахьан.
Ишәҭит рҳәеит, амахә хҵәан.
Иԥҵәаз амахәгьы иаҵәан.

Зысуп рҳәеит, ауаса,
Ихаауп рҳәеит, аҳәаса,
Аурҭ асын, иашәахеит,
Амзагь уадак иѡнахеит.

Аҟаԥшь шкәакәоуп ҳара ҳҽы,
Ҽадахеит рҳәеит ҳа ҳеы.
Дҟәышхеит рҳәеит, агаҙа,
Ддыртәеит рҳәеит, дыԥшҙаҙа.

Иззымҳәашаз Ажәа иҳәеит,
Ҭакәажә нанамгак дырҳәеит.
Аԥш аҽырхит алаҳа,
Имгоз аҳәҳәабжь анраҳа,

Зегь еиҵҽыхеит ишәаны,
Исмаҳацызт ирҳәоны…
Адгьыл шыҟац, игьежьуеит,
Арма-ҕьырма ак зыѡуеит.

* * *

Сҽеы кәадырны сҽеыжәлан снеиуан,
Гәашьа лгәамҭра саргәаҭеиуан.
Шьыцрак сашьҭуамызт хара,
Сасрыҟәа дҽеыжәылхуан лара.

* * *

Схы аха сымаҙам, сырԥьеит,
Амахә хаха аҭла иҷԥьеит.
Сыԥсы ѡнаҙит ѡн-хәычык,
Зынҙа иахьыԥаҙам са стәык.

Сцеит амҭәышәеиԥш сылбааԥьа,
Сшадыргоз шьоук алапԥьа.
Ацәгьа зҳәоз аҳамҭа игон,
Сара сиаша сыцәҭахон.

Иахьакәын иибоз агаҙа,
Ицәгьеи иҳамҭеи еилагҙа.
Аиааира иман аѡныԥа дцон,
Аѡсҭаа аԥырԥыр дыччон.

Ҳазшаз имѡаԥәа аиркхьан,
Дызшаз гәнаҳан дишахьан.
Қәыцуп ашәҭыцгьы зыхьчо,
Ишьҭахь дшәарҭоуп аԥхьа ицо.

Сымшқәа нысхит, амза нтҷеит,
Шықәсык сашьҭан схы сымбеит.
Схада егьырҭ зегь сыԥшаауан,
Нас са схы ашԥа саахынҳәуан.

Сымцарц амҭәышәеиԥш сылбааԥьа,
Садмыргарц шьоук алапԥьа.

* * *

Сыԥсак сатԧьан, даҽеа сыԥсак
Сышԧа иааиуеит ибганы.
Сымҩа никылоит насыԥдак,
Сзымцар алшоит сеибганы.

Усеиԥш сыԛәзаап, амҩа сыԛәзаап,
Ихнымҳәуа имҩа ахьцац ицоит.
Иԥышәам амҩа, шәарҭак ацзаап,
Ахра акәаԥраҿ ԥьара интҽоит.

Зымца мҩасҩык, саԥхьа инеиуаз,
Ишьҭа схыларц, асыԥса бгон.
Ашьха ԥҿеыха ацаԧь иеиуаз,
Амҩа ԥыххаа ирыцқьа ицон.

Ашәаԥыцьаԥ рцәа иҭазыʒон,
Шәымҭак арҩаш ҿаҳахон.
Сымҩа зныҳәоз са дсыхʒыʒон,
Зыԥсы кнаҳаз, сымрахон.

Шьыц игәара сҭамырԥшыкәа,
Асыԥса леира сацәганы,
Арҩаш хьшәашәа ҭысхьаз зыкәа,
Храцәгьак схалон сеибганы.

* * *

Ҽуаѡ хатцак ҽыла днеиуеит,
Амѳа ирҭоит дызбалак.
Ахра шьауардын гәаҭеиуеит,
Ԥшак ацрытцуам иахьцалак.

Ажәѳан хыбны апҟа шпацо,
Сахьак ҭыхуа рышьҭа ргоит.
Ашаеҭәа ҽынла иабацо,
Амра гылаанҙа инаскьоит.

Зашәа зцәыӡыз иԥшаахьоума,
Ԥсык изымтәоз иагахьеит.
Ҽуаѡ хатца днаскьахьоума,
Иаԥхьа инеиуаз ицәцахьеит.

Аԥхьа идәыкәлаз аԥхьа дцароуп,
Заамҭа иҽеыжәу уихьӡаӡом.
Ажәѳа зцишаз, ижәѳа иҟьароуп,
Апсыӡ зыда еиқәхаӡом.

Имѳа дыкәуп ҳҽеыуаѡ хатца,
Исҳәоғь, ишәҳәоғь иаҳаӡом.
Имш иацәигаз ҳамҭак датца
Инеигоит, изымгаргьы дхынҳәӡом.

* * *

Снапсыргәытцоуп изынгылоу Адунеи,
Са сапшәыман, амчра сыман уа саннеи.
Иҟан Ажәа, са сажәаназ сычҳатәын,
Амчра сытан, избоз иашан иҳәатәын.

Зи-мцеи срылсын са сызрыжәын санаауаз,
Аха исытаз бызшәак акәын исаҳауаз.
Сымԥа хызтцәоз абла гәыгра дахьырхәын.
Сапхьа инеиуаз амԥа цызшәоз ишьта схын.

Дгьыл бызшәала, жәԥан матәала сеилаҳәан,
Лапшы лыпха сара сыхьчаԥ ибла схан.
Уи ааигәазаргь ихаразаргь цәгьа ицарын,
Зымца ныҟәа, сышьта ихылаз цәгьа дажәын.

Аха идыруан уи са сеиҳа иахьцатәыз,
Атцхи амши, дгьыли жәԥани ахьшатәыз.
Сыдгьыл цәажәон са сбызшәала имазаны,
Сымца сатцхон, сымца мкьата сахьзаны.

Са сдунеи ду, снапсыргәытца, са смаҷа,
Доуҳа зцыртцаз жәытә лыпхала са сыхҷа,
Сыбла, сыхьчаԥ, сышьха зышқәа сызкәыхшоу,
Абартқәа срылхуп дунеи дуӡӡан исызшоу.

САБ ИНЫХА

Са сшәиҙом, исҳәоит сыгәтыха,
Самтцагылоуп саб Иныха.
Амчра сыцуп, агәра згоит,
Сныхәагь, сышәигьы наҙоит.

Амца аҽгоуп ҳа ҳхәыштаара,
Саб ишәеиҳәоит шәанаара.
Уи шәиныхәоит цәашьы зку,
Ҳазцәымгу, ҳашәира иаҽу.

Аха ҳныха амтца пшьоуп,
Шәиреи ныхәеи ара еиҟәгоуп.
Амца иаҽыргазар, имцоуп,
Сныха ахьыҟоу са сгәаҽоуп.

Исхарамкәа сгәы нзырхо
Иудыруаз, сныха уштанархо.
Сара усҟан усшәиҙом,
Аха сныхәагь наҙаҙом.

Сныха шәамтцамлан шәшәиуа,
Са сызцәымгу, сызшәиуа.
Исҳәоит ажәада ара сыгәтыха,
Сныха иамтцоуп са сгәы аҧеыха.

Уи сахысыр ҟалаҙом,
Мцыла сныха узацәцаҙом.
Са сшәиҙом, исҳәоит сыгәтыха,
Самтцагылоуп саб Иныха!

* * *

Сыԥсы амҭаыжәԥа, акасы шкәакәа,
Аԥҭа ҟәашқәа, жәԥан атқы.
Апҟа мԥасқәа ицаз сымгакәа,
Ашьха сы-ччa, изгаз зхатқы,

Ирҟәырҷахаз сымшқәа иргәылшәан
Насыԥк хшәалеит сыбла агәы.
Сҷахәы зныз абгьыц агәылжәан
Изгаз, сықәирхеит агәы.

Аԥша ихылаз, сышьҭа иҟьалан,
Баша имԥасуан, уаҳа акгьы.
Сыԥсы амҭаыжәԥа ажәԥан иалан,
Скасы шкәакәан сцон саргьы.

* * *

Адәы иатҵәа – снапсыргәытца –
Ашәтқәа зқәиааз са сдунеи…
Сымш исҽаччоз алакытца
Итцшәаз бгьыцны са саннеи,

Адгьыл сықәшәеит, сба-сазымбо,
Аамта исеижьаз сҽанаҳәарц.
Лыпха зцымыз мҩакгьы сзымго,
Сдәы иатҵәара ашьац кабарц.

Уи ашәымтак збара саҙаз,
Сыбла иххалеит иатҵәа ԥшшәык.
Ҽара ҽачча апштәы зтаҙыз,
Исыдымхалаз нас митәык.

Ахәшә змыхәо хьаак ныжьны
Ицеит сдәы иатҵәа былны.
Са сыштҵәуоз инеиужьны,
Чҳашьа змамызгьы чҳаны.

Инаскьазгон урт зегь сцәызгаз
Амш, исҽаччоз, сызжьахьаз,
Скәалаԥ хәычы ацаԥха тызгаз,
Сықәра агәашәқәагь аазыртхьаз.

* * *

Бла иҭамбо лаҕырҙны скаҭәаргьы,
Идырны мра шәахәа сарбом.
Ажәаракьны сыхьҙ нхаргьы,
Бзан иззымҳәаз, ԥсынгьы ирҳәом.

Цәыкәбар нықәба адгьыл иқәбаз,
Шьац ахҩааха злахь иантҵоу,
Мра хра иавҵыз дунеи иқәпхаз.
Мра шәахәала рыхьҙ антҵоуп.

Апҵа ихызҩо шнеиша рхашҵит,
Лаҕырҙ ҭамбеиԥш қәа ҭабом.
Шьац иатҵәара ҳзыхьчом ашәҭеиԥш,
Аҭырас хызҵәаша дубом.

Апсы аҿыргоит Ахра ашәала,
Уахь ихамлашаз дыхәнеит.
Ԥсык днаскьаргоит ихәҭоу жәала,
Иԥсы анҭаз ажәак рымҳәеит.

Ацыҕ каԥоит, аамҭа иалԥан
Изцарызшәа абоит нтҵәа.
Аамҭеи цыҕи ирзеилоу арбан –
Ҳҭыпқәа ангәеиҭахьоу Анцәа.

* * *

Рашь мҭәыжәԥа сашҭа иҭагьежь ицәнарҳәит.
Аԥша чараз сгәашә изҭамлазт ихынҳәит.
Адгьыл азқәа иқәкәашахуан са сыԥсы.
Аетцә хьеԥбжь сызлаз салнахуан лассы.

Жәԥан ианыԥоны ҽыҭыбжьушәа исаҳауан,
Ара исызгәакьоу, уахь срышьҭрыма, сазҭаауан.
Амшқәа исеишуаз, лацҳа ицҳашашәа сзырбаз,
Саха змада, урҭгьы спыртцуан сгәыжәла збаз.

Сылакьысра ус мариамызт, сыц срыхьчон,
Ислԥамԥазгьы, сызлацаша мԥа сдырбон.
Сҽеышьҭа иҭииаз аҳаскьынқәа иатҭәахон,
Урҭ инрыжьыз сара гәалакгьы сырххон.

Зытра иҭамӡаз амшын гәрымуан санаба,
Ашәах шкәакәа цон са саԥхьа инкаба.
Аҭра ихшәазшәа амра аншәалон са снапы,
Зышла зҟәышраз сгәыгра ицәызгон аиҳабы.

Амц мцуразар, Аиаша нтҭәазар, са сзышьҭои,
Амшын гәрыми аԥҭа ҟьалеи сыздыршәои.
Амца ҽазҳәо, иашак сазҳәо дсыԥшаалап,
Срашь мҭәыжәԥа сашҭа иҭыпраазгьы хынҳәлап.

АЦЦЫШӘ ШКӘАКӘА

Амца бызшәа ццышә иадыруеит, иатҵахьеит.
Алѡа хала аԥша натҵас иагахьеит.
Аҽеҳәа кәицқәа гәыгра шьаноуп имцахоит.
Ибылуа зегь царҭа змам роуп, ихәахоит.

Ииз дыԥсыроуп, даҽеазә дироуп, ус иаԥуп.
Кәаша-гәыргьеи, лагырӡ-ҵәыуеи ԥсҭазаара иатәуп.
Алагырӡқәа зҽысуа азамѡақәа былуеит,
Амра аԥсымҭаз жәѡан етҵәаԥьаа адыркуеит.

Иааѡуа наѡзом, урҭгьы ԥҟарақәак рызшоуп.
Ҽыц идәықәлаз имѡа ҽыцгьы иаԥхьа ишьҭоуп.
Шәан сызгәылаз, уа сагәылхны сыртҵәахит,
Са исзыԥшызгьы шькыл дшангылаз уа дшьахит.

Ишьҭахь иааиуаз ҽуаѡ хатҵак сиԥшаауан,
Иазҳәаз сеидру, ашәа исцәыӡхьаз дазҵаауан.
Зегь ҳзынӡалоз Амш шьҭыпраа наскьахьан,
Амра ихалаз ҷкәыни ӡгаби иргахьан.

Амѡахәасҭа зны имѡадухон сызлацоз,
Аццышә шкәакәа сыхцәы сзашәуан, исыхьӡоз.
Амшгьы каран, саргьы скаран, ҳаапсахьан,
Амца бызшәа аццышә шкәакәа иснарҵахьан.

* * *

Абз схьысыр амца кьларуа – сҭанархоит,
Апша анацла нас идәықәлоит, дгьыл иахьзоит.
Адгьыл ԥышәоуп мцала, зыла, ԥша иаршәоит.
Адгьыл иқәшоу арҭ агәаҟрақәа ихьзоит.

Доуҳаи гәнаҳаи рыхь еилазаргь, еиқәшәазом,
Доуҳа аҭыпаҿ гәнаҳа аннеилак, ҳаиқәхазом.
Зи-мцеи анеиқәтәа, амцахә ыцәоит ҳхәышҭаара.
Амшқәа ирыцны имҩасыз сеидру уаҳа данаара.

Ԥсреи бзареигьы ашәа рԥызоуп ианрызку.
Амца иабылхьоу идыруеит абзиабара закәу.
Алацәгьа ахьҭартцаз ашҭа иаҩсуеит зегь шәаны.
Амра халон апҵа рхызақәа ԥжәаны.

Лакә уарҳалын са сзынтәалаз санԥыруаз,
Етцәа ҿымшәарц суарҳал каршәны санаауаз.
Апша сақәтәан, агәра мгакәа сагьшацәшәоз,
Ақәа кыдхаҿа сыхьзахуан – сызкәабоз.

Цәыз бызшәала урҭ еицәажәон, исаҳауан,
Са сырцәызуан, зегь рҭыпахь илбаауан.
Ларха-ҩарха дгьыли жәҩани сышрыбжьаз,
Маза сзымтцеит урҭ аҩыцьагь ирыбжьаз.

* * *

Сшәаныҟәо сааиуеит ԥшьаала,
Сҙиас цҳа ҽаҟәа сацәшәо.
Сыԥәымханда, ҳаи, са схала,
Арыжәтә сашьызшәа, сыбԥаԥо.

Иԥсы ицәкашәанда аламысда,
Адәеимҭакьача згазшәа збо.
Сыҟаз, сыҟамыз, сызусда,
Исымчуи, сакәҙам ак зыҙбо.

Аҟәараш зыхшаз аҙиас,
Ԥсра мҩас иишаз еицҭаны,
Саргьы сацҷоит уи аниас,
Инхаз дарбан иԥсраны?

Ишыԥсыша здыруа среиуоуп,
Ара – аамҭала, уахь – зынҙа.
Ацҳа ҽаҟәа сыԥәлан снеиуеит,
Саԥхьа инеиуаз збом иахьца.

Сызцо здыруеит, сахьцо здыруеит,
Уаҳа исзымҭеит, нас, сызшәо.
Ацҳа ԥҭәаргьы, аҙиас сыруеит,
Ицахьоу роуп уахь сзыхьҙо.

* * *

Сыԥсы сшьон, сахылаԥшуан,
Сдунеи хышә хәыҷ скылыԥшуан.
Сыҕеҳәа мца хаа снатԯхалон,
Сымш гәыԥтцәага снадхалон.

Ицахьоу сашьҭан, стцәуаӡом,
Истәым сазҳәо дсылаӡом.
Мҩасҩ дгәарҭоит ишьҭала,
Ацәгьа иԥызшьуагь дишьҭала

Дцалоит, уаҩы дгәеиҭаӡом,
Ацәгьа бзиа ишаҭаӡом.
Ашәаԥь ззырҳәо ԥсразароуп,
Угәы анухьуа иҭазароуп.

Сыхь сычҳазаргь, гәашароуп,
Хьаа иатцоу изгаша роуп.
Зымца икыдҟьа гәжәажәароуп,
Ҳәатә змам дымцәажәароуп.

Сларха-ҩархо сымцахәгьы
Шеиԥәхо здырыр, сзымцахгьы,
Сцон иблыз иԥсышьала,
Сдунеи хәыҷ ахышәала.

* * *

Иаԥхьода ҳалахь, ианыртцаз анхалеит.
Иаҳхыччо ҳамшқәа ирдыруеит иану.
Иргази ицази еиԥыртцуам, еидхалеит,
Ирҳәаша рзымҳәеит, игам игатәу.

Иҳазҭаз инижьуам ауал ишәатәугьы,
Аамҭа иаршәыз ахыцгьы хынҳәуеит.
Шәышықәса царгьы, ирҳәоит иҳәатәугьы,
Мыцныха зфазгьы, аныха дакуеит.

Ҳазшазгьы, дыгәшаҭо, иҳаиҳәеит ҳашцаша,
Аԥшырҭа аԥшымҩа згазгьы дузжьом.
Маҙакоуп инижьыз – иаауа анҳахьҙаша,
Алымҳа узырдагәом, абла узыхҩом.

Ҳазшада, ҳабаҟаз, ҳабацо,
Иабаго уи ашәа иаҳмаҳаз?
Иаҳамшәац гәнаҳак ҳанатцоу,
Мҩасраҙам, хьаԥшроуп инхаз.

* * *

Ашәа исҽытцшәаз ԥсаатәк иахәызаап,
Ашьыжь қәакеиԥш иакәабеит.
Шәада адгьылгьы гәыкызаап,
Аччаԥшь хытцны иахәлаҭәеит.

Сахьҭацәыхыз аԥша гәыргьан,
Ашәа мтцарсны ишьҭыԥраахьан.
Амра шәахәа арыц артцәыгьан,
Абгьыц хәычқәа гәылтәаахьан.

Сара интцәаз сыԥсы ыкәханы,
Сымҩа цәашьгьы рцәыцәахьан.
Сыԥсы-рцәажәа-мыш сгәыкәханы,
Сдунеи уаара цәдыртцәахьан.

Аетцә рхьеҩбжьы зашәахаз
Ажәҩан ԥшын, ишаатра.
Жәҩангәашәԥхьара иаршанхаз,
Иаҳаит Ҳазшаз иҽаатра.

Зашәа ҳамҭа зҽытцшәахьаз,
Зыԥсы ззымшьаз дхьаазгаз.
Гәнаҳа ҽыхра ԥызшәахьаз,
Сыԥсаатә-ашәа ахьаагаз.

* * *

Абзиабара ашҭа сҭалан сеимдон,
Абзиабара арыцқәа акакала исыҟәшәон.
Иԥшасыр игәрамган, сшәон сышшәара,
Абзиабара арыцқәа ирцәызгон сҷара.

Мрашәахәа сыцын, сгәыргьа еиѡнашон,
Сыблачча иҙбахә стцыс иаанагон.
Ашәтқәа сырҷыхон, аҙаҙа сырбон,
Абзиабара арыцқәа сгәатҵа иҭаԥсон.

Сымыш агәҭатцәкьа акын еиҟәыршәа,
Ареиԥш са сызҟәыбаз аамҭа аҭыҙшәа.
Алаԥш иаркараз блачча дааскьон,
Амсыр қьаад ианыхны сыхьҙ итцәаҕәон.

Ашьха каԥкаԥқәа рҭып иахҟьахьеит,
Ԥшаччеи блаччеи мѡасны ицахьеит.
Адәы ԥшҙа санхалан, аҳаскьынгьы сыцәѡеит,
Абзиабара арыцқәа дырѡегьх икаԥсеит.

Ашьыбжь сыцәхалеит, акыр сеилахан,
Знымахәк саҷалеит, абаҳчаҷ сышәҭхан.
Ԥшачча диаԥысны блачча дысзааит,
Сымахә иԥыртцәаз ахьԥыртцәаз сыԥшааит.

* * *

Ашә аатын цьара сыԥналеит,
Сызбаз атцла ашәтқәа ҽалеит.
Са сзынгылаз усҟан дгьылын,
Ашәт зҽалаз ижәԥан гәилын.

Са сааазышьтыз адтца сытан,
Мԥак санитцеит зны сеибытан,
Мци царшеии срыцымтцакәа,
Иргаз мԥакгьы сыкәымтцакәа,

Гәырғьаҽҳәашан сара имԥазгоз,
Адгьыл сацшан, уаҳа иабазгоз.
Аха араҟа стып зыргәашоз,
Шьоук мԥасхьан сыхаа зрашоз,

Шәацьк аанрыжьит иҳәаҙамкәа,
Мԥак ианысит игаҙамкәа,
Ирҳәеит ирҳәахьаз рҽыцны,
Инаскьазгоз царшеик дрыцын.

Сымшәиҙакәа акы иннакылеит,
Иташәаз амра тцыхла игылеит.
Са сзыԥналоз ибаша ԥнымызт,
Иҳәатәызгьы цьаргьы ианымызт.

Цсын иаҽазгьы цапханы,
Сгәатца итызгеит ирҟьаны.

* * *

Ԥсымҩа иқәлаз роуп инеиуа,
Иаҩсны ицаз ҳәа уаҩ дҟамлац.
Аԥхьа инеиуа, ишьҭанеиуа
Саргьы срылоуп сымхынҳәзац.

Ашәароу, нас сацәшәалааит,
Еиҳа ишәарҭан са сациз.
Изҳәо дарбан, ирҳәалааит,
Ирҳәаз сықәшәеит сызҭахыз.

Амҩа ҳақәуп Анцәа иаҳзишаз,
Аԥхьа инеиуеит аԥхьа ицаз.
Маӡак сеиҳәеит са санишоз,
Амч ицәыӡуеит маӡа зҳәаз.

Атҳ лашьца, амш шкәакәа,
Срыцны снеиуеит урҭ сырԥшшәуп.
Амҩа сықәыз маӡа мҳәакәа,
Ҳазшаз имҭа маҭәа сшәуп.

Сшәа-сымшәа уи амҩа сықәуп.
Идырны снеиуеит уахь сышцо.
Исанажь! Сиҳәоит сара исыгу.
Суалқәа сшәарцоуп уахь сызцо.

* * *

Амш аинҟьабжь цәцәакеиԥш иасит,
Хҭысқәак рымцабз хәытцҟьеит нас.
Зышьҭа нзыжьыз цыршәак мҩасит,
Жәҩан лакытца иамшәа ицаз.

Адгьыл кнаҳа – амш злакнаҳау,
Цыршәа мҩасрак иаанагаз,
Жәҩан иахылтцыз дгьыл зыԥсцәаҳау,
Рымца кьаҭаҷ иҷеҳәахаз,

Ирхашәышәуа аԥша сацлар,
Лахьынтцам уи, ҩынтәны ԥсроуп.
Амш кнаҳа снижьны имҩаслар,
Реиҳа исцәымгу атцх саҭоуп.

Зны сыхҭысхап, мҩасшақә ирҳәо,
Иҙырҩуа лымҳак сынҭабап.
Сара исзырҳәо, уара иузырҳәо,
Иаанагазар мшык иагап.

Са сызцылои, нас сынзыжьуеи,
Маҙа ицәыргам мшык иахәуп.
Цыршәа мҩаси зышьҭа нзыжьуеи
Ирылшәаз брутцас смаҭәахәуп.

* * *

Ԥшьа наԥшроуп лаԥш змырҟьалаз,
Гәыцқьоуп бзиа мш дзырҳәаз.
Насыԥуп ааԥын зхьынҳалаз,
Ргамоуп апытҟәыр еиҟәзыршәаз.

Ԥсаатәуп аԥырра зҽыртдааз,
Кәицхеит етҵәа блы икашәаз.
Хныхахәк иршьаноуп итыртдааз
Аныха, хпа амтца изызҳаз.

Исыздырам, срыздырам имҩасхьоу,
Рылабжыш заза схьыршоуп.
Аҙымҩас, аҙыцәа ааҥҽасхьоу,
Аҙымҩақәа шәынтә ихытцәтцәоуп.

Исҳәаша схәыцуеит ианыцәоу,
Аҙиас ааҥҽасра сахьҙар.
Нырцәҟа цәашьы мцак, исцәыцәоу,
Сахьҙанда, иҟалоит ибылҙар.

* * *

Амца ацрасит изымкышаз,
Ԥшаласк абыз ахьнашьит.
Шьоукы ирхаштит ишыԥсышаз,
Имҩасхьаз рымышқәа ирызхьит.

Излысыз аҳәынтқәа рыхьтата,
Уарҳал дәы иатцәа рҟьашьит.
Азараҟьеиԥш амра рҽеатo,
Аамта агара дыртцысит.

Ирҳәеит ашәа анҳәатәымыз,
Ԥәыцак ашҳам тадырцәеит.
Иргарц иахеит игатәымыз,
Изыԥсам ахьыӡ иарцәыцәеит.

Рҽы итамӡаз тшәеит иабаргоз,
Ԥәгәыр есымшагь иаҽашәом.
Аԥстазаара шьтырхит хәмаргас,
Ҳазшаз иибаз даҩсны дцом.

Иазымычҳар ацәқәырԥ хытцуеит,
Уарҳал дәы иатцәа зыӡәӡәо.
Аҳәынтқәа ашьта, нас ианытцуеит,
Еитаныртцар ҳәа ауп сзыцәшәо.

* * *

Аамҭа агьама снуруеит, аа,
Аԥшшәы гәасҭоит даҽазных.
Аамҭа аҽеихәа сҽеижәлеит заа,
Аха сықәнаҵеит са сҕәых.

Сихшыѡ иалсит, сгәаҵа иҵысит,
Ашәгьы ҽнахит са сдунеи.
Мѡацәгьак ҳақәлан, цәгьа ҳанысит,
Ҳаицын сҳәахит, снижьны имцеи.

Аамҭа дунеи са исыцәдуз
Саҽытцшәаргьы сҧыххаа сцон.
Анра иахьымʒаз, уажә иандуз,
Истәым гәнаҳак рымхны изгон.

Са сзыркараз ҽымҭра хьшәашәан,
Аамҭа аԥрыцәқәа ҭарс изкыз,
Аҽымҭра хьшәашәа аамҭа иашәан,
Бҕьыцны иагәылжәан са сызҽыз.

Саамҭа маҭәа сырхоз ҷьысшьон,
Са сышхоз сымбо сажәхьан.
Снапы мнеир сыпсы аԥысшьуан,
Мѡаск сдунеи цаԥха игахьан.

* * *

Маӡа мзашҭак сҭанагалеит,
Ашә ихашҭит иазыркуаз.
Етҵәак кыдшәан ҵаҟа иҭалеит,
Икыдлаз акәзар саниуаз?

Дгьылаҷ ирҳәо уахь инаѡӡом,
Ԥшак мҵасуа ирыбжьахеит.
Ара, Мзашҭан скалам иаѡӡом,
Дгьыл ианыҵыз, стәымуаѡхеит.

Аԥша саҳәеит ихынҳәырцаз,
Схабар назгоз сҭынхара.
Етҵәатәылан избаз, исҵаз,
Цәгьа сшанаалоз аҳҭынра.

Еиҭаҳәашьак змоу акакәзар,
Аԥша иалшапгьы ҟасҵеит.
Гәыргьаҷҳәаша адгьыл иакәзар,
Амзатәыла мзак сахшеит.

Ацҳаражәҳәаѡ ацҳа назгоз,
Аԥша сҷаччон сҵьашьаны.
Сара сгәыргьа дгьыл илбаазгоз
Аԥша шьҭан ишьаҳаны.

* * *

Атцх саламзеит, ианбашо,
Алашьцара акалт схарпоуп.
Апстазаара абастцәкьа ишпашоу,
Адгьыл кара цьныш датоуп.

Ацапха каиршәзаап хаштаҿ,
Псымтәк ишьтихит дахьзаны.
Дылахазаргь цьара гәашәкаҿ,
Дталеит апшәма дытцаны.

Псахԥык дақәиртәан аҽыхәа,
Ҽычча днеиуеит дыччаны.
Шаҳатс иҟоу, изуша псыхәа
Аамтоуп, ҳаазго ҳҿаҳәаны.

Ҳазшаз ҳаха иоуп знымзар,
Аҽыхәа иақәдыртәаз длаҳәып.
Лахь иантцоугьы зәыр дапшызар,
Азгьы ахьышьтрахь ихынҳәып.

Атцх иалызгаз жәеинраалоуп,
Гәырԥеи-хьааи ркалт иангоуп.
Ҳаиламзозар, са сгәы акалоуп,
Ацьныш ишьта сгәашә итгоуп.

* * *

Арбаԍьқәа ҽыртуеит аккаҳәа,
Атцхи ашамҭеи еилдыргоит.
Ҵхыкгьы наскьаган акыҳәа,
Ашамҭанӡа Ашаетцә ҷапшьоит.

Ажәѡан зыхьтцәуа закәызеишь,
Атцх иахьыршаӡуп ақәа.
Амшын ду агәеисра зызкузеишь,
Раҳра нарцәызгаз аӡқәа.

Амахә иаҽытцшәаз абԍьыцеипш,
Атцх сагәылшәан скашәон.
Аапын иҽалаз аҽыцеипш,
Пытҟәыр хәыҷ агәатца сытшәон.

Хақәитрак арбаԍьқәа ироун,
Атцх рлацҟьагаҽ ицҟьан.
Амш анапыразқәа ароун,
Ахшеипш ихытцны икаҭәан.

Ашәыб зхьынҳалаз асытцла,
Қәеи-ԥшеи иашәырхт амапар,
Аапын ахышәаҽ са сытцла
Гәылтцуан, ашьыцра иамырѡар.

* * *

Амыдаҕьцәа цьара икаршәуп,
Изшәызхыз дарбан ҳәа шәымтцаан.
Царшеи ныҟәгаѡ зынгьы днаршәуп.
Еиҭеишәитцеит аамҭак аан.

Аларцшыга – хара цшыга,
Цштәы еиқәатцәала абла шәуп.
Ажә анцыгь иҧеит аныга,
Абласаркьагь абла цеуп.

Ибла хиѡоит ихнатызаап,
Дызбар амуа ҟалацәеит.
Еиқәатцәала игәгьы шәызаап,
Ишҳам ʒала дыркәабеит.

АМЦА САҬХОИТ

Сааҟәымтҷакәа амца сатҷхоит,
Ԥхара зхылтҷуаз зегь нтҷәеит.
Амца сатҷхоит, ахәа сылхоит,
Кәиц хәыҷыкаҷ сыԥсы збеит.

Сшәа сарҷеыхоит, ак сыцрыхоит,
Ахәа сылоуп сыԥшаауа.
Зегь ҳаицрыхоит, зегь ҳаилыхоит,
Дарбан сеидру ҳзазтҷаауа.

Иҟам иашьҭоуп еибаргәаҟуа,
Шьоук ирцәымҷыз рыԥшаауеит.
Зыԥсы ззымшьаз длабарҟыгәуа,
Абнаршәыра дылс дауеит.

Агәам дәылигоит еизызгаз,
Ҳамҭак датҷоуп мчыла изгаз.
Ахьҷ зырҳазгьы ибом иахьигаз,
Иаамҭа шԥантҷәеи иаазшәа збаз.

Ахәа сылоуп, ԥхарак сашьҭоуп,
Ԥхара зхылтҷуаз зегь нтҷәеит.
Зиаша згәытҷак сара исышьҭаз,
Дсаҩсны дцазаап, снаихьҷеит.

* * *

Ари аамҭа зынӡа иҧыцуп,
Адунеи зынӡа аҽакхеит.
Ԥыцьа ахьнеиуа гәрамгак дрыцуп,
Аӡәы атыша дыҭгатәхеит.

Снапсыргәыҭца амш антәалан,
Избон мракеиԥш хараны.
Аамҭа салазԥан са стәала,
Сцон уаҭәашћа сыццакны.

Иахьа сашьҭан зынӡа исцәыӡын,
Сынхеит ӡнырцәћа сымхынҳәуа.
Ари аамҭа са сзы иҧыцын,
Ишҧоу инхазаап санажәуа.

Сзыԥнамгылеит атҳ лашьцара,
Амш, сшыԥуаз сыхәнажәеит.
Мши тҳи сдырӡит урҭ рыбжьара,
Гәаҕьтцас сгәылшәан срыцәкашәеит.

Адунеи кәалаԥ сынҭартцан,
Ашә рхашҭын иадмыркӡеит.
Сытцагылоуп снеины абартцан,
Ацаԥха зцәыӡыз дымхынҳәзеит.

* * *

Аеҵәара зжәын исзымхеит.
Адунеи ҭбааҿ цқьа сызнымхеит.
Са сыжәԥанын нҵәара зқәым,
Амш сақьаадын цәаҳәа зным.

Сзыҳәаз сиҵеит са сызшаз,
Етҵәан ҳамҵас са сзы ишаз.
Аеҵә сабылуан – имцан,
Ажәԥан салрышәшәан скаԥсан.

Слаҕырҙ ҭәуаԥны сгәыкны.
Адгьыл сыкәҭәалон сқәаны.
Самкит, адгьылгьы ҭшәахеит,
Сан сзыхшаз лҿы стәымуаԥхеит.

Са сыԥшаамхеит, исыцәшәозма,
Аԥша иаҟәтәаз сындырхозма.
Ҷыстын, ныԥрахан ицеит,
Шьха цыԥцыԥра иаҿахеит.

Сыԥсы ҭамгылеит аҭра,
Саргьы исылымшеит аԥшра.
Дунеи иамкыз – сашәахеит,
Сыԥсы ахьҭытцыз инсырхеит.

* * *

Брагьк дыѡналеит са сыѡны,
Сԛьаад ианыстцеит ак ѡны.
Ишьҭа анын иахьабалак,
Иԥсы сышьҭан сахьцалак.

Амца сатәхәан еибакҙом,
Ацаԥха сышәаҷ итцәиҙом.
Мцада ихытцит сыхьурҙы,
Хы ннамкылаҙеит скәалҙы.

Расак ԥысҿеын иҭацәуп,
Спарда кныхны агәашә ихшьуп.
Сышәҭыш амахәқәа хытцәтцәоуп,
Стцыс ҷырҷыр хәыҷ тцаҟа итәоуп.

Аԥша ѡнасуеит, схышәқәа аркуп,
Абрагь суада дыѡнакуп.
Сгәыгәым ҙыдоуп, иҭацәуп,
Абрагь сԛьаад аѡра даҷуп.

Сԛьаадгьы сылахьеиԥш иѡуп,
Исмаҳац бызшәак ануп.
Уи сырцәаԥхьар ҳәа ишәаны,
Брагьк дыѡнартцеит са сыѡны.

* * *

Сҵан еизызгеит, изҭахходаз,
Са сынхарҭаҷ инсырходаз,
Исҳәаз дашьҭазам азәгьы,
Исҭынхозеи, зынӡа акгьы.

Ԥша назхасыз схыб артын,
Иамкыз схышәгьы абла ԥеын.
Слажә абжьытцәкьа амаҳауа,
Ақәра иатцан атцы иқьуа.

Сышьыжь мрада ақәа ахьыкәкәон,
Аҩаргьы абҕыжәқәа мтцарс ицон.
Ашҭа сықәын са сгәагәо,
Сгәыҕра ԥеыхақәа еизыҟәшәо.

Ҭакәажәык дымҩасны днеиуан,
Аха дгьылаҷ иқәтцыз дреиуам.
Лхала дцәажәоит, зны даҕьуеит,
Атцла абҕьыцқәа лыркәыкәуеит.

Сара сгәалҭазом зынӡа,
Лышьҭа схылеит ла данца.
Лымҩа лгон ашьац былны,
Сшәон сыблыр ҳәа слыхьӡаны.

Са сышкәакәан сеилаҳәан,
Лара ашәы еиқәатцәа лхарԥан.
Мшын исцәылгоз уи дшәины,
Атцых лысҭон слыхьӡаны.

* * *

Аҙә ицәыҙуа ҽаҙәы иԥшаароуп,
Ҳазшаз имҭа изиҭо игароуп.
Ашәҭ амҵәыжәԝа шәтуп иҿало,
Асас ихьзуп уашҭа иҭало.

Амза хьшәашәоуп, аха иԥхоит,
Атҵхи шамҭеи еилнаргоит.
Дгьыл иахшазгьы адгьыл дгароуп,
Ирҳаз гәнаҳагь иара ишәароуп.

Бнеи шәарахи алым раҳуп,
Абду иҳәаҵҳа иԝны икнаҳауп.
Наԥха иҳамҭа ишьҭра иазноуп,
Ишеибырҳәо асаркьал иасноуп.

Азхарамфа иԥа уицәшәароуп,
Иуҭахымгьы зны ак уҳәароуп.
Амԝа ҳақәуп, зегь ҳамԝасуеит,
Аамҭа иаҳиааиз ашақә иасуеит.

Уаарас аламыс узгозар,
Ауаԝ агагь ҭыԥк ибозар,
Гәырґьа нымҵәоуп, иагьҭацәроуп,
Урҭ ирхашәалаз са соуп.

* * *

Иашан. Башамызт сзышьҭаз,
Амҭəыжəҩа ҽасҳəон иахьыпҭɜəаз.
Иара ргəаҟын, џьара ишьын.
Маҭəа рхакеиԥш џьара ихшьын.

Ицаз ирыцын – ицахьан.
Мҽыкеиԥш аҽеҳəаҽ ирбылхьан.
Џьара икəиц лашан иакын.
Зыпсы зхырхуаз иҽакын.

Ашə иɸналон ианаркыз,
Ицəыртцуан иҟаз анҳəатəыз.
Зны исаркьалын, зны иԥсʒын,
Исхытцуа исхало, са исыпсын.

Аʒы анхытцуаз уи цəқəырпан,
Иашьҭаз дырнагон апан.
Амц ахьнымхоз ҳəа иԥшаауан,
Агəашə еиҽажьқəагь аанартуан.

Аиаша хытцуан, зны итыкəкəон,
Аамҭа жьакца иахьыкəкəон.
Иаша гəыҕрала снырхан,
Сара Аиаша сацаԥхан.

* * *

Сара сыʒхьан, сынтҷаахьан,
Ҽыц идәықәлаз срыхьʒахьан.
Аамҭа ʒиасны иҭыкәкәон,
Ацаҟь шьантца саҽыкәкәон.

Атҳ салахар сацәшәон,
Цәацәашь блыкеиԥш сацәынтҷәон.
Маԥар шкәакәан шьыжь сашәын,
Ҭакәажә зымца лаба скын.

Сахьынҳалан ԥҭак сқәаны,
Рахәыцк саҽалон сашәаны.
Сыԥс-сымпытцшәа еиқәсырхарц,
Сыҽеҳәа-кәиц лаша ҽеҳәахарц,

Сықә амҭаыжәԝақәа анартуан
Сырбаҕь шкәакәа ԥхьа ҽнаҭуан.
Иаҳәоз сеидру, исаҳаʒом.
Иссирзаргь, ԥхыʒла узынхаʒом.

Сара исусын са сызҽыз,
Сара инсыжьуа зхало ԥсыс.
Арантә ахаангьы сцаʒом,
Амш имԝасхьоугьы хынҳәʒом.

* * *

Адунеи ҭшәахеит уаҩ дҭамзо,
Схәычра кьаҿ еиԥш еибатит.
Уажә иҭыԥдоу аԥсы абамцо,
Доуҳа мцабзны еибакит.

Ашәқәа ҿыхуп ашә ахьҿамыз,
Аччабжь ѳныѳуеит ѳын ҭацәык.
Жәа хаак дашьҭоуп ажәа зҿамыз,
Мшык аҙә даҳәоит, мыш заҵәык.

Ахәа еизигоит кәицк ихьчарцаз,
Зыҿеҳәа иахытцны анкьа ицаз.
Ак шихарам амц ифарцаз,
Аныха дамҵалеит ҳазжьаз.

Амца ацралеит изымкышаз,
Иҙт имыҙырцгьы зыхәҭаз.
Ѳыцьа еицәыҙит зынҙа абашаз,
Ичынқәа ирѳахеит ацәгьа зҳәаз.

Амѳа иқәлаз имѳа нижьит,
Ицаз уаҳа арахь дхынҳәҙом.
Арҭқәа гәазҭаз сгәы касыжьит,
Ихаз дунеикаҿ сзынхаҙом.

СЫЦҲАМЗАРГЪЫ, СА СМААКЫРОУП

Амца саблын сымцахеит,
Зык саанахәан иҙсатәхеит.
Сыпҵшахан амҭәыжәԥа сашьҭоуп,
Аетҷә кыдшәа ашьҭа сышьҭоуп.

Аҧсаа среиҧшхарц ашәа стҵароуп,
Сырԥашхарцаз храк сыҙәҙәароуп.
Сымшынхарцу, – сыцәқәырпҵароуп,
Амшын гәамтҵра ҷьара исҳәароуп.

Ашәах шкәакәа – сыпсы еиқәхароуп,
Иаша қытҵан зны инаҙароуп.
Сыцҳамзаргьы, са смаакыроуп,
Ацәгьа ҭытцыр сыҷегьы акыроуп.

Дзыпҳада рҳәаргьы ирҳәааит,
Сацәшәаҙом, зегьы ираҳааит.
Саб дызнысыз имԥа цқьан,
Сабду нага иаб дипан.

Ҳамҭак ааҳамгац ҳаԥны,
Ҳԥыза, ҳауа, қәлак дҭины.
Ишәарҭоу ажәлар дыршәихьеит,
Аҟәҟәа зхартцаз иаб дыржхьеит.

* * *

Ԥшаԥьбара зжәит инҭыркәкәа,
Уи аԥсҭазаара ахаҭакәын.
Ацәыкәбар – сыԥсы еизыркәкәа,
Изҭасшьыз гьы сара сгәы акәын.

Гәырґьа сзааго мшык анаа иуаз,
Сыԥсҭазаара ԥеыхак насҭон.
Ашәахәаԥҵәа сгәатґа иеиуаз,
Аиԥшьыртақәа ѡаԥхьа игәасҭон.

Адгьыл мҵәыжәѡа-ԥра зхагылаз,
Аԥсы шкәакәа ҳәыҳәшәа иԥрышан.
Ҳәахьа еицамкны ақьаад изылаз,
Дгьыли-жәѡани иргеит еицыршан.

Сашәа сгарахеит схәыҷушәа,
Мшык сыцәцазаргь ҽаҙәы изааиуеит.
Дунеик салахт исыцәдушәа,
Цәқәырпа кыдӄьа аамҭа сиааиуеит.

Аамҭа дәыґба иҭоу зегь цароуп,
Сара исусу сара исымаз.
Амѡа зны иқәызгалаз згароуп,
Сахьынҽасыз шьҭа саԥшәымаз.

* * *

Амш апҵтазаара иадаҟьан,
Цьара иҩеижьын, цьара иԥжәахан.
Икнарҳахьан цьара иҩахан.
Апҵтазаараҿ идунеи ҟьаҟьан,

Нырцәи-аарцәи мшын ирымҩаз,
Зыԥсы иаҟәиҵыз иԥсы ҿихит,
Амш ианиҵахьаз анихит.
Иԥстазаара мшыкны ианымҩас,

Иалаҙазоуп шьҭа иҵынхазгьы.
Маҙа лыхуп иузымҳәаша,
Ушьҭахь иааиуа умҩа згаша
Игәеиҵаша, ибар инхазгьы.

Ишәарҭаҙам, жәлоуп игәылтцыз,
Аҽҳәа кәицуп иаҵынхазгьы.
Мшуп апҵтазаара дзырҳәазгьы.
Амш апҵтазаара иахылтцыз,

Дгьыли-жәҩани рышьхәа ахьеивтцоу,
Кәап хәыцыкаҿ са сыкнаҳауп.
Мшык иалаҙаз, уи дыгәнаҳауп,
Апҵтазаара бԥьарны ианеитцоу.

Амш апҵтазаара иадаҟьан,
Цьара иҩеижьын, цьара иԥжәахан…

* * *

Исҭахҙам иҕьычны малгьы,
Мчыла ирҳау хьҙгьы сҭахым.
Исмырҳац ахаан уалгьы,
Сдырҽехәаланда ҳәа сыԥшым.

Исымҳәароуп ашәи сгәаан,
Амш нҭәаанҙа инаҙоит.
Истәым сашьҭамлац ахаан,
Анцәа исаҭәеишьаз сызхоит.

Мҩа мариала ҩада схалом,
Сиаша лыхуп сшеибакәу.
Цәгьа иаҭныхны ҳамҭа снаалом,
Сабгьы издыруамызт закәу.

Саламгәырҕьац аҙәы ихьаа,
Сгәы иануеит бзиеи цәгьеи.
Уаҭәтәи сымыш гәасҭеит заа,
Зыԥсы зхыҵыз ҵхык смыршеи.

Са сышшоу ауп са сыԥҟара,
Сдунеи гәашәқәа зегь артым.
Сыбжьагылоуп ҵхи мши бжьара,
Дзааиуа иҟам сызҭахым.

* * *

Сыццышә лыхуп, зны сбылхьеитаз,
Аха ԥша ласык сазгом.
Зны слаҕырҙын, ҫабахьеитаз,
Сылабжышқәа шьҭа ишәсырбом.

Аԥсаа ирҿыстцааз ашәоуп исҳәо,
Исаҳахьаназ уа мгәарҭа.
Дгьыли-жәԥани маҙа еибызҳәо,
Срымаҙажәоуп са схаҭа.

Дунеи ҿыцкаҿ схышә лашароуп,
Ԥарда шкәакәа назыхшьу.
Гәнаҳа ныжьны арантә сымцароуп,
Сышьҭахь иааиуарз ианшәатәу.

Сҿыҭыбжьуп – ашәарҭа аныҟоу,
Ҭхагәҭан акәыз, ишәмаҳар.
Аша иԥҟароуп са зыкҳәныҟәо,
Сдоуҳа чысуп уа шәеимдар.

Етцәа камшәа жәԥан хьынҳала,
Алаԥш сытцакуп наџьнатә,
Сышәмаҳаит, уи ауп са сгәала,
Доуҳа зымԥыр – шәа шәыԥсаатә.

* * *

Цәала ацәажәара сыцәтәымуп, исҳәахьеит.
Сара сҽызхуа амҩа дықәуп, дааскьахьеит.
Мцан сызҽыхәоз, амца агьама са избахьеит.
Ныхак амҵан ацәашьы-ԥшʒа асыркхьеит.

Сыԥсы зҵаршәыз акәалаԥ цаԥха сыԥшааит.
Сыԥсы иҵызгаз сыцеиҩызшаша дысзааит.
Амзырхәага жәҩан Ахан лаша илбааит.
Мза маʒажәа сытцызхыда ҳәа исызҵааит.

Ашьха ирҽыкьасаз лабжышла са скәабан.
Амшын ацәқәырԥ ҳаҵашьыцуан уи абан.
Хыхь ихалан аԥҵа ƀәашқәа рыɡедырбан,
Ажәҩан атɬла етɕәак алшәеит, ҳаи, избан?

Аҽеҳәа мцада, жәҩан етɕәада ижәбахьоу?
Уаҩ дахьнымхо етɕәа тәыла ʒәыр шәцахьоу?
Амца дырцәоит рҳәеит мцала, избахьоу,
Саргьы среиуоуп уи аҳәамҵа агәра згахьоу.

Баша шәсышьҭоуп, имақаруа шәсыхьʒаʒом,
Зымҩа ззымгаз иҽыцу мҩала узцаʒом.
Цәала ицәажәо са исыцәтәымуп, сырзыԥшʒам.
Са сдунеиаҽ сара сгәамцоуп, ɡеак акʒом.

* * *

Сыԥсы каршәны сылагылан,
Шьац иатҵәаран дәык хнаҩон.
Аамҭа-ԥеыха-шькыл иангылан,
Амш ахҭысқәа мҵарс ицон.

Аршәаа иасуан аԥша ирхьымʒаз,
Ихытцны амра-ччаԥшь каҭәон.
Атцх лакәқәа, сеидру иахьыргаз,
Аетцә бналан, рҭыԥқәа нхон.

Амш иагәылтцуан аԥшшәы шкәакәа.
Маʒа агәашәқәа зегь артын.
Гәашәк сынҵалон сыԥсы мгакәа,
Аха ԥсыда ара смыцхәын.

Доуҳа анацым амш мшума,
Аԥсаа рашәа сгәы хнарҷон.
Са сыԥшуп ҳәа амш ԥшума,
Ааишьа ацашьан, са сынхон.

Аха ицоз са сакәын, мшымызт,
Атцх наскьаган амш хынҳәуан.
Амҩа сыԥәын, са сыԥшымызт,
Сцон сымҩасны, мҩак ҭацәуан.

СГӘИ СЫПСИ

Сыпсы нысхын, сгәы сынҽыжәлеит.
Сазгарымашь ҳәа стәауа.
Сыпсы сцәызгаз хытцны исыжәлеит,
Сыгәгьы сцәыргарц исзаауа.

Аҕәра сцәыргон шьоук исҷыхоз,
Сгәы алаҙараҷ сгәыргьа збоз.
Сыпсы исцәыргахьаз иаҷыхоз
Иццышә хәархьны, сызлагоз.

Цәқәырпакыдҟьа амшын иҙхытцуаз,
Гаҷа хықәтцас сгәы итатәон.
Сыдгьыл иақәлаз, еиҳа зхытцуаз
Ԥырак сгәатцан ианнатцон.

Мшынгәаҷ аԥныш ихнагалаз
Атцәаабжь иеипшын са сгәы абжьы.
Ианыхьчатәыз са сгәы иалаз
Атцх иаасымнахуан шьыжьы.

Са сынзыжьхьаз сыпсы иапылон,
Ианыччатәыз аарла иччон.
Ихәра тыпны сгәы ианылон,
Сыпсы антцәашьала исцәынтцәон.

ИРҲӘАРЫЗЕИ

Схала снеиуан, схала сцәажәо,
Гәы сакарак сықәсны сцон.
Аԥша сышьҭан исышьҭагәжәажәо,
Исызгәамҭаз маӡа аҳәон.

Амра кыдшәон асакараҿ,
Сыԥсы сцәызгоз санҕьазкы.
Зны сахьыҟаз сашҭа, сгәараҿ,
Итәоуп сцәашьы лаша схаркы.

Иҭаҳәҳәоуп ара сзынхьааз,
Истәым шәыгақәак рыхьшьны.
Сара сакәӡам ирымоу хьаас
«Ирҳәарызеи» иамоу ишьны.

Исыцрыхоз аамҭак сацын,
Ашә сызхымҵуа цаԥха зҿаз.
ҴҲхык санзыргьы, амш ҿыцын.
Схьаа хызтуаз маӡа зҳәоз.

Исыцымцаз сыԥсы ныжьны,
Гәы сакарахь ԥшак сагон.
Ҳәатә иаргәашаз инеиужьны,
Шықәсык ирҳәаша рзынхон.

* * *

Аҙыԥсы ахьыкәкәа аҙын мҩасит.
Аапынра-фҩы-хаа сԥынтца итасит.
Етцәак гылеит тцхы знаԥхоз,
Апта иалкьан икаԥхоз.

Амзырхәага амза архнышьна,
Сахьынҳалан адгьыл ныжьны,
Жәҩан-сас-дахьны исзыԥшын,
Сызынматәа рҽыцны исшәын.

Уи цәанаалан, жәҩан матәамзи,
Дгьыли жәҩани рымта самзи.
Схәычра цәымза сгәыгра аиуа,
Ашьац иатцәа былуа снеиуан.

Аҙы сыхәлатцәон сыҙхарцаз,
Анышь сыкәшалон сеиқәхарцаз.
Аиреи аԥсреи са срыбжьаршәын,
Саамта пҽеыха саԥхьа икаршәын.

Зыцҳа рҽаҟәаз ҙиаск иртәын,
Уи нахысгьы амҩа дыртәын.
Аԥсы ашьаха шьта сахьҙомызт,
Саахынҳәыргьы шьтахь сызцомызт.

* * *

Амц уатәызааит знык уанацла,
Амцқәа ртәылаҷ ухьз нхап.
Сара сытцла ҕәҕәазааит дацла,
Сцьынцьаҷ сныхәалап, сеиқәхап.

Сыпсы зрыжәуп, амца иҽеҳәызгеит,
Сҷажәкыр сзы-мца снахәалап.
Аиаша сыцыз, саб ицәызгеит,
Саб итәылаҷ сынхалап.

* * *

Сара ари адгьыл сықәнагалеит ихьшәаны,
Сара ари адгьыл сықәнагалеит сашәаны.
Аамҭа сҿыжәын, аамҭа сацын сахьагоз,
Имҭа сыман, Ҳазшаз иишоз исызхоз.

Сара агәыцқьа, сара аԥсыцқьа сызҭатцан,
Сара Аиаша сазымтцәыжәҩан сазхатцан.
Адгьыл сықәын, адгьыл нықәны, бзиа избон.
Ҳазшаз иишаз, Иара имҩала снаскьон.

Ашьха рикаҿ маӡа бжьы ссирк саҳауан.
Мшын нырцә дырны, сашьа иԥа-ԥшӡа дысзаауан.
Аетцәақәа схырхит атцхаҿ санхәыҷыз,
Аха исзымгеит урҭ ркәиц хәыҷ ангатәыз.

Сара сышьҭра, сара сышьҭа са исхатәын.
Гәлымҳа иҭаҩыз сҭоурых бгьыцаҿ ак ѳтәын.
Са сымҩасны, аамҭа сацын, бжьык сагон.
Сыгәра зыргаз, сара исыҭаз сыман сцон.

Ицқьоу усын, иԥшьаз усын бгьыц иантцоуп.
Сымшқәа инысхыз, шаҟа сыҭоу зегь ԥхьаӡоуп.
Сшәа сымшәаргьы, избаз сҳәаргьы сиаҳауеит,
Сиаша ныжьны цәгьак зуӡаргьы сахьирхәуеит.

* * *

Сыцҳа маакыра – сгәыгракәа хьаҽеит.
Аҙы хәашь итцназәзәеит уи ашьапы.
Сышьыжь-мра-хыҿеа сыцәхытцхьан саахьапшит,
Исызгәамҭеит ианавҭыз уи ашьхарпы.

Ихалахьоу амра абацо, иҭашәароуп,
Блымҩоуп иннажьуа ашәапшь зҭынхаз.
Зи-мцеи еинышәашьа шроухьоу аҳәарцоуп
Амца агәытцак амшын изазцаз.

Ублыроуп амца закәытцәкьоу убарцаз,
Игәыградоу амш ԥсы ахам, иҭацәуп.
Ашьхарԥ ианхытцуа амра уҽаччарцаз,
Атцхи ашареи рҳәаахь цатәуп.

Идәықлаз дахьнеиуа лагамҭак нтцәамҭоуп.
Ашҳам здыржәхьоу деикәхазар ауеит.
Апсҭазаара адаќьа инымтцәаҙо нтцамҭоуп,
Иапхьаша дирцаз лагамҭак гьежьуеит.

Аҙы хәашьқәа рыцҳа ахаангьы ишәарҭан,
Икәлаша дзыкәлом, икәлаз дызцом.
Гәыгра маакыран ацҳамҩа збарҭан,
Сыкәлан санзымца, антцәамҭагь сахьҙом.

* * *

Сҭырҟа ҷыба жәлацк аатызган,
Аапын иаларшәны сгьежьит.
Ахәа хьшәашәа кәицк ацәызган,
Сыҕеҳәа мцабзха еибасыркит.

Сымш ѡаза ашәшьы зҽықәтәоу,
Иҧсаатә шьҭыҧраан исыхҟьеит.
Сыҧсы аныҟәгаѡ амахә иқәтәоу
Аҳәыҳә шкәакәа амтҷәыжәѡа аҟьеит.

Ажәѡан-тҟәашаа-блағәы ихытҵны,
Аҙаҙа кәапқәа шьац иахьҙеит.
Изыкәшаз аетҷә жәѡан ианытҵны,
Атҷх-шәындыҟәра-лакә иазцеит.

Са смыцхәызшәа, сызлагылаз
Маҙак ирҳәоз сыдмырҳаит.
Мра-шәахәа-мыш хаа сызпылоз,
Шьоук сахызбааз сыршьаҳаит.

Доуҳа-ҽымцәа-жәлац сызҟьазар,
Доуҳа мцабзны зны исыхьҙап.
Етҷәа кыдшәа ажәак сҭынхазар,
Сышьҭахь иааиуа зны ираҳап.

* * *

Аԥшра сылшом – сыззыԥшыда?
Амш зымпытԥҟьан изцәыԥеыда?
Амза кнаҳа згәы азынхаз,
Баша уеисоит, дгьыл иахәхаз.

Ашәа иардагәаз, измаҳаз,
Амза угарцу узеилаҳаз.
Уи лашароуп, ихаʒом,
Илашозаргь уарԥхаʒом.

Амра қыдшәома, иҭашәоит,
Апытҟәыр хәыҷ ашәҭ ахшоит.
Зымҩа назгахьоу дхынҳәʒом,
Агәы ашә цаԥхала иузартʒом.

Ԥшьа-ша-ныҟәа дызбахьоу,
Зымцахә иатцхан еибакхьоу,
Доуҳа хылаԥшра рҭынхоуп,
Зымтәа мгыла ԥьныш дихцоуп.

Ашәыр атԥла иҷахаʒом.
Шәыр моу атԥлагь еиқәхаʒом.
Адгьыл шьалҭа агәаҕ шәымкын,
Аԥшра сылшом, сышәмырԥшын.

* * *

Аапын арҩышьыга сбартцаҽ ишьхныпсылеит,
Сыцәа хаа зырҟьалаз апсаа ашәала испылеит.
Аамҭа бжьыпраа зшәаџьыз амш-пхыз мҩасуан.
Апша схышә инадхо сапшаарц аршәаа иасуан.

Сара усҟан сызхьан, суада сыҩнаҳамызт,
Аамҭеи-пшахьи-пхызи ратцкыс сеитцаҳамызт.
Сцон сыпсы сазызырҩуа,ашәҭыц
ҟәашқәа рыҟәшәара.
Сымҩа нымтцәа рышәаган дгьыли-жәҩани
рышәара.

Сыпсы пырра пышәаган, гәнаҳа схызхра
хыцушәа,
Снышәнап сыдгьыл хьааха сгәатца
итаршәу кәицушәа.
Исхашҭуама ирҳәахьоу, ахәра иашәоу
мцарцәароуп,
Амцабз-хытцәа ҳамхәаҽырц
аҳи-амцеи еибарцәароуп.

Аапын шкәакәа ашьацраҽы сыбла
саркьа сцәылахеит.
Сашәа зымпыр сшацугьы апытҟәыр
сагәылахеит.
Аапын зымтәа сышьҭалар
сышьҭахьҟа схынҳәышазма,
Сқәыпшра аамҭа зҭахәаҽуа спытҟәыр
хәыч атышазма.

Аапын арҩышьыга сбартцаҽ ишьхныпсылеит,
Сыцәа хаа зырҟьалаз апсаа ашәала испылеит.
Аамҭа бжьыпраа зшәаџьыз амш-пхыз мҩасуан.
Апша схышә инадхо сапшаарц аршәаа иасуан.

* * *

Амш иамшәан икашәеит са сразҟы,
Гара иламҙаз, цәгьа сиршәеит са сҙыҟы.
Ԥша уазыррак иама ицеит схьаа арыц.
Ҭәаҕәа зхьысшьыз сымш сапылеит еиҭа ҽыц.

Адаул еиԥш сашәа аныҩуан жәҩан аҭуан,
Сызлацашаз, зынҙа иҽыцыз мҩак аатуан.
Амра хьы шәахәа цҳаражәҳәон ҭаҟа, хыхь
Ахра ҟәашқәа арҩаш нрыжьуан шьыжь рыҿерыхь.

Арҭқәа збашаз, маҙа ирытҵаз – сыццакуан.
Анцәа иҳамҭа, Шҭа-чча гәашә-хәыҷ аасыртуан.
Маҙа каршәын, маҙа ҭаршәын, уа избара,
Згәы амца ҭамыз, зыгәра гамыз дзымбара.

Ныхҳәа мҿышан, мшы мҩа ԥрышан,
Доуҳа ихьаҳәзи, цәашьы-мцабли ирыхьҙатәын.
Сышәтқәа ргәараҽ са сҙыҟ гара сыртцысуеит.
Амш иамшәаз са сразҟы мҩагьы сапшуеит.

* * *

Аԥша зымтәа ааира зааираз,
Гәашәк иҭалаз, шҭак зыԥшьаз.
Згәыцқьа аблышьа, зцашьа ииаираз,
Ахьӡ анакәха, хьӡы зҭынхаз.
Ԥсаатә мѫасроуп са сымѫаспа,
Мшылацәҟәысроуп са сбылра.
Адәыҕба зымца, са сгәы нҽаспа,
Аамҭа хьымӡа са сцара.

* * *

Ахәыцтәқәа рдунеиаҽ шшоушәа сҙытуеит,
Ахәыцтәқәа рдунеиаҽ сдухан, сажәуеит.
Мшын цәқәырпа схытцәеит, сшәахха скабоит.
Сгәы цқьа исыцәтытцыз хәымга блак иабоит.

Псаатәхап сышьҭызхыз арыцеиԥш саниз.
Саҽытцшәеит, иахьнеишаз инхеит исзыԥшыз.
Сатәымызт, истәымызт аҭыԥ сахьынхаз,
Иснымѳит, сырнымѳит ара сызланхаз.

Иԥсыдоуп, игәыдоуп, бызшәак раҳаҙом.
Рхыхьмаҭәа ршәырххьеит, ахьҭагь иакҙом.
Ламысдак имтцәыжәѳаҽ ируеит урҭ аҳра.
Ҳаинышәом, ҳаицыҟоуп ҳаинаалом цьара.

Хьаауп араҟа арыжәтәеиԥш сызшьуа.
Среиуанда мамзар урҭ зегь зтцәахуа.
Ашкәакәа шкәакәоуп, ара иузҳәаҙом,
Гәи-пси еицрытцхьеит, уаҳа еиқәшәаҙом.

Мѳа мш ахьырҳәоз сдәықәлеит цьара,
Псаатәхап сышьҭызхыз сампытцшәеит ара.
Иснымшәоз, сызнымшәоз сдунеи ҽыц ҭшәахеит.
Ижьакцаз барқәам дук сгәашә иҽахеит.

Цәашьы мцак сеиԥшны лашьцарак сырґґон.
Ламысдараа рҳаблан сламысдан сынхон.

АМААЛЫҚЬЦӘА РХЫЗА

Сыԥсы ԥызжәеит – аҵкы шкәакәа,
Ацыԥжәахақәа сҵәахит.
Сыԥсы ҭысхит, сыԥсы шкәакәа,
Ҽыцны аҵкы ссиргьы зҳахит.

Амаалықьцәа рхыза шкәакәа,
Сыԥса цырцыр иахатәоу,
Апҵа ҟәашқәа рыгәра мгакәа,
Сыԥсы шкәакәоуп излатәоу.

Ажәа исыҵоу шьҭых иркыми,
Маҳа бжьы ссирк сырҳауа,
Сымаалықьцәа рыбла схыми,
Уи ауп аранҳагь сызлаауа.

Ашьыжь шкәакәа ахышә инхыҵны,
Бла мырхәага сҽадырҷҷоит.
Апытҟәыр хәыҷ ашәҭыц ҭытцны
Сашҵа дәы иатцәа итаԥсоит.

Амаалықьцәа сыԥсы рыстеит,
Сыхьз иҩахеит рхахьы.
Апсы шкәакәа сытцкы сшәыстцеит,
Сыԥсы рхытцәеит шьамхахьы.

* * *

Ажәытәи аҽатәи еиныѡуеит,
Ҳрыбжьысны ашьшьыҳәа ҳцаларц.
Ҽызтуада? Ахрақәа ирныѡуеит.
Сан лоуп – лыбжьы саҳаларц.

Арѡашқәа ирыцуп лыбжьы хаа,
Аԥтақәа рхыза луанҭоит.
Илымаҙам уаҟагь аԥшыха,
Инымтҷаазо лускәа дрыхьҙоит.

Ахьҭа сакыр ҳәа дацәшәазаап,
Мражәла арыцқәа лалтҷоит.
Асыԥса лымѡақәа акызаап,
Арѡашқәа дрыцны дааскьоит.

Сымшқәа ирыцлаз ахьаа
Лныруеит, са саԥхьа лара.
«Бхәычымзи, бышԥажәи ас заа!»
Иахьанҙагь даҽуп аҽытра.

Ажәытәи аҽатәи еиныѡуеит,
Ҳрыбжьысны ашьшьыҳәа ҳцаларц.
Ҽызтуада? Ахрақәа ирныѡуеит.
Сан лоуп – лыбжьы саҳаларц.

* * *

Аамҭала инсыжьуеит сзыцәнымхо зегьы.
Сырхьымзо сзыхьзаша, исзымго акгьы.
Пшамаҭәак сшәыстцап пшшәыхҳәа змазам.
Исҳәашаз крыќоуп, макьана иҳәазам.

Сашәабжан, сажәабжан сынхаргьы стахзам,
Инсыжьуа сдунеигьы апшәымак дахзам.
Уи исхатәу ауп, цапхак ианартзом,
Имҳәакәа исцәынхазгьы напык иазыѡзом.

Истәыз, сызтәызгьы аамҭакаҷ сынхон,
Саамҭа абгьыцкәа ирынзалоз стынхон.
Исшон изаҳашаз азыхьеипш иржәырц,
Ашәҭ иҷышәшәаз ахаҭыпан ишәтырц.

Амш снаҷыхәар ҷамѡакгьы сызхап,
Ҷамѡак итазаша ашәа хаак сзаҳәап.
Ҷуаѡык иеипш сымѡасып, игап апќара,
Сыќан сшәызгәамҭеит, изуит алаура.

Сымѡа лашарцаз цәашьы пшзак аркын,
Убритцәкьа шәахыбаан ишәырцәарц шәаҷын.
Сышьҭа дынхылеит ҭацәыкгьы дгәыкуа,
Сѡымтақәа дрылоуп абгьыцкәа ркәыкәуа.

Аҭарчеи мтцазырсыз ҷцәақәакгьы лыхьзоит,
Дызлаќам еидхәыцла апҳәысгьы ддырҷхәоит.
Ҷыуаарак дақәтәоуп аҩра зхазам,
Шҭа пшзак дынҭартцеит, агәашәгьы ҷазам.

Сеидру, сыздыруам дзышьҭоу уи апҳәыс,
Лҷылшьуеит шәылкьысыр ҳәа дгылоуп ҷадҳәыск.

Дқьачақьуа дыхәмаруа адәыпшзаҿ «дкәашоит»,
Исыхьыз сыздыруам, зегьреиҳа слыцәшәоит.

Аџьныш дызхылтцыз ла лакәушәа збоит,
Злагарак дынҭалан аиаша ллагоит.
Лааигәа сызгылом, дызҿугьы сҭахзам,
Аџьныш игәара агәашә ҿатцатәзам.

* * *

Атцаа абжьы сышьҭа иҭыѡуеит,
Аршәаа атцх еиѡнасоит.
Изгәыҷьырцаз схы сазыѡуеит,
Ахызатцә амца жәѡан арцоит.

Амца иалԥоит рашьк кьыркьыруа,
Аԥша мҵәыжәѡақәа мѡантцо.
Ҳазшаз иоуп иаҳԥеиԥшу здыруа,
Ҳгәара иҭалаз цьныш дыҵцо.

Аԥсра аблақәа зынʒа икәицхеит,
Аиха рымца аԥсы анархуа.
Ашҳам напқәа абԥьар иатҳеит,
Ҳаԥсы атәыла заҵцә ҭарцәуа.

Ҳаԥшьа иамкыз гәнаҳак хытцуеит.
Иԥсы ҽнахуа ҽыхәа иахьʒаз.
Марҭашәарҭа ашәаԥшь анытцуеит,
Мрамѡа мрашәахәа зхьыршаз.

Амра неиуеит сышьҭа аҟынʒа,
Ԥарда лаша схышә артуп.
Сыдгьыл ҽыхуп сара сҟынʒа,
Уи нахыстәи шәа ишәразҟуп.

* * *

Имцакыр сдунеи былуан,
Аԥсра сашьҭан, сыԥшаауан.
Етцәа кыдшәак сҭанархон,
Доуҳа ԥсҽыхѡы сеиқәирхон.

Мца матәала сеилаҳәан,
Мца лых шахала сҽаҳәан.
Амца цон исыхҟьаны,
Сыԥсы сацлон сеиқәханы.

Мцамѡа ԥшалас сахнарҟьон,
Сытцлагь амахәқәа ԥытцәтцәон.
Сшәа сшәарымызт снаскьалон,
Сапхьа имѡаслоз сихьʒалон.

Сзышьҭаз сеидру, сыԥшаауан,
Сымш нтцәахуан, сытцх аауан.
Саргьы сатәҳәон, мца еибакуан,
Жәѡанлыԥха адгьыл иазаауан.

Схәыҷын, сдухон, нас сажәуан.
Цҳагьежь сықәлан сцар схынҳәуан.
Амца сырцәон, са сымцан,
Изгоз нсыжьит са сынтцәан.

* * *

Адгьыл сакәшеит, икәымпылын,
Аетцә саблит – ицацәан.
Адгьыл сакәшеит, аха идгьылын,
Дгьылынтә ажәѡан харацәан.

Анцәахә Ра дымѡасуан шәаԥшьны,
Адгьыл гәнаҳа наҟәыблаа.
Жәѡан атцкар иахьыршьыз тцәаԥшьны,
Цьныш маҭәа ҟьашь ишәхыблаа.

Ԥсы дхынҳәуан ирыцқьаз дгьылахь,
Ԥшартла игәыцқьа инҭаршәшәуа.
Аԥьар ианырцаз деиҭагылахт,
Гәнаҳа хыхга цәашь аркуа.

Ныхоуп рыцқьага мѡас иҟоу,
Мцыфараҳәа уахь цатәым.
Сара исзыҟоу, шәара ишәзыҟоу,
Ҳҷыхра иааиуа ус джьатәым.

Анцәа Ра дмыцхар, дымгылар,
Зышьҭра шәахыстан инхап.
Ԥсы дахьцазгьы уахь даангылар,
Ҳадгьыл мцыкәашаа иргап.

СУЗЫПҨШЫЗ

Н.К.

Сузыпҩшыз, ара сыпҩшыз,
Уара умҩахь уцала.
Са сгәыҕрақәа исцәыпҧеыз,
Рцыпҧеыхақәа ҟәшәала.

Сдунеи алу ду гьежьлап,
Сыпҫ-кнаҳа блас исхаз.
Сахьынужьыз сузыпҩшлап,
Унарха мҩа ԥсыс сахаз.

Асаркьал бз-хәыҷ кашәар,
Мца ркьаҭагоуп сара сзы.
Умаашьа гәнызгар, сагьаршәар,
Иахьа нсыжьып уатҷәазы.

Сыгәра устҵеит, игала,
Сгәы амцоуп уи зыҧегоу.
Упсы иузыхьчоугьы шьала,
Умҩа сгәоуп изтгоу.

Цәашьы умырцәан иасыркыз,
Сныҳәа зцу былроуп.
Сахьынужьыз сузыпҩшыз,
Умааҙаргьы, исыцәу ԥшроуп.

* * *

Цəыкəбар кашəак сышьҭаныҟəо снаскьаʒеит,
Мра напыла иҟəшəаз, ашьҭагь сымбаʒеит.
Ашəах шкəакəа еимаа сышьан, ихахьан.
Агаҷ саван, ацəқəырԥ сышьҭақəа ртцəаххьан.

Зыххьа зцəыʒхьаз, амш мырхəага ԥстҳəала ихѡан.
Зҳəа назмыхəаз уи амш шынтцəашаз заа иʒбан.
Салаʒозу салаʒуазу маа ѡ иахьҭатцəахыз маʒан,
Сызлахəымыз цьара еицəажəаран иантцан.

Сгəымца мыцəарц, мшы мышьҭацəгьак аазыртуаз,
Уаѡы мышьҭацəгьак схышə ихытцуаз исзаауаз,
Ишьҭа сзаʒəʒəарц зыԥшьак сашьҭан сыԥшаауан,
Сгəы амца ҷымцəа мца хьыршаʒла дызбылуан.

Цəыкəбар камшəа, цəыкəбар ԥрыц хəыч ашьҭа схын,
Сдунеи хсаала снапсыргəытца сыԥсы анын.
Сымѡа мчымха зшəара зцəызго сыхҟьалап,
Мшы шəахəала мра хьыршаʒла исыʒəʒəалап.

Сашҭа сгəара агəашə сыԥсахып иахьаҷоу,
Дыр издырып сышзацəымцо лахь иантцоу.
Сымш иʒхытцыз, шаҟа схытцыз ԥхьаʒатəʒам,
Цəыкəбар кашəак ашьҭа схыʒлар сыԥшаатəʒам.

* * *

Ԥшамҩас зымтәа нарҳәацәа,
Аԥсаа мшыхаа аматԥуцәа.
ԤԽхы маʒажәа амза аԥрыцә,
Адгьыл иалыҳәҳәаз аныцә.

Дунеи хагак ҭазырхо,
Мʒырҩы мʒышәак дызнаԥхо.
Згәыԥра зшәыгоу хьычԥыԥыр,
Амш ахышә лаша анартыр,

Мрамш агәыжәла ацәҽыпып,
Ажәҩан саркьа ҳнаҿаԥшып.
Дгьыл маʒажәа ҳазʒарым,
Ацәгьеи абзиеи еилаʒарым.

Иарҳәала рҳәеит ачамгәыр,
Зшәыга нымԥәо ахьычԥыԥыр,
Амш анԥәамҭаз иаргьы нԥәоит,
Ашәа ззымхәо ирахәыц ԥԥәоит.

Скәалаԥ аҷақ хәыҷ еибатуеит,
Иҭамʒа еиламʒаз еибарԥсуеит.
Сара еиҟәызкуаз срыбжьахеит,
Срымбаʒакәагь… сырҭынхеит.

* * *

Ажәҩан атҵа ԥытҳа-ԥытҳа,
Апҵа ԥжәахақәа аҽапсан.
Апша хьарч ҳәа абна лымҳа
Итахәытхәытуан, еиуацәан.

Са сырзеилан бгьыци шәтыци,
Маӡа сарҳәон исаҳар.
Сытцырхырцаз рышәи рыци
Иаҽу шьыри иҽаҳахар.

Сара сакәӡам ирԥырхагоу,
Цьныш сасуп изырҳәацәо.
Исышьҭантцәеит, са сабаҟоу,
Ираҳар, сашәоуп сыдзырбо.

* * *

Саамҭа ԥеыха-саан сангылан,
Ладеи-ѡадеи сзеилмырго.
Ханк сыѡнамзо сыѡнагылан,
Уадак кәапҵа исзеилмырго.

Ашәа уаара сгәатҵа иҭыѡуан,
Сгәы арахәыцқәа ирҽыхауа.
Иаази ицази рыбжьы еиныѡуан,
Мци ԥаршеии еиҽыхауа.

Мцаҭәхҩа срытәхҩо сырхьынҳалан
Сымшқәа ицоз инықәхәаша.
Нымҭаа ԥхызны сымцахә алан,
Сдунеи ҭынха ԥсныкәырша.

Стҷәуа рыцын цангьы аангьы.
Мцарѡаш шыра иналашәаз,
Лныхҩа сзымхеит игәакьаз сангьы,
Лцамҭаз лхоуп илгәалашәаз.

Саамҭа ԥеыха-саан сыцәкыдҟьар,
Сыпсы ԥеып исзымыҟәшәо.
Сымҭәыжәѡа ԥҭаа уаҳа исзымҟьар,
Скаԥсон сымшқәа срылышәшәо.

* * *

Аамҭа абҕьыцқәа рҽыра –
Санытцит. Қәарбааҙа сбааҙан.
Аамҭа абҕьыцқәа рҽыра
Анхаларагь сыхәтан.

Амца мыцәа иатәхәо
Аҕа зкыз дааԥсар,
Аҽеҳәа кәицқәа ҕазхәо,
Имцахә мыцәа еиқәхар,

Мцак саргьы исыцрасып,
Саамҭа абҕьыцқәагь бап.
Мцатәхәа ԥшакгьы насып,
Сызным абҕьыц еиқәхап.

* * *

Ҭагалан-мыш қәарқәашьеиуан,
Абҕьыц ҽеижьқәа нахьыкәкәон.
Аԥша цәгьахәытхәыҭ леиҽеиуан,
Мши-ҭхи реиҽшара иахьҙон.

Акалҭ аркьаҷуан амш ихьатцыз,
Етҵәа цәымза атҳх рыхьчон.
Аамҭа гәыжәла адгьыл иацыз,
Сара сымышқәа ннарҵәон.

Сыԥсы рыццон иаази ицази,
Сынкахәыцуа сшәаҵь ластцон.
Сқьаадқәа ихази исцәыԥжәази
Ирныз аарла еилсыргон.

Иҳәатәыз нхон иҳәамкәа,
Аԥьныш ҽыжәла игәаҕ сагон.
Ҳазшаз иажәа гон еицамкуа,
Жәҽан иабҕьыцны саԥхьо сцон,

Ианысхызу, лымҳа итамло,
Гәы маҙажәа ҳәашьа змам,
Ҵьныш-мҵәыжәҽа иқәтәа ихамло
Излеицәажәо, бызшәа итцам.

* * *

Амш аччабжь геит ашамҭаз,
Амра хыҽеан ианкаҭәа.
Амра блит ауп амш ацамҭаз,
Амшын хыҽеан изкаҭәа.

Акәаԥ зыргылаз, нтҷәамҭан, дарбан,
Уирц уԥсыроуп – рымҳәахьеи.
Ашьха еиҭазҳәоз ишьха уарбан,
Ашьха ирхалан имԥырхьеи.

Тҷаҟа мчыдоуп, тҷаҟа бжьыдоуп,
Изымԥыруа тҷаҟа итәоит.
Ҷырра злымшаз мтҷәыжәҩа хьӡыдоуп,
Ҩада Ҷсылаша дынхоит.

Дгьыли-жәҩани ус еицылом,
Ҳәаак рымоуп маӡаны.
Изымцаша ԥхьа ддыргылом,
Инрыжьхьоу дрышьҭоуп дрыхьӡаны.

Иҭашәазгьы гылоит ҷыцны,
Ҩынтә иирцаз зныкиԥсуеит.
Мшык саԥылеит Амра сацны,
Мтҷәыжәҩа сымамзаргь сҷыруеит.

* * *

Снапсыргәытца аҙаҙа иантәалаз,
Сымра гыла шьыбжь нхыҳәҳәа,
Ихызатцәха са сгәы иалаз,
Сыпсы адгьылаз сажәа зымҳәа,

Идгьылтәымыз сцена хәмаррак,
Сгәысҽанҙамкәа са сназлаҳаз,
Иахьсзыҟамтцаз уаҳа ныррак,
Исымпытцҟьан са сгәы икаҳаз,

Апҵеыхақәа сыдгьыл иақәын.
Аҙыхәашьқәа апан ахьдырҙыз.
Ихықәхалаз мҩасҩык сакәын,
Сатахымзар зынҙа сырҙыз.

Асырҙ леира салашәаргьы,
Ацәқәырпақәа калтла схырҩон.
Жәҩан лакытца амра ҽшәаргьы,
Парда еиқәатцәа апта пыржәон,

Етцәа гәарҭак жәҩан иацралаз,
Рыццышә кәицқәа мцак рхылтцырц,
Апсы ҟьашьқәа дгьыл ианбаларц,
Ашамтазын Амра цәыртцырц.

* * *

Аҙлагара салагеит, иахәлашәаз арыц.
Асоура еиҭалагеит, ҙнык саԥылеит ҽыц.
Санааауаз ҭагаларан, амахәқәа таруан,
Сзылгахьаз сеиҭалагеит, сымѳақәа хынҳәуан.

Ирҳәахьоу еиҭасҳәарым, сгәоуп зыбжьы зыргаз.
Шәыхәрақәа шәызҽасҳәарын, сыдгьыл гәыс иазҭаз.
Шәҭык сахыбаан аапынраз, ақәыцқәа сырфахьан.
Апхын саѳсны сцозма нас, ашәшьыраҽ саатәахьан.

Ԥхыҙгьы ҭынчрак сымамкәа сҽара хьымҙа сҭыст.
Иарбан уаҳа исымоукуа, исылшарыз, нас, ԥхәыск.
Сгәыгра рыцқәа еизызгахьан, сынарха рчаԥшьон.
Блацәгьа ибла ицәызгахьан, бзагәырѳа иџьабон.

Мцак еиқәыстцан ицәаҙом, аҽҳәа шәыҽҳәатәаз.
Адгьыл гәнаҳа зыкәзаҙом, иршәааит изыхәҭаз.

* * *

Амш кәаша, ҽы-кәаша
Сақәтәоуп, сахҟьаҙом.
Кәаша-кәаша, мцакәаша
Сыцрасыргьы сбылҙом.

Етцәа лаша, цәыць лаша
Мца лаша ацроуп.
Етцәа лаша, мза лаша –
Рыѽбагьы ԥхароуп.

Дгьыл кәаркәашьа хыгьежьаа,
Изҽугьы гьежьроуп.
Мра мца шоура хыгашьа
Амаҙам – былроуп.

Ԥсы цқьа ныжь изымцара,
Имѽақәа хытцәтцәоуп.
Ԥшамѽас хага зымтәара,
Ҭламахәҭа хыжәжәоуп.

Сгәы амца зку иҽымцәаҙо,
Исыциз слахьынтцоуп.
Иблыр, сашәа иԥымтцәаҙо,
Ахьыстцәахуа шәа шәҽоуп.

* * *

Сара аҽыжәлашьа сдыртцеит санхәыҷыз,
Сара аԥсыуала скәашеит иантцатәыз.
Сыдгьыл сахәит, игәырҩан исыламзо.
Ичҳатәуп ҳәа акы саҩсит сеиҩазо.

Саныччашаз зынгьы стцәуеит, тцәуатәын.
Санымгылашаз сдыргылеит, гылатәын.
Исзымҳәашаз саламгеит – хдыррахап,
Доуҳа тәылаҷ насып зқәашьу дыррахап.

Мҩак санылеит еиҳа ишәарҭаз, ԥышәаран.
Сызмарамыз кыр сырнышәеит нышәаран.
Инеихҭныстцеит мци тцабырги сранахан,
Мыц нышәара сара сзын иԥсран аха.

Мыц-ныха-фа сара сгәыгра сымихуан,
Сыԥсы аҭыҩра – сыҩн агәашьагь аҭырхуан.
Сара идгьылтәыз адгьыл салан хыбаҩны,
Сыдгьыл қьаадаҷ сыхьзи сыжәлеи наҭаҩны.

Мшык исыҭоу сзеигәыргьаша салазо,
Ажәҩан саркьа ԥштәы иатцәара салазҩо,
Сеиҭаҽыжәлеит схәычра зҽыжәыз сҽыхәа-лас,
Сеиҭатаарц схәычра азыхь сызҽыхәалоз.

Уаҟа стцәуап инеиуыжьны, срыцҳаршьап,
Сыгәхьаазгоз сыҩны-сгәара сыцҷаԥшьап.
Аԥсаатә ҟьала, шьҭа сабацо сышьҭахьҟа,
Схәычра ахьыҟаз, сажәрагь ыҟаз, шәсышьҭамлан.

* * *

Апҵтазааа ахышәаҽ сҟарулуп, сҷапҵьоит.
Апҵтазаара ахышәаҽ исцәыхәлоит, ишоит.
Аҙымҩас сапылар, ахьышьҭра сыпҵшаап,
Адәы мҩа санылар, арашьқәа срыхьҙап.

Ацныши амшыни ирзеилоу саҳар…
Ажьираҽ ихьеҩбжь ааҩуеит Наҳар.
Амцеи аџыри еинышәарц иаҽуп.
Апсуа идоуҳа мцаҽ архышьнагь ахшьуп.

Ацныши амшыни ирзеилоуп маҙак,
Икьаасуеит, ахықәаҽ еицырҳәоит ашәак.
Апҵтазаара ахықәаҽ сааины саагылеит,
Уаҳа мҩа шықам гәасҭан саангылеит.

Мҩак ауп иҳамоу Адунеи ду иахшаз,
Уимоу, аеҵә икыдшәа икашәаз.
Хәыцроуп сызражәыз, аранҙа саазгаз,
Апҵтазаара ахышәаҽ сҟарулуа сзыртәаз.

Ахықәаҽ санааи уа ахықәгьы сҷапҵьоит,
Ацныши амшыни маҙажәак рҳәоит.
Адгьыл сагәылтцит арахь санаауаз,
Ацныши амшыни еицырҳәон ауаз.

* * *

Сыԥсы каршәын ауарҳал еиԥш,
Сылагылар ҳәа сацәшәон.
Сыԥсы каршәын ауарҳал еиԥш,
Сара ахаҳәқәа срыхԟьашон.

Агәыҷра ажәлақәа ластҷаргьы,
Агәырҩа рхылҭуан иԟато.
Аҙиас ашьҭа ҷыцахь сцаргьы,
Ахьышьҭрахь ауп сахьаго.

Ашәыр ҷыхны скалҭ ианызшәа,
Гәырҩа ахьызбоз исыԟәшәон.
Сыԥсы икаршәыз жәҩан иатәызшәа,
Аҳәыҳә шкәакәа иама ицон.

Амца еиқәыстҷон етҷәа кәицла,
Жәҩанаҷ ҷыц сыҩны ԟастҷон.
Ара схәыцуан зынҙа ҷыцла,
Ҷыц агәыҷра жәла ластҷон.

Сыццакуан ҷьара, иахьакәыз
Сеидру, сдәықәлахуан еиҭа,
Ихәрыбҕьыцны сыԥсы ахьақәыз,
Сахьырзымхоз са схаҭа.

* * *

Жәԥан иатҵәа иатҵәазар,
Мра хьырхьыр ччароуп.
Шәыр ҟалак аҽазар,
Ҭагалануп – чароуп.

Мҵәыжәԥа ԥсаатә ԥыруазар,
Мшы лашак иахьҙеит.
Заҙа-еимхәыц каҳәуазар,
Заҙа-жәла лаҳҵеит.

Ԥхыҙ-маҭәа ҭых-лымҳа,
Ашаетҵәа еиԥнаршәеит.
Аблацәгьа алакәымҳа
Агәашәаҽ иканҙеит.

ҬԤхы-ҙагәҙагә цәгьа-картҵәа,
Аҭып-ла-ду даршәеит.
ԤԤәыс-парпар калҭ-ԥхьартҵәа,
Агәылара илыцәшеит.

Артқәа сԤәарц идәықәлаз –
Аамҭа-ԥры сыцәцеит.
Исаԥс ицаз са сықәла
Сшәырқәа зегь лыҟәшәеит.

* * *

Снапсыргәытца адунеи иахсаалоуп,
Саргьы хәҭакны адунеи салоуп.
Са сыхҭысуп, са сгәырҩоуп,
Дунеи қьаадаҿ сыхьз анҵоуп.

Са сыԥхыʒуп, слабҽабоуп,
Шәара ишәхьааy зхьааy соуп.
Амца скьысны зны сбылхьеит,
Ахәаҿ скәиц хәыҷ еиқәхахьеит.

Ҟәышрак сашьҭан, сыԥшаауан.
Аха исхьымʒакәа схынҳәуан.
Изшоз сишьҭалан дсымбеит,
Мҩак санылан сымҩахҟьеит.

Сақәшәеит адгьыл ангьежьуаз,
Аҟәыш ихшыҩ аныԥсуаз,
Насшәа амацәыс лашон,
Царҭа мҩа заҵәык снарбон.

Аԥшандагеиԥш стыртыруан,
Снапсыргәытцагь асыркуан.
Цәымзак гәасҭон хараны,
Сыҟам уаҳа схынҳәраны.

* * *

Апсҭазаара пхыҙуп – шәынтә ирҳәахьеит,
Апсҭазаара ҭәыцуп, уампытцҟьеит уцеит.
Аҙымфас иахыҟәуп, амшын иацәқәырпоуп,
Иџьоушьап, аҙә дгәакьоуп, егьи дапаҧсоуп.

Ҭашьа змаҙам ауп, гәыгроуп, хжьароуп.
Апсҭазаара мпылуп, амба ҳа ҳауп.
Апсҭазаара ашәа хаауп, зны илаҕырҙуп,
Имхо кәалҙык еиҧш агәашәаҿ ихшьуп.

Рашьны изкәадыруа, мап, дҟамлаҙац.
Иџьоушьап, уи здыруа пхыҙгьы дмиҙац.
Апсҭазаара кныхны ҟамчыкеиҧш изку,
Шәынтә ирбахьазаргь уи амч закәу,

Гәыграк иҿыжәуп, аҕәра ахаҙам,
Апхыҙаҿ унхозар ари џьашьатәҙам.
Дәиатҷәак ҳақәуп ампыл еинҟьо,
Хапсҭазаара абҕьыцқәа ҳџьыба иҭатцо,

Апсҭазаара пхыҙуп, апхыҙаҿ ҳанхоит,
Уанышәар, иунышәар апхыҙгьы узхоит.
Апхыҙ рашь иҿыжәу арахь шәылбаала,
Апсҭазаара пхыҙаҿ шәҭып шәыпшаала.

* * *

Ашьха рҩытԥа арҩаш кнаҳа,
Сатԥагылан сҿыскәабон.
Ажәытәҙа иеиуоу атԥла еитаҳа,
Амахә хаха сыцҷаԥшьон.

Ахра иалшәаз ахаҳә ԥҿеыха
Абжьы аныҩуан сгәатԥаҷы.
Аамҭа иснаҭозма аԥшыха,
Исзыԥшын уа ақәатԥаҷы.

Рашь мҩасны амҩа ҳақәлон,
Ҳамҩа ркаан, еибаҳҳәахьан.
Арҩаш хьшәашәа сыԥсы иақәтәон,
Срашь кәадырны иҷасҳәахьан.

Ԥрымҩа иқәло дԥышәатәуп,
Дгьыли-жәҩани еизыҟацәоуп.
Аамҭеи-хҭыси еиныршәатәуп,
Адунеи усшәа иазыҟатцоуп.

Гәы иқәхо мҩак данылароуп,
Уаамҭа атәаха унаҭаҙом,
Иааиуеи ицои еиԥылароуп,
Ацәгьа абзиа ашаҭаҙом.

* * *

Иарбан гәу сара сахьықәхаз,
Иарбан исҳәо исымҳәац.
Сызшьаз дарбан сара гәықәхас,
Исшьароума исымшьац?!

Аҟәараан амҭәыжѡа ахьамоу
Иатҵашьыцуа уԥьасшьалап.
Ԥырра шьыцроуп, уи иахьамоу,
Дунеи ишақәлоу шәасҳәалап.

Ажәа сыман сара гәҭыхан,
Адәы сықәхар сықәнагап,
Ахаангьы ажәа ныхан,
Аҭып-ныха еилаҳамгап.

Сыԥсы ҽнахуеит агәы сықәхар,
Мҭәыжәѡоуп ѡада сзырԥыруа.
Баҟоуп Ажәа, иара днымхар
Ихьз уазҳәо иузымдыруа.

Ажәа злоуҳәо бызшәа уаҙар
Ԥырроуп, гәнаҳак уатҵамлан.
Раԥхьа иҟан Ажәа рҳәазар,
Ҟәараан мҭәыжәѡа уашьҭамлан.

* * *

Амш лашара шьыжь сахшеит,
Амра ццышәны сканаԥсеит.
Амшын ацәқәырԥ сацыршәеит.
Ҳазшаз даалаган сиршәеит.

Мҩак санитцеит иԥшаатәны,
Хреи цаҟьеи ирыҷганы.
Маʒак сеиҳәеит иашәаны,
Сара исҳәарцаз иажәаны.

Уи амҩала ус саауеит,
Маʒа бжьы ссирк саҳауеит.
Аʒын агәҭаз сышәҭқәа шәҭуеит.
Кәыркәа шоураз сыхьҭакуеит.

Са сдунеигьы са исхатәуп,
Сызҭаху, са сгәашәқәа артуп.
Доуҳа ԥшьала схы-сгәы ҭәуп.
Сгәырҩеи сгәыргьеи рымца еиқәуп.

Гәнаҳа сымаʒам сара,
Ара иҟоуп схәышҭаара.
Шәымҩахытцла арахь сбара,
Ҳазшаз дшәыкәныхәоит ара.

* * *

Изҭахыдаз, мшәан, сахьиз,
Цьаргьы ианырымҵеит сышиз.
Сызҳауан ауп ус иаԥын,
Аша исзишаз мҩак санын.

Сшәон саныʒлар мҩабжара,
Сыхьʒ ахьамҳәаʒоз цьара.
Аԥсҭазаара цәгьа саршәон,
Аамҭа хҭысқәа сырнаԥхон.

Дунеик сыман, згәашә аркыз.
Иаʒәзаҵәыкыз са исхатәыз.
Аиаша сашьҭан сыԥшаауа,
Саниз амзеиԥш сазҵаауа.

Имаʒан сара сҟазшьа,
Зынʒа илзымдыруаз саҳәшьа.
Са сыдгьылтәын, дгьылаз сшан,
Гәаҕьҵас маʒак акәа сҭан.

Сырбон сшыҟамыз зегьы,
Сақәшаҳаҭын уи саргьы.
Избан акәзар са смаʒан,
Адунеи маʒа саҭан.

* * *

Суаџьаҟ агәгәаҳәа амца ҭоуп.
Сеиқәыхьшәашәа сыҕеҳәатәоуп.
Сыԥны ԥхазар цәгьа истахын,
Аха хьшәашәарак сахын.

Исшьеит ара шьашьа змамыз,
Исамхаҳәеит зынӡа иҳәамыз.
Амахә хыстцәеит са сзыкәтәаз,
Ихьӡеит мыцла аныха зфаз.

Иџьасшьаӡом уаҳа акгьы,
Аха сраабӡом аӡәгьы.
Амҭа ааанкылан изшьаҳаз,
Мци ԥаршеии ирыбжьахаз…

Ичҳа анырҳәо сҽаҳахоит,
Аҽеҳәа аҽаԥхьагь ихьҭахоит.
Иԥҟоу ажәа рҳәеит изҳәаз,
Ираҳамашь уи иаҳәаз.

Ҟәышрак ацлоит агәырԥа,
Аӡгьы ахәаӡом аҵла анԥа.
Суаџьаҟ агәгәаҳәа амца ҭоуп,
Сеиқәыхьшәашәа сыҕеҳәатәоуп.

* * *

Сара ԥхыӡтәылан сынхеит,
Сара ԥхыӡматҭәа сырхеит.
Рашьны сгәыҕраԛәа скәадырт,
Аԥхыӡ тәылаҷгьы сырдырт.

Шьыжьза сгылан кыр сеимдеит,
Исзымдырԛәоз шьоукгьы збеит.
Ҷыцмызт уаҟа исдыртцоз,
Урҭ зегь здыруан уахь санцоз.

Ара иасӡомызт аԥша,
Акгьы иашьҭаӡам рыҷеша.
Иааиуа рҭыпҟәа зегь дырбоуп,
Мци иашеи еилыргоуп.

Аҳра имаӡам аӡәгьы,
Саргьы сашьҭамлеит акгьы.
Дырхоуп амаалыԛь дԥыруа,
Доуҳауп ара аус здыруа…

Арҭ рынхашьа зегь ҭаны,
Исҳәарц салагеит сааны.
Аха срашь ԥырны ицахьан,
Аԥхыӡқәа ртәылаҷ ишахьан.

* * *

Сакәаршәуп аамҭа,
Сыздыруам сзыӡхытцуоу.
Дунеи ҽыцк саҳамҭоуп,
Сеидру исхытцуагь.

Мшы мра санымшәар,
Сыццышәха сбылуеит.
Мза маӡа кыдшәар,
Ахьҭа сакуеит.

Сцарцу гаҽала,
Ацәқәырԥ аапкуеит.
Сышнеиуа мҩапала,
Агәашә сцәадыркуеит.

Сакәшоит сеиҭакәшоит,
Адунеи ду гьежьуп.
«Аамҭа зегь ҳабжьоит» –
Издыруа бжьуп.

* * *

Ицеит рҳәеит имааʒацыз.
Ирҳәеит рҳәеит ирымҳәацыз.
Иртизаап ититәымыз.
Амҩа иқәлеит иахьцатәымыз.

Аршәааа иасит рышьҭа ихылаз,
Аха ицазаап урҭ нкылаʒ.
Иԥшын рҳәеит рыгәра згазгьы.
Дҭакуп рҳәеит рыцәгьа зҳәазгьы.

Аԥша анрысгьы ҩада ихалеит,
Ачамгәырбжь цәгьала ирнаалеит.
Ишәеит рҳәеит, изыцәшәада,
Ԥсышәа изымтцаʒеит Қабада.

Ҭыхла идәықәлан шьҭа ирыцәшеит,
Аҟәцьал былгьа ахҩа ахашәеит.
Амҩа иқәуп урҭ наскьоит,
Етцәа блыкгьы шьҭа икашәоит.

Рашьқәак аҕәрақәа рҽархҳы,
Иалсны иааиуан ҳа ҳамхы.
Иақәтәаз тәымқәан зегьы ирбон,
Ирычхынтәалақәаз ҿырбон.

* * *

Бымҩахытц арахь, са сыԥшʒа,
Сқәыԥшра быман баахынҳәы.
Сеиҭалԥылеит уи ақәыԥшʒа,
Сан лыԥха-ԥшʒа, хахәы-рҳәы.

Шьац иатцәара былсны баама,
Уа са сышьҭақәагь ануп.
Ашәҭыц шкәакәақәа быҟәшәама,
Са сыхәҭаагь уа итцәахуп.

Слашәхаʒама, сеидру исыхьыз,
Избом амҩа сызлацо.
Ианхалама цьара сыхьыʒ,
Сан лыбжьоума, мшәан, иго?

Амра игыло уахь игылоит,
Сыԥсы сныжьны уаҟа инхоит.
Ахцәы бырфын уа дыспылоит,
Сара ара цьара скақәхоит.

Бымҩахытц арахь, са сыԥшʒа,
Сқәыԥшра быман баахынҳәы.
Сеиҭалԥылеит уи ақәыԥшʒа,
Сан лыԥха-ԥшʒа, хахәы-рҳәы.

´* * *

Сцап арантәи зны сынкылаҙ,
Заҙа пҟыштцас сынкаба.
Зны сзеигәырҷьаз са сызпылаз,
Атцла абҷьыжәеипш инкапса.

Сахьаго ҳәа сыпсы сацын,
Гәыла исныруан агәырԥа.
Сытцла камҳа са садацын,
Сыпсы ҭнахуан иансыцәԥа.

Сыҷба шкәакәа апырсал леиуан,
Гәаҷк ихнажьуан ацәқәырпа.
Апҵа шкәакәа ажәԥан аԥуан,
Ашьха ирхазтцоз ахҵарпа.

Акы саҳәон дгьыл бызшәала,
Мцамԥахә сцәызго сихьынҳал,
Гәнаҳа сыцмызт сара стәала,
Иахалмыршәит сангьы лшьал.

Апшшәы шкәакәан сара сгала,
Имца шкәакәан сызбылуаз.
Аҷба шкәакәа ҵалеит схала,
Апырсал леиуан санхәаҽуаз.

Аҷба шкәакәа, сымш антҷәамҵа.
Амԥа иахьықәу ахықәгьы збоит.
Апсаатә зымтәа апсы ашьамҵа,
Аҷба шкәакәа сныжьны ицоит.

* * *

Исыхьыз роуп изҩыз, акымзарак хәыцым,
Сгәы иҭысыз роуп, амҩан аҳәызаҵәык дсыцым.
Сыпсҭазаарагь хәыцым, мҩа башам сызниҵаз,
Иҕьычтәуп ҳәа акәҳам ашәагь запиҵаз.

Мши ҭхи еиламло еиҩызгаз дыпшыхәуеит,
Иуиҭаз ауп иутәу, егьырҭ зегь анихуеит.
Амра зҵәахуа ҳәа апҭақәа хәыцуп,
Уаҩы мшык дахьнеиуа мҳышәакгьы дицуп.

Апҭақәа шкәакәоуп ажәҩан иаҵәазар,
Анцәаҵәкьа дабаҟоу, ҳарҭ зегь ҳанцәазар.
Амрагь заҵәыхуп, иԥхо зегь лашома,
Мҵәыжәҩа зҭаххаз зегь ҽыцны иузшома.

Згәы амца зцәакыз иоуп ахьаа зирдыруа,
Иақәтәаша иакәхоит арашьгьы зкәадыруа.
Иахьухьуагь ухашҭуеит ахьаа ууаразар.
Иузымҭиуа иузаамхәо рҳәоит уи уаҩразар.

Мшынуп аҕба зхырҵо ицәқәырпозарц,
Сақәтәоуп уи аҕба акырҳа саршәозаргь.
Исыхьыз роуп изҩыз, акымзарак хәыцым,
Сгәы иҭысыз роуп, амҩан аҳәызаҵәык дсыцым.

Акымзарак хәыцым…

* * *

Инқыҭ хытцит агәы ԥыржәан,
Аԥсҭҳәа еишьылʒа иахатәеит.
Абԍьыц изѡыз еиҭа ԥызжәан,
Инқыҭ хьаа самыртәеит.

Уаҳа исмоуит сара ҭынчрак,
Алашә имѡа саннагалт.
Мшәан, араҟа сара сԥьынԥьаҷ,
Инқыҭ гәамқәак сыԥнагалт.

Имѡасны ицозгьы ара инхозгьы
Идыршәуа Инқыҭҟа рлапҟьақәа,
Дышԥаҟамлеи абри збозгьы,
Иҭалт аʒмахеиԥш аҳәақәа.

Ицәқәырԥеит, Инқыҭ аангылом,
Ихытцны ирытцалт изҟьашьыз.
Ацәгьеи абзиеи еилагылом,
Ихысыз дарбан са сызшьыз.

Инқыҭ уаҳа атра иҭагылом,
Аԥсҭҳәа хытцит, амш еилгеит.
Инқыҭ хҭысқәа са сдыргылом,
Сгәыԍра ԥсыдақәагь нҭәеит.

Снапсыргәытца иааи иантәалон,
Ԥхыʒым, арҭқәа лабҽабан.
Арыцқьараз тәымқәак ҭалон,
Изҟьашьызгьы рааигәа итәан.

* * *

Сымшынҭа абҕыцқәа ԥызжәеит,
Урҭ ахҭысқәа шьҭа имаҭәам.
Сыжәла рыцны гәаҕьк сагәылшәеит,
Аамҭа ҽыхәагь аҕәра ахам.

Ипеиԥшу сеидру имҭанарсыз,
Аҙиас хыкәкәа рацәаҙоуп.
Инхаз гәашьоуп зны иахьарсыз,
Хәышҭаара мцак зынҙа ибгоуп.

Урҭ ахҭысқәа рҭыпқәа рыман
Са сгәаҽеиԥш сымшынҭаҽгьы.
Агәашьа ахьарсу са саԥшәыман,
Исхьаа нымҭәоуп уи уажәгьы.

Сара араҟа гәырԥак сацуп,
Ихьчам сиашарагь ҭахоит.
Сжәытә дгьылаҽ аамҭа ҽыцуп,
Аԥьныш имҭа фатә ршоит.

Сдоуха нымҭәа саркьал кнаха,
Абжьы ҭахәаҽуп, сацәшәоит.
Асаркьал-бз знык ианкаха,
Аԥьныш ҳгәараҭа дкәашоит.

Са сҟамлааит ус ҟалозар,
Саркьалк абз сацәкашәап.
Саныҟамла сбызшәа нтҷәозар,
Инхаз сгәашьагь агәҭа хжәап.

* * *

Амш агәытцәҟьа аѡар ҭысуеит,
Ажәѡан ҭцәуоит еитцақьны.
Адыд хысуеит, имацәысуеит,
Апша бжьытцуеит еинҟьаны.

Апсабара ацәа итазыҙоит,
Гәаҕқәак агәнаха рыхҟьоит.
Адуцәа хәмаруеит, ахәычқәа рҿырҙоит,
Идырҳаз агәнаха ддыршәоит.

Аҟәара хызҟьо ацәқәырпҵ иаршәуа,
Ахаҳәқәа ахьыр-хьыр иччоит.
Рыпсы рхытцуеит аҳарԥь каршәуа,
Ацәқәырпҵ хьатқәа ѡапхьа икшоит.

Иблыз аццышә ѡада ихалоит,
Ѡада изҭыпым зегь хынҳәуеит.
Атцых акәа апхыз ҭалоит,
Рыгәра еибамгазо иааибуеит.

Амца зхысыз абжоуп иҟоу,
Адгьыл ԥьыба зегь ҭазоит,
Шәааи абасҳәо сара аѡныҟа,
Сгәашә цапха затцә азәы изоит.

* * *

Сҳәынтҙара сцәыӡит са сытцкы,
Аха иҷастҙеит уи ацкы.
Исымпытҵҟьан атҙәца пҷеит,
Ҽакы итастәан азы зжәит.

Сыкәты каркар мҵаӡеит,
Аха Ҷыгра кәтаҕьк атҙеит.
Азы агхазаап сышәтгьы ҽеит,
Аха атыпан аҷыц ҽеит.

Етҙәак кыдшәан икашәеит,
Уи атыпан ҽеак лашеит.
Апхьахә аман ҳара ҳҷы
Рапхьа иҽеиуаз Гыд иҷеы.

Аха иқәыргеит иажәны,
Ипсит рыцҳа агәы пжәаны.
Жәаха аҷеырыҽраҷ избон,
Гыд имата пхьахә игон.

Ҽыхәак дақәтәан уи уажәы,
Цәгьала инаалон икәымжәы.
Апша насын ҵәак кашәеит,
Са сахьгылаз цәгьала сшәеит.

Адгьыл, ажәҽан зегь еибгоуп,
Ак рҷыцуп, ҽеак рбгоуп.
Адунеи хатагь уаароуп,
Иаҳтынхаша ауаҽроуп.

* * *

Сымшын рҳәеит сара зны,
Атцых сашәын, нас сыхәлеит.
Сшьац иатцәаран са сыдәны,
Амра цара сысын сҩеит.

Амшын сеиуан, сыцәқәырпан,
Схаҳәхеит рҳәеит са сҭабан.
Ажәҩан скыдлан сымраны,
Сцеит сыхнымҳәуа сҭашәаны.

Аҧсаатә ҧрыга мҭәыжәҩан сшан,
Ирзеиҧымшьит знык сыҧтцәан.
Ахыц саршәит зны сыхҿан,
Сыҧтцәеит ацаҟьа санҟьан.

Истахымызт сгәырҩахар,
Сҭымтцуа гәыцқьак сынҭахар,
Аҧша саццан, сыҧшахеит,
Мцала тәылак ҭасырхеит.

Уаҳа гәнаҳа шьҭа исызгомызт,
Сызлацашаз мҩакгьы збомызт.
Ашәа ҙаҙан сынкаҭәан,
Аҧсаа ишьҭырпаан сшәаны сҳәан.

АҨЫРПЫН АБЖЬЫ САХӠАИТ…

Акомпозитор Отӡар Хәынӷариа изкны

Аҩырпын абжьы саҳаит, сара сцамҭаз,
Уи абжьы заҳаз рҳаит, ашәа анҭәамҭаз.
Иԥсы ҭыхны аҵәы икын, ираҳарцаз.
Сышԥахнахи уи абжьы аԥсабара иаҳамҭаз.

Бжьык ахыѳуан адунеи, зынӡа иҩыцыз.
Адунеи маӡа анартуан цаԥха ихәыцыз.
Ашәа бжьыда сатәнатәуан, агәи аԥси ирхылҵуан.
Аԥсаа рыжәѳа ладырҟәуан, аԥыррагь иаҟәыҵуан.

Агәы сыкәхон сшанханы аҳтынра сатаан,
Аамҭа иамаз еиқәханы, ҩыц дырѳегьх иаҳтаан.
Зегь сыԥшаазшәа са сзышьҭаз, ашәа бжьыда
сылсуан.
Амацәаз хәыч иҭашәаз итҟәаз сгәы иакьысуан.

Адгьыл рыцқьан игьежьуан уи абжьы сабаԥын.
Аԥсылаша ицәашьы акуан уажә
аԥсратҵәҟьагь ҳақын.
Ажәѳан зыҕәӡа иӡырѳуан, аԥҭақәагь аҩысын,
Насыԥ шкәакәа азә диуан ицахьазгьы рҩыцын.

Шәымҭак аамҭа уаангыл, аӡырѳыха соуӡом.
Ашәеи сымцахәи еидкыл, шәымҭак ауп исроуӡом.
Аҩырпын абжьы саҳаит сара сцамҭаз…

* * *

Сгәаҟ-тцәаҟуа ҳәааак сахысит,
Зеилаҽҽеак сацын аамҭас.
Шаҟа сырхьымзеи, амца ахысит,
Пҫшьахак смоуит ма уаҩтцас.

Сышшәоз сыҟәсит зleирак ацҳа,
Ирҿаҟәазаап саԥхьа ицаз.
Аамҭа шсеишуаз, зынза алацҳа,
Уаҳа игәасымҭеит ишшаз.

Ашәас исҳәоз ахәра иашәан,
Зырҩашк кастәеит лаҕырзны.
Баша сыҟәын амҩа сашәан,
Сахылт сынхарҭа қьапҭаны.

Сныҳәа ҳапшьа атца кылтцәан,
Сжьыраҿ иҙхьан ажьаҳәа.
Сашҭа сгәара амҕ ахытцәан,
Ибжьы сцәыҙхьан шьҭа атцаҳәа.

Сыхгьы сцәыҙит шьҭа сзышьҭалои,
Иҙхьаз сшашьҭаз сыԥшаауа.
Сыҕеҳәа хьшәашәа ара сзыдтәалоу,
Иатцхо дарбан исзааyа.

Амра гылеит иахьымгылац,
Пшамҩас амца еибанаркит.
Дысзымдырзеит шьыжьы испылац,
Агәашә сызҭалаз сцәаиркит.

Сыбжьы аныҩуеит цаҟьа ԥеыхак,
Сцәашьы шкәакәа амца акуп.
Аҿы хыстырц иарку ныхак –
Ҳазшаз иашьапкра саҿуп.

* * *

Амца салԥеит мца зыцралаз,
Аԥша тԥәуа уоук аҳәон.
Амц мҩанигон сгәатԥа итԥалаз,
Абҕь ҩеижьқәа ашшы рыхгон.

Иатԥәа тәылан ииз абҕьыцқәа,
Рыччаԥшь атԥлақәа ирхьыкәкәон.
Сара сжәытәаҷ амш ҷыцқәа
Апҟа мҩасқәа реиԥш ицон.

Бҕьыцк изныткхьаз ак аныстҩон,
Ирҳәахьаз зегь ҷыц ирҳәон.
Аҽеҳәа кьатаҷ мцак еиқәыстҩон.
Сымҩасҩымзи иныжьны сцон.

Амца ҷыцәа ахәа хьшәашәа,
Акәа итԥаршәыз акәиц былхьан.
Спенцьыр ҷыхқәа рҷы ҭашәашәа,
Сыбжьы рцәыӡхьан, сырцәыпсхьан.

Аӡиасқәа рыпсы еитԥаркӡом,
Ахра амаза амшын иаҳәоит.
Лакә фырхатԥоуп, алым ҭаркӡом,
Са сцахьазаргь, сыпсы нхоит.

* * *

Сыршьит рҳәеит инасгәыдҭан анкьа зны,
Скаҭәеит рҳәеит сара зырԥаш лаҕырҙны,
Нас сырԥашны ахра ҽыҙәҙәан ԥсрак сазцон,
Збызшәа згәыхьыз асаркьал еиԥш зны сҳәацәон.

Сшьацра хыблаан дәы иатҷәарак ҭасырхон,
Сҭакәажә ҟыргәны са сышнеиуаз, нас сҽахон.
Аршәаа иасуаз акаԥкаԥгьы сацҷаԥшьон зынгьы,
Сымшын хыҷәын, ацәҷәырԥ ԥсырҭа зны саргьы.

Скакан рыцны араҭла салшәан скашәахьан,
Абна тоураҽ са санҟьалаз агыгшәыггьы сдыршәахьан.
Сцаргьы саахуан, сыԥша ҟьалан, нас сеиҷәтәон,
Ажәԥан ҳәынтҷәра, етҷәа цыра зны сыҽшәон,

Мза ҭахамҭа, ҭхы лашьцамҭа, нас слашон.
Шьыжь мра гыла, амшркара нас сҭашәон.
Сжәытә ныхан Нцәа маҙажәа ахьгахьоу,
Сыхәра шәахон дгьыл-хәра-ныла зырҕьахьоу.

Ларха-ԥарха ԥсшьаха смоуҙо ус саауан.
Аҽеҳәа ҽыцәа шьанҭа мцала еибасыркуан.
Дгьыл гьежьыхра сацгьежьыхуан зны схынҳәырц,
Пхьа сандәыҷәлоз инасеихсыз ҽыц сыршьырц.

* * *

Игазҽеазуеит, игазҽеазуеит сара сыԥба, амшын ихыу,
Сыдгьыл иахьуеит ахәра-зымԥьа, шәынтә ихәу.
Сҽы надихеит, са сгәы иалоу, амаҳмызқәа
ирыцәшәаҙом.
Етцәа ҭала хыхь иццышәхеит, дгьыл аҟынҙа
иназаҙом.

Адгьыл гьежьи сара зымтәеи ҳаилазароуп,
ус иҳәоуп.
Артцәаа ишыҳәҳәо иаша намѡ мцы-тцла иҽоуп.
Мцы-тцла-еиҭаҳа ашьапы иадтәала ирҷаԥшьоит,
Урҭ зегь гәазҭо, зычҳа ҟәышроу Ҳазшаз аҟырҟыр
дыччоит.

Жәытә ҙлагарак,алу еиқәхаз абжьы
аасуеит харантәы,
Зы-ԥшаҳәала ԥҳәыскгьы днеиуеит
исцәафахьоу агәаҕ са стәы,
Амца еиқәылтцеит, барбанԥьиоуп, алѡа
ахылтцуеит уаҳа акгьы,
Азиас ашьҭыбжь, лара лхала, ари аҭыԥаҽ
уаҳа азәгьы.

Дымѡахытцуам, нышәа ахьақәым, уаҟа
лхала азатцәра дахуп.
Ажәѡан ҽачча етцәа гәарҭак амза иацыԥхарц
иаҽуп.
Аѡстаа кылпа ҙахәа кнаҳак дақәтәаны дгьалоит,
Мц-ныха-тәылаҽ аамта иҭоуп, иихәалак ҟалоит.

Аҕба саақәтцын амш сныснапалт ашә атын,
Мшын иацәызгаз, аҕба иҭызгаз
сгәыграқәагь еиԥшын.
Аиатцәара адгьыл иамкуа аѡстаа аҭырас иааҙахьан,
Абла гәыгреи жәла мышьҭацәгьеи
скапдан дрыман ихынҳәхьан.

* * *

Ҭагалан, сыхьтә кәасқьа, сыԥсшьарҭа,
Сбеиара, сцьынць, сара смал исырҳаз.
Ҭагалан, сышықәсқәа рымҵа са стәарҭа,
Схахәы шла, сҳаскьын ѡежь сашҭа қәызҵаз.

Сымышқәа рдаќьа, саапын амҵәыжәѡа,
сыʒын агәашә,
Зны инсыжьыз сдәы-иаҵәа-хан-лаша
алыкә хәыҷ наҽаршә.
Ҽыцәара зқәымкәа шаеҵәан сгәаҵа иҭаԥхоз.
Бгьыц-ҽшәа ҭагалан схьы-аамҭа ҿцәырга,

Сымыш хырѡаԥшьаа, сымаʒа-ргама,
сыкәра знаԥхоз,
Ихыш-хытҵәаз уʒырѡаш саанахәеит ма, сырга,
Сахәаҽуеит аарцәќа инхаз ацәқәырпа.
Сыԥхын-мца-шоура ԥыртцас саʒрыжәит,

Мҵәыжәѡада ԥрышьа ҳәа акрыќоума, ишәҳәа.
Сымышқәа, саамҭа, сыкәра – шьҭа сдыршәеит.
Иаҳзеилаз ҭыʒшәада хәҭа-хәҭала иаҳшахьан.
Сышәтқәа сыцәхыртцәеит, иʒыдоуп,
рдацқәагь ѡарушь?

Сыцәан сдырҽыхеит, акәкәыҳәа исыцрыхеит,
икаххаа ишахьан.
Ҭагалан сзыхҭыгәлаз сарѡашьеит,
сыздыруам, ʒнынʒа сцарушь?

* * *

Амшын хытцны исытцалеит, сыкәхҩа сазгару,
Апытҟәыр ашәҭ згәылахаз амаʒа сҳәару.
Амш еиԥызшо амрацҳа, ҽыркәаша ҟазтцо,
Сыԥсы зқәыршәу дәы иатцәа ашәҭыш иқәызтцо,

Адгьыл-хәра-мԥахәастақәа сырнымлацкәа ипҵәо,
Сымыш-хҭыс-еилымгақәа сырхьымʒакәа интцәо,
Жәԥан-лаґырʒ-қәа-цырақәа сгәы итапсо ацәыкәбар,
Гәҭыха-ҳәарҭа жәԥан-еимҟьа Иҳақәиҭу исирбар,

Мза мзырхәага снықәланы рышҳара сцарын,
Хьы Етцәацьаа рыччабжьы дгьылгьы иахьʒарын.
Апсы рҽыхо иқәыԥрын ирмаҳац ашәак,
Истцахьоу зегь схашҭыргьы инхарын уи ак.

Стцыс ҷырҷыр-хәыҷ шәамԥангаԥ, апырра какәхап,
Мшын-хытц ацәқәырпа млашьқәа
сыкәхҩәатцәҟьа сыргап.
Сыԥшып усҟан сышьтахьҟа хәы-ԥаʒак сыхәнап.
Хәы-ҳарак ахь зымцақәа мԥабжара срыхьʒап.

Сеидру усҟан исҳәаша, исоуша сеиқәзырхо.
Мшын атца кәап хәыҷыкаҿ бла лаша анҭапхо.
Сыԥсы ахҭныстцап исшәаша дгьыл жәԥан ирҭаʒо,
Рыххатәыс ирмоурцы исышьҭалан ицо.

* * *

Ушьҭа ихылоит узҽыз гәаҭо,
Ухьз анырхуеит зны иантцаз.
Шьоук нахыкәшоит ухьз шаҭо,
Ирҭәаҕәоит уԥсы злаҭаз.

Аҭоурых абҕьыцкәа ԥыржәоит.
Амаа нарҭоит иахьахәҭам.
Изқәымтәазац ҽурак ԥыршәоит,
Ирызнымкыло ҕәра зхазам.

Амыҕ зхиааз шҭак инҭалоит,
Ирымбашоуп ара изхьыԥшуа.
Аҩны икаҳахьоу иҩналоит,
Иԥсхьоу икәа инҭаԥшуа.

Иԥрыз аԥсаатә зәыр дахьзома,
Уашьклахысыргьы ианцахьоу.
Иҟаз ыҟоуп зәыр изгозма,
Уара азәк уоума уи зҳәахьоу.

Амедалеиԥш аамҭа кнаҳауп,
Азганк ауп ҳа ҳахь ихоу.
Егьи аган зымбаз дыгәнаҳауп,
Цаԥха знымшәо Аиаша зҭоу.

СЫШЬЫЖЬ ШКӘАКӘА

Сышьыжь шкәакәа, сымра хьыблақәа зхьыршоу.
Сышәт абгьыц хәычқ апытҟәыр маӡа итатәоу.
Сыпҵа рышҳа жәҩан ихысшьыз икакәкәо,
Сымза хьшәашәа амзырхәагақәа зхьыкәкәо.

Сытцла иатцәа ҩеижьӡа исцәыршәыз капсалап,
Са снаскьаргьы стцыс хәычқ сашәақәа аҳәалап.
Сҽеыхәа зымтәа жәҩан икыдлап ипырны,
Са сзеипхыӡуаз аетцә рыцқәа пхьаӡаны.

Сышьтра сыкәлап сыдгьыл ҳтынрахь са схынҳәны.
Иашәахаз қәа рыцны сыкәтәап сыхәшаны.
Етцәа ҽыхра сцазшәа, жәҩан тцла етцәа ҽых,
Жәҩан ҳтынра иацәызгап жәҩан етцәақәа рҟәых.

Мца хьта зцу жәбахьоума, аҽҳәақәа еибакып,
Мца бызшәа шәтцахьоума, ишәмаҳар шәыблып.
Сышьыжь шкәакәа ҳамтаз, сиатабуеит Ҳазшаз.
Амреи Ҽамзеи, жәҩани срыкәыпшырц сызгаз.

Сыҟан, сыҟоуп, сцароуп, ипшаатәу рацәоуп.
Сымҩеи стыпи рбароуп, ҳартӡ зегь ҳаиуацәоуп.
Сышьыжь шкәакәа, сымра срыцгылеит мышкы,
Аамта мҩас, са сҽеыхәа сҽеыжәтцыр аҩәра шәкы.

АХҚӘА

Апоети абызшәеи 7
«Сықәымлар амуит ари адгьыл…».....9
«Аамҭа сашытрак саанагеит иахьанза…».....10
«Асцена ду ҳақәуп, ҳахәмаруеит…».....11
Сара сакәзам изызбо.....12
«Апсра сеипхызуеит саазқәылаз…».....13
«Аетцә рыццышә сықәпсеит…».....14
«Напсыргәытцак сангылоуп…».....15
«Амра ашәахәацқәа схьынҳалан…» 16
«Ицахьан уи лымышқәа…» 17
«Еижьагоуп апстазаара, еижьагоуп…» 18
«Сыҟан, сыҟоуп, сыҟазам…».....19
«Ҭыпк иахьҭынчу ари атәылан…». 20
«Апынгыла уҳәеит ҳәа…». 21
«Адгьыл агәеисыбжь сарҽыхеит…».....22
«Сгәы иҭасыршәын агәырша …». 23
«Алашбжьқәа аҭых дрысуан…».....24
«Апстазаара аҳәаа схытны снаскьон…». 25
Ауашы цқьа..... 26
«Мшакы сықәлеит иахьцатәымыз…».....27
Ашьҭа.....29
Агәнаҳа.....30
«Ашәыр ҽырхит иҟалаанза…» 31
«Тәылак ыҟан са сахьиз…» 32
«Ииасхьаз мшасшык дхынҳәын…» 33
Аҽадахәа ауасиаҭ 34
«Аамҭа исыцәдузшьҭысхын,исзымгеит…».....35
«Апсра захьзу ҳзымцазеит….». 36
Схынҳәып сара сышьҭахьҟа 37
Асаркьалқәа 39
«Ашьыжьшара,алацкьагеипш…».....40
Ахысыбжь.....41

«Сҭызшәацәгьан сыкәхеит ари адгьыл…» 43
«Имаҙоуп санизгьы…» 44
Сара стәы 45
Азаҭәра 46
Сара арҭкәа сылаҙом 47
«Аҭаа ҭапысԥын аҙы аҭа сҭапшит…» 48
«Аԥша иоуҭар имҭанарсуан…» 49
«Дәык аҭыхәан рашьк кьыркьыруан…» 50
«Ашара, инкаршәны ачабра шкәакәа…» 51
«Сылапш рхьысит нахьхьиҙа…» 53
Арԥаш хышхытҵәеиԥш… 54
«Сгәаҭа иҭыԥуа ашәақәа цыра-цырала…» 55
«Аҭых схызгеит сгәы рахәымкәа…» 56
«Снытҵаба сцашан арантәи…» 57
«Аеҭәақәа срыцлашон…» 58
«Сымцахә сырцәарым снапала…» 59
«Схабыхацуа ужәрак сҭалан сцәаҕәахьан…» 60
Уи атәыла 61
«Аԥсра сацәымшәаҙац ахаан…» 62
Ара инхаз дысхьаауан 63
«Сшәон сзыцәшәозҳәа сзымдырҙо…» 64
«Иҟан ашәа ахәра рҕьага…» 65
«Абԥьар шьҭызхыз угәы уаԥымсын…» 66
«Амш сацын сыццакуан…» 67
Ашьҭа 68
Сыԥсы усҭап… 69
Ари ақәацә хәыҷ уаԥ дзахымзеи? 70
«Аҙәгьы дсыцым, аҙәгьы сицым…» 71
Аиаша 72
«Ҳаихашҭит Анцәа, ҳаихашҭит…» 73
Шәышықәса сыртысхьеит 74
Аԥьар сзаазҭиз аԥҳәыс лахь 75
Сшәоит… 76
Шәымҭак сдунеиаҿ 77
Арахь инхеит исзымҳәаз 78
«Иснымшәаз аҭх исыцәшаз…» 79
Адгьыл гәаԓа сыкәнамгалеит 80
«Адунеи уаара саркареит…» 81
«Сымԥа аԥыхьа исзыԥшыда…» 82

Аапынтәи хәыцрақәак 83
Амшқәм цахеит..... 84
Амҩа 85
«Аҩны сдәылтцит сыҩнахан...» 86
«Ашьыжь шара – аҳәыҳә шкәакәа...» 87
«Шәысцырхагамхан, иауазар...» 88
«Апсҭазаара аҿыхәа санақәтәаз схәыцын...».....89
«Сыпсы сыхьуан, игәыҷкаагаи...» 90
«Зегь реиҳа сзыхзызозгьы сцәызхьеит...» 91
«Сыдгьылтәын, адгьыл санышәеит...» 92
«Амра ашәахәацқәа ҷасҳәеит ашамҭаз...» 93
«Сцеит сара, уаҳа схынҳәышам...» 94
Апсра атцла 95
«Шьҭыбжьык аашуеит еилыргамкәа...» 96
Абри сацәшәоит 97
«Аҿеҳәаҷ шәыпхартә еипш сымцамхеит...» 98
«Са сыбнеикны адгьыл сықәхеит....» 99
Са сзыцәшәо 100
Амш ҷыц 101
«Ашәа зҭынхаз апсра даиааиуеит...» 102
«Амра зхашуаз иазмырзыҭыз...» 103
«Сымышқәа рҿыхәа сҿыжәыртцон...» 104
«Аетцәақәа тцхыла ажәҩан ицәгылоуп...» 105
«Шәак сызҳәозар изаҳада...» 106
«Амш ианысҭаз зегь аанытцын...» 107
«Хьаак алацҳаипш исыцрыхоит...» 108
Имашәырынгьы имашәырым 109
«Жәҩангәашә аасыртит цапхала...» 110
Сдоуҳа 111
«Ҭызшәамзар акы алсымгеит адгьыл...» 112
«Исҳәаз акәзам, ҿак рхәеит...» 113
«Азынцьырқәа рхьеиҩбжь аашуеит...».....114
Пхашьароуп 115
«Сыпсы зхьынҳалаз архнышьна аакнырхын...» 116
«Цыра-цыра саамта анысша...» 117
«Адәыҷба зымцеит са сызталаз...» 118
«Исымбазакәа аапын ааизаап...».....119
«Сара ари адгьыл сықәнагалеит ихьшәаны...».....120
Амш мшымкәа, сгәы алаҟамкәа 121

«Са сызшаз сишеит сыԥҳәысны…» 122
Аҳхьамԥш 123
Аҽамҩа 124
Уцқьазар 125
«Са саангылаҳом шәа шәҽы….» 126
«Иахьакәым сыбжьы сыргазаап…» 127
Абжьаныҩроуп иҵынхо 128
Санԥслак… 129
«Сара сышьҭахь, сажәеинраала…».....130
Са сахьыќоу 131
«Аҳәаҳәала исцәыҳуа, исцәыҳуа…» 132
«Амш иацын сыпсы шкәакәа…» 133
«Сшьапқәа сытцысхит, сажәит…» 134
«Сара сықәҵҳом ари адгьыл…» 135
Са санцо… 136
«Сыпсы ҩнаркит ихәаҽырц…» 137
«Ижәытәҳоу аамҭакаҽ сындырхан…» 138
«Ари амшгьы сара истәымзаап…» 139
Уҟәышуп ҳәа зарҳәаз 140
«Асапын еиԥш сыпсы нысхуеит…» 141
«Ишәоуп ари адгьыл, ажәҩангьы шәоуп…» 142
«Ашҳам самќьашьырц сыҳәҳәон…» 143
Сашәа, усыхәа 144
«Сышьыжь амра анаҽаԥха…»..... 145
«Аҷараҳәа иаасыртит даҽа мшык ахышәгьы…» 146
«Напсыргәытҵоуп сызқәынхо…» 147
Аҽытбжьы 148
Сыќан, сыќоуп, сыќаҳамызт 149
«Дунеик сықәхеит сара сҟьалан…» 150
Наԥшыхақә 151
Ашәа сашьҭан 152
«Ас схәычымхац абыржәеиԥш…» 153
Ашәаҷьҳәаҩ 154
«Зыпсы нызхуа хаҵак дыќоуп…» 155
«Хҭысқәак сыршьаҳаит, сызрылҵуам…» 157
«Аҵх сагәылсуеит сҽынмырхакәа…» 158
«Ашәа амҵәыжәҩақәа еитцыхны…» 159
«Адәыҕба цеит сара сызхьымҳаз…» 160
«Сыпсы ныжьны сааит сахьыќаз…» 161

«Ицеит уи аԥсаатәгьы насхыԥраа…» 162
«Гәашәк нкыдҭан ус иаркын…» 163
«Ԥагәырґьа ҟартон анхаѡ иашҭаҷ…» 164
«Сара соуп ара иаԥшәымоу…» 165
«Сара ажәѡан салаҳѡон…» 166
«Ахаԥәитра смоуа сашьҭоуп…» 167
«Аҷа иамкыз атцых хыҷеон…».....168
Сцоит шәа шәыгәнаҳа шәаны 169
Аапын сшацыз..... 170
Иаци иахьеи 171
«Сшьамхышгылом шәара шәҷаԥхьа…».....172
«Аԥстазаара Аҷа хыхәхәа изнаркхьада…» 173
Адәы иатҭәа мтцарсны инеиуан аҷетцыс 174
«Абԥьар стартцан, хара ихысит…» 175
«Ажәѡан лацәҟәысуан…».....176
Ҷытуа исышьтан… 177
«Издыруада аамҭа амшынгә изыххалаз…».....178
«Амра иканаршәит…».....179
Ахьышьтрахь 180
«Аԥстазаара самхо…» 181
«Сышьҭа шәхуп сахьыҟаҳам…» 182
Шьоук рзы 183
«Мшык сышәҭа, уара, истәу…» 184
«Са сынтҳамҭа…» 185
«Аныха амҭан сиит, сызҳаит…» 186
Ацәашьы шәмыркьатан 187
«Сара ацәажәара саҟәытцуеит, исҭахҳам…» 188
«Сҷатԥа сҷытцшәан икашәеит…» 189
«Амшқәа ажәызаап, аарла иныҟәоит…» 190
«Ҷыцны сааит сара схынҳәны…» 191
«Сеи скәадыри шьҭа еиқәысхит…» 192
«Адгьыл затцә, ажәѡан затцә…» 193
«Ауҳәан-сҳәанқәа ларха-ѡархо…» 194
«Сара ара саԥшәымаҳам…» 195
Сызшәыҳәо 196
«Интҳәозаргь интҳәааит са сымѡа…» 197
«Иахьцатәымыз ԥьара сдәықәлоу…» 198
«Аԥшатлакә аԥжәаха абгьыц иканаршәыз…» 199
«Маалыкьцәак рнапы саныԥшылоит…» 200

«Пшы мԥак сыԥәуп сзынаҙозар…» 201
Аиаша назго 202
Санԥслак ашьҭахь 203
«Сагәыламҙо атҳ сагәылан…» 204
«Апсралоуп изласшәо ари адгьыл ауалԥәа…» 205
«Атҳхи амши еиҭнысыпсахлон…» 206
«Шахә имҭәыжәԥа снытҵеикызшәа…» 207
«Усҟантәи сакәзам уажәы…» 208
«Етҵәак кыдшәеит еиҭагәастеит…» 209
«Атыгә-тыгә ҳәа сышә азә дасуеит…» 210
«Амырхәага схышә иаахытцын…» 211
«Амшԥәа ррыпхра сатдоуп рахәыцны…» 212
«Дунеик ашә аркын цапхала…» 213
«Сара сашәа ушьҭа интҵәома…» 214
Ахәыпшҙа 215
«Зны игәыбзыгуп, зны имҷеыгуп…» 216
«Са сахьынтәааз шәазтцаахьоума…» 217
«Иҷеыжәлаз иаҕәра шәатцамгылан…» 218
«Шәаламкьысын сара сцәаԥа…» 219
«Сызлымгоз хьаан апстазаара сыхьуан…» 220
«Адунеи злыху сара соума…» 221
«Ажәа ситеит сара Ныхас…» 222
Апхьахә 223
«Мрамыш, ԥардалаша амҭәыжәԥақәа еитцнахит…» 224
«Рнапы еинырҟьоит дгьыли-жәԥани…» 225
«Апша иҷеыжәлеит амца хага…» 226
«Санцахьаз зны сышьҭа ихылеит…» 227
«Ашәа хаак саҳаит сара ашамҭаз…» 228
Умыццакын 229
«Ипштәуп апшра сылымшозаргь…» 230
Аказыҳәа 231
«Аамҭак сымоуп зынҙа имаҷҙоу…» 232
«Сыпсы каршәын ауарҳалеипш…» 233
«Сгәыграқәа ршәацьоуп исҳәо саазқәылаз…» 234
Ашәа 235
«Ишьацоит ари адгьыл санагыу…» 236
«Икәашоит аҷеы – аҷеыкәаша…» 237
Асгьы ҟалоит 238
«Апша иақәтәаз иҟамчы ицәызит…».....239

«Сгәыҕра нҭаршәны иста̀ахит…» 240
«Аԥша ҭашәышәуан агәы…» 241
Аҽахәҳәаҩы 242
«Иқәтцо иқәхуа уск саҽуп…» 243
«Иҽышәшәан абҕьы каԥсеит…» 244
«Аҭынчра абжьоуп сара сзыцәшәо…» 245
Иҽыцу адунеи 246
«Ажәак ыҟоуп – иламысым…».....247
«Аԥсцәаҳа дҭалеит шҭак дызҭалац…» 248
«Сахьынхоз зынӡа ихаран….» 249
«Аамҭа хсаала кәаԥ хәыцыкаҽ…» 250
«Иԥшан сара сгарызхыз…» 251
«Ицеит ашьхыц ԥрын шьхатәыла…» 252
«Аӡәаӡәала аԥсҭазаара аԥышәа ҳахысуеит…» 253
«Аҭабырг иахшаз иоуп аамҭа иаргәашаз…» 255
«Абжьшьхак абжьымшынк ирхысны ицахьоу…» 256
«Ажәҭыс ҭаԥрит ҳара ҳашҭа…» 257
«Ацәымса иалашәаз аихамца…» 258
«Абла саркьа абла ҭшәар…» 259
«Шәаӡә дышәҩыкхозаргь шәымбеит…» 260
«Сыԥеыхақәа» аӡәы иԥхеитцеит….» 261
Аамҭа ҽыҩцкәын ибжьы мгази… 262
«Аҭым-ҭшәара иҭахаз ажәа дәылызгода…».....263
«Амыҕ зхиааз сжәытә баагәара…» 264
«Амш саркьа аацырцырын…» 265
«Ҟазшьак сымоуп аиха иалхуп…» 266
Ашәабжьы ааҩуеит… 267
«Ала ирфаз аҵх қәсыршәуан…» 269
«Хәылпаз амра аԥсы ахытцуан…» 270
«Имҩахәаста̀н зны сызқәылаз…» 271
Ц̀асым 272
Аиаша 273
«Амца саблит са схәахарц…» 274
«Сгәырҩа сымаз сара схала…» 275
«Сызну амҩа, мшәан, сабаго…» 276
«Аамҭа ԥҽын, сара сагәылшәеит…» 277
«Ахәа илахаз арацәа ԥсхаԥсуп…» 278
«Амца сыцрасит сыблырцаз – сбылӡом…».....279
«Даҽа зныкгьы, аапынракгьы…» 280

«Амца сыҽеҳәытцын, сакарак санылт…» 281
«Сшәон, сзыцәшәоз акгьы ыҟаҳамкәа…» 282
«Сызлахада, сызлахада сара нтцәа…» 283
«Амшқәа аазрыхуа аамҭа ҳкәажәаҿ…» 284
«Аԥша мтцәыжәԥа бжа аанартын…» 285
«Сыбла цагәит хара избарҭам…» 286
«Сгәы аҟәышра иатдаз сыԥсы…» 287
Ашәа сабацәа ркәылҙы 288
«Сгәы атцан ауп сахьыҟоу…» 289
«Сыԥсы кнаҳан исыргәаҟуан…» 290
«Амцеи сареи зынҙа аҙәын…» 291
«Аԥсаа рчара сахатәоуп…» 292
Сшәыхәоит, шәымшәин 293
«Аччабжь ааԥуан ҭхагәаны…» 294
«Сашәабжоуп, сгәырԥабжоуп…» 295
«Ажәа нымҭәо зыбз архаз…» 296
«Бла иацәыҙхьоу гәы иануруа…» 297
«Сшәа сиааиуеит ега зунда…» 298
«Аԥсҭазаара исымнахт иснаҭаз…» 299
Зыччабжь нзыжьыз… 300
«Исымпытцҟьан атцәца ҧеит…» 301
«Сыԥсра сахаанхар ишпазуеи…» 302
«Ара санықамыз, сабаҟаз….» 303
«Сыԥсҭазаара иабҧыцу сымшқәа…» 304
«Сыԥша мԥасны адәы сықәзар, избарызеи…» 305
Ииаз ашәала, ашәала ицаз 306
«Амш аԥытрак амра инеиуаз снахьыԥшит…» 307
«Аамҭа иагәылҟьа҆еыхәак неиуеит…» 308
«Адунеи сахыкәшан сҭалеит…» 309
«Сыжәла ԥсаҟьоуп аԥша иамоуп…» 310
«Абла зхамыз ибла ҭихит…» 311
Изурызеи 312
«Нахьхьиҙа, ашьхақәа иахошәа аҭатын…» 314
«Аԥша иаццаз аҙәы ибжьы саҳауан…» 315
«Аԥсҭҩәа бымбылқәа арыжәтә иаҳцәашьит…» 316
«Атцх агәы еиԥзыршәоз ацәымза…» 317
«Изкәаршәшәоит адгьыл ацәа иҭамҙои…» 318
«Амш атцыхәан ҽеыхәак неиуан…» 319
«Аамҭа ҧеыхак саҧа ианыртцан…» 320

«Схала сыԛәлеит аԥсабара…» 321
«Адунеи агәы хаҳәхазаап…» 322
«Сара исыҭоу уаԥстә хәыцыкоуп…» 323
«Аҙәы исзынлыжьит лара лхьаа…» 324
«Шаѣа ирацәоузеи са сызхьымҙаз…» 325
«Сызхысхьоу,сызҭысхьоу, еизызгон, истон…» 326
Алаԥш 327
Асыԥса ѣәашқәа 328
«Ицеит рҳәеит, ицаз арбан…» 329
«Ажәѳан иархәлеит алакыҭа…» 330
«Аԥсымра. Иарбан аԥсцәа изыртәу…» 331
«Мца мацәыс жәѳан атыхәан…» 332
«Ирҳәалац ауп, ирҳәалааит…» 333
«Аамҭа аԥардеиқәаҭәа хызшьыз…» 334
«Исыԥнагало ашьыжь мроума…» 335
«Срыцуп сгәи-сыԥси сахьырго…» 336
«Умца кьаҭеит, мцацәа анырҳәа…» 337
«Ҭынчрак ыѣам, мшәан, иабыкәу…» 338
«Аԥстазаара ауаргьала ҳантәалан ҳгьалоит…» 339
«Жәѳангәыла амза халон…» 340
«Избон, уаҳа атх егьсзалам…» 341
«Аԥсра иаԥылеит атла шгылаз…» 342
«Сгаҙахазаргь сгаҙахеит…» 343
«Амш еиѣәшәан сара сызгәылаз…» 344
Сыԥсы сашьҭан… 345
«Са снасыԥын аҙә изыҳәа…» 346
«Имцахароуп сыҷеҳәа иахылҭуа…» 347
«Сшыѣоу сыѣаз сызшәыргәаѣуеи…» 348
«Алацѣьагеиԥш аамҭа сацѣьеит…» 349
«Сыбла саркьа иснарбаҙом…» 350
«Зи-мцеи рзеила рцәыҙхьеит…» 351
«Аѣыр-ѣырҳәа аԥша аныцча, санарԥшит…» 352
«Ашәтқәа ихырѣьеит аԥсабара…» 353
«Абжьы гомызт, аԥшшәы збомызт…» 354
Кәыдри Бзыԥи 355
«Сахьҙар стахын сызхьымҙашаз…» 356
«Са сдунеиаҷ даҷеа бгъыцкгьы…» 357
«Сышшәоз сыԛәлеит ацҳа кнаҳа…» 358
«Ахра иамшәаз шьантца ҷеыхан…» 359

«Исырымҭеит уаҳа ԥсаха…» 360
Сгәыԥра аԥеыха 361
«Уаҭәы-амш акәын са сзыцәшәоз…» 362
«Ажьакца зыхьтатаз амш сацрыхон…» 363
«Ақәа леироуп са сыԥсы…» 364
Шәа шәырдыруеит … 365
«Исыздырам Иахьа исзалоу…» 366
Асыԥса цырцырԥәа 367
«Аамҭа сангылан аҽыкәашеиԥш снеиуеит…» 368
«Исышьҭаҧыртуан сышьҭа ихылаз…» 369
«Ашәа назгоз иашәа нҭәазаап…» 370
«Ишԥасцәымгу аҵх еимгәахәла…» 371
«Изымцаз днеиуеит дкаҳа-бԥало…» 372
Ажәѳан иалан ԥсык шаҟьо 373
«Аамҭак сацуп аӡлагара…» 374
«Амѳа сыԥәын аамҭак сныҟәон…» 375
«Адгьыл иԥәҵит алашьцара…» 376
«Апҭа рхан ду Амра дәылтцит…» 377
Сыԥсы сашьҭалан саауеит 378
«Аԥша аԥсыԥ насхьысит ҳауан…» 379
«Сгәыԥра зҽыжәлаз ашәа шьҭытцуан…» 380
«Ҷамѳак адгьыл – са сыхәҭаа…» 381
«Исҭахӡам сара сызҭәуо…» 382
«Амш анкьаҧеха ихьҭахеит…» 383
«Абз ирцаз, ажәа ирцаз…» 384
«Апҭа ркасы амра иахысхит…» 385
«Иарту гәашәуп ауаа зҭало…» 386
«Слабарҟыгәуа мѳакы сыԥәуп, интәаӡом…» 387
«Имҳәа-мырза шәарҭак ааиуеит…» 388
«Скарахаҭәҟьеит сыԥсы сзымго…» 389
«Аҽы кәаша, амш шкәакәа…» 390
«Сҭыс хәыҷ иамазаап ҳәатәык…» 391
«Мцоуп сызҧыхәаз са саниз…» 392
Хьаа нымҭәан – даҽазнык 393
Усҟан … 394
«Гәалак аман амахә хаха…» 395
«Ахьыр-хьырҳәа аччапшь ааѳуан…» 396
«Сымцар акәын са сахьцаз…» 397
«Жәѳан иаҧытцкьасон ақәа…» 398

«Алашьцара ԥнаҳаит суада…» 399
«Амра ҭашәа амза мгыла…» 400
«Ишеит рҳәеит, ишахьан…» 401
«Сеы кәадырны сеыжәлан снеиуан…» 402
«Схы аха сымаҙам, сырԥьеит…» 403
«Сыԥсак сатԥьан, даҽа сыԥсак…» 404
«Ҽуаԥ хатҵак ҽыла днеиуеит…» 405
«Снапсыргәытцоуп изынгылоу Адунеи…» 406
Саб иныха 407
«Сыԥсы амтцәыжәԥа, акасы шкәакәа…» 408
«Адәы иатцәа – снапсыргәытца…» 409
«Бла иҭамбо лаҕырҙны скатәаргьы…» 410
«Рашь мтцәыжәԥа сашҭа иҭагьежь ицәнарҳәит…» 411
Аццышә шкәакәа 412
«Абз схьысыр амца кьларуа – сҭанархоит…» 413
«Сшәаныԥәо сааиуеит ԥшьаала…» 414
«Сыԥсы сшьон, сахылаԥшуан…» 415
«Иаԥхьода ҳалахь, ианырҵаз анхалеит…» 416
«Ашәа исҷытцшәаз ԥсаатәк иахәызаап…» 417
«Абзиабара ашҭа сҭалан сеимдон…» 418
«Ашә аатын ԥьара сыԥналеит…» 419
«Ԥсымԥа иқәлаз роуп инеиуа…» 420
«Амш аинԥьабжь ҭәтәакеиԥш иасит…» 421
«Ԥшьа наԥшроуп лаԥш змырԥьалаз…» 422
«Амца ацрасит изымкышаз…» 423
«Аамҭа агьама сныруеит аа…» 424
«Маҙа мзашҭак сҭанагалеит…» 425
«Атцх саламҙеит, ианбашо…» 426
«Арбаҕьқәа ҷыртуеит аккаҳәа…» 427
«Амыдаҕьцәа ԥьара икаршәуп…» 428
Амца сатцхоит 429
«Ари аамҭа зынҙа иҷыцуп…» 430
«Аетцәара зжәын исзымхеит…» 431
«Брагьк дыԥналеит са сыԥны…» 432
«Сҵан еизызгеит, изҭахходаз…» 433
«Азә ицәыҙуа ҽаҙәы иԥшароуп…» 434
«Иашан. Башамызт сзышьҭаз…» 435
«Сара сыҙхьан, сынтцәахьан…» 436
«Адунеи ҭшәахеит уаԥ дҭамҙо…» 437

Сыцҳамзаргьы са смаакыроуп 438
«Пшаԥьбара зжәит инҭыркәкәа...» 439
«Амш аԥсҭазаара иадаҟьан...» 440
«Исҭахҙам иҧьычны малгьы...» 441
«Сыццышә лыхуп, зны сбылхьеитаз...» 442
«Цәала ацәажәара сыцәтәымуп, исҳәахьеит...» 443
«Сыԥсы каршәны сылагылан...» 444
Сгәи сыԥси 445
Ирҳәарызеи 446
«Аҙыԥсы ахьыкәкәа аҙын мҩасит...» 447
«Амц уатәызааит знык уанацла...» 448
«Сара ари адгьыл сықәнагалеит ихьшәаны...» 449
«Сыцҳа маакыра – сгәыҧраԥкәа хьаҿит...» 450
«Сҭырҟа ҷыба жәлацк ааҭызган...» 451
«Аԥшра сылшом – сыззыԥшыда?..» 452
«Аапын арҩышьыга сбарҭаҷ ишьхныԥсылеит...» 453
«Амш иамшәан икашәеит са сразҟы...» 454
«Аԥша зымтәа ааира зааираз...» 455
«Ахәыцтәкәа рдунеиаҷ шшоушәа сзытуеит...» 456
«Амаалықьцәа рхыза...» 457
«Ажәытәи аҷатәи еиныҩуеит...» 458
«Аамҭала инсыжьуеит сзыцәнымхо зегьы...» 459
«Аҧаа абжьы сышьҭа иҭыҩуеит...» 461
«Имцакыр сдунеи былуан...» 462
«Адгьыл сакәшәеит, икәымпылын...» 463
Сузыԥшыз 464
«Цәыкәбар кашәак сышьҭанықәо снаскьаҙеит...» 465
«Пшамҩас зымтәа нарҳәацәа...» 466
«Ажәҩан аҧа цытҳа-цытҳа...» 467
«Саамҭа ҧеыха-саан сангылан...» 468
«Аамҭа абҕьыцқәа рҩыра...» 469
«Ҭагалан-мыш қәарқәашьеиуан...» 470
«Амш аччабжь геит ашамҭаз...» 471
«Снапсыргәытҧа аҙаҙа ианҭәалаз...» 472
«Аҙлагара салагеит, иахәлашәаз арыц...» 473
«Амш кәаша, ҿы-кәаша...» 474
«Сара аҿыжәлашьа сдыртцеит санхәыҷыз...» 475
«Апсҭазааа ахышәаҷ сҟарулуп, сҷаԥшьоит...» 476
«Сыԥсы каршәын ауарҳал еиԥш...» 477

«Жәҩан иатцәа иатцәазар…» 478
«Снапсыргәытца адунеи иахсаалоуп…» 479
«Апсҭазаара ԥхыӡуп – шәынтә ирҳәахьеит…» 480
«Ашьха рҩытца арҩаш кнаҳа…» 481
«Иарбан гәу сара сахьыԛәхаз…» 482
«Амш лашара шьыжь сахшеит…» 483
«Изҭахыдаз, мшәан, сахьиз…» 484
«Суаџьаҟ агәгәаҳәа амца ҭоуп…» 485
«Сара ԥхыӡтәылан сынхеит…» 486
«Сакәаршәуп аамҭа…» 487
«Ицеит рҳәеит имааӡацыз…» 488
«Бымҩахытц арахь, са сыԥшӡа…» 489
«Сцап арантәи зны сынкылаӡ…» 490
«Исыхьыз роуп изҩыз, акымзарак хәыцым…» 491
«Инԛыҭ хытцит агәы ԥыржәан…» 492
«Сымшынтца абгъыцқәа ԥызжәеит…» 493
«Амш агәытцәкьа аҩар ҭысуеит…» 494
«Сҳәынтцәра сцәыӡит са сытцкы…» 495
«Сымшын рҳәеит сара зны…» 496
Аҿырпын абжьы саҳаит… 497
«Сгәаҟ-тцәаҟуа ҳәаак сахысит…» 498
«Амца салԥеит мца зыцралаз…» 499
«Сыршьит рҳәеит инасгәыдтцан анкьа зны…» 500
«Игазҽазуеит, игазҽазуеит сара сыгба …».....501
«Ҭагалан, сыхьтә кәасқьа, сыпсшьарҭа…» 502
«Амшын хытцны исытцалеит, сықәҳәа сазгару…» 503
«Ушьҭа ихылоит узҿыз гәаҭо…» 504
Сышьыжь шкәакәа 505

Инна Никәала-иԥҳа Аҳашба

АИЗГА
I
Ажәеинраалақәа

Инна Николаевна Хашба

СОБРАНИЕ
I
Стихотворения

На абхазском языке

Аредактор *В. Касланҙиа*
Акорректор *Т. Аҩҙба*
Асахьаҭыхҩы *Р. Габлиа*
Компиутерла еиқәлыршәеит *А. Аԥьынцьал*

Аформат 84х108 1/32. Атираж 300.
Иҟаҵә. акь. бҧ. 16,25. Иныҟә. акь. бҧ. 27,3.
Аҿаҵапҟа №...

Отпечатано в ООО «Флер-1»
350058, г. Краснодар, ул. Уральская, 98/2